

ปัญหาการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า: ศึกษากรณีผู้จดทะเบียนหลายราย
ต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า
ที่เหมือนกันหรือคล้ายกัน (มาตรา 20 ถึงมาตรา 26)

จริญญา เพชรอาวุธ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2554

**Problem of Trademark Registration: A Case Study in which Several
Applicants file Applications for Registration of
Identical or Similar Marks**

Jarinya Pecharwut

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws
Department of Law
Graduate School, Dhurakij Pundit University**

2011

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้รับความสำเร็จลงได้ ด้วยความกรุณาและความเอาใจใส่จาก ท่านอาจารย์สัตยะพล สัจจะเดช ที่กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และท่านสมศักดิ์ พณิชกุล ที่กรุณาได้รับเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม โดยท่านทั้งสองได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ และสนับสนุนเป็นอย่างดี จนทำให้ผู้ศึกษาสามารถเรียบเรียงวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ ศรีธรรมรักษ์ ที่ได้กรุณาได้รับเป็น ประธานกรรมการ ท่านไมตรี สุเทพากุล ท่าน ดร.ภาณุมาศ สิทธิเวคิน ที่ได้กรุณาได้รับเป็นกรรมการ ในการสอบวิทยานิพนธ์และชี้แนะข้อบกพร่องต่างๆ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อทอง เพชรอาวุธ คุณแม่บุบผา เพชรอาวุธ และครอบครัวตลอดจนเพื่อนๆ ทุกคน ที่คอยให้กำลังใจ ให้คำปรึกษา ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ศึกษา ด้วยดีตลอดมาจนสำเร็จการศึกษา

ท้ายที่สุดนี้ หากว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีคุณค่าและประโยชน์ต่อการศึกษาแล้ว ผู้ศึกษา ขอมอบความดีทั้งหมดให้แก่ผู้มีพระคุณและบูรพาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ให้แก่ผู้ศึกษา อนึ่งหากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีข้อบกพร่องไม่ว่าจะด้วยประการใดๆ ผู้ศึกษาขอน้อมรับ ไว้แต่เพียงผู้เดียว

จริญญา เพชรอาวุธ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ฅ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
บทที่	
1. บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	6
1.3 สมมติฐานของการศึกษา	7
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	8
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา.....	8
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
2. ประวัติความเป็นมาและแนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองเครื่องหมายการค้า.....	10
2.1 ประวัติความเป็นมาของการคุ้มครองเครื่องหมายการค้า	10
2.1.1 ประวัติความเป็นมาของการคุ้มครองเครื่องหมายการค้าของ ต่างประเทศ	10
2.1.2 ประวัติความเป็นมาของการคุ้มครองเครื่องหมายการค้าของ ประเทศไทย.....	11
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับหน้าที่ของเครื่องหมายการค้า.....	13
2.2.1 แนวคิดก่อนการปฏิบัติอุตสาหกรรม.....	13
2.2.2 แนวคิดหลังการปฏิบัติอุตสาหกรรม	14
2.3 หน้าที่ของเครื่องหมายการค้า	16
2.4 ความหมายของเครื่องหมายการค้า	18
2.5 ประเภทของเครื่องหมายการค้า	20
2.6 ประโยชน์จากการใช้เครื่องหมายการค้า	21
2.7 ระบบการได้สิทธิในเครื่องหมายการค้า	22
2.8 อายุการคุ้มครองของเครื่องหมายการค้า	24
2.9 ลักษณะของเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนในประเทศไทย	24

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.9.1 เครื่องหมายการค้าต้องมีลักษณะบ่งเฉพาะ	24
2.9.2 เครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะต้องห้ามในการจดทะเบียน	26
2.9.3 เครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะเหมือนหรือคล้าย.....	29
2.10 เครื่องหมายการค้าที่ผู้จดทะเบียนหลายรายต่างยื่นขอจดทะเบียนเป็น เจ้าของเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกัน.....	30
3. หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเครื่องหมายการค้าที่ผู้จดทะเบียนหลายราย ต่างยื่นขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกัน ตามกฎหมายต่างประเทศเปรียบเทียบกับประเทศไทย	36
3.1 หลักเกณฑ์การพิจารณาเครื่องหมายการค้าที่มีผู้จดทะเบียนหลายราย ต่างยื่นขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกัน ของต่างประเทศ.....	37
3.1.1 หลักเกณฑ์การพิจารณาเครื่องหมายการค้าของประเทศอังกฤษ	37
3.1.1.1 ระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของประเทศอังกฤษ	37
3.1.1.2 ลักษณะของเครื่องหมายการค้าที่กฎหมายให้การคุ้มครอง.....	39
3.1.1.3 หลักเกณฑ์การพิจารณาเครื่องหมายการค้าที่มีผู้ขอหลายราย ต่างยื่นขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ เหมือนหรือคล้ายกัน	42
3.1.2 หลักเกณฑ์การพิจารณาเครื่องหมายการค้าของประเทศสหรัฐอเมริกา	43
3.1.2.1 ระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของประเทศ สหรัฐอเมริกา.....	44
3.1.2.2 ลักษณะของเครื่องหมายการค้าที่กฎหมายให้การคุ้มครอง.....	49
3.1.2.3 หลักเกณฑ์การพิจารณาเครื่องหมายการค้าที่มีผู้ขอหลายราย ต่างยื่นขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ เหมือนกันหรือคล้ายกัน	52
3.1.3 หลักเกณฑ์การพิจารณาเครื่องหมายการค้าของประเทศญี่ปุ่น	53
3.1.3.1 ระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของประเทศญี่ปุ่น	53
3.1.3.2 ลักษณะของเครื่องหมายการค้าที่กฎหมายให้การคุ้มครอง.....	57

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.1.3.3 หลักเกณฑ์การพิจารณาเครื่องหมายการค้าที่มีผู้ขอหลายราย ต่างยื่นขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ เหมือนกันหรือคล้ายกัน	63
3.1.4 หลักเกณฑ์การพิจารณาเครื่องหมายการค้าของประเทศจีน	65
3.1.4.1 ระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของประเทศจีน	66
3.1.4.2 ลักษณะของเครื่องหมายการค้าที่กฎหมายให้การคุ้มครอง.....	72
3.1.4.3 หลักเกณฑ์การพิจารณาเครื่องหมายการค้าที่มีผู้ขอหลายราย ต่างยื่นขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ เหมือนกันหรือคล้ายกัน	73
3.2 หลักเกณฑ์การพิจารณาเครื่องหมายการค้าที่มีผู้ขอหลายรายต่างยื่นขอ จดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่เหมือนกันหรือคล้ายกัน ตามกฎหมายไทย.....	74
3.2.1 ระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของไทย.....	75
3.2.2 ผลกระทบต่อการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามกฎหมายไทย.....	95
4. วิเคราะห์ปัญหาการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่มีผู้ขอจดทะเบียนต่างยื่น ขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่เหมือนกันหรือคล้ายกัน ตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องหมายการค้า.....	97
4.1 บทวิเคราะห์.....	98
4.1.1 ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการและขั้นตอนการจดทะเบียน เครื่องหมายการค้า	98
4.1.2 ปัญหาเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนของกฎหมาย	102
4.1.3 ปัญหาความไม่เป็นธรรมในการจดทะเบียน	103
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	107
5.1 บทสรุป.....	107
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	109
บรรณานุกรม.....	112
ภาคผนวก.....	117

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัญหาการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า: ศึกษากรณีผู้จดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่เหมือนกันหรือคล้ายกัน (มาตรา 20 ถึงมาตรา 26)
ชื่อผู้เขียน	จริญญา เพชรอาวุธ
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์สัตยะพล สัจจะเดช
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	อาจารย์สมศักดิ์ พณิชยกุล
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2553

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงปัญหากรณีผู้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าหลายรายต่างยื่นขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่เหมือนกันหรือคล้ายกันตามมาตรา 20 ถึงมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 เพื่อจะได้ปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายเครื่องหมายการค้าให้การจดทะเบียนเกิดความรวดเร็ว เป็นธรรม และเหมาะสมกับประเทศไทย ซึ่งจากการศึกษาหลักเกณฑ์การจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของไทยพบว่าหลักเกณฑ์ที่กฎหมายบัญญัติถึงวิธีการในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ามีปัญหาในทางปฏิบัติ อันเกิดจากการกำหนดขั้นตอนที่ยุ่งยากซับซ้อนเกินไปและความไม่ชัดเจนของกฎหมายก่อให้เกิดปัญหาการตีความข้อกฎหมายอยู่หลายประการ จึงส่งผลให้เกิดปัญหาการจดทะเบียนล่าช้า และสร้างความไม่เป็นธรรมในการจดทะเบียน ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลเสียหายต่อเจ้าของเครื่องหมายการค้าและผู้ประกอบการค้า ตลอดจนสาธารณชนผู้บริโภคและยังก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศเป็นอย่างมาก

การศึกษาถึงปัญหาดังกล่าว ได้นำหลักกฎหมายของประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศญี่ปุ่นและประเทศจีน มาเปรียบเทียบกับหลักกฎหมายของประเทศไทย ซึ่งพบว่าหลักเกณฑ์ของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน ผู้ศึกษาเห็นว่าควรมีการแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของประเทศไทย กรณีผู้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าหลายรายต่างยื่นขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่เหมือนกันหรือคล้ายกัน โดยนำเอาหลักเกณฑ์ที่ดีของประเทศที่ศึกษามาปรับใช้ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสากลและเกิดความเหมาะสมกับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาเช่นปัจจุบัน และเพื่อเป็นการขจัดปัญหาของระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่

ล่าช้า ผู้ศึกษาจึงขอเสนอให้แก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว โดยตัดขั้นตอนที่ยุ่งยากออกไป และให้พิจารณาดำเนินการจดทะเบียนคำขอที่ยื่นเข้ามาเป็นรายแรก ส่วนคำขออื่นที่ยื่นเข้ามาในภายหลังให้ตั้งรอการจดทะเบียนไว้ โดยคำสั่งของนายทะเบียน อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าได้ภายใน 30 วันนับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่ง และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าให้เป็นที่สุด ในกรณีที่ยื่นขอจดทะเบียนวันเดียวกันให้พิจารณาว่าเครื่องหมายใดใช้มาก่อน และผู้ที่ใช้มาก่อนจะได้รับการพิจารณาให้ได้รับจดทะเบียน โดยให้ผู้ขอจดทะเบียนยื่นหลักฐานว่าได้ใช้ก่อนเครื่องหมายดังกล่าวก่อนการจดทะเบียนภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับจดหมายแจ้งคำสั่งจากนายทะเบียน แต่ถ้าหากเริ่มใช้พร้อมกันหรือไม่อาจสรุปได้ว่าใครใช้ก่อนกัน ก็ให้ผู้ขอจดทะเบียนตกลงกันและมีหนังสือแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายใน 30 วันนับแต่วันรับจดหมายแจ้ง ถ้าหากตกลงกันไม่ได้ ก็ให้พิจารณารับจดทะเบียนคำขอที่ยื่นรายแรก คำสั่งของนายทะเบียนให้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าได้ภายใน 30 วัน

Thesis Title	Problem of Trademark Registration: A Case Study in which Several Applicants file Applications for Registration of Identical or Similar Marks
Author	Jarinya Pecharwut
Thesis Advisor	Satyapon Sachdecha
Co-Thesis Advisor	Somsak Phanichayakul
Department	Law
Academic Year	2010

ABSTRACT

This Thesis aims to address problems concerning the case in which several applicants file applications for registration of identical or similar marks as indicated in Sections 20 to 26 of the Trademarks Act B.E.2534 (1991) and, to improve and amend the trademark laws to ensuring a speedy, fair and appropriate trademark registration process in Thailand. A study on principles provisioned of the law finds that the law creates real problems caused by its complicated process and imprecision of the wording, which creates difficulties for interpretations. This may result in injury to trademark owners, entrepreneurs, the general public and, the economy of the country as a whole.

During the course of this research, the author studied trademark laws of the US, Japan and China, and compared them with Thailand's laws and found that they are different from each other. The author advises that an amendment of Thai laws relating to trademark registration on the previously stated problem be initiated by adopting the good points of the laws from countries researched. This would conform to universal principles and would appropriate for today's changeable economic circumstances.

For a speedier trademark registration processes, the author proposes an amendment to law by repealing the complex processes and granting the first filed application prior consideration. Other applications filed later should be put on hold by the Registrar. Any applicant could file an appeal of such instruction to the Trademark Board within 30 days and, the decision of the Board would be final. In a case in which applications are filed on the same day, the mark

that has been used first should be registered. Evidences of prior use should be filed by the applicant within 30 days after receipt of the Registrar's instruction. In a case in which marks have been used simultaneously or in which the Registrar is unable to conclude which trademarks was use first, the concerned parties should reach an agreement and notify the Registrar in writing within 30 days. If an agreement cannot be reached, the Registrar should grant registration to the application filed first. Any applicant could file an appeal of such instruction to Trademark Board within 30 days.

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีกฎหมายว่าด้วยเครื่องหมายการค้ามาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2457 เรียกว่า กฎหมายเครื่องหมายการค้าและชื่อทางการค้า ต่อมาในปี พ.ศ. 2474 ได้ประกาศใช้ พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 และได้มีการปรับปรุงแก้ไขเรื่อยมาจนกระทั่งปัจจุบัน ประเทศไทยมีกฎหมายเครื่องหมายการค้าที่ใช้บังคับอยู่ คือ พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า ฉบับที่ 2 ในปี พ.ศ. 2543 ที่ได้ อนุวัติการเพื่อให้สอดคล้องกับความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า (Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights including Trade in Counterfeit Goods หรือ TRIPs) ซึ่งมีหลักการให้การคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่ดีในระดับหนึ่ง และถือว่าอยู่ในระดับที่สูงกว่าหลักการที่ความตกลงทริปส์ ได้กำหนดไว้ โดยในพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าดังกล่าวได้นำเอาระบบการจดทะเบียนมาใช้เพื่อให้การคุ้มครองเครื่องหมายการค้ามีผลสมบูรณ์ขึ้น แต่หลักการจดทะเบียนที่กำหนดไว้ในกฎหมายดังกล่าว มีปัญหาในทางปฏิบัติ และการตีความข้อกฎหมายอยู่หลายประการ โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าที่มีผู้จดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียน เห็นว่าเหมือนหรือที่นายทะเบียนเห็นว่าคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดใน ความเป็นเจ้าของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า ทั้งนี้สำหรับ สินค้าจำพวกเดียวกันหรือต่าง จำพวกกันที่นายทะเบียนเห็นว่ามีลักษณะอย่างเดียวกันซึ่งได้กำหนดให้ผู้ที่ยื่นคำขอรายแรกย่อมเป็น ผู้มีสิทธิได้รับการจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า แต่ทั้งนี้จะต้องอยู่ภายใต้บังคับของ พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า ตามมาตรา 20 ถึง มาตรา 26 โดยกำหนดขั้นตอนการรับ จดทะเบียนออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้¹

1) ในกรณีที่มีผู้จดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมาย การการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่าเหมือนกันหรือที่นายทะเบียนเห็นว่าคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชน สับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า ทั้งนี้สำหรับสินค้าจำพวก เดียวกันหรือต่างจำพวกกันที่นายทะเบียนเห็นว่ามีลักษณะอย่างเดียวกันผู้จดทะเบียนซึ่งยื่นคำ

¹ รัชชัย สุภผลศิริ ก (2528). คำอธิบายกฎหมายเครื่องหมายการค้า. หน้า 66-74.

ขอไว้เป็นรายแรกยอมเป็นผู้มีสิทธิได้รับการจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า นั้น (ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า มาตรา 20)

2) ถ้านายทะเบียนเห็นว่าในบรรดาเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกันตามมาตรา 20 นั้น ต่างก็เป็นเครื่องหมายการค้าอันพึงรับจดทะเบียนได้ตามมาตรา 6 และคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเหล่านั้นต่างก็ถูกต้องตามกฎหมาย ดังนี้ ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ผู้ขอจดทะเบียนเหล่านั้นตกลงกันว่าจะให้รายหนึ่งรายใดเป็นผู้ขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า นั้นแต่ผู้เดียว (ตามมาตรา 24) และให้มีหนังสือแจ้งคำสั่งดังกล่าวให้ผู้ขอจดทะเบียนเหล่านั้นทราบโดยไม่ชักช้า (วรรคหนึ่ง)

ถ้าผู้ขอจดทะเบียนเห็นว่าเครื่องหมายการค้าของตนนั้นมีได้เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่น ก็มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนต่อคณะกรรมการได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งของนายทะเบียน และให้นำมาตรา 18, 19 มาใช้บังคับโดยอนุโลม (วรรคสอง) กล่าวคือ

ถ้าคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ว่า คำสั่งของนายทะเบียนถูกต้องแล้ว (คำสั่งให้ผู้ขอจดทะเบียนตกลงกันว่าจะให้ผู้ขอจดทะเบียนรายหนึ่งรายใดเป็นผู้ขอจดทะเบียนได้แต่เพียงผู้เดียว) ให้ผู้ขอจดทะเบียนปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนดังกล่าวภายในเก้าสิบวันนับแต่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ (มาตรา 18 วรรคสาม)

ถ้าคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ว่า คำสั่งของนายทะเบียนดังกล่าวไม่ถูกต้องให้นายทะเบียนดำเนินการเกี่ยวกับคำขอจดทะเบียนรายนั้นต่อไป (มาตรา 18 วรรคสี่) ซึ่งหมายความว่าผู้ขอจดทะเบียนซึ่งยื่นคำขอไว้เป็นรายแรก ยอมเป็นผู้มีสิทธิได้รับการจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า นั้นดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 20

แต่ถ้าผู้ขอจดทะเบียนรายใดไม่ได้อุทธรณ์ตามสิทธิที่มาตรา 21 วรรคสองให้ไว้และไม่ได้ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียน (ที่ให้ตกลงกัน) หรือผู้ขอจดทะเบียนได้อุทธรณ์แล้ว และคณะกรรมการวินิจฉัยว่าคำสั่งของนายทะเบียนถูกต้องแล้ว แต่ผู้ขอจดทะเบียนรายนั้นก็ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนภายในเก้าสิบวันนับแต่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ (ตามมาตรา 18 วรรคสามซึ่งใช้บังคับโดยอนุโลม) ให้ถือว่าผู้ขอจดทะเบียนรายนั้นละทิ้งคำขอจดทะเบียน (มาตรา 19)

3) ถ้านายทะเบียนเห็นว่าเครื่องหมายการค้าที่เหมือนคล้ายกันนั้นบางรายเข้าข่ายมาตรา 15 (1) หรือ (2) คือ ส่วนหนึ่งส่วนใดอันไม่ใช่สาระสำคัญของเครื่องหมายการค้า นั้นไม่มีลักษณะอันพึงรับจดทะเบียนได้ตามมาตรา 6 หรือ การขอจดทะเบียนไม่ชอบด้วยมาตรา 9 (ไม่ระบุรายการสินค้าใช้คำขอเดียวกันสำหรับสินค้าต่างจำพวก) หรือมาตรา 10 (ผู้ขอทะเบียนหรือตัวแทนไม่มีสำนักงานหรือสถานที่ที่สามารถติดต่อได้ในประเทศไทย) หรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

เกี่ยวกับการขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า หรือเข้าข่ายมาตรา 17 คือ ส่วนหนึ่งส่วนใดของเครื่องหมายเป็นสิ่งที่ใช้กันสามัญในการค้าขายสินค้าบางอย่างหรือบางจำพวกหรือมีลักษณะไม่ประหลาด ในขณะที่เครื่องหมายการค้าบางรายมีลักษณะอันพึงรับจดทะเบียนได้ตามมาตรา 6 และคำขอจดทะเบียนก็ถูกต้อง ให้นำทะเบียนมีคำสั่งให้ผู้ขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าปฏิบัติกรแก้ไขตามมาตรา 15 หรือแสดงการปฏิเสธตามมาตรา 17 แล้วแต่กรณี และให้รอการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายที่มีลักษณะอันพึงรับจดทะเบียนได้และที่มีคำขอจดทะเบียนที่ถูกต้องนั้นไว้ก่อน เมื่อมีคำสั่งดังนี้แล้ว ให้นำทะเบียนมีหนังสือแจ้งคำสั่งให้ผู้ขอจดทะเบียนเหล่านั้นทราบโดยไม่ชักช้า ผู้ขอจดทะเบียนมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งนายทะเบียนได้โดยให้นำมาตรา 21 วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม (วรรคหนึ่ง)

ต่อมาปรากฏว่า ผู้ขอจดทะเบียนรายที่นายทะเบียนเห็นว่าเข้าข่ายมาตรา 15 (1) หรือ (2) หรือมาตรา 17

(1) ได้ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนตามมาตรา 15 แล้ว หรือ

(2) ได้อุทธรณ์ตามมาตรา 18 วรรคหนึ่งแล้ว และคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ว่าคำสั่งของนายทะเบียนไม่ถูกต้อง

ให้นำทะเบียนมีคำสั่งให้ผู้ขอจดทะเบียนรายนั้นและรายที่ให้รอการจดทะเบียนไว้ไปทำความตกลงกันเองว่าจะให้รายใดเป็นผู้ขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้านั้นแต่ผู้เดียว (ตามมาตรา 24) และให้มีหนังสือแจ้งคำสั่งให้ผู้ขอจดทะเบียนเหล่านั้นทราบโดยไม่ชักช้า (วรรคสอง)

ในกรณีที่ผู้ขอจดทะเบียนรายที่นายทะเบียนเห็นว่าเข้าข่ายมาตรา 15 (1) หรือ (2) หรือมาตรา 17 ได้ละทิ้งคำขอทะเบียนตามมาตรา 19 (คือไม่อุทธรณ์และไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนหรืออุทธรณ์แล้วแต่แท้ จึงต้องปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนแต่ไม่ปฏิบัติ) ให้ปฏิบัติดังนี้ คือ

(1) ในกรณีที่ผู้ขอจดทะเบียนรายที่นายทะเบียนให้รอการจดทะเบียนไว้หลายราย ให้นำทะเบียนมีคำสั่งให้ผู้ขอจดทะเบียนเหล่านั้นตกลงกันเองว่าจะให้รายใดจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้านั้นแต่ผู้เดียว (ตามมาตรา 24) และให้มีหนังสือแจ้งคำสั่งให้ผู้ขอจดทะเบียนเหล่านั้นทราบโดยไม่ชักช้า

(2) ในกรณีที่ผู้ขอจดทะเบียนรายที่นายทะเบียนให้รอการจดทะเบียนไว้เพียงรายเดียว ให้นำทะเบียนมีคำสั่งให้ประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายนั้นต่อไปตามมาตรา 29

4) ถ้านายทะเบียนเห็นว่าเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกันตาม มาตรา 20 นั้นทุกรายเข้าข่าย มาตรา 15 (1) หรือ (2) คือ ส่วนหนึ่งส่วนใดอันไม่ใช่สาระสำคัญของเครื่องหมาย

การค้ำนั้นไม่มีลักษณะอันพึงรับจดทะเบียนได้ตามมาตรา 6 หรือการจดทะเบียนไม่ชอบด้วย มาตรา 9 (ไม่ระบุนายการสินค้า ใช้คำขอเดียวกันสำหรับสินค้าต่างจำพวก) หรือมาตรา 10 (ผู้จดทะเบียนหรือตัวแทนไม่มีสำนักงานหรือสถานที่ที่สามารถติดต่อได้ในประเทศไทย) หรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงเกี่ยวกับการขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า หรือเข้าข่ายมาตรา 17 คือ ส่วนหนึ่งส่วนใดของเครื่องหมายเป็นสิ่งที่ใช้กันสามัญในค้าขายสินค้า บางอย่างหรือบางจำพวกหรือมีลักษณะไม่บังเฉพาะ ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ผู้จดทะเบียน เครื่องหมายการค้าเหล่านั้นปฏิบัติการแก้ไขตามมาตรา 15 หรือแสดงการปฏิเสธตามมาตรา 17 แล้วแต่กรณี และรอกการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเหล่านั้นไว้ก่อน โดยที่นายทะเบียนต้องมี หนังสือแจ้งคำสั่งให้ผู้จดทะเบียนทราบ และนำมาตรา 21 วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม (วรรคหนึ่ง)

ถ้าปรากฏว่าผู้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเช่นว่านั้นหลายรายได้ปฏิบัติตามคำสั่ง ของนายทะเบียนตามมาตรา 15 หรือมาตรา 17 แล้ว หรือได้อุทธรณ์ตามมาตรา 18 วรรคหนึ่ง และ คณะกรรมการมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ว่า คำสั่งของนายทะเบียนไม่ถูกต้อง ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ผู้ จดทะเบียนเหล่านั้นไปทำความเข้าใจตนเองว่าจะให้รายใดเป็นผู้จดทะเบียนเป็นเจ้าของ เครื่องหมายการค้าแต่เพียงผู้เดียว (ตามมาตรา 24) และมีหนังสือแจ้งให้ผู้จดทะเบียนเหล่านั้น ทราบ แต่ถ้าปรากฏว่ามีผู้จดทะเบียนเช่นว่านั้นเพียงรายเดียวที่ได้ปฏิบัติตามคำสั่งของนาย ทะเบียนตามมาตรา 15 หรือมาตรา 17 หรือได้อุทธรณ์ตามมาตรา 18 วรรคหนึ่งและคณะกรรมการมี คำวินิจฉัยอุทธรณ์ว่าคำสั่งของนายทะเบียนไม่ถูกต้องให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ประกาศโฆษณาคำ ขอดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายนั้นต่อไปตามมาตรา 29 (วรรคสอง)

การตกลงกันระหว่างผู้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าหลายราย

ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งของนายทะเบียนตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง มาตรา 22 วรรคสองหรือวรรคสาม (1) หรือมาตรา 23 วรรคสองที่กล่าวมาข้างต้น ให้ผู้จดทะเบียนซึ่งได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งดังกล่าวตกลงกันว่าจะให้รายหนึ่งรายใดเป็นผู้ขอ จดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าแต่เพียงผู้เดียวและให้ผู้จดทะเบียนรายหนึ่งรายใดมี หนังสือแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในกำหนดเวลาดังกล่าวว่าจะตกลงกันได้หรือไม่ (มาตรา 24)

ในกรณีที่นายทะเบียนได้รับแจ้งภายในกำหนดเวลาตามมาตรา 24 ว่าผู้จดทะเบียนตกลง กันได้แล้วว่าจะให้รายใดเป็นผู้จดทะเบียน ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ประกาศโฆษณาคำขอ จดทะเบียนของผู้จดทะเบียนรายนั้นต่อไป (มาตรา 25 วรรคหนึ่ง)

แต่ถ้านายทะเบียนได้รับแจ้งภายในกำหนดเวลาตามมาตรา 24 ว่าผู้จดทะเบียนตกลงกัน ไม่ได้หรือมิได้รับแจ้งภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ประกาศโฆษณาคำขอ จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของผู้จดทะเบียนซึ่งยื่นคำขอจดทะเบียนไว้เป็นรายแรกหรือเป็น

รายแรกในบรรดาผู้จดทะเบียนซึ่งยังมีได้ละทิ้งคำขอจดทะเบียน (อาจมีการถือว่าละทิ้งคำขอจดทะเบียนตามมาตรา 22 วรรคสาม) แล้วแต่กรณีต่อไป (มาตรา 25 วรรคสอง)

ในกรณีที่นายทะเบียนได้มีหนังสือแจ้งคำสั่งให้ผู้จดทะเบียนปฏิบัติตามมาตรา 24 แล้ว ถ้ามีผู้จดทะเบียนรายอื่นยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่าเหมือนกับเครื่องหมายการค้าของผู้จดทะเบียนเหล่านั้น หรือที่นายทะเบียนเห็นว่าคล้ายกับเครื่องหมายการค้าเหล่านั้นจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า ทั้งนี้ สำหรับสินค้าจำพวกเดียวกันหรือต่างจำพวกกันที่นายทะเบียนเห็นว่า มีลักษณะอย่างเดียวกัน ให้นายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า และ มีหนังสือแจ้งคำสั่งให้ผู้จดทะเบียนนั้นทราบโดยไม่ชักช้าและให้นำมาตรา 21 วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม (มาตรา 26) กล่าวคือ ผู้จดทะเบียนนั้นมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนต่อคณะกรรมการฯ ได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งของนายทะเบียน ถ้าคณะกรรมการฯ มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ว่าคำสั่งของนายทะเบียนไม่ถูกต้องก็ให้นายทะเบียนดำเนินการเกี่ยวกับคำขอจดทะเบียนรายนั้นต่อไปเพราะไม่ถือว่าเป็นเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายของผู้อื่นแต่ถ้าคณะกรรมการฯ มีคำวินิจฉัยว่าคำสั่งของนายทะเบียนถูกต้องแล้ว (คือเหมือนหรือคล้ายเครื่องหมายการค้าของผู้อื่น) นายทะเบียนจะมีคำสั่งจำหน่ายคำขอดังกล่าว (ตามตารางรายละเอียดตามภาคผนวก 1)

จากหลักเกณฑ์และขั้นตอนตามที่บัญญัติไว้ดังกล่าวข้างต้น ก่อให้เกิดปัญหาความล่าช้าในการจดทะเบียนเนื่องจากกฎหมายได้กำหนดให้เครื่องหมายที่มีผู้จดทะเบียนหลายรายดังกล่าว จะต้องทำความตกลงกันก่อนว่าจะให้ผู้จดทะเบียนรายหนึ่งรายใดเป็นเจ้าของเครื่องหมายค้านั้นแต่เพียงผู้เดียวแต่ก่อนที่จะให้ตกลงกันนั้น คำขอจดทะเบียนที่ยื่นขอมาทูกรายจะต้องเป็นเครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะอันพึงรับจดทะเบียนได้ตามมาตรา 6 และคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเหล่านั้นต่างก็ต้องถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า ซึ่งในทางปฏิบัติคำขอที่ยื่นมาในลักษณะนี้ส่วนใหญ่จะเป็นคำขอจดทะเบียนที่มีข้อบกพร่องที่ผู้ขอจะต้องแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าวเสียก่อนมิฉะนั้นก็อาจอุทธรณ์คำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าโดยแต่ละขั้นตอนจะต้องใช้เวลาแก้ไขหรืออุทธรณ์เป็นเวลาเก้าสิบวันและในระหว่างที่รอการแก้ไขหรือการอุทธรณ์ อาจมีผู้จดทะเบียนรายอื่นยื่นคำขอที่เหมือนคล้ายกันเข้ามาอีกในภายหลังก็จะทำให้คำขอที่ยื่นเข้ามาในภายหลังต้องรอคำขอที่ยังมีข้อบกพร่องซึ่งในทางปฏิบัติมีคำขอที่ค้างอยู่ในลักษณะนี้เป็นจำนวนมากและเมื่อมีการแก้ไขคำขอจนมีลักษณะครบถ้วนที่จะตกลงกันก็ต้องใช้เวลาไปอีกเก้าสิบวัน โดยเปล่าประโยชน์ ซึ่งในทางปฏิบัตินับแต่มีพระราชบัญญัตินี้ยังไม่ปรากฏว่ามีคำขอที่ตกลงกันได้แม้แต่รายเดียว นอกจากนี้บทบัญญัติที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ยังได้บัญญัติไว้ไม่ชัดเจนเกี่ยวกับปัญหาในการตีความกฎหมาย ในกรณีที่คำขอที่ยื่นขอจดทะเบียนเข้ามา และได้มีการประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนแต่ยังไม่ได้รับการจดทะเบียน เมื่อมีผู้จดทะเบียน

รายอื่นยื่นเครื่องหมายที่เหมือนหรือคล้ายกันเข้ามาอีกจะถือว่าเป็นว่าเครื่องหมายการค้าที่เข้า ข่ายตามมาตรา 20 ถึงมาตรา 26 หรือจะถือว่าเป็นขั้นต้นดังกล่าวแล้วซึ่งจากหลักเกณฑ์ตาม บทบัญญัติที่กล่าวมามีได้มีบทบัญญัติ กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการพิจารณาในกรณีนี้ไว้ จึงทำให้เกิดปัญหาในการตีความข้อกฎหมาย ซึ่งในทางปฏิบัติในปัจจุบันนายทะเบียนได้ตีความโดย อาศัยแนวทางของกองตรวจสอบตามประกาศคำสั่งกองที่ 5/2525 ลงวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2526 วางหลักเกณฑ์ในทางปฏิบัติไว้ให้รอคำขอหลังไว้ก่อนจนกว่าคำขอที่ประกาศโฆษณาคำขอจด ทะเบียนได้รับการจดทะเบียน จึงนำคำขอที่ยื่นมาในคราวหลังมาปฏิเสธว่าเป็นเครื่องหมายการค้าที่ เหมือนคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่น ตามมาตรา 13

จากการศึกษากฎหมายเครื่องหมายการค้าของต่างประเทศในเรื่องนี้แต่ละประเทศก็ได้วาง หลักเกณฑ์ และวิธีการของกฎหมายที่แตกต่างกันโดยในบางประเทศก็ไม่มีขั้นต้นให้ตกลงกัน เช่น ประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดให้ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนก่อนเป็นผู้ที่มีสิทธิถือว่าเป็น ผู้มีสิทธิจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า นั้น แต่ในบางประเทศที่มีขั้นต้นที่ต้องมีการ ตกลงกัน เช่น ประเทศญี่ปุ่น ได้วางหลักเกณฑ์ว่า ยื่นวันเดียวกันก็ให้ตกลงกันว่าจะให้ใครเป็นผู้มี สิทธิได้รับการจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า หากตกลงกันไม่ได้ก็ให้จับฉลาก ส่วน ประเทศจีน ได้วางหลักเกณฑ์ว่า หากยื่นขอจดทะเบียนในวันเดียวกันเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่เริ่ม ใช้งานเป็นผู้มีสิทธิได้รับจดทะเบียนแต่หากเริ่มใช้พร้อมกันหรือสรุปไม่ได้ว่าใครใช้ก่อนกันก็ให้ ผู้ขอจดทะเบียนเจรจาตกลงกัน ซึ่งหากตกลงกันไม่ได้ก็ให้จับฉลาก เป็นต้น

ด้วยปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น อาจสรุปได้ว่าปัญหาความล่าช้าของการจดทะเบียนเป็นผล เนื่องมาจากบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าดังกล่าว ได้กำหนดหลักเกณฑ์และ ขั้นตอนที่มีความยุ่งยากและซับซ้อนเกินไปรวมทั้งความไม่ชัดเจนของกฎหมายก่อให้เกิดผลเสียหาย ต่อเจ้าของเครื่องหมายการค้า ผู้ลงทุนประกอบการค้า อันเป็นการกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ เพราะอาจเกิดผลเสียแก่สาธารณชน ผู้บริโภค อันขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมาย

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา แนวคิด หลักเกณฑ์ และวิธีปฏิบัติของ พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ที่ใช้ในการพิจารณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ในกรณีที่มีผู้ขอจดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นาย ทะเบียนเห็นว่าเหมือนกันหรือคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็น เจ้าของของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า

1.2.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบหลักเกณฑ์ และหลักปฏิบัติ รวมทั้งหลักกฎหมายของ ต่างประเทศ เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ในกรณีที่มีผู้

ของจดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่าเหมือนกัน หรือคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า

1.2.3 เพื่อศึกษา วิเคราะห์ปัญหา และอุปสรรค อันเกิดจากหลักเกณฑ์ของของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ที่ใช้ในการพิจารณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในกรณีที่มีผู้ขอจดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่าเหมือนกัน หรือคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า

1.2.4 เพื่อศึกษา ผลกระทบ ข้อดี และข้อเสีย ของหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในกรณีที่มีผู้ขอจดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่าเหมือนกัน หรือคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า

1.2.5 เพื่อเสนอแนะ แนวทางแก้ไขปัญหาที่เหมาะสม และการปรับปรุงพัฒนาหลักเกณฑ์ของหลักกฎหมายของประเทศไทย ที่ใช้ในการพิจารณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในกรณีที่มีผู้ขอจดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่าเหมือนกัน หรือคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า ให้เป็นมาตรฐานสากล มีประสิทธิภาพ สะดวกรวดเร็วขึ้นและการแก้ไขปัญหาคือเป็นประโยชน์แก่ประชาชนและเป็นธรรมแก่ผู้ขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมายอย่างแท้จริง

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 กรณีที่มีผู้ขอจดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียน เห็นว่าเหมือนกันหรือคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า ซึ่งบัญญัติหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการให้สิทธิในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตาม มาตรา 20 หรือมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า ก่อให้เกิดความล่าช้าในการจดทะเบียน อีกทั้งบทบัญญัติดังกล่าวยังมีความไม่ชัดเจนก่อให้เกิดปัญหาในการตีความข้อกฎหมายซึ่งเป็นผลทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจที่ประสงค์จะจดทะเบียนขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าไม่ได้รับความเป็นธรรมในการจดทะเบียนหากได้มีการแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติดังกล่าว โดยการลดขั้นตอนที่มีความยุ่งยาก ซับซ้อนและไม่เหมาะสมบางประการรวมทั้งปรับปรุงบทบัญญัติในส่วนที่ยังไม่

ชัดเจน โดยการตัดขั้นตอนเช่นนี้แล้วก็จะทำให้การจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในกรณีดังกล่าว เป็นไปได้ด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรม อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการที่ขอจดทะเบียน

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาระสำคัญของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม ถึงหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติที่ใช้ในการพิจารณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ในกรณีที่มีผู้ขอจดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า ที่นายทะเบียนเห็นว่าเหมือนกันหรือคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของของสินค้า หรือแหล่งกำเนิดของสินค้า ซึ่งหลักเกณฑ์ และวิธีปฏิบัติดังกล่าว มีความสำคัญต่อการพิจารณาว่าเครื่องหมายการค้า นั้นจะได้รับการจดทะเบียนหรือไม่ ตลอดจนศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักเกณฑ์และหลักกฎหมาย เพื่อใช้ในการพิจารณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ในกรณีที่มีผู้ขอจดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า ที่นายทะเบียนเห็นว่าเหมือนกันหรือคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสน หรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของของสินค้า หรือแหล่งกำเนิดของสินค้า

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

1.5.1 วิจัยเอกสาร โดยรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากบทความทางวิชาการ ตำราทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย วารสาร ข้อมูลทางสื่อสารมวลชน และเอกสารทางราชการ

1.5.2 จัดเก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์และสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้เกี่ยวข้องในหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ได้แก่ เจ้าหน้าที่กรมทรัพย์สินทางปัญญา เจ้าหน้าที่กระทรวงยุติธรรม เจ้าหน้าที่กระทรวงการต่างประเทศ ผู้พิพากษา อัยการ นักวิชาการ นักกฎหมาย ทนายความและผู้ประกอบการที่เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าหรือตัวแทน

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบถึงหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ที่ใช้ในการพิจารณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ในกรณีที่มีผู้ขอจดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่าเหมือนกัน หรือคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า

1.6.2 เพื่อทราบหลักเกณฑ์ หลักปฏิบัติรวมทั้งหลักกฎหมายของต่างประเทศ ในกรณีที่มีผู้ขอจดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่า

เหมือนกันหรือคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า

1.6.3 ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรค อันเกิดจากหลักเกณฑ์ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ที่ใช้ในการพิจารณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ในกรณีที่มีผู้ขอจดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นเหมือนกัน หรือคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า

1.6.4 ทำให้ทราบถึงผลกระทบ ข้อดี และข้อเสีย หลักเกณฑ์ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ที่ใช้ในการพิจารณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในกรณีที่มีผู้ขอจดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่าเหมือนกัน หรือคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า ในปัจจุบัน

1.6.5 เป็นแนวทางแก้ไขปัญหาและพัฒนาปรับปรุงหลักเกณฑ์และหลักกฎหมายของประเทศไทย ที่เกี่ยวกับการพิจารณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ในกรณีที่มีผู้ขอจดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่าเหมือนกันหรือคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า

บทที่ 2

ประวัติความเป็นมาและแนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองเครื่องหมายการค้า

กฎหมายเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้ามีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเศรษฐกิจของโลกปัจจุบันเป็นอันมาก ฉะนั้นการศึกษากฎหมายเครื่องหมายการค้าจึงต้องดำเนินการควบคู่กับการศึกษาทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ผู้เขียนเห็นควรมีความจำเป็นต้องศึกษาโดยพิจารณาถึง ประวัติความเป็นมา ทฤษฎี และแนวคิดของกฎหมายเครื่องหมายการค้า ทั้งนี้เพื่อให้เข้าใจถึงบทบาทสำคัญของเครื่องหมายการค้าได้ดียิ่งขึ้น

2.1 ประวัติความเป็นมาของการคุ้มครองเครื่องหมายการค้า

2.1.1 ประวัติความเป็นมาของการคุ้มครองเครื่องหมายการค้าของต่างประเทศ

เครื่องหมายการค้ามีใช้มาตั้งแต่สมัยโบราณ² โดยปรากฏหลักฐานทางประวัติศาสตร์เมื่อมีการค้นพบเครื่องหมายที่ทำไว้บนหม้อดินโบราณ ในยุคหินอายุประมาณ 5000 ปีก่อนคริสตกาล ซึ่งเป็นการใช้เครื่องหมายการค้าโดยผู้ผลิต เพื่อป้องกันความเป็นเจ้าของ และทำให้ผู้พบเห็นทราบว่าเป็นสินค้าของผู้ผลิตรายใด มิได้ใช้ในลักษณะเชิงธุรกิจอย่างเช่นปัจจุบัน

ต่อมาในยุคกลางหรือยุคก่อนการปฏิวัติอุตสาหกรรม เครื่องหมายการค้าเริ่มมีบทบาทมากขึ้น มีการใช้เครื่องหมายการค้าหลายชนิดต่างกันไปทั่วยุโรป เพื่อติดกับสินค้าและแยกแยะความเป็นเจ้าของ โดยมีการจัดตั้งสมาคมพ่อค้าขึ้นทำหน้าที่ควบคุมคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้าของสมาคม และในยุคนี้พบหลักฐานการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการคุ้มครองสาธารณชนจากการหลอกลวง

ภายหลังการปฏิวัติอุตสาหกรรม เครื่องหมายการค้าได้มีบทบาทสำคัญมากยิ่งขึ้นต่อการค้าภายในประเทศและระหว่างประเทศในฐานะเป็นเครื่องมือทางการค้า และได้มีการใช้เครื่องหมายการค้าในเชิงพาณิชย์ กระจายไปทั่วทุกภูมิภาค

สำหรับกฎหมายเครื่องหมายการค้าได้มีบัญญัติขึ้นใช้เป็นครั้งแรกในประเทศเยอรมันเมื่อปี ค.ศ. 1601 โดยได้กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดใช้เครื่องหมายการค้าของผู้อื่นแม้จะเป็นการนำ

² ลีริตัน สุภรัตน์. (2540). การคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อแพร่หลายภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ. หน้า 5.

เครื่องหมายนั้นมาดัดแปลงเพิ่มเติมส่วนประกอบบางส่วนเข้าไปก็ตาม³ ต่อมาเมื่อมีการปฏิบัติอุตสาหกรรมเกิดขึ้นประเทศอังกฤษได้มีการออกกฎหมายที่เกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าที่ชื่อว่า The Trade Mark Registration ซึ่งกฎหมายฉบับดังกล่าวได้วางหลักเกณฑ์และลักษณะของเครื่องหมายการค้าไว้ กล่าวคือ ลักษณะของเครื่องหมายการค้าจำเป็นต้องมีลักษณะบ่งเฉพาะ (Distinctiveness) และกำหนดว่าเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนได้นั้นจะต้องไม่เหมือนหรือคล้ายหรือลวงให้สาธารณชนสับสนหลงผิดกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่น และวางกฎเกณฑ์ในเรื่องการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่เจ้าของเครื่องหมายการค้า มีเจตนาจะใช้เครื่องหมายการค้านั้นรวมไปถึงบทบัญญัติในการเพิกถอนเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนแล้วแต่ไม่ได้ใช้ภายใน 7 ปี กฎหมายเครื่องหมายการค้าของประเทศไทยนั้น ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมอยู่หลายครั้ง (The Trade mark Act 1994) แต่กฎหมายฉบับดังกล่าวยังมีผลบังคับจนถึงปัจจุบันและเป็นแม่แบบของการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าของประเทศต่างๆ ด้วย

2.1.2 ประวัติความเป็นมาของการคุ้มครองเครื่องหมายการค้าของประเทศไทย

ประเทศไทยมีการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศตั้งแต่สมัยสุโขทัยเป็นราชธานี แต่ไม่ปรากฏหลักฐานที่แน่ชัดเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าในประเทศไทย นอกจากกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 ซึ่งได้บัญญัติเกี่ยวกับความผิดฐานปลอมหรือเลียนแบบเครื่องหมายการค้า ต่อมาก็ได้มีการยกเลิกและประกาศใช้ประมวลกฎหมายอาญาในปี พ.ศ. 2499 โดยมีหลักการที่คล้ายกันบัญญัติไว้ในมาตรา 271-274

จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2453 ในสมัยรัชกาลที่ 6 รัฐบาลได้มีการจัดตั้งหอทะเบียนเครื่องหมายการค้าขึ้นในกระทรวงเกษตรธิการ ซึ่งมีหน้าที่รับคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า⁴ ต่อมาในปี พ.ศ. 2457 ได้มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าเรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า Law on trade Mark and Trade Name of B.E. 2457⁵ หรือพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าและชื่อการค้า ซึ่งถือเป็นกฎหมายฉบับแรกที่กำหนดหลักเกณฑ์และสิทธิในทางแพ่งที่เกี่ยวกับเครื่องหมายการค้า โดยเหตุผลที่ตราพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวขึ้นมาก็เนื่องมาจากมีการค้าขายกับชาวต่างประเทศมากขึ้นเรื่อยๆ จึงเกิดกรณีพิพาทเกี่ยวกับเรื่องเครื่องหมายการค้าดังจะเห็นได้จากเหตุผลที่แสดงในคำปรารภของพระราชบัญญัติดังกล่าวนี้ “มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ

³ เสาวลักษณ์ จุลพงศธร. (2530). ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้า. หน้า 5.

⁴ ยรรยง พวงราช. (2528, มิถุนายน). “กฎหมายเครื่องหมายการค้าคุ้มครองใคร?” วารสารนิติศาสตร์, 15, 2.

⁵ รัชชัช สุขผลศิริ ข (2536). อธิบายกฎหมายเครื่องหมายการค้า. หน้า 2.

ตั้งว่า ด้วยเวลานี้ การค้าขายซึ่งเกี่ยวกับนานาประเทศย่อมแผ่ไพศาลและเจริญยิ่งขึ้นกว่าแต่ก่อนเป็นอันมากแล้ว เกิดมีคดีพิพาทกันขึ้นด้วยเครื่องหมายและยี่ห้อการค้าขายเนืองๆ ทรงพระราชดำริเห็นว่าเป็นเวลาสมควรที่จะมีกฎหมายสำหรับจดทะเบียนเครื่องหมายและยี่ห้อขายให้เป็นที่ระงับคดีพิพาทในเรื่องนี้ไว้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติไว้ สืบไป.....”

และต่อมางานที่เกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าได้โอนจากงานกระทรวงเกษตรราธิการมาขึ้นกับกรมทะเบียนการค้าโดยในช่วงแรกนั้นก็เป็นการจดทะเบียนการค้าไว้ จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2474 ประเทศไทยได้มีการตราพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พุทธศักราช 2474 โดยได้รับอิทธิพลมาจากกฎหมายเครื่องหมายการค้า ค.ศ. 1905 ของประเทศอังกฤษ โดยพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2474 และเป็นอันยกเลิกพระราชบัญญัติลักษณะเครื่องหมายการค้าและยี่ห้อการค้าขาย พ.ศ. 2457 โดยแสดงเหตุผลไว้ในคำปรารภของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ดังนี้ คือ

“โดยที่ทรงมีพระราชดำริ เห็นสมควรให้มีการคุ้มครองอุตสาหกรรมและพาณิชย์ และยังความสุจริตในพาณิชย์กรรมให้มั่นคงขึ้น”

ด้วยเหตุที่พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 ใช้บังคับมานานแล้ว สมควรต้องปรับปรุงให้เหมาะสมกับกาลสมัย ดังนั้น รัฐบาลของนายกรัฐมนตรี นายอานันท์ ปันยารชุน จึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. เข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และได้รับความเห็นชอบในที่สุด พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2534 และมีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งตรงกับวันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2534 โดยในพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ฉบับนี้จะมีบทบัญญัติในเรื่องใหม่ที่สำคัญ เช่น เรื่องสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิ เครื่องหมายบริการ (Service Mark) เครื่องหมายรับรอง (Certification Mark) เครื่องหมายร่วม (Collective Mark) ดังจะเห็นได้จากเหตุผลท้ายพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า ที่กำหนดว่า

“หมายเหตุ: เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 ได้บังคับใช้มาเป็นเวลานานแล้ว บทบัญญัติต่างๆ จึงล้าสมัยและไม่สามารถคุ้มครองสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้าได้เพียงพอและประกอบทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับเครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง และสัญญาอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายการค้าหรือเครื่องหมายบริการ ซึ่งในปัจจุบันเป็นที่แพร่หลายและได้รับความคุ้มครองในกฎหมายของต่างประเทศหลายประเทศแล้วก็ยังไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายไทย นอกจากนี้พระราชบัญญัตินี้ยังมีบทบัญญัติบางประการที่ไม่เหมาะสม เช่น มิได้กำหนดอำนาจหน้าที่

ของนายทะเบียนและคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าตลอดจนสิทธิของผู้จดทะเบียนไว้ให้ชัดเจน ทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติอยู่มาก สมควรปรับปรุงพระราชบัญญัติดังกล่าวให้เหมาะสมยิ่งขึ้นจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”⁶

และต่อมาสืบเนื่องมาจากการเจรจาการค้าภายใต้กรอบของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (General Agreement on Tariffs and Trade /GATT) ในรอบอุรุกวัยนั้น บรรดาประเทศสมาชิกได้ทำความตกลงขึ้นมาฉบับหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า (Trade Related to Intellectual Property Rights /TRIPs) ทำให้บรรดาภาคีสมาชิกซึ่งรวมถึงประเทศไทยด้วยจำเป็นต้องออกกฎหมายอนุวัติการให้สอดคล้องกับความตกลงฉบับดังกล่าว เพื่อให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาเป็นไปตามหลักสากลและให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้น ในพ.ศ. 2543 จึงได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 โดยมีการแก้ไขในสาระสำคัญ⁷ อาทิเช่น ในเรื่อง แก้ไขนิยาม คำว่า “เครื่องหมาย” ในมาตรา 4 เพื่อให้ครอบคลุมถึงข้อความ กลุ่มของสี และรูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุ ปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับคุณสมบัติเครื่องหมายการค้า ปรับปรุงลักษณะของเครื่องหมายการค้าที่รับจดทะเบียนได้กำหนดหลักประติบัติเชิงคนชาติ และเพิ่มบทบัญญัติให้มีกลไกในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อปราบปรามการละเมิดกฎหมาย เป็นต้น

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับหน้าที่ของเครื่องหมายการค้า

2.2.1 แนวคิดก่อนการปฏิวัติอุตสาหกรรม

ในช่วงระยะเวลาก่อนปฏิวัติอุตสาหกรรม ความเจริญก้าวหน้าทางการค้า และอุตสาหกรรมยังไม่เติบโตนัก การประกอบธุรกิจจึงมีลักษณะเป็นธุรกิจพื้นบ้าน ผู้บริโภคจะรู้จักพ่อค้า แหล่งผลิตสินค้า และความมีชื่อเสียงของผู้ผลิตสินค้าที่ตนบริโภคเป็นอย่างดี เนื่องจากผู้บริโภคและผู้ผลิตสินค้ามีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน (consumer-manufacturer proximity) หน้าที่ของเครื่องหมายการค้าแต่ดั้งเดิมจึงเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงแหล่งกำเนิดของสินค้า หรือเจ้าของเครื่องหมายการค้าและผู้บริโภคจะซื้อเฉพาะสินค้าที่ผลิตโดยผู้ผลิตที่ผู้บริโภคให้ความเชื่อถือ โดยเครื่องหมายการค้าจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าสินค้าที่ใช้เครื่องหมายเดียวกันมีที่มาจากแหล่งเดียวกัน ซึ่งจากแนวความคิดนี้จะเห็นได้ว่า ศาลอังกฤษในช่วงระยะเวลาดังกล่าว ได้วางหลักเกณฑ์ในการให้ความคุ้มครองสิทธิและประโยชน์ของเจ้าของเครื่องหมายการค้าเท่านั้น เช่น คดี southern v. How

⁶ ราชกิจจานุเบกษา. (ฉบับพิเศษ). เล่ม 108, ตอนที่ 199. ลงวันที่ 15 พฤศจิกายน 2534.

⁷ รติสุข ก้าวหน้าชัยมงคล. (2545). ปัญหากฎหมายการค้าให้ความคุ้มครองแก่เครื่องหมายการค้าในรูปร่างรูปทรงของวัตถุ. หน้า 10-11.

ซึ่งตัดสินในปี ค.ศ. 1618 มีข้อเท็จจริงว่า จำเลยได้นำเอาเครื่องหมายการค้าของผู้อื่น ไปใช้เป็นเครื่องหมายของตน ทำให้ผู้ซื้อสับสนหลงผิดโดยเข้าใจว่าเป็นผ้าที่ผลิตโดยเจ้าของเครื่องหมายการค้า ผู้ซื้อมีสิทธินำคดีสู่ศาล แต่ก็ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าศาลได้วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองแก่ผู้บริโภคแต่อย่างใด

2.2.2 แนวคิดหลังการปฏิวัติอุตสาหกรรม

หลังจากมีการปฏิวัติอุตสาหกรรมจนถึงช่วงศตวรรษที่ 2 ได้มีการขยายตัวของประชากร การสื่อสาร การขนส่ง และความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้ผู้บริโภคอยู่ห่างไกลจากผู้ผลิต ในช่วงนี้ ผู้บริโภคจะไม่อยู่ในฐานะที่จะรู้รายละเอียดเกี่ยวกับตัวผู้ผลิตอีกต่อไป หากผู้บริโภคซื้อสินค้าภายใต้เครื่องหมายการค้าเดิมซึ่งมีคุณภาพอยู่ในระดับเดียวกัน ความคิดในเรื่องเครื่องหมายการค้ามีหน้าที่ชี้ให้เห็นถึงแหล่งกำเนิดและเจ้าของเครื่องหมายการค้าดูเหมือนจะล้าสมัย เนื่องจากผู้บริโภคไม่สนใจว่าใครเป็นผู้ผลิตสินค้าหรือสินค้ามาจากแหล่งใดอีกต่อไป ในปี ค.ศ. 1927 หน้าที่ของเครื่องหมายการค้าในการบ่งชี้ถึงคุณภาพของสินค้าไม่ใช่เรื่องใหม่อีกต่อไป ซึ่งก่อนปี ค.ศ. 1900 ระบบ การค้าเจริญขึ้น จึงเกิดหลักการใหม่ที่ว่า พ่อค้าคนใดก็สามารถเป็นเจ้าของเครื่องหมายที่ใช้กับสินค้าโดยที่ตนเองไม่ต้องเป็นผู้ผลิตสินค้านั้นเอง แต่สินค้านั้นจะต้องได้รับการรับรองว่ามีมาตรฐาน เช่นเดียวกับสินค้าที่ผลิตโดยเจ้าของเครื่องหมายคนเดิม เรียกว่า ระบบ Franchising หรือ Trademark license ซึ่งเครื่องหมายการค้าจะมีหน้าที่แสดงถึง ทัศนคติ และคุณภาพของสินค้าที่ได้มาตรฐานของผู้ประกอบกิจการที่ใช้เครื่องหมายนั้น โดยมีเครื่องหมายการค้าเป็นสื่อกลางในการให้การรับรองนั่นเอง

แนวความคิดเกี่ยวกับหน้าที่ของเครื่องหมายการค้าที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่ชี้ถึงแหล่งกำเนิดสินค้าหรือเจ้าของเครื่องหมายการค้า ซึ่งมุ่งคุ้มครองเจ้าของเครื่องหมายการค้าเพียงฝ่ายเดียว มาเป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงคุณภาพของสินค้า ซึ่งในปัจจุบันแนวความคิดดังกล่าวได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ดังจะเห็นได้จากกฎหมายของประเทศอื่นซึ่งได้บัญญัติหน้าที่ของเครื่องหมายในการบ่งชี้ถึงคุณภาพของสินค้าไว้ในกรณีที่เจ้าของเครื่องหมายจะอนุญาตให้บุคคลอื่นใช้เครื่องหมายการค้าของตนได้เฉพาะกรณีที่เจ้าของเครื่องหมายการค้าสามารถควบคุมคุณภาพของสินค้านั้นได้เท่านั้น เช่น กฎหมายเครื่องหมายการค้าของประเทศอังกฤษ⁸ และประเทศสหรัฐอเมริกา⁹ และศาลของประเทศสหรัฐอเมริกาก็ได้ยอมรับหลักการเรื่องหน้าที่ของเครื่องหมายการค้าว่าเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นคุณภาพของสินค้าโดยเจ้าของเครื่องหมายการค้าต้องสามารถรักษาคุณภาพของสินค้า

⁸ กฎหมายเครื่องหมายการค้าของอังกฤษ ค.ศ. 1938, มาตรา 28(4) (a).

⁹ กฎหมายเครื่องหมายการค้าของสหรัฐอเมริกา ค.ศ. 1946, มาตรา 5 และ 45.

ในระดับเดียวกับที่ผู้บริโภครักษาเครื่องหมายการค้าในกรณีอื่น นอกจากนั้นกฎหมายของสาธารณรัฐประชาชนจีนก็เน้นเรื่องหน้าที่ของเครื่องหมายการค้าในการบ่งชี้ถึงคุณภาพของสินค้าด้วย¹⁰

สำหรับประเทศไทย ได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าฉบับใหม่ ซึ่งมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการที่เจ้าของเครื่องหมายอนุญาตให้บุคคลอื่นใช้เครื่องหมายการค้าของตน โดยกำหนดให้เจ้าของเครื่องหมายการค้าต้องสามารถควบคุมคุณภาพของสินค้านั้นด้วย¹¹ ซึ่งการควบคุมคุณภาพดังกล่าวมุ่งคุ้มครองผู้บริโภคเพื่อมิให้ถูกหลอกลวงในกรณีที่สินค้ามีคุณภาพต่ำลง ซึ่งจะเป็นการเอาเปรียบในทางการค้า

ปัจจุบันแนวความคิดในเรื่องหน้าที่ของเครื่องหมายการค้าในการแสดงให้เห็นคุณภาพของสินค้าดังกล่าว มีข้อโต้แย้งที่สมควรนำมาพิจารณา คือ การที่เครื่องหมายการค้ามีหน้าที่แสดงให้เห็นถึงคุณภาพของสินค้า เจ้าของเครื่องหมายการค้าจึงมีหน้าที่ที่จะต้องรักษาคุณภาพให้เหมือนเดิมตลอดไปนั้น ในทางปฏิบัติเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยาก เนื่องจากตัวสินค้าจะมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบใหม่อยู่เสมอ แต่เจ้าของเครื่องหมายการค้าจะยังใช้เครื่องหมายเดิมของตนกับสินค้าที่ผลิตออกมาใหม่ เช่น รถยนต์ ซึ่งไม่สามารถจะชี้ให้เห็นว่ารูปแบบเก่าหรือใหม่จะดีหรือเลวกว่ากันเนื่องจากความคิดเห็นของแต่ละคนจะแตกต่างกัน นอกจากนั้น ยังขึ้นอยู่กับการพัฒนาทางวิทยาการการเปลี่ยนแปลงบทบัญญัติของกฎหมาย การเปลี่ยนแปลงด้านรสนิยมของผู้บริโภคและการเปลี่ยนแปลงทางด้านตลาด ทำให้เจ้าของเครื่องหมายการค้ามีความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงสินค้าของตน แต่อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่ว่าเจ้าของเครื่องหมายการค้ามีสิทธิที่จะเปลี่ยนแปลงคุณภาพของสินค้าหรือไม่และถ้ามีการเปลี่ยนแปลงคุณภาพดังกล่าวจะมีผลอย่างไรนั้น แนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวยังไม่เป็นที่ยอมรับ¹²

นอกจากนั้น หน้าที่ของเครื่องหมายการค้าในการแสดงให้เห็นถึงคุณภาพของสินค้านี้มีจุดอ่อนบางประการ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้¹³

1) การพัฒนาทางเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เช่น ในด้านอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องจักรกล อุตสาหกรรมอาหารและยา เป็นต้น หากจะกำหนดให้เจ้าของเครื่องหมายการค้าเปลี่ยนเครื่องหมายการค้าทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงคุณภาพหรือลักษณะของสินค้าไม่เหมาะสม

¹⁰ กฎหมายเครื่องหมายการค้าของสาธารณรัฐประชาชนจีน ค.ศ. 1903, มาตรา 3.

¹¹ ร่างพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ., มาตรา 68.

¹² Ludwig Baeumer. (1983). "Basic Nations of Trademark Law" in **WIPO-LAWASIA Seminar on Industrial Property. Geneva: WIPO Pub.** p. 108.

¹³ ชรรยง พวงราช. เล่มเดิม. หน้า 6-7.

และยุติธรรม นอกจากนั้นยังจะทำให้ประชาชนเกิดความสับสนเพราะต้องเผชิญหน้ากับเครื่องหมายการค้าใหม่ๆ ทุกเดือนทุกปี

2) การพิสูจน์ว่าคุณภาพของสินค้าเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ ดีขึ้นหรือเลวลง อย่างไร เป็นเรื่องยุ่งยากมาก หน่วยงานที่มีหน้าที่พิสูจน์จะต้องรับภาระหนัก และอาจไม่ยุติธรรมแก่เจ้าของเครื่องหมายการค้า เพราะในการให้ความเห็นในเรื่องคุณภาพนั้นต้องพิจารณาปัจจัยหลายประการ ซึ่งขึ้นอยู่กับความรู้สึกส่วนบุคคลและเป็นอัตวิสัย (Subjective) เช่น รูปแบบของสินค้า สี และรสชาติของผู้ซื้อ เป็นต้น ยิ่งถ้าผลัดการะไปให้ศาลเป็นผู้วินิจฉัยก็จะเพิ่มความยุ่งยากยิ่งขึ้น

3) การยึดถือความเห็นเรื่องคุณภาพเคร่งครัดเกินไปอาจขัดกับเจตนารมณ์ของกฎหมายเครื่องหมายการค้า เช่น การให้เพิกถอนเครื่องหมายการค้าที่เจ้าของใช้ หรือแสวงหาประโยชน์ โดยไม่สามารถรักษาคุณภาพของสินค้าได้ ผลจะกลายเป็นว่าคู่แข่งชั้นของเจ้าของเครื่องหมายการค้าสามารถนำเครื่องหมายนั้นไปใช้ได้ อันจะทำให้ประชาชนผู้บริโภคเกิดความสับสนหลงผิดขึ้นได้ และถ้าจะไปไกลถึงกับอนุญาตให้จำเลย ซึ่งเป็นละเมิดเครื่องหมายการค้าขึ้นเป็นข้อต่อสู้ได้ว่าสินค้าของจำเลยมีคุณภาพเท่าเทียมหรือดีกว่าสินค้าของโจทก์ ก็ยิ่งทำให้เกิดปัญหามากยิ่งขึ้น

2.3 หน้าที่ของเครื่องหมายการค้า

2.3.1 เครื่องหมายการค้าในปัจจุบัน อาจกำหนดหน้าที่ได้ 4 ประการดังนี้

1) หน้าที่ในการบ่งชี้สินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้าของผู้ผลิตรายหนึ่งแตกต่างจากสินค้าที่ใช้เครื่องหมายอื่นของผู้ผลิตรายอื่น

เครื่องหมายการค้าจะสามารถทำให้ผู้บริโภคสามารถเลือกซื้อสินค้าได้ตามที่ตนต้องการโดยผู้ซื้อสามารถจดจำเครื่องหมายการค้าที่ตนเองหรือจากการโฆษณาหน้าที่ของเครื่องหมายการค้าประการนี้มีความสำคัญมากในการเลือกซื้อสินค้าประเภทเดียวกันซึ่งมีผู้ผลิตหลายรายหน้าที่ดังกล่าวมีผลสอดคล้องกับหลักการของลักษณะเครื่องหมายการค้า ที่ว่าเครื่องหมายการค้าจะต้องมีลักษณะบ่งเฉพาะเพื่อชี้ให้เห็นความแตกต่างของสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้าจากสินค้าที่ใช้เครื่องหมายอื่นอันเป็นการให้ความคุ้มครองแก่ผู้บริโภคในการเลือกซื้อสินค้าโดยจะไม่ถูกหลอกลวงหรือทำให้สับสนหลงผิดโดยสินค้าที่ใช้เครื่องหมายคล้ายคลึงกัน

2) หน้าที่ในการชี้ให้เห็นถึงแหล่งกำเนิดของสินค้าหรือผู้ผลิตสินค้านั้น

เครื่องหมายการค้าจะทำหน้าที่บ่งชี้แหล่งกำเนิดของสินค้าว่ามาจากแหล่งใด โดยเฉพาะและมีได้มาจากแหล่งซึ่งประกอบกิจการหรือผลิตสินค้าอย่างเดียวกัน เครื่องหมายการค้าจะสามารถทำให้ผู้บริโภคทราบถึงตัวผู้ผลิต รวมทั้งชื่อเสียงของเครื่องหมายการค้า ซึ่งหมายความรวมถึงคุณภาพของสินค้าด้วย และผู้บริโภคจะเลือกซื้อสินค้าภายใต้เครื่องหมายการค้าที่ตนเชื่อถือ

แม้ว่าในบางครั้งผู้บริโภคมองไม่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ผลิตสินค้าที่ตนบริโภค แต่เมื่อผู้บริโภคเห็นสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้าเดียวกัน ก็จะสันนิษฐานได้ว่าสินค้าที่ใช้เครื่องหมายค้านั้นมาจากแหล่งผลิตเดียวกัน หน้าที่ประการนี้จึงมีความสำคัญในการให้ความคุ้มครองแก่เครื่องหมายการค้าประการหนึ่ง

3) หน้าที่ในการชี้ให้เห็นถึงคุณภาพของสินค้านั้น โดยเฉพาะ

หน้าที่ประการ นี้เป็นแนวความคิดที่เกิดขึ้นหลังจากมีการปฏิวัติอุตสาหกรรม ซึ่งเริ่มมีการพัฒนาด้านวิทยาการอย่างกว้างขวาง ทำให้มีการขยายตัวในด้านการผลิต มีการแข่งขันทางการค้า มีการติดต่อสื่อสาร และการขนส่ง ทำให้ผู้ผลิตและผู้บริโภคอยู่ห่างไกลกัน และเมื่อมีการใช้ระบบ Franchise หรือ License จึงทำให้แนวความคิดของผู้บริโภคที่มองว่าเครื่องหมายการค้า เป็นสิ่งชี้ให้เห็นถึงแหล่งกำเนิดของสินค้าเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากผู้บริโภคไม่อยู่ในฐานะที่จะทราบรายละเอียดเกี่ยวกับตัวผู้ผลิตหรือเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่แท้จริงแต่สิ่งที่ผู้บริโภคสนใจ ก็คือเครื่องหมายค้านั้นเป็นหลักประกันว่าสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้าที่เขาซื้อหา มีคุณภาพเช่นเดียวกับที่เคยใช้มาแล้ว และผู้ผลิตเองก็ต้องการจะให้หลักประกันเช่นนั้นเพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความเชื่อถือ โดยการใช้เครื่องหมายการค้าเป็นสื่อกลางนั่นเอง

4) หน้าที่ในการแสดงให้เห็นถึงการส่งเสริมการโฆษณาและการจำหน่าย

การที่ผู้บริโภคสามารถแยกความแตกต่างของสินค้าที่ใช้เครื่องหมายหนึ่งจากสินค้าที่ใช้เครื่องหมายอื่นนั้น มิได้หมายความว่า ผู้บริโภคจะต้องซื้อสินค้านั้น ดังนั้น ในปัจจุบันหน้าที่ของเครื่องหมายการค้าประการนี้จึงมีความสำคัญมากขึ้น เนื่องจากเครื่องหมายการค้าจะเป็นเครื่องมือในการดึงดูดความสนใจ (Appeal Function)¹⁴ ซึ่งจะจูงใจให้ผู้บริโภคตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าที่ใช้เครื่องหมายค้านั้น การโฆษณารูปแบบใหม่ที่มีประสิทธิภาพและระยะเวลาในการโฆษณาจึงมีผลต่อการจดจำหรือสร้างภาพพจน์ที่ดีให้แก่ผู้บริโภคและทำให้ผู้บริโภคทราบว่าในปัจจุบันมีสินค้าใดออกสู่ตลาดบ้าง โดยผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการค้าจะใช้เครื่องหมายการค้าเป็นสื่อกลางในการโฆษณา เพื่อดึงดูดให้ผู้บริโภคเกิดความสนใจและพึงพอใจ จึงหันมาเลือกซื้อสินค้านั้น เครื่องหมายการค้า จึงได้กลายเป็นสัญลักษณ์ของความน่าเชื่อถือในทางการค้าอีกด้วย

¹⁴ Ludwig Baeumer. Op.cit. p. 18.

จากหน้าที่ของเครื่องหมายการค้าที่กล่าวข้างต้น อาจสรุปหน้าที่ของเครื่องหมายการค้าในปัจจุบันที่สำคัญมีอยู่ 2 ประการคือ

- 1) แสดงถึงแหล่งที่มาหรือคุณภาพของสินค้า (Source or Quality Identification)
- 2) เป็นเครื่องมือของเจ้าของเครื่องหมายการค้าในด้านการขายและการตลาด (Marketing and Sales Promotion) เช่น ใช้ในการโฆษณาและสร้างความน่าเชื่อถือในทางการค้า เป็นต้น

ประวัติความเป็นมาและแนวความคิดเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของเครื่องหมายการค้ามีความเกี่ยวพันโดยตรงกับการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้า โดยหลักกฎหมายเครื่องหมายการค้ามุ่งคุ้มครองผลประโยชน์ของบุคคลสองฝ่าย คือ เจ้าของเครื่องหมายการค้าฝ่ายหนึ่ง การให้ความคุ้มครองแก่เจ้าของเครื่องหมายการค้า โดยการป้องกันมิให้บุคคลอื่นลอกเลียนเครื่องหมายการค้าของเจ้าของที่แท้จริงอันเป็นการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม และสาธารณชนผู้บริโภคสินค้าอีกฝ่ายหนึ่ง โดยกฎหมายเครื่องหมายการค้าส่วนใหญ่จะมีบทบัญญัติในลักษณะที่จะป้องกันมิให้สาธารณชนเกิดความสับสนหรือหลงผิดในการซื้อสินค้าที่ตนต้องการ ดังนั้นกฎหมายเครื่องหมายการค้าของประเทศต่างๆ จึงกำหนดให้มีระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเพื่อให้ความคุ้มครองแก่บุคคลดังกล่าว และกำหนดลักษณะของเครื่องหมายการค้าที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย นอกจากนี้ ลักษณะของเครื่องหมายการค้าจะต้องมีความสอดคล้องกับหน้าที่ของเครื่องหมายการค้า โดยจะต้องสามารถชี้ถึงแหล่งผลิตสินค้าและชี้ให้เห็นความแตกต่างของสินค้าที่ใช้เครื่องหมายค้านั้นจากสินค้าที่ใช้เครื่องหมายอื่นๆ ดังนั้น ลักษณะของเครื่องหมายการค้าจึงมีความสำคัญในการทำให้เกิดความคุ้มครองแก่เจ้าของเครื่องหมายการค้ารวมทั้งผู้บริโภคเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

2.4 ความหมายของเครื่องหมายการค้า

มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 ให้คำนิยามของคำว่า “เครื่องหมาย” และ “เครื่องหมายการค้า” ไว้ดังต่อไปนี้

“เครื่องหมาย” หมายความว่า “ภาพถ่าย ภาพวาด ภาพประดิษฐ์ ตรา ชื่อ คำ ข้อความ ตัวหนังสือ ตัวเลข ลายมือชื่อ กลุ่มของสี รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุ หรือสิ่งเหล่านี้โดยวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน”

ในการพิจารณาว่าสิ่งใดเป็นเครื่องหมายการค้าตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวหรือไม่ ต้องพิจารณาว่ามีลักษณะเป็นเครื่องหมายตามคำจำกัดความในมาตรา 4 นี้ ด้วย โดยเครื่องหมายอาจอยู่ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้ คือ

1) ภาพถ่าย หมายถึง ภาพที่เกิดขึ้นเนื่องจากกระบวนการถ่ายภาพจากสิ่งที่มีตัวตนที่ปรากฏอยู่เดิม

2) ภาพวาด หมายถึง ภาพที่เกิดขึ้นจากรวาด ซึ่งอาจจะเป็นการวาดภาพเหมือนจากสิ่ง ที่ปรากฏอยู่เดิมแล้ว หรือเป็นการวาดขึ้นเองตามจินตนาการ หรือสร้างภาพด้วยคอมพิวเตอร์ก็ได้

3) ภาพประดิษฐ์ หมายถึง ภาพที่สร้างขึ้นโดยให้แตกต่างจากสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ หรือที่มีอยู่โดยทั่วไป เช่น ภาพสัตว์ประดิษฐ์ ภาพรูปทรงเรขาคณิตประดิษฐ์ เป็นต้น ซึ่งเป็นกระบวนการที่ทำภาพขึ้นมาโดยไม่ว่าจะใช้เครื่องจักรกล รวมทั้งคอมพิวเตอร์เข้าช่วยหรือไม่

4) ตรา หมายถึง สัญลักษณ์ที่ใช้แสดงตัวบุคคลหรือองค์กรหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นปกติ ซึ่งก็มีลักษณะการทำคล้ายกับภาพ

5) ชื่อ หมายถึง คำที่ใช้แทนตัวหรือใช้เรียกขานบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลหรือ องค์กรใดๆ

6) คำ หมายถึง พยัญชนะและสระที่ประกอบเข้าด้วยกัน อ่านออกเสียงได้โดยจะมีความหมายหรือไม่ก็ตาม

7) ข้อความ หมายถึง ข้อความที่มีความหมายหรือไม่มีความหมาย มักเป็นวลีที่ ประดิษฐ์ขึ้นมาให้มีลักษณะบ่งเฉพาะเพื่อใช้กับสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้อง เช่น เอกลักษณ์ของ เองบุรุษที่ใช้ประกอบเครื่องหมายการค้าสำหรับเสื้อ Arrow เป็นต้น

8) ตัวหนังสือ หมายถึง ตัวอักษรในภาษาใดๆ

9) ตัวเลข หมายถึง ตัวเลขในภาษาใดๆ

10) ลายมือชื่อ หมายถึง ลายเส้นที่แสดงถึงชื่อของบุคคลธรรมดา ลายมือชื่อมักเป็น เรื่องเฉพาะตัวจึงมีคุณสมบัติของเครื่องหมายการค้าในเรื่องบ่งเฉพาะได้ดี

11) กลุ่มของสี หมายถึง สีที่มีการรวมกลุ่มหรือขุมนุมกันตั้งแต่ 2 สีขึ้นไปโดยไม่จำกัดว่าจะจะเป็นสีอ่อนหรือสีแก่ ซึ่งกลุ่มของสีดังกล่าวต้องไม่ใช่สีของเครื่องหมายที่เป็นภาพถ่าย ภาพวาด ภาพประดิษฐ์ ตรา ชื่อ คำ ข้อความ ตัวหนังสือ ตัวเลข ลายมือชื่อ รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุ หรือ สิ่งเหล่านี้ได้อย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน กลุ่มของสีเป็นเครื่องหมายที่เพิ่มเข้าไปใหม่ใน พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 มาตรา 3 แม้ว่ามาตรา 45 จะระบุว่าเครื่องหมายการค้าอันได้จดทะเบียนไว้โดยมิได้จำกัดสีนั้น ให้ถือ ว่าได้จดทะเบียนไว้ทุกสี การใช้กลุ่มของสีเป็นเครื่องหมายการค้านั้นย่อมจะได้เปรียบในแง่การ

สร้างลักษณะบ่งเฉพาะของเครื่องหมายการค้า นั้น สีเป็นเครื่องหมายที่แยกแยะความแตกต่างได้ดี การให้กลุ่มของสีเป็นเครื่องหมายที่อาจจดทะเบียนได้เป็นการเพิ่มศักยภาพลักษณะบ่งเฉพาะให้มากขึ้น เช่น สีเหลืองแดงที่ประกอบกับเครื่องหมายรูปหอยของ Shell นอกจากนี้ เครื่องหมายบริการอื่นๆ ก็มักจะใช้สีมากกว่าหนึ่งสีเพื่อเกิดลักษณะบ่งเฉพาะเป็นจุดเด่นแก่เครื่องหมายของตน

12) รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุ (Shape of Goods หรือ Figurative Elements) หมายถึง เครื่องหมายที่มีลักษณะเป็นรูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่แสดงถึง ด้านกว้าง ด้านยาว ด้านลึก และแสดงชัดเจนให้เห็นความแตกต่างของเครื่องหมายในลักษณะอย่างอื่นตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 4 เช่น ภาพถ่าย ภาพวาด ภาพประติมากรรม เป็นต้น ซึ่งเป็นเครื่องหมายประเภทใหม่ที่น่าไปจดทะเบียนได้ แม้รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุอาจเป็นงานที่ได้รับความคุ้มครองในฐานะแบบผลิตภัณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยสิทธิบัตรก็ตาม

13) สิ่งเหล่านี้ได้อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน หมายถึง เครื่องหมายที่กล่าวข้างต้น อย่างใดอย่างหนึ่งมารวมกัน เช่น คำมากกว่าหนึ่งคำ เป็นต้น หรือเครื่องหมายหลายเครื่องหมายมารวมกัน เช่น เครื่องหมายภาพและเครื่องหมายคำ เครื่องหมายคำและเครื่องหมายตัวเลข เป็นต้น

2.5 ประเภทของเครื่องหมายการค้า

ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ได้ให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้า 4 ประเภท คือ

1) เครื่องหมายการค้า (Trademark) คือ เครื่องหมายที่ใช้ หรือจะใช้เป็นที่หมายหรือเกี่ยวข้องกับสินค้าเพื่อแสดงว่าสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้า นั้นแตกต่างกับสินค้าใช้เครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่น

2) เครื่องหมายบริการ (Service Mark) คือ เครื่องหมายที่ใช้หรือจะใช้เป็นที่หมายหรือเกี่ยวข้องกับบริการ เพื่อแสดงว่าบริการที่ใช้เครื่องหมายของเจ้าของเครื่องหมายบริการนั้นแตกต่างกับบริการที่ใช้เครื่องหมายบริการของบุคคลอื่น เช่น เครื่องหมายบริการที่ใช้กับธุรกิจบริการขนส่งทางอากาศของสายการบินไทย เป็นต้น

3) เครื่องหมายรับรอง (Certification Mark) คือ เครื่องหมายที่เจ้าของเครื่องหมายรับรองใช้หรือจะใช้เป็นที่หมายหรือเกี่ยวข้องกับตัวสินค้า หรือบริการของบุคคลอื่นเพื่อเป็นการรับรองเกี่ยวกับแหล่งกำเนิด ส่วนประกอบ วิธีการผลิต คุณภาพ หรือคุณลักษณะอื่นใดของสินค้านั้น หรือเพื่อรับรองเกี่ยวกับสภาพ คุณภาพ ชนิดหรือคุณลักษณะอื่นใดของบริการนั้น การแสดงว่า

สินค้าหรือบริการนั้น เช่น เครื่องหมายเซลล์ซวนซิม และเครื่องหมายแม่ช้อยนางรำ ถูกใช้รับรองว่าอาหารนั้นมีรสชาติอร่อย เป็นต้น

4) เครื่องหมายร่วม (Collective Mark) คือ เครื่องหมายการค้าหรือเครื่องหมายบริการที่ใช้หรือจะใช้โดยบริษัทหรือวิสาหกิจในกลุ่มเดียวกัน หรือโดยสมาชิกของสมาคม สหกรณ์ สหภาพ สมาพันธ์ กลุ่มบุคคลหรือองค์กรอื่นใด ของรัฐหรือเอกชน ทั้งนี้เจ้าของเครื่องหมายร่วม ไม่สามารถอนุญาตให้บุคคลอื่นที่ไม่ได้อยู่ในเครือเดียวกันใช้เครื่องหมายดังกล่าวได้ โดยเครื่องหมายร่วมอาจจะเป็นเครื่องหมายการค้า หรือเครื่องหมายบริการก็ได้ เช่น เครื่องหมายร่วมที่ใช้ในกลุ่มบริษัทในเครือปูนซีเมนต์ไทย เป็นต้น

2.6 ประโยชน์จากการใช้เครื่องหมายการค้า¹⁵

1) ด้านผู้ผลิต เครื่องหมายการค้าที่มีระบบการจดทะเบียนก็จะมีข้อมูลเกี่ยวกับการจดทะเบียนทำให้มีการแข่งขันในการพัฒนาคุณภาพหรือลักษณะของสินค้าระหว่างผู้ผลิตด้วยกันเองเพื่อให้ผู้บริโภคจดจำเครื่องหมายการค้าของตน อันเป็นการสร้างชื่อเสียงให้ผู้ผลิตสินค้านั้นๆ ผู้บริโภคก็จะได้รับประโยชน์โดยจะสามารถหาซื้อสินค้าที่มีคุณภาพดีขึ้น

2) ด้านผู้บริโภค ข้อมูลเครื่องหมายการค้าที่ดีมีประสิทธิภาพในการตรวจสอบยอมให้ความคุ้มครองแก่ผู้บริโภค ทำให้ผู้บริโภคสามารถแยกแยะความแตกต่างของเครื่องหมายของผู้ผลิตสินค้าแต่ละรายได้ โดยการจดจำเครื่องหมายการค้าของเจ้าของเครื่องหมายเหล่านั้นทำให้ผู้บริโภคไม่เกิดความสับสนหลงผิดในความเป็นเจ้าของอันจะก่อให้เกิดการค้าที่เป็นธรรมจากการใช้ข้อมูลด้านเครื่องหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการเผยแพร่ข้อมูลอย่างกว้างขวางเพื่อประโยชน์ของผู้บริโภค

3) ด้านเศรษฐกิจและการค้า ในปัจจุบันการค้ามิใช่เพียงเฉพาะภายในประเทศเท่านั้น แต่การค้าเป็นไปในระดับประเทศต่อประเทศโดยไม่มีขอบเขต เรียกว่าเป็นระบบการค้าที่ไร้พรมแดน (Globalized Trading) ดังนั้นประเทศต่างๆ จึงให้ความสำคัญต่อการคุ้มครองเครื่องหมายการค้าแก่ผู้ผลิตของตนและผู้บริโภคด้วย เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทางการผลิต ทำให้ประเทศที่เพิ่งจะเข้าสู่ความเป็นอุตสาหกรรมใหม่ต้องอาศัยการลอกเลียนแบบสินค้านวมถึงเครื่องหมายการค้าของผู้ผลิตเดิมที่มีชื่อเสียง อันทำความเสียหายแก่เศรษฐกิจอย่างมาก ดังนั้น การมีข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าย่อมเป็นการส่งเสริมการค้าระหว่างกัน ลดการค้าที่ไม่เป็นธรรม (Unfair Trading) ซึ่งในปัจจุบันมีองค์การระหว่างประเทศ (WTO) ที่ประเทศสมาชิกสามารถที่จะขอให้มาตรการทางการค้า หรือบางประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ก็มีมาตรการ

¹⁵ อารีพรหม จงประกิจพงศ์. (2537). *ทรัพย์สินทางปัญญา*. หน้า 95-97.

ฝ่ายเดียวที่จะตอบโต้ทางการค้าตามมาตรา 301 เพื่อใช้ตอบโต้คู่ค้าที่ค่านว่ามีการค้าที่ไม่เป็นธรรมแก่ประเทศตนทำให้ผู้ค้าของตนต้องสูญเสียประโยชน์ ดังนั้น ในอนาคตบทบาทของข้อมูลด้านเครื่องหมายการค้าในระบบการค้าเสรีนั้นจะมีความสำคัญทวีขึ้นเป็นลำดับ

2.7 ระบบการได้สิทธิในเครื่องหมายการค้า

ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 กำหนดว่า “ภายใต้บังคับมาตรา 27 และมาตรา 68 เมื่อได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าแล้ว ผู้ซึ่งได้จดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าเป็นผู้มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในอันที่จะใช้เครื่องหมายการค้านั้นสำหรับสินค้าที่ได้จดทะเบียน”

ระบบการได้สิทธิในเครื่องหมายการค้าแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1) การได้มาซึ่งสิทธิโดยการใช้ คือ การที่บุคคลใดได้นำเครื่องหมายการค้าของตนออกใช้กับสินค้าของตนก่อนบุคคลอื่น อันเป็นเหตุให้บุคคลผู้ใช้เครื่องหมายการค้าก่อนดังกล่าว มีสิทธิดีกว่าบุคคลอื่นผู้ใช้เครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะเหมือนหรือคล้ายคลึงกันในภายหลัง ด้วยการห้ามการใช้อันถือเป็นการละเมิดสิทธิของตน โดยกำหนดสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้าจากการใช้เครื่องหมายการค้าของตนกับสินค้าที่นำออกจำหน่ายในท้องตลาด แม้ว่าจะไม่ได้ทำการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของตนไว้ตามกฎหมายก็ตาม ซึ่งตามมาตรา 46 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าฯ บัญญัติให้สิทธิแก่เจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ไม่ได้จดทะเบียนในอันที่จะฟ้องคดีบุคคลที่ละเมิดเครื่องหมายการค้าได้ตามมาตรา 108 แต่ทั้งนี้ก็ไม่กระทบสิทธิที่จะฟ้องคดีกรณีลงขายว่าเป็นสินค้าของเจ้าของเครื่องหมายการค้า ตามมาตรา 271 แห่งประมวลกฎหมายอาญา

2) การได้มาซึ่งสิทธิแห่งการจดทะเบียน

เจ้าของเครื่องหมายการค้า เมื่อได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าต่อนายทะเบียนไว้เรียบร้อยแล้ว เครื่องหมายการค้าอันนั้นถือว่าเป็นสิทธิเด็ดขาดแก่เจ้าของเครื่องหมายการค้า (Exclusive Right) ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้ได้เป็นที่ยอมรับกันในระดับสากล ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าฯ ที่บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับมาตรา 27 และมาตรา 68 เมื่อได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าแล้ว ผู้ซึ่งได้จดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าเป็นผู้มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในอันที่จะใช้เครื่องหมายการค้านั้นสำหรับสินค้าที่ได้จดทะเบียน”

จึงเห็นได้ว่า เครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนแล้วนั้น เจ้าของเครื่องหมายการค้าก็มีสิทธิตามกฎหมายที่จะใช้เครื่องหมายการค้าอันนั้น ซึ่งสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนมีดังต่อไปนี้

- (1) สิทธิทั่วไปในการใช้เครื่องหมายการค้ากับสินค้าที่ได้จดทะเบียนไว้
- (2) สิทธิในการอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายการค้า
- (3) สิทธิในการโอนเครื่องหมายการค้า
- (4) สิทธิในการฟ้องคดีเพื่อเรียกค่าสินไหมทดแทนมิให้มีการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า

กรณีที่มีบุคคลมากกว่า 1 คน มีสิทธิในการใช้เครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียน สิทธิในการใช้เครื่องหมายการค้าที่นั้นจำกัดอยู่เฉพาะแต่สินค้าที่ได้จดทะเบียนไว้เท่านั้น มิได้มีสิทธิ แต่เพียงผู้เดียวที่จะใช้กับสินค้าอื่นที่ตนไม่ได้จดทะเบียนไว้ด้วย

เครื่องหมายการค้าที่ไม่ได้รับการจดทะเบียน¹⁶

เจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ไม่ได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้า เจ้าของเครื่องหมายการค้าสามารถที่จะได้สิทธิในเครื่องหมายการค้าโดยการใช้เครื่องหมายการค้า ซึ่งสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่ไม่ได้จดทะเบียน ได้กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าฯ ดังนี้ คือ

สิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ไม่ได้จดทะเบียน นั้นไม่สามารถจะฟ้องเรียกค่าเสียหายจากผู้ที่จะละเมิดเครื่องหมายการค้าของตนได้ แต่กรณีดังกล่าวนี้มีข้อยกเว้น ซึ่งกฎหมายให้สิทธิแก่เจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ไม่ได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้า กรณีลงขายว่าเจ้าของเครื่องหมายการค้าสามารถที่จะฟ้องบุคคลนั้นได้

สิทธิในการที่จะร้องคัดค้านขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นตาม มาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าฯ โดยอ้างว่าตนเป็นผู้มีสิทธิดีกว่าผู้ขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายนั้น ซึ่งส่วนใหญ่จะอ้างว่าตนใช้เครื่องหมายการค้ามาก่อนผู้ขอจดทะเบียน และหากมีคำวินิจฉัยหรือคำพิพากษาถึงที่สุดแล้วว่าผู้คัดค้านเป็นผู้มีสิทธิดีกว่าผู้ถูกคัดค้าน (ผู้ขอจดทะเบียน) ถ้าเครื่องหมายการค้าที่ผู้คัดค้านขอจดทะเบียนมีลักษณะที่รับจดทะเบียนได้และได้ยื่นขอจดทะเบียนไว้ ให้นำทะเบียนเครื่องหมายการค้ารับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าให้แก่เจ้าของเครื่องหมายการค้าต่อไป

สิทธิในการฟ้องขอต่อศาลให้เพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ในฐานะที่ตนเป็นผู้มีส่วนได้เสียภายใน 5 ปี ตามมาตรา 67 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าฯ

¹⁶ เพชรลดา เซาว์นโสภาส. (2549). ปัญหาการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่เป็นชื่อทางภูมิศาสตร์. หน้า 17-18.

2.8 อายุการคุ้มครองของเครื่องหมายการค้า

สำหรับกรณีเรื่องอายุการคุ้มครองของเครื่องหมายการค้า ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าฯ ได้กำหนดอายุการจดทะเบียนเครื่องหมายไว้ 10 ปี โดยให้เจ้าของเครื่องหมายการค้าสามารถต่ออายุการจดทะเบียนได้ตลอดราบเท่าที่เครื่องหมายการค้านั้นยังคงมีลักษณะเป็นเครื่องหมายการค้าที่อาจจดทะเบียนได้ตามกฎหมาย และกำหนดให้เจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ประสงค์ต่ออายุเครื่องหมายการค้ายื่นขอต่ออายุเครื่องหมายได้ภายในกำหนดเก้าสิบวันก่อนวันที่เครื่องหมายการค้านั้นจะสิ้นอายุ ซึ่งเจ้าของเครื่องหมายการค้าหรือตัวแทนเท่านั้นจะเป็นผู้ดำเนินการ โดยเลือกต่ออายุได้ในบางรายการสินค้าหรือบริการได้ ซึ่งมีค่าธรรมเนียมการต่ออายุรายการละ 1,000 บาท หากมิได้ยื่นภายในกำหนด ให้ถือว่าเครื่องหมายการค้านั้นถูกเพิกถอนการจดทะเบียนตามมาตรา 56

2.9 ลักษณะของเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนในประเทศไทย

เครื่องหมายการค้าตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าฯ ได้วางหลักเกณฑ์ของเครื่องหมายการค้าที่จะจดทะเบียนได้โดยอยู่ในมาตรา 6 ซึ่งบัญญัติไว้ว่าเครื่องหมายการค้าที่จะจดทะเบียนเป็นเครื่องหมายการค้าได้ ต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

- 1) เป็นเครื่องหมายที่มีลักษณะบ่งเฉพาะ
- 2) เป็นเครื่องหมายที่ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัตินี้ และ
- 3) ไม่เป็นเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าที่บุคคลอื่น

ได้จดทะเบียนไว้แล้ว

เครื่องหมายการค้าที่สามารถจดทะเบียนเป็นเครื่องหมายการค้าได้จะต้องประกอบด้วยลักษณะสามประการข้างต้นนี้ จะขาดข้อหนึ่งข้อใดไม่ได้

2.9.1 เครื่องหมายการค้าต้องมีลักษณะบ่งเฉพาะ

ตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าฯ บัญญัติว่า

“เครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะบ่งเฉพาะ ได้แก่ เครื่องหมายการค้าอันมีลักษณะที่ทำให้ประชาชนหรือผู้ใช้สินค้านั้นทราบและเข้าใจได้ว่า สินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้านั้นแตกต่างไปจากสินค้าอื่น” ภายใต้กฎหมายเครื่องหมายการค้าของแต่ละประเทศ ดังนั้น เครื่องหมายการค้าอาจมีลักษณะบ่งเฉพาะได้สองกรณี ดังนี้ คือ

1) ลักษณะบ่งเฉพาะโดยตัวเครื่องหมายการค้าตัวเอง (Inherently Distinctive)¹⁷ เป็นกรณีที่เครื่องหมายการค้ามีลักษณะที่สามารถแสดงความแตกต่างของสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้ากับสินค้าอื่นได้ในตัวเอง ลักษณะต่อไปนี้เป็นสิ่งที่เมื่อนำมาใช้เป็นเครื่องหมายการค้าแล้ว ถือว่ามีลักษณะบ่งเฉพาะในตัวเอง

(1) ชื่อตัว ชื่อสกุลของบุคคลธรรมดาที่ไม่เป็นชื่อสกุลตามความหมายอันเข้าใจกัน โดยธรรมดา ชื่อเต็มของนิติบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น หรือ ชื่อในทางการค้าที่แสดงลักษณะพิเศษและไม่ถึงถึงลักษณะหรือคุณสมบัติของสินค้าโดยตรง

(2) คำหรือข้อความอันไม่ได้ถึงถึงลักษณะหรือคุณสมบัติของสินค้านั้นโดยตรง และไม่เป็นชื่อทางภูมิศาสตร์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

(3) กลุ่มของสีที่แสดงโดยลักษณะพิเศษ หรือตัวหนังสือ ตัวเลข หรือคำที่ประดิษฐ์ขึ้น

(4) ลายมือชื่อของผู้จดทะเบียนหรือของเจ้าของเดิมของกิจการของผู้จดทะเบียนหรือลายมือชื่อของบุคคลอื่น โดยได้รับอนุญาตจากบุคคลนั้นแล้ว

(5) ภาพของผู้จดทะเบียนหรือของบุคคลอื่น โดยได้รับอนุญาตจากบุคคลนั้นแล้ว หรือในกรณีที่บุคคลนั้นตายแล้ว โดยได้รับอนุญาตจากบุพการี ผู้สืบสันดานและคู่สมรสของบุคคลนั้น ถ้ามี แล้ว

(6) ภาพที่ประดิษฐ์ขึ้น

2) ลักษณะบ่งเฉพาะอันเนื่องมาจากการใช้ (Distinctiveness through use) ชื่อ คำ หรือข้อความที่ไม่มีลักษณะตามมาตรา 7(1) หรือ มาตรา 7(2) หากได้มีการจำหน่ายหรือเผยแพร่ หรือโฆษณาสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้านั้นจนแพร่หลายแล้ว ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด และพิสูจน์ได้ว่าปฏิบัติถูกต้องตามหลักเกณฑ์แล้ว ก็ให้ถือว่ามีลักษณะบ่งเฉพาะ

หลักเกณฑ์ในการนำสืบลักษณะบ่งเฉพาะ พิจารณาจากกรณีต่อไปนี้คือ

(1) สินค้าหรือบริการที่ใช้เครื่องหมายการค้านั้นได้มีการจำหน่าย เผยแพร่ หรือโฆษณาอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาอันพอสมควร จนทำให้สาธารณชนทั่วไปหรือสาธารณชนในสาขาที่เกี่ยวข้องในประเทศไทยรู้จักและเข้าใจว่าสินค้าหรือบริการดังกล่าวแตกต่างไปจากสินค้าหรือบริการอื่น

(2) การจำหน่าย เผยแพร่ หรือโฆษณาสินค้าหรือบริการใดจนทำให้เครื่องหมายมีความแพร่หลายในประเทศไทย ให้ถือว่าเครื่องหมายมีลักษณะบ่งเฉพาะเพียงที่ใช้กับสินค้าหรือบริการนั้นเท่านั้น

¹⁷ จักรกฤษณ์ ควรวจน์. (2544). กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วย ลิขสิทธิ์ ลิขสิทธิ์ และเครื่องหมายการค้า. หน้า 268.

(3) เครื่องหมายที่จะพิสูจน์ลักษณะบ่งเฉพาะตามประกาศฉบับนี้ จะต้องเป็นเครื่องหมายเดียวกันกับเครื่องหมายที่ขึ้นจดทะเบียน

จากบทบัญญัติในมาตรา 7 แสดงให้เห็นว่า ลักษณะบ่งเฉพาะนั้น เป็นตัวที่ทำให้ผู้บริโภคทั่วไปทราบและเข้าใจได้ว่าสินค้านั้นมีความแตกต่างกัน โดยพิจารณาจากเครื่องหมายการค้าที่ต่างกัน¹⁸ ลักษณะบ่งเฉพาะ (Distinctive Quality) ได้แก่ เครื่องหมายการค้าอันมีลักษณะที่ทำให้ประชาชนหรือผู้ใช้สินค้านั้นทราบและเข้าใจได้ว่า สินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้าานั้นแตกต่าง (Distinctive) ไปจากสินค้าอื่น ลักษณะบ่งเฉพาะในเครื่องหมายการค้าอาจเป็นลักษณะบ่งเฉพาะที่ปรากฏอยู่ในตัวเครื่องหมายการค้าตัวเอง หรือเป็นลักษณะบ่งเฉพาะที่เกิดจากการใช้นั้น คือ เครื่องหมายที่มีได้มีลักษณะบ่งเฉพาะในตัวเอง แต่เกิดลักษณะบ่งเฉพาะโดยการใช้เครื่องหมายนั้นๆ จนเกิดคุณสมบัติเฉพาะขึ้น นั่นคือ สาธารณชนรู้จักและเข้าใจว่าสินค้าหรือบริการที่ใช้เครื่องหมายนั้นแตกต่างจากสินค้าหรือบริการของผู้ประกอบการรายอื่น บางครั้งการได้มาซึ่งลักษณะบ่งเฉพาะ โดยการใช้เรียกว่า เกิดความหมายชั้นทุติยภูมิ (Secondary Meaning) ของเครื่องหมายนั้นๆ¹⁹ โดยปกติข้อทดสอบซึ่งนำมาใช้ว่าเครื่องหมายการค้าใดมีลักษณะบ่งเฉพาะในตัวเองหรือไม่ เป็นข้อทดสอบในเชิงปฏิเสธ คือ เครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะบ่งเฉพาะในตัวเองจะต้องมีลักษณะปฏิเสธต่อคำถามเหล่านี้

(1) เครื่องหมายการค้าประกอบด้วยหมายหรือเครื่องหมายซึ่งอาจแสดงถึง ชนิด คุณภาพ ปริมาณ ความมุ่งหมายที่ใช้ คุณค่า แหล่งกำเนิดเวลาผลิตหรือจำหน่ายของผลิตภัณฑ์หรือบริการนั้นๆ หรือไม่

(2) เครื่องหมายการค้านั้นประกอบด้วยหมายหรือเครื่องหมายซึ่งได้กลายเป็นชื่อเรียกสามัญของผลิตภัณฑ์หรือบริการนั้นๆ แล้วในภาษาพูดหรือธรรมเนียมปฏิบัติโดยสุจริตในทางการค้าหรือ

(3) เครื่องหมายนั้นไม่อาจแยกแยะความแตกต่างระหว่างผลิตภัณฑ์หรือการบริการของผู้ประกอบการรายหนึ่งจากรายอื่นๆ โดยเหตุอื่นใดหรือไม่

2.9.2 เครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะต้องห้ามในการจดทะเบียน

มาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 ได้บัญญัติลักษณะเครื่องหมายการค้าที่ห้ามไม่ให้นำมาจดทะเบียนไว้ดังต่อไปนี้

¹⁸ รัชชชัย สุกผลศิริ ก (2528). เล่มเดิม. หน้า 15.

¹⁹ วิชัย อริยะนันท์ทกะ. (2534, กันยายน). “กฎหมายเครื่องหมายการค้าเปรียบเทียบ ตอนที่ 1.”

1) ตราแผ่นดิน พระราชลัญจกร ลัญจกรในราชการ ตราจักรี ตราเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ตราประจำตำแหน่ง ตราประจำกระทรวง ทบวง กรม หรือตราประจำจังหวัด

2) ธงชาติของประเทศไทย ธงพระอิสริยยศ หรือธงราชการ

3) พระมหาปรมาภิไธย พระนามาภิไธย พระปรมาภิไธยย่อ หรือนามพระราชวงศ์

4) พระบรมฉายาลักษณ์ หรือพระบรมสาทิสลักษณ์ของพระมหากษัตริย์ พระราชินี หรือรัชทายาท

5) ชื่อ คำ ข้อความ หรือ เครื่องหมายใด อันแสดงถึงพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือพระราชวงศ์

6) ธงชาติหรือเครื่องหมายประจำชาติของรัฐต่างประเทศ ธงหรือเครื่องหมายของ องค์การระหว่างประเทศ ตราประจำประมุขของรัฐต่างประเทศ เครื่องหมายราชการ และเครื่องหมาย ควบคุมและรับรองคุณภาพสินค้าของรัฐต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศหรือชื่อและชื่อย่อ ของรัฐต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ ของรัฐต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศนั้น

7) เครื่องหมายราชการ เครื่องหมายกาชาด นามกาชาด หรือกาเจนีวา

8) เครื่องหมายที่เหมือนหรือคล้ายเหรียญ ใบสำคัญ หนังสือรับรองประกาศนียบัตร หรือเครื่องหมายอื่นใดอันได้รับเป็นรางวัลในการแสดงหรือประกวดสินค้าที่รัฐบาลไทยส่วน ราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐของประเทศไทย รัฐบาลต่างประเทศหรือองค์การ ระหว่างประเทศจัดให้มีขึ้น เว้นแต่ผู้จดทะเบียนจะได้รับเหรียญ ใบสำคัญ หนังสือรับรอง ประกาศนียบัตร หรือเครื่องหมายเช่นนั้น เป็นรางวัลสำหรับสินค้านั้นและใช้เป็นส่วนหนึ่งของ เครื่องหมายการค้า นั้น แต่ทั้งนี้ ต้องระบุปีปฏิทินที่ได้รับรางวัลด้วย

9) เครื่องหมายที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือรัฐ ประศาสนโยบาย

เครื่องหมายใดที่เจ้าหน้าที่หรือนายทะเบียนที่ปฏิบัติหน้าที่มีความเห็นว่าเป็น เครื่องหมายที่ผู้ประกอบการยื่นขอจดทะเบียนขัดกับกฎหมายก็มักจะยกเอามาตรา 8 (9) ขึ้นมาเป็น เหตุผลในการไม่รับจดทะเบียน โดยใช้หลักนโยบายสาธารณะ (Public Policy) ในการที่จะทำความเข้าใจเจตนารมณ์ในการบัญญัติกฎหมายนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าควรต้องเข้าใจถึงความหมายของถ้อยคำใน บทบัญญัติ อีกทั้งแนวทางที่เจ้าหน้าที่ใช้ในการพิจารณาที่ผ่านมาในอดีตประกอบด้วย

การจะเข้าใจหลักทั่วไปในเรื่องความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือรัฐประศาสนนโยบายนั้น จะต้องพิจารณาจากทฤษฎีและแนวความคิดอันเป็นที่มาพื้นฐานของ

เรื่องดังกล่าวประกอบ เพื่อนำไปสู่การทำความเข้าใจความหมายของความสงบเรียบร้อยศีลธรรมอันดีของประชาชนและรัฐประศาสน์นโยบาย

10) เครื่องหมายที่เหมือนกับเครื่องหมายที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไป ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด หรือคล้ายกับเครื่องหมายดังกล่าวจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหลงผิดในความเป็นเจ้าของหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า ไม่ว่าจะจดทะเบียนไว้แล้วหรือไม่ก็ตาม

สำหรับการจะพิจารณาว่าเครื่องหมายใดมีชื่อเสียงแพร่หลาย นั้น กระทรวงพาณิชย์มีประกาศกระทรวงพาณิชย์ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2543) เรื่องหลักเกณฑ์การพิจารณาเครื่องหมายที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไป ดังนี้

(1) เครื่องหมายนั้นจะต้องมีปริมาณการจำหน่ายจำนวนมากหรือมีการใช้หรือโฆษณาเป็นที่แพร่หลายจนทำให้สาธารณชนทั่วไปหรือสาธารณชนในสาขาที่เกี่ยวข้องในประเทศไทยรู้จักเป็นอย่างดี

(2) เครื่องหมายนั้นจะต้องมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับอย่างสูงในหมู่ผู้บริโภค เครื่องหมายนั้นจะอยู่ในเงื่อนไขว่าเป็นเครื่องหมายที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไป (Well-known Trademark) นั้น แม้ไม่มีการจำหน่ายสินค้าในประเทศไทยเลย แต่หากได้มีการโฆษณานั้นที่แพร่หลายในประเทศไทย ก็อยู่ในเกณฑ์พิจารณาได้แล้วว่าเป็นเครื่องหมายที่มีชื่อเสียงแพร่หลาย

11) เครื่องหมายที่คล้ายกับ (1) (2) (3) (4) (5) (6) หรือ (7)

12) สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

13) เครื่องหมายอื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

สำหรับเครื่องหมายอื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดนี้ ประกาศกระทรวงพาณิชย์ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2543) ได้กำหนดเรื่อง เครื่องหมายที่ต้องห้ามมิให้รับจดทะเบียนไว้ ดังต่อไปนี้

เครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง และเครื่องหมายร่วมที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นเครื่องหมายที่ต้องห้ามมิให้รับจดทะเบียน คือ

1) เครื่องหมายที่เหมือนหรือคล้ายกับชื่อเกสรภัณฑ์สากลที่องค์การอนามัยโลกได้ขึ้นทะเบียนสงวนสิทธิการครอบครองไว้

2) เครื่องหมายและคำบรรยายซึ่งอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดเกี่ยวกับชนิดของสินค้าหรือบริการ หรือสับสนหรือหลงผิดเกี่ยวกับแหล่งกำเนิด หรือความเป็นเจ้าของสินค้าหรือบริการ²⁰

²⁰ วัศ ดิงสมิตร. (2545). คำอธิบายเครื่องหมายการค้า Trademark law. หน้า 30.

2.9.3 เครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะเหมือนหรือคล้าย

หลักเกณฑ์ที่สำคัญประการสุดท้ายของเครื่องหมายการค้าที่สามารถจดทะเบียนได้ คือ ต้องไม่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่น ในการพิจารณาว่าเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่นหรือไม่นั้น มาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าฯ บัญญัติไว้ว่า

“ภายใต้บังคับมาตรา 27 ในกรณีที่เครื่องหมายการค้าที่ขอจดทะเบียนนั้นนายทะเบียนเห็นว่า

1) เป็นเครื่องหมายการค้าที่เหมือนกับเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่นที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว หรือ

2) เป็นเครื่องหมายที่คล้ายกับเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่นที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว จนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า ถ้าเป็นการขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าสำหรับสินค้าจำพวกเดียวกันหรือต่างจำพวกกันที่นายทะเบียนเห็นว่า มีลักษณะอย่างเดียวกัน ห้ามมิให้นายทะเบียนรับจดทะเบียน ”

เครื่องหมายที่มีลักษณะเหมือนหรือคล้ายกัน มีลักษณะดังนี้²¹

เครื่องหมายเหมือนกัน คือ เครื่องหมายที่มีลักษณะเป็นคำ คำเดียวกัน รูปเดียวกัน มีลักษณะการสร้าง ประดิษฐ์เครื่องหมายที่มีลักษณะและรูปแบบอย่างเดียวกัน ซึ่งทำให้สาธารณชนหรือประชาชนทั่วไปเข้าใจว่าเครื่องหมายดังกล่าวเป็นเครื่องหมายเดียวกันหรือเป็นเจ้าของเดียวกัน

เครื่องหมายคล้ายกัน คือ เครื่องหมายที่มีลักษณะของคำ รูป หรือทั้งคำและรูปมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ลักษณะดังกล่าวหากสาธารณชนหรือประชาชนทั่วไปยังไม่สามารถแยกความแตกต่างได้เครื่องหมายดังกล่าวยังสามารถได้รับการจดทะเบียน แต่หากลักษณะของเครื่องหมายดังกล่าวมีลักษณะคล้ายกันมากจนสาธารณชนหรือประชาชนทั่วไปสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดสินค้า เครื่องหมายนั้นก็อาจได้รับการจดทะเบียน

ในการพิจารณาความเหมือนหรือคล้ายของเครื่องหมายการค้า จะใช้หลักเกณฑ์หลายข้อ ในการวินิจฉัยประกอบกันเพื่อที่จะดูว่า เครื่องหมายการค้าานั้นเหมือนคล้ายกันหรือไม่ เช่น ความเหมือนคล้ายกันโดยใช้สายตาเป็นเครื่องวัด ความเหมือนคล้ายกันในเสียงเรียกขาน ความเหมือนคล้ายกันทางความหมาย เป็นต้น

²¹ บรรยงค์ ลิ้มประยูรวงศ์. (ม.ป.ป.). เครื่องหมายการค้าทรัพย์สินอันล้ำค่าของวงการธุรกิจ. หน้า 46.

2.10 เครื่องหมายการค้าที่ผู้จดทะเบียนหลายรายต่างยื่นขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกัน

ระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของประเทศไทยในกรณีที่มีผู้จดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายที่เหมือนหรือคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า ตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า ได้วางหลักเบื้องต้นไว้ว่า ผู้จดทะเบียนซึ่งยื่นคำขอไว้เป็นรายแรกย่อมเป็นผู้มีสิทธิได้รับการจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า

มาตรา 20 บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับมาตรา 21 มาตรา 22 มาตรา 23 มาตรา 14 มาตรา 25 มาตรา 26 มาตรา 35 และมาตรา 41 ในกรณีที่มีผู้จดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่าเหมือนกันหรือที่นายทะเบียนเห็นว่าคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า ทั้งนี้ สำหรับสินค้าจำพวกเดียวกันหรือต่างจำพวกกันที่นายทะเบียนเห็นว่าลักษณะอย่างเดียวกัน ผู้จดทะเบียนซึ่งยื่นคำขอไว้เป็นรายแรกย่อมเป็นผู้มีสิทธิได้รับการจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า”

จะเห็นได้ว่ามาตรา 20 นั้น เป็นหลักทั่วไปของการยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่ว่า “ยื่นก่อนมีสิทธิดีกว่า” แต่มาตรา 20 ก็ต้องอยู่ภายใต้บังคับของมาตราอื่นๆ หลายมาตราดังนั้น หากปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมตามที่ระบุไว้ในมาตราต่างๆ นายทะเบียนก็อาจจะไม่รับจดทะเบียนกับผู้ที่ยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นรายแรกก็ได้ ซึ่งจะอธิบายเป็นไปตามลำดับมาตรา ดังนี้

กรณีคำขอทุกรายพร้อมที่จะตกลงกัน

มาตรา 21 “ในบรรดาเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกันตามมาตรา 20 นั้น ถ้านายทะเบียนเห็นว่าเครื่องหมายการค้าเหล่านั้นต่างก็เป็นเครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะอันพึงรับจดทะเบียนได้ตามมาตรา 6 และคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายเหล่านั้นต่างก็ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ผู้จดทะเบียนเหล่านั้นปฏิบัติตามมาตรา 24 และมีหนังสือแจ้งคำสั่งให้ผู้จดทะเบียนเหล่านั้นทราบโดยไม่ชักช้า

ผู้จดทะเบียนซึ่งเห็นว่าเครื่องหมายการค้าของตนจดทะเบียนนั้นมิได้เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้ารายอื่นตามมาตรา 20 มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งนายทะเบียนตามวรรคหนึ่งต่อคณะกรรมการภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งของนายทะเบียน ทั้งนี้ ให้นำมาตรา 18 และมาตรา 19 มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

จะเห็นได้ว่าตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง นายทะเบียนจะมีหนังสือแจ้งให้ผู้จดทะเบียนเครื่องหมายที่เหมือนหรือคล้ายกันเหล่านั้นตกลงกันว่าจะให้รายใดเป็นผู้จดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าแต่เพียงผู้เดียวตามมาตรา 24

ส่วนในมาตรา 21 วรรคสอง เป็นกรณีที่ผู้จดทะเบียนเห็นว่าเครื่องหมายการค้าของตนมิได้เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้ารายอื่น ก็มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียน (คำสั่งให้ผู้จดทะเบียนตกลงกันว่าจะให้ผู้จดทะเบียนรายใดรายหนึ่งเป็นผู้จดทะเบียนได้แต่เพียงผู้เดียว) ต่อคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าได้

ถ้าคณะกรรมการเครื่องหมายการค้า วินิจฉัยว่า คำสั่งของนายทะเบียนถูกต้องแล้ว ผู้จดทะเบียนจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียน (ทำความตกลงกัน) ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการเครื่องหมายการค้า (ตามมาตรา 18 วรรคสาม)

ถ้าคณะกรรมการเครื่องหมายการค้า วินิจฉัยว่า คำสั่งของนายทะเบียนไม่ถูกต้องนายทะเบียนก็ต้องดำเนินการกับคำขอรายนั้นต่อไป (ตามมาตรา 18 วรรคสี่) ซึ่งหมายความว่าผู้จดทะเบียนซึ่งยื่นคำขอไว้เป็นรายแรกย่อมเป็นผู้มีสิทธิได้รับการจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าตามมาตรา 20

แต่ถ้าผู้จดทะเบียนรายใดไม่ได้ใช้สิทธิอุทธรณ์และไม่ได้ตกลงกันตามคำสั่งของนายทะเบียน หรือได้อุทธรณ์แล้วและคณะกรรมการฯ เห็นว่าคำสั่งของนายทะเบียนถูกต้องแล้ว แต่ผู้จดทะเบียนรายนั้นก็ยังไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียน (ทำความตกลงกัน) ภายในเก้าสิบวันนับแต่ได้รับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการฯ ให้ถือว่า ผู้จดทะเบียนรายนั้นละทิ้งคำขอจดทะเบียน (มาตรา 19)

กรณีคำขอบางรายจะต้องมีการแก้ไขก่อนตกลงกัน

มาตรา 22 “ในบรรดาเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกันตามมาตรา 20 นั้น ถ้านายทะเบียนเห็นว่าเครื่องหมายการค้าบางรายเข้าข่ายมาตรา 15 (1) หรือ(2) หรือมาตรา 17 แต่เครื่องหมายการค้าบางรายมีลักษณะอันพึงรับจดทะเบียนได้ตามมาตรา 6 และคำขอจดทะเบียนก็ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ผู้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายที่เข้าข่าย มาตรา 15 (1) หรือ (2) หรือมาตรา 17 ปฏิบัติตามมาตรา 15 หรือ มาตรา 17 แล้วแต่กรณี และให้รอการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายที่มีลักษณะอันพึงรับจดทะเบียนได้ และคำขอจดทะเบียนที่ถูกต้องนั้นไว้ก่อน ทั้งนี้ ให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งคำสั่งให้ผู้ขอเหล่านั้นทราบโดยไม่ชักช้า และให้นำมาตรา 21 วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ถ้าปรากฏว่าผู้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายที่นายทะเบียนเห็นว่าเข้าข่าย มาตรา 15 (1) หรือ (2) หรือมาตรา 17 ได้ปฏิบัติตามคำสั่งนายทะเบียนตามมาตรา 15 แล้ว หรือได้

อุทธรณ์มาตรา 18 วรรคหนึ่ง และคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ว่าคำสั่งของนายทะเบียน ไม่ถูกต้อง ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ผู้ขอจดทะเบียนรายนั้นและผู้ขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ที่นายทะเบียนให้รอการจดทะเบียนไว้ตามวรรคหนึ่งปฏิบัติตามมาตรา 24 และมีหนังสือแจ้งคำสั่งให้ผู้ขอจดทะเบียนเหล่านั้นทราบโดยไม่ชักช้า

ถ้าปรากฏว่าผู้ขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายที่นายทะเบียนเห็นว่าเข้าข่ายมาตรา 15 (1) หรือ (2) หรือมาตรา 17 ได้ละทิ้งคำขอจดทะเบียนตามมาตรา 19 ทุกสาย

1) ในกรณีที่มีผู้ขอจดทะเบียนรายที่นายทะเบียนให้รอการจดทะเบียนไว้ตามวรรคหนึ่ง หลายราย ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ผู้ขอจดทะเบียนเหล่านั้นปฏิบัติตามมาตรา 24 และมีหนังสือแจ้งคำสั่งให้ผู้ขอจดทะเบียนเหล่านั้นทราบโดยไม่ชักช้า

2) ในกรณีที่มีผู้ขอจดทะเบียนรายที่นายทะเบียนให้รอการจดทะเบียนไว้ตามวรรคหนึ่ง เพียงรายการเดียว ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า รายนั้นต่อไปตามมาตรา 29

กรณีตามมาตรา 22 นี้ เป็นกรณีที่เครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกันนั้น บางราย จะต้องแก้ไขหรือปฏิบัติบางอย่างให้เป็นคำขอจดทะเบียนที่ต้องสมบูรณ์เสียก่อน เช่น แก้ไข รายการสินค้า ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎกระทรวงหรือจะต้องแสดงปฏิเสธสิทธิบางอย่าง เป็นต้น ในขณะที่บางราย เป็นคำขอจดทะเบียนที่ต้องครบถ้วนแล้ว นายทะเบียนจะมีคำสั่งให้คำขอที่ ถูกต้องแล้วนี้รอการดำเนินการไว้ก่อน และมีคำสั่งให้คำขอที่ต้องแก้ไขปฏิบัติให้ถูกต้องตาม มาตรา 15 หรือแสดงปฏิเสธตามมาตรา 17 แล้วแต่กรณี

เมื่อปรากฏว่าเครื่องหมายการค้าทุกสายมีลักษณะอันพึงรับจดทะเบียนได้และเป็นคำขอ ที่ถูกต้องแล้ว นายทะเบียนจะมีคำสั่งให้ผู้ขอจดทะเบียนทำความเข้าใจกันว่าจะให้รายใดเป็นผู้ได้รับ การจดทะเบียนตามมาตรา 24

ในกรณีของคำขอจดทะเบียนรายที่ต้องแก้ไขไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียน หรือ อุทธรณ์แล้วแต่คณะกรรมการเครื่องหมายการค้ามีคำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์และผู้ขอไม่ปฏิบัติตาม คำสั่งนายทะเบียนภายในกำหนดเวลา ก็จะต้องละทิ้งคำขอจดทะเบียนตามมาตรา 19 ซึ่งหากว่าคำ ขอที่ถูกต้องแล้วและนายทะเบียนให้รอการจดทะเบียนไว้ก่อนนั้น มีเพียงรายเดียว นายทะเบียนก็จะ สั่งประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนรายนั้นตามมาตรา 29 แต่หากว่ามีหลายรายก็ต้องตกลงกัน ตามมาตรา 24 ต่อไป

กรณีคำขอทุกรายจะต้องแก้ไขก่อนตกลงกัน

มาตรา 23 “ในบรรดาเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกันตามมาตรา 20 นั้น นายทะเบียนเห็นว่าเครื่องหมายการค้าเหล่านั้นทุกรายเข้าข่ายมาตรา 15 (1) หรือ (2) หรือมาตรา 17 ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ผู้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเหล่านั้นปฏิบัติตาม มาตรา 15 หรือ มาตรา 17 แล้วแต่กรณี และรอการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเหล่านั้นไว้ก่อน ทั้งนี้ ให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งคำสั่งให้ผู้จดทะเบียนเหล่านั้นทราบโดยไม่ชักช้า และให้นำมาตรา 21 วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ถ้าปรากฏว่าผู้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเหล่านั้นหลายรายได้ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียน ตามมาตรา 15 หรือมาตรา 17 แล้ว หรือได้อุทธรณ์ตามมาตรา 18 วรรคหนึ่ง และ คณะกรรมการมีคำวินิจฉัยว่าคำสั่งของนายทะเบียนไม่ถูกต้อง ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ผู้จดทะเบียนเหล่านั้นปฏิบัติตามมาตรา 24 และมีหนังสือแจ้งคำสั่งให้ผู้จดทะเบียนเหล่านั้นทราบโดยไม่ชักช้า แต่ถ้าปรากฏว่ามีผู้จดทะเบียนเหล่านั้นเพียงรายเดียวที่ได้ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียน ตามมาตรา 15 หรือมาตรา 17 หรือได้อุทธรณ์ตามมาตรา 18 วรรคหนึ่ง และ คณะกรรมการมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ว่าคำสั่งของนายทะเบียนไม่ถูกต้อง ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายนั้นต่อไปตามมาตรา 29

มาตรานี้เป็นกรณีที่เครื่องหมายการค้าทุกรายจะต้องแก้ไขหรือปฏิบัติอย่างไรให้ถูกต้องตามระเบียบเสียก่อน นายทะเบียนก็จะมิคำสั่งให้ผู้จดทะเบียนเหล่านี้แก้ไขให้ถูกต้องตาม มาตรา 15 หรือแสดงปฏิเสธตามมาตรา 17 ให้เรียบร้อยและรอการดำเนินการจดทะเบียนไว้ก่อน เมื่อปรากฏว่าผู้จดทะเบียนทุกรายได้แก้ไขถูกต้องแล้ว นายทะเบียนก็จะให้ทำความตกลงกันตาม มาตรา 24 แต่ถ้าว่าเหลือ ผู้จดทะเบียน (ที่ไม่ละทิ้งคำขอจดทะเบียน) เพียงรายเดียว นายทะเบียน ก็จะสั่งประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนรายนั้นตามมาตรา 29

การตกลงกันระหว่างผู้จดทะเบียนและการสั่งการของนายทะเบียน

มาตรา 24 “ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งสั่งการของนายทะเบียนตาม มาตรา 21 วรรคหนึ่ง มาตรา 22 วรรคสองหรือวรรคสาม (หรือมาตรา 23 วรรคสอง) ให้ผู้จดทะเบียนซึ่งได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งดังกล่าวตกลงกันว่าจะให้รายหนึ่งรายใดเป็นผู้จดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้านั้นแต่เพียงผู้เดียวและให้ผู้จดทะเบียนรายหนึ่งรายใดมีหนังสือแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในกำหนดเวลาดังกล่าวว่าจะตกลงกันได้หรือไม่”

มาตรา 25 “ในกรณีที่นายทะเบียนได้รับแจ้งภายในกำหนดเวลาดังกล่าวตาม มาตรา 24 ว่า ผู้ขอจะ ทะเบียนตกลงกันได้แล้วว่าจะให้รายใดเป็นผู้จดทะเบียน ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ประกาศโฆษณา คำขอจดทะเบียนของผู้จดทะเบียนรายนั้นต่อไปตามมาตรา 29

ในกรณีที่นายทะเบียนได้รับแจ้งภายในกำหนดเวลาตามมาตรา 24 ว่าผู้จดทะเบียนตกลงกันไม่ได้ หรือมิได้รับแจ้งภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของผู้จดทะเบียนซึ่งยื่นคำขอจดทะเบียนไว้เป็นรายแรก หรือเป็นรายแรกในบรรดาผู้จดทะเบียนซึ่งยังมีได้ละทิ้งคำขอจดทะเบียนแล้วแต่กรณี ต่อไปตามมาตรา 29”

การตกลงกันระหว่างผู้จดทะเบียนเป็นขั้นตอนของกฎหมายที่เปิดโอกาสให้บรรดาผู้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกัน เจรจาหรือกันตกลงกันเพื่อให้สมประโยชน์ตามความสมัครใจของทุกฝ่าย เมื่อผลการตกลงเป็นประการใดก็แจ้งให้นายทะเบียนทราบเพื่อจะได้ประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนตามที่ตกลงกันนั้น แต่ถ้าหากแจ้งว่าตกลงกันไม่ได้ หรือไม่มีการแจ้งผลการตกลงภายในเวลาที่กำหนด นายทะเบียนก็จะประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนรายที่ยื่นไว้ก่อนรายอื่นในบรรดาเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกันนั้น

กรณีคำขอที่ยื่นภายหลังการตกลงกัน

มาตรา 26 “ในกรณีที่นายทะเบียนได้มีหนังสือแจ้งคำสั่งให้ผู้จดทะเบียนปฏิบัติตาม มาตรา 24 ถ้าผู้จดทะเบียนรายอื่นยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่า เหมือนกับเครื่องหมายการค้าของผู้จดทะเบียนเหล่านั้น หรือที่นายทะเบียนเห็นว่าคล้ายกับ เครื่องหมายการค้าเหล่านั้น จนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของสินค้า หรือแหล่งกำเนิดของสินค้า ทั้งนี้ สำหรับสินค้าจำพวกเดียวกันหรือต่างจำพวกกันที่นายทะเบียนเห็นว่า มีลักษณะอย่างเดียวกัน ให้นายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า นั้น และมีหนังสือแจ้งคำสั่งให้ผู้จดทะเบียนนั้นทราบ โดยไม่ชักช้าและให้นำมาตรา 21 วรรคสอง มาใช้ บังคับโดยอนุโลม”

ในกรณีที่นายทะเบียนได้แจ้งให้ผู้จดทะเบียนทำความตกลงกันตาม มาตรา 24 แล้ว แต่มี ผู้จดทะเบียนรายใหม่ยื่นคำขอจดทะเบียนเข้ามาอีก และปรากฏว่าเครื่องหมายการค้า นั้นเหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าที่กำลังทำความตกลงกัน นายทะเบียนจะมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า นั้น

อย่างไรก็ตาม ผู้จดทะเบียนรายใหม่นั้นมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนต่อ คณะกรรมการเครื่องหมายการค้าได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งของนายทะเบียน ถ้าคณะกรรมการเครื่องหมายการค้ามีคำวินิจฉัยว่าคำสั่งของนายทะเบียนถูกต้องแล้ว (คณะกรรมการฯ เห็นว่าเป็นเครื่องหมายที่เหมือนหรือคล้ายกันตามความเห็นของนายทะเบียน) นายทะเบียน ก็จะมีคำสั่งจำหน่ายคำขอดังกล่าว แต่ถ้าคณะกรรมการฯ เห็นว่าคำสั่งของนายทะเบียน ไม่ถูกต้อง (ไม่เป็นเครื่องหมายที่เหมือนหรือคล้าย) นายทะเบียนจะต้องดำเนินการเกี่ยวกับคำขอจด

ทะเบียนรายนั้นไปตามปกติ กล่าวคือ เมื่อผู้จดทะเบียนปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนที่ให้
แก้ไขในเรื่องต่างๆ เช่น ให้จัดเป็นเครื่องหมายชุด ให้แสดงประสิทธิภาพ ให้แก้ไขรายการสินค้า หรือ
ชำระค่าธรรมเนียมเพิ่มเติมครบถ้วนแล้ว นายทะเบียนก็จะประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนรายนั้น
ต่อไป

บทที่ 3

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเครื่องหมายการค้าที่ผู้จดทะเบียนหลายราย ต่างยื่นขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกัน ตามกฎหมายต่างประเทศเปรียบเทียบกับประเทศไทย

เนื่องจากสังคมโลกในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การแข่งขันทางการค้าทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ อีกทั้งประเทศไทยยังได้รับอิทธิพลจาก ต่างประเทศไม่ว่าจะมีการติดต่อค้าขายกันระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นการขยายอาณาจักรทางธุรกิจ อย่างไร้ขอบเขต แต่อย่างไรก็ดีเมื่อการค้ามีการขยายวงกว้างขึ้น เครื่องหมายการค้าจึงมีบทบาท สำคัญที่ผู้ประกอบการธุรกิจ จำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงระบบเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น และเพื่อให้ประเทศไทยจะได้นำมาเป็นแนวทางในการบัญญัติกฎหมายไทยให้มีความชัดเจนขึ้น อีกทั้งยังจะเป็นการ ขจัดและป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในการดำเนินธุรกิจร่วมกัน และเพื่อให้มีความเหมาะสมกับ สภาพเศรษฐกิจและการค้าของประเทศในปัจจุบัน จึงจำเป็นที่ต้องนำหลักกฎหมายเครื่องหมาย การค้าของต่างประเทศบางเรื่องมาปรับใช้เพื่อที่จะคุ้มครองสาธารณชนจากการเอาเปรียบของพ่อค้า ในทางการค้าและสามารถก่อประโยชน์แก่ทุกฝ่าย รวมทั้งเป็นการสร้างความเป็นธรรมแก่ ผู้ประกอบการธุรกิจของไทยที่ต้องการรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้า ก่อให้เกิดผลดีต่อ เศรษฐกิจของประเทศไทยโดยส่วนรวมที่จะต้องไม่เสียเปรียบในการทำธุรกิจการค้าต่างๆ กับต่างประเทศ

การศึกษาถึงระบบและขั้นตอนของการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของแต่ละ ประเทศจึงมีความจำเป็นเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้การคุ้มครองเครื่องหมายการค้าขยายขอบเขต ครอบคลุมไปถึงการปกป้องผลประโยชน์ของเจ้าของเครื่องหมายการค้าทั่วโลก ทั้งนี้เพราะระบบและ ขั้นตอนของการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ตลอดจนการคุ้มครองสิทธิของเจ้าของเครื่องหมาย การค้าของแต่ละประเทศที่มีความแตกต่างกัน บทนี้จึงจัดทำขึ้นเพื่อทำการศึกษาระบบการจด ทะเบียนเครื่องหมายการค้าของประเทศไทยและต่างประเทศ กรณีศึกษาผู้ขอหลายรายต่างยื่นขอจด ทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกัน โดยนำมาเปรียบเทียบกับระบบและ ขั้นตอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า กรณีผู้ขอหลายรายต่างยื่นขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของ เครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกัน ของประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศญี่ปุ่น

และประเทศจีน ซึ่งมีรายละเอียดของการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของแต่ละประเทศดังต่อไปนี้

3.1 หลักเกณฑ์การพิจารณาเครื่องหมายการค้าที่มีผู้จดทะเบียนหลายรายต่างยื่นขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่เหมือนกันของต่างประเทศ

3.1.1 หลักเกณฑ์การพิจารณาเครื่องหมายการค้าของประเทศอังกฤษ

3.1.1.1 ระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของประเทศอังกฤษ

แม้เครื่องหมายการค้าได้ถูกนำมาใช้เพื่อบ่งชี้ที่มาของสินค้ามาเป็นเวลานานก็ตาม แต่การคุ้มครองเครื่องหมายการค้าอยู่ภายใต้กฎหมายคอมมอนลอว์ที่ห้ามไม่ให้มีการลวงขาย คดีความเกี่ยวกับการคุ้มครองเครื่องหมายการค้าในประเทศอังกฤษเพิ่งจะเกิดขึ้นเมื่อต้นศตวรรษที่ 17 โดยมีคดีเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าคดีแรกๆ คือ คดี Southern V. How ซึ่งตัดสินว่า พ่อค้าผ้าผู้หนึ่งมีสิทธินำคดีขึ้นสู่ศาลหากมีผู้ใดนำเครื่องหมายการค้าของตนไปใช้กับสินค้าของผู้อื่น คดีนี้นำไปสู่การวางหลักสำหรับคดีต่อๆ มาคือ คดี Sykes V. Sykes ซึ่งเป็นการวินิจฉัยภายใต้หลักกฎหมายละเมิด อย่างไรก็ตามการดำเนินคดีเครื่องหมายการค้าในลักษณะนี้จะต้องมีการพิสูจน์ความมีชื่อเสียงของเครื่องหมายการค้า (Goodwill) นั้นเสมอการคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่ยังไม่มีชื่อเสียงแพร่หลายในหมู่ผู้บริโภคทั่วไปจึงมีข้อจำกัดในการคุ้มครองเครื่องหมายการค้าดังกล่าวได้นำไปสู่ความพยายามในการออกกฎหมายเกี่ยวกับการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า เพื่อให้การคุ้มครองเครื่องหมายการค้ามีความชัดเจนมากขึ้น และมีประสิทธิภาพเพียงพอเช่นเดียวกับระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในประเทศอื่น

ระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในอังกฤษได้เริ่มต้นขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1875 โดยมีการออกกฎหมายเครื่องหมายการค้าฉบับแรกของอังกฤษ คือ “The Trade Marks Registration Act 1875” ในระยะแรกกฎหมายฉบับนี้ไม่ได้รับการยอมรับนัก เนื่องจากผู้ประกอบการเห็นว่าเป็นกฎหมายที่มีความยุ่งยาก เสียค่าใช้จ่ายและไม่มีความจำเป็น แต่ต่อมาผู้ประกอบการเห็นว่าการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าทำให้สถานะของเครื่องหมายการค้ามีความชัดเจนขึ้น และประการสำคัญระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าทำให้ผู้ประกอบการไม่ต้องพิสูจน์ความมีชื่อเสียงของเครื่องหมายการค้าขึ้นทำให้การจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้รับความสนใจอย่างมากจากผู้ประกอบการ โดยดูจากจำนวนคำขอที่ยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า

ปัจจุบัน คือ “The Trade Mark Act 1994” มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 1994 กฎหมายเครื่องหมายการค้าฉบับนี้ทำให้ระบบเครื่องหมายการค้าในประเทศอังกฤษมีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น การบัญญัติกฎหมายเครื่องหมายการค้าฉบับนี้ (The Trade Mark Act 1994) เป็นผลมาจากการที่ประเทศอังกฤษมีพันธกรณีต้องดำเนินการแก้ไขกฎหมายเครื่องหมายการค้าให้

สอดคล้องกับบทบัญญัติของคำสั่งสหภาพยุโรปเมื่อวันที่ 21 ธันวาคม ค.ศ. 1988 ที่เรียกว่า “Council Directive” ฉบับที่ 89/104/EEC เนื่องจากประเทศอังกฤษเป็นประเทศหนึ่งในสมาชิกสหภาพยุโรป บทบัญญัติเครื่องหมายการค้าฉบับปัจจุบันมีความแตกต่างจากบทบัญญัติเครื่องหมายการค้าฉบับเก่าๆ มาก เนื่องจากมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงหลักการใหม่ๆ อยู่เรื่อยๆ ซึ่งปัจจุบันประเทศอังกฤษใช้ระบบกฎหมายตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2537 (Trade Mark Act 1994) โดยแบ่งความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าออกเป็น 2 ลักษณะดังต่อไปนี้²²

(1) เป็นระบบการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าโดยการจดทะเบียน โดยเป็นระบบผู้ยื่นคำขอก่อนมีสิทธิดีกว่า (First to File System) และระบบผู้ใช้เครื่องหมายก่อนมีสิทธิดีกว่า (First to Use System) การคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียน เครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนแล้วหากมีการใช้เครื่องหมายการค้าดังกล่าวโดยไม่ได้รับอนุญาตถือเป็นการละเมิด สิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้าดังกล่าวนั้นเกิดขึ้นในวันที่ยื่นคำขอจดทะเบียน แต่ไม่อาจจะใช้สิทธิได้จนกระทั่งภายหลังจากการจดทะเบียนคำขอจดทะเบียน กรณีการอนุญาตให้ใช้สิทธิอาจมีการ โอนหรือฟ้องร้องได้ ในการอนุญาตให้ใช้ เครื่องหมายการค้ากับบุคคลสองคนหรือมากกว่านั้น แต่ละคนล้วนมีสิทธิในเครื่องหมายค้านั้นเท่าเทียมกัน แต่ละคนสามารถกระทำการได้หากมีการล่วงละเมิด ผู้เป็นเจ้าของร่วมทั้งหมดต้องเข้าร่วมดำเนินคดีทางศาลได้ เว้นแต่ศาลจะจำหน่ายคดี ซึ่งเจ้าของร่วมคนหนึ่งอาจดำเนินการเจรจาเพื่อเยียวยาได้ และในมาตรา 10 ของ The Trade Mark Act 1994 ให้ถือการกระทำดังกล่าวเป็นการละเมิดหากบุคคลหนึ่งบุคคลใดใช้เครื่องหมายที่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ที่ก่อให้เกิดความสับสนหลงผิดในหมู่สาธารณชนแม้แต่เพียงบางส่วนก็ตาม²³

(2) การคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่ไม่ได้รับการจดทะเบียน

เครื่องหมายที่ไม่ได้จดทะเบียนเป็นสิทธิในกฎหมายจารีตประเพณีของอังกฤษซึ่งเกิดขึ้นจากผลของจารีตประเพณี สิ่งเหล่านี้ขึ้นอยู่กับการใช้และชื่อเสียงที่เกิดจากการดำเนินการทางธุรกิจ สิทธิในเครื่องหมายการค้าที่ไม่จดทะเบียนสามารถโอนให้บุคคล และก็สามารถอนุญาตให้ใช้สิทธิได้ เครื่องหมายที่ไม่จดทะเบียนนั้นถูกบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายจารีตประเพณีว่าด้วยการลงขาย ซึ่งการลงขายนั้นเกิดขึ้นต่อเมื่อบุคคลที่สามลงขายสินค้าหรือบริการของตนว่าเป็นเจ้าของเครื่องหมาย เจ้าของเครื่องหมายที่ไม่จดทะเบียนต้องแสดงให้เห็นว่าเครื่องหมายของตนมีลักษณะบ่งเฉพาะและสามารถแยกแยะสินค้าหรือบริการของตนได้

²² Ibid.

²³ E.Ticket and Johnson. (n.d.). **International Intellectual Property law.** p. 92.

ซึ่งจำเป็นต้องมีการแสดงหรือบอกกล่าวถึงการแสดงให้เข้าใจผิดโดยผู้ที่ลงขายต่อผู้บริโภคในแหล่งกำเนิดของบริการหรือแหล่งกำเนิดสินค้าในทางการค้าและต้องเป็นที่แน่นอนว่าเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ไม่ได้จดทะเบียนได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำลงขายนั้น ในการลงขายจำเป็นที่เจ้าของเครื่องหมายที่ไม่ได้รับการจดทะเบียนต้องเป็นผู้ดำเนินการต่อผู้ละเมิด ขั้นตอนจะถูกนำเข้าสู่ศาลสูงและได้รับเยียวยา รวมไปถึงวิธีการชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษา คำสั่งห้าม ความเสียหายผลตอบแทนทางกำไร²⁴

3.1.1.2 ลักษณะของเครื่องหมายการค้าที่กฎหมายให้การคุ้มครอง

เครื่องหมายการค้าของประเทศอังกฤษแบ่งลักษณะของเครื่องหมายการค้าที่ได้รับความคุ้มครองออกเป็น 3 ลักษณะดังต่อไปนี้

1) ต้องมีลักษณะเป็นเครื่องหมาย

คำจำกัดความของเครื่องหมายการค้าที่กำหนดในพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าของประเทศอังกฤษ The Trade Mark Act 1994 ในมาตรา 1 อนุมาตรา (1) ซึ่งบัญญัติว่า “เครื่องหมายการค้า” หมายถึง เครื่องหมายใดๆ ที่สามารถมองเห็นได้และทำให้ประชาชนหรือผู้ใช้ทราบว่าเป็นสินค้าหรือบริการที่ใช้เครื่องหมายนั้นแตกต่างจากสินค้าหรือบริการอื่น เครื่องหมายการค้าบางอย่างอาจประกอบด้วยคำ (รวมทั้งชื่อของบุคคล) แบบ ตัวอักษร หรือรูปทรงของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของสินค้านั้นได้

หลักเกณฑ์ในการแยกว่าเป็นเครื่องหมายหรือไม่ มีหลักดังนี้ คือ

ก. เครื่องหมายสามารถมองเห็นได้หรือไม่ หลักเกณฑ์ข้อนี้กำหนดขึ้นเพื่อรับรองว่าการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้นสามารถใช้ได้

ข. เครื่องหมายนั้น สามารถทำให้สินค้าหรือบริการของเจ้าของสิทธิแตกต่างจากสินค้าหรือบริการอื่นได้หรือไม่ ซึ่งจุดประสงค์ของประเด็นนี้คือ การรับรองว่ามีเพียงเครื่องหมาย ซึ่งได้รับการจดทะเบียนเป็นเครื่องหมายเท่านั้นที่สามารถทำหน้าที่ทั้งหมดของเครื่องหมายการค้าในส่วนที่เกี่ยวกับสินค้าดังกล่าวได้โดยการเป็นสิ่งบ่งชี้แหล่งกำเนิด²⁵

²⁴ Ibid.

²⁵ The Trade Mark Act 1994

Section 3(1) The following shall not be registered –

(a) signs which do not satisfy the requirements of section 1(1),

2) เครื่องหมายที่สามารถมองเห็นได้

ซึ่งหลักเกณฑ์ข้อนี้เป็นหลักในเชิงปฏิบัติและเชิงบริหาร ระบบการจดทะเบียนขึ้นอยู่กับความสามารถของนายทะเบียนในการตรวจสอบ คำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าว่าสอดคล้องกับ The Trade Mark Act 1994 และกฎเกณฑ์ต่างๆ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ความสามารถในการระบุเครื่องหมายที่ขอหรือจะจดทะเบียนได้ถูกต้องจึงมีความสำคัญมาก หากเครื่องหมายดังกล่าวไม่สามารถมองเห็นได้ หรือไม่สามารถนำมาแสดงต่อนายทะเบียน นายทะเบียนก็ไม่สามารถแยกประเภทและตรวจสอบคำขอได้ ซึ่งการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าจะต้องมีตัวอย่างเครื่องหมายการค้าในคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าจะต้องมีภาพของเครื่องหมายการค้า ซึ่งทำให้สามารถตัดสินใจได้ เพื่อที่จะให้บุคคลที่จะตรวจสอบสมุดทะเบียนเครื่องหมายการค้าและเข้าใจได้ว่าเครื่องหมายการค้านั้นมีลักษณะอย่างไร การเสนอตัวอย่างเครื่องหมายนั้นจะต้องมีรายละเอียดพอให้เข้าใจถึงลักษณะของเครื่องหมายการค้าได้โดยชัดเจนและไม่คลุมเครือหรืออธิบายลักษณะสำคัญของเครื่องหมายการค้าได้ชัดเจน โดยเครื่องหมายการค้าต้องสามารถทำให้บุคคลที่ไม่เคยรู้จักเครื่องหมายนั้นมาก่อนเข้าใจเครื่องหมายดังกล่าวได้

เครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนได้ เช่น²⁶

ก. เครื่องหมายที่เป็นรูปทรง รูปทรงสามารถนำเสนอตัวอย่างได้ง่าย โดยสามารถใช้ภาพถ่ายวาดลายเส้นหรือภาพถ่ายของรูปร่างของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ที่จะใช้กับเครื่องหมาย นายทะเบียนมักให้ใช้ภาพถ่ายมากกว่าเนื่องจากภาพถ่ายสามารถแสดงตัวอย่างเครื่องหมายได้ถึง 6 มุม ตาม Trade Mark Act 1938 สามารถยื่นตัวอย่างเครื่องหมายได้ แต่ในปัจจุบันในเรื่องนี้ดูเหมือนจะถูกห้ามในปัจจุบันสำนักทะเบียนจะไม่ยอมรับคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าสามมิติที่มีการบรรยายสัญลักษณ์โดยคำพูดเพียงอย่างเดียว ผู้ขอจดทะเบียนจำเป็นต้องเสนอเครื่องหมายที่เป็นภาพด้วย แม้จะมีข้อความภาพก็ตาม

ข. เครื่องหมายการค้าที่เป็นสี เครื่องหมายสีบางประเภทสามารถนำมาจดทะเบียนเป็นเครื่องหมายการค้าได้ ซึ่งในเรื่องของสีที่สามารถนำมาจดทะเบียนได้นั้นอาจจะเป็นสีเดียวหรือหลายสีประกอบกันได้ การแสดงตัวอย่างเครื่องหมายสีดังกล่าว อาจทำได้โดยการใส่ตัวอย่างของสีที่ใช้ในช่อง TM 3 หรือโดยการอธิบายสีโดยใช้ชุดสีได้มาตรฐาน

ค. เครื่องหมายเสียง หรือ คนตรี เสียงอาจนำมาจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้ แต่การนำเสนอตัวอย่างเครื่องหมายเสียงบางประเภทนั้นไม่ใช่เรื่องง่ายในบางครั้งการ

²⁶ นิมิตร รุ่งเรือง. (2548). ลักษณะบ่งเฉพาะของเครื่องหมายการค้า: ศึกษาเฉพาะกรณีการพิสูจน์ลักษณะบ่งเฉพาะที่เกิดจากการใช้ฉันทะหลาย. หน้า 96-97.

บันทึกตัวโน้ตดนตรีอาจจะได้รับการยอมรับให้เสนอตัวอย่างเครื่องหมายได้ ตัวอย่าง เช่น เพลงโฆษณาอาจมีการเสนอตัวอย่างเครื่องหมายโดยใช้กระดาษที่บันทึกโน้ตเพลงไว้และอาจเพิ่มข้อความทางดนตรีหรือของบุคคลธรรมดาลงไปในการทำงานและในรูปแบบการแสดงเครื่องดนตรี

ง. ภาพเคลื่อนไหว ภาพเคลื่อนไหวอาจได้รับการเสนอโดยภาพนิ่งเรียงลำดับชุดหนึ่งประกอบด้วยคำบรรยายลักษณะของเครื่องหมายตัวอย่างของเครื่องหมาย ภาพเคลื่อนไหว เช่น เครื่องหมาย BT ซึ่งมีคำอธิบายประกอบรูปภาพว่าเป็นลักษณะเคลื่อนไหว ชุดหนึ่งแสดงภาพประดิษฐ์รูปโลกกำลังหมุน ซึ่งใช้สี แดง ชมพู ม่วง ฟ้า เขียว เหลือง และส้ม แทนทวีปต่างๆ ในรูปโลกนั้น โดยทำให้หมุนได้โดยการฉายภาพดังกล่าวตามลำดับเข้าไปเรื่อยๆ

จ. เครื่องหมายกลิ่น เป็นเครื่องหมายกลิ่น ค่อนข้างมีความยุ่งยากมากกว่าเครื่องหมายอื่น ตัวอย่าง “กลิ่นฉุนของเบียร์ชมใช้กับการปลูกดอก” อย่างไรก็ตามคำตัดสินล่าสุดของนายทะเบียนแสดงให้เห็นว่าไม่ได้การยอมรับ คำขอจดทะเบียนเครื่องหมายที่ประกอบด้วย “กลิ่น กลิ่นหอม หรือ กลิ่นของอบเชย” ที่ใช้กับเฟอร์นิเจอร์ เหตุผลที่นายทะเบียนปฏิเสธไม่รับจดทะเบียนเครื่องหมายกลิ่นดังกล่าวเป็นกลิ่นอบเชย ซึ่งการได้กลิ่นนั้น ขึ้นอยู่กับสถานการณ์รอบตัวในขณะที่สุดดมกลิ่นประกอบด้วยคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ดังกล่าว ไม่สามารถอธิบายให้คนทุกคนซึ่งตรวจสอบสมุดทะเบียนเข้าใจได้

เงื่อนไขในการจดทะเบียนเครื่องหมายที่สำคัญตามมาตรา 1 อนุมาตรา 1 ใน The Trade Mark Act 1994 ได้กำหนดว่า เครื่องหมายที่จะนำมาจดทะเบียนได้นั้น จะต้องสามารถแยกสินค้าหรือบริการของผู้จดทะเบียนจากสินค้าหรือบริการของผู้อื่นได้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการรับรองว่าเครื่องหมายการค้าสามารถทำหน้าที่สำคัญในฐานะเครื่องหมายการค้าได้ ซึ่งหากว่าเครื่องหมายการค้าไม่มีลักษณะบ่งเฉพาะก็ไม่สามารถจดทะเบียนได้ ซึ่งการกำหนดขอบเขตของลักษณะบ่งเฉพาะและข้อความที่ไม่ถึงถึงลักษณะของสินค้า เครื่องหมายดังกล่าวก็จะมีลักษณะบ่งเฉพาะหากถ้อยคำที่ใช้เป็นเครื่องหมายกับถ้อยคำที่ใช้โดยกลุ่มผู้บริโภคสินค้าหรือบริการแตกต่างกันในการตีความข้อกำหนดในการจดทะเบียน ในเรื่องลักษณะบ่งเฉพาะอาจมีการพิจารณาที่เข้มงวดน้อย ซึ่งปัญหาว่าเครื่องหมายการค้านั้นมีลักษณะบ่งเฉพาะ โดยตัวเองหรือลักษณะบ่งเฉพาะจากการใช้ ไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน

การขอรับความคุ้มครอง

การเตรียมคำขอ²⁷ ข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้อง บุคคลผู้มีสิทธิยื่นคำขออาจเป็นบุคคลธรรมดา บริษัท หรือองค์การร่วม (collective organization) กรณีผู้ยื่นคำขอที่ไม่มีถิ่นที่อยู่

²⁷ กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (2548). คู่มือการขอรับความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาในต่างประเทศ 30 ประเทศ. หน้า 451-452.

ในสหราชอาณาจักรสามารถยื่นคำขอได้ โดยต้องมีสถานที่ติดต่อได้ในสหราชอาณาจักร มิฉะนั้น จะต้องตั้งตัวแทนในสหราชอาณาจักร ภาษาที่ใช้ในคำขอจดทะเบียนให้ใช้ภาษาอังกฤษในการยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า โดยที่จำนวนและจำพวกสินค้า/บริการในคำขอจดทะเบียนคำขอจดทะเบียน 1 คำขอ สามารถขอจดทะเบียนคุ้มครองสินค้าและ/หรือบริการได้โดยไม่จำกัดจำพวก โดยที่การยื่นคำขอ ผู้ยื่นคำขอที่เป็นองค์กรขนาดใหญ่สามารถยื่นคำขอผ่านทางอินเทอร์เน็ตได้หากมีการยื่นคำขอเป็นจำนวนมาก การขอถือสิทธิย้อนหลัง ผู้ยื่นคำขอสามารถขอให้ถือวันยื่นคำขอจดทะเบียนครั้งแรกในต่างประเทศโดยอาศัยการยื่นคำขอในสหราชอาณาจักรได้ ในขณะที่เดียวกันก็สามารถขอถือสิทธิดังกล่าวในต่างประเทศโดยอาศัยการยื่นคำขอในสหราชอาณาจักรภายใต้ระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ากลุ่มประชาคมยุโรป (Community Trade Marks) และระบบพิธีสารมาดริด (Madrid Protocol) ได้เช่นกัน และหลังจากการตรวจสอบแล้วจะประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนและอนุญาตได้รับการจดทะเบียน โดยจะทำการประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนในวารสารเครื่องหมายการค้า (Trade Marks Journal) เพื่อเปิดโอกาสให้มีการคัดค้าน

อายุความคุ้มครอง เครื่องหมายการค้าที่ได้รับจดทะเบียนมีระยะเวลา 10 ปี นับจากวันที่ได้รับการจดทะเบียน โดยผู้ขอจดทะเบียนสามารถขอต่ออายุความคุ้มครองได้โดยไม่จำกัดโดยต่ออายุได้คราวละ 10 ปี ระยะเวลาของกระบวนการจดทะเบียน

กระบวนการจดทะเบียนโดยปกติใช้ระยะเวลาประมาณ 8-9 เดือน หากไม่มีการคัดค้านหรือการปฏิเสธคำขอ

3.1.1.3 หลักเกณฑ์การพิจารณาเครื่องหมายการค้าที่มีผู้ขอหลายรายต่างยื่นขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกัน

หลักกฎหมายของอังกฤษ แม้ว่าจะใช้ระบบ (Common law) แต่สำหรับกฎหมายเครื่องหมายการค้า ประเทศอังกฤษได้บัญญัติไว้ตามลายลักษณ์อักษรอยู่หลายฉบับ ซึ่งมีการพัฒนาและแก้ไขเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน²⁸

ปัจจุบันประเทศอังกฤษใช้กฎหมายเครื่องหมายการค้า (The Trade Mark Act 1994) ซึ่งหากจะกล่าวถึงหลักกฎหมายเครื่องหมายการค้าที่เกี่ยวกับการพิจารณาคำขอจดทะเบียนกรณีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเครื่องหมายการค้าที่มีผู้ขอจดทะเบียนหลายรายต่างยื่นขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือ

²⁸ Centre for Intellectual Property & information Law. (n.d.) Retrieved June 18, 2010, from http://www.cipil.law.cam.ac.uk/legal_resoures/

หลงผิดในความเป็นเจ้าของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า ทั้งนี้สำหรับสินค้าจำพวกเดียวกัน หรือต่างจำพวกกันที่นายทะเบียนเห็นว่า มีลักษณะอย่างเดียวกัน ซึ่งต่างคนต่างยื่นในเวลาพร้อมกัน หรือในเวลาใกล้เคียงกัน หลักกฎหมายของประเทศอังกฤษไม่ได้บัญญัติในเรื่องดังกล่าวเอาไว้โดยตรง เช่นเดียวกับหลักกฎหมายของประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 มาตรา 20 ถึงมาตรา 26 แต่ตามกฎหมายเครื่องหมายการค้าของประเทศอังกฤษ ได้บัญญัติหลักกฎหมายที่เรียกว่า ยื่นก่อนมีสิทธิดีกว่า (earlier trademark) และหลักใช้มาก่อน (earlier right) ซึ่งหลักกฎหมายที่เกี่ยวกับกรณีดังกล่าวจะบัญญัติไว้ในกฎหมายของประเทศอังกฤษ (The Trade Mark Act 1994) ตามมาตรา 5 (1) และมาตรา 6 โดยหลักเกณฑ์ดังกล่าว นั้นเป็นที่ยอมรับและอยู่ภายใต้ หลักที่ว่า คำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่ยื่นเข้ามาก่อน รายแรก เป็นคำขอที่มีสิทธิได้รับการจดทะเบียนก่อน

หลักกฎหมายของประเทศอังกฤษในการพิจารณาคำขอที่ยื่นเข้ามาสู่การพิจารณาของนายทะเบียนนั้น โดยหลักเกณฑ์ในการพิจารณาแล้วนายทะเบียนจะไม่พิจารณาความเหมือน คล้ายเป็นอันดับแรกก่อน แต่จะอนุญาตให้ทุกคำขอลงประกาศโฆษณาฯ ได้ หากพิจารณาได้ว่า เครื่องหมายการค้า นั้นมีลักษณะบ่งเฉพาะ (Distinctiveness of Mark) แล้ว

ผู้มีสิทธิหรือผู้มีส่วนได้เสียสามารถที่จะคัดค้านคำขอที่ลงประกาศโฆษณาฯ ได้ ภายใต้หลักเกณฑ์ที่ว่าผู้ขอรายแรกสามารถที่จะคัดค้านคำขอที่ยื่นจดทะเบียนเข้ามาในภายหลัง ซึ่งการที่จะคัดค้านได้นั้น เครื่องหมายการค้าของผู้จดทะเบียนรายแรกต้องจดทะเบียนได้เสียก่อน

และอีกกรณีหนึ่ง หากเครื่องหมายที่ยื่นขอจดทะเบียนรายแรกได้ผ่านการใช้งานเป็นที่รู้จักจนแพร่หลายแล้ว เจ้าของเครื่องหมายก็สามารถที่จะยื่นคัดค้านคำขอที่ยื่นขอจดทะเบียน เข้ามาในภายหลังได้ โดยไม่ต้องให้เครื่องหมายการค้า นั้นได้รับการจดทะเบียนเสียก่อน

3.1.2 หลักเกณฑ์การพิจารณาเครื่องหมายการค้าของประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศหนึ่งที่ใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ (ยกเว้นมลรัฐหลุยเซียน่า) โดยได้เข้าร่วมเป็นภาคีของอนุสัญญากรุงปารีส (Paris Convention) และเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลก (WTO) กฎหมายเครื่องหมายการค้าของประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ใช้ ปัจจุบัน คือ The Lanham Act ประกาศใช้ในปี ค.ศ. 1946 ได้กำหนดถึงระบบการได้มาซึ่งสิทธิใน เครื่องหมายการค้า มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน ค.ศ. 1947 และได้ถูกแก้ไขเปลี่ยนแปลงหลาย ครั้ง The Lanham Act เป็นกฎหมายเครื่องหมายการค้าของสหพันธรัฐบัญญัติควบคุมดูแลการใช้ เครื่องหมายการค้าในทางพาณิชย์ โดยให้เจ้าของเครื่องหมายการค้ามีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการใช้ เครื่องหมายการค้า และป้องกันไม่ให้สาธารณชนผู้บริโภคสับสนหลงผิดในการแยกแยะความ

แตกต่างระหว่างสินค้าภายใต้เครื่องหมายการค้าที่แตกต่างกัน โดยให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่ใช้ในทางการค้า และได้รับการจดทะเบียนในสหรัฐอเมริกา ดังนี้

3.1.2.1 ระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของประเทศสหรัฐอเมริกา

เครื่องหมายการค้า หมายความว่ารวมถึง คำ ชื่อ สัญลักษณ์ หรือสิ่งเหล่านี้ใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน ทั้งนี้ รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุ หรือเสียงถือเป็นเครื่องหมายที่อาจขอรับการจดทะเบียน โดยที่กฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาคำหนดให้ การได้สิทธิในเครื่องหมายการค้าดังนี้

สิทธิในเครื่องหมายการค้าของสหรัฐอเมริกา สามารถเกิดขึ้นได้ 3 ทาง

1) เกิดจากการใช้เครื่องหมายการค้า (actual use) สิทธินี้เป็นตามกฎหมายคอมมอนลอว์ เจ้าของเครื่องหมายการค้าไม่จำเป็นต้องจดทะเบียน เพราะได้สิทธิในเครื่องหมายการค้าจากการใช้เครื่องหมายการค้าดังกล่าวอยู่แล้ว

2) เป็นสิทธิที่เกิดจากการจดทะเบียนในรัฐใดรัฐหนึ่ง หรือหลายรัฐ เรียกว่า State Registration

3) สิทธิที่เกิดจากการจดทะเบียนที่สำนักงานสิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้าแห่งสหรัฐอเมริกา หรือที่เรียกว่า Federal Registration แต่เครื่องหมายการค้านี้จะต้องใช้ในการค้าระหว่างหลายรัฐ (interstate commerce)

การคุ้มครองเครื่องหมายการค้าในสหรัฐอเมริกาแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) เครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนโดยรัฐบาลกลาง

2) เครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนในมลรัฐ

การคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียน

การได้มาซึ่งสิทธิในเครื่องหมายการค้านี้ ได้มาจากการใช้เครื่องหมายการค้า แม้ว่าเจ้าของเครื่องหมายการค้าจะไม่ได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าดังกล่าวก็ตาม โดยเรียกเครื่องหมายการค้าดังกล่าวว่า Common Law Trademark ซึ่งสิทธิในเครื่องหมายการค้าดังกล่าวจำกัดอยู่เฉพาะในพื้นที่ ที่ได้มีการใช้เครื่องหมายการค้า²⁹ หากเจ้าของเครื่องหมายการค้าประสงค์จะให้เครื่องหมายการค้าได้รับความคุ้มครองสิทธิมากขึ้น ก็ต้องยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ทั้งระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในระดับรัฐ (State Trademark Registration) ซึ่งเจ้าของเครื่องหมายการค้าจะได้รับความคุ้มครองแต่เฉพาะในรัฐที่ตนได้รับการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเอาไว้เท่านั้น และการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ากลาง (Federal Trademark Registration) ซึ่งจะได้รับการคุ้มครองทั่วทั้งประเทศสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้ อายุความ

²⁹ Dana Shilling. (2002). *Essentials of Trademarks and Unfair Competition*. p. 4.

คุ้มครองของทะเบียนเครื่องหมายการค้ากลาง มีอายุ 10 ปี นับแต่วันที่เครื่องหมายการค้าได้รับการจดทะเบียน และสามารถต่ออายุได้ ไม่มีที่สิ้นสุดตราบใดที่เจ้าของเครื่องหมายการค้านั้นยังคงใช้เครื่องหมายนั้นๆ อยู่ในส่วนของอายุความคุ้มครองของทะเบียนเครื่องหมายการค้าในระดับรัฐจะขึ้นอยู่กับกฎหมายภายในแต่ละรัฐ ซึ่งส่วนใหญ่จะมีระยะเวลาความคุ้มครอง 5 ปี³⁰

การคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่ไม่ได้จดทะเบียน

ในประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการกำหนดสิทธิของเครื่องหมายการค้าที่ไม่ได้จดทะเบียนไว้ในมาตรา 43 (ก) ในพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าของสหรัฐอเมริกาหรือ Lanham Act กล่าวคือ เจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ไม่ได้รับการจดทะเบียนอาจบังคับสิทธิได้กับบุคคลที่ใช้เครื่องหมายการค้าดังกล่าว ในอันที่ก่อให้เกิดความสับสนหลงผิดในแหล่งกำเนิดหรือความเป็นเจ้าของสินค้าหรือบริการและในมาตรา 43 (ก) ยังบัญญัติถึงการเยียวยาในกรณีที่บุคคลที่ละเมิดแสดงอย่างผิดๆ ในคุณสมบัติหรือแหล่งกำเนิดของสินค้าหรือบริการของเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ไม่ได้จดทะเบียน

กฎหมายเฉพาะซึ่งให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้า คือ The Lanham Act 1946 บัญญัติอยู่ใน Title 15 แห่ง United States Code มาตรา 1052-1127 ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์การจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ากลางเอาไว้ ซึ่งการยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ากลาง อาจยื่นโดยตรงต่อสำนักเครื่องหมายการค้าและสิทธิบัตรแห่งสหรัฐฯ (The United States Patent and Trademark Office: USPTO) หรือ ยื่นคำขอผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ Trademark Electronic Application System, TEAS) โดยก่อนการยื่นคำขอจดทะเบียนควรตรวจสอบว่าเครื่องหมายการค้าดังกล่าวมีผู้ใด ใช้อยู่หรือมีการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าไว้แล้วหรือไม่ การตรวจสอบนี้สามารถกระทำได้หลายวิธีได้แก่ ตรวจสอบ ณ ที่ทำการสำนักเครื่องหมายการค้า และสิทธิบัตรแห่งสหรัฐฯ โดยใช้ระบบการตรวจค้นเครื่องหมายการค้าทางอิเล็กทรอนิกส์ (Trademark Electronic Search System หรือ TESS) ซึ่งมีข้อมูลเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียน ที่ถูกเพิกถอนที่สิ้นอายุความคุ้มครอง รวมทั้งคำขอที่อยู่ระหว่างการพิจารณาจดทะเบียน (Pending Application) มากกว่า 3 ล้านข้อมูล ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะจำกัดอยู่เฉพาะกรณีที่เป็นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ากลาง หรือทะเบียนเครื่องหมายการค้ากลาง ดังนั้นเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนในระดับรัฐ หรือในต่างประเทศ ย่อมไม่ปรากฏในฐานข้อมูลนี้ อนึ่ง การที่เจ้าของเครื่องหมายการค้าทำการตรวจค้นเครื่องหมายการค้าเอง อาจจะได้ผลการตรวจค้นที่ไม่สมบูรณ์เท่ากับการให้ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญตรวจค้น

³⁰ Ibid.

โดยกำหนดถึงสิทธิในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในรัฐบาลกลางให้สิทธิ
ดังนี้³¹

ก. การใช้เครื่องหมายโดยชอบด้วยกฎหมายทั่วประเทศซึ่งมีผลตั้งแต่วันที่ยื่นคำขอ
ข. แสดงให้ประชาชนทั่วไปทราบถึงความเป็นเจ้าของในเครื่องหมายเพื่อ
ป้องกันไม่ให้ผู้อื่นอ้างในภายหลังว่าตนได้ใช้เครื่องหมายในอาณาเขตที่ห่างไกลและสมควรสามารถ
ใช้เครื่องหมายนั้นต่อไปได้

ค. สามารถห้ามการนำเข้าสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้าที่ละเมิดสิทธิของ
เครื่องหมายของตน

ง. สิทธิตามอนุสัญญากรุงปารีส เพื่อขอจดทะเบียนในต่างประเทศโดยอาศัยการ
จดทะเบียนในสหรัฐอเมริกา

จ. สิทธิฟ้องร้องในศาลรัฐบาลกลางเพื่อการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า
และเรียกให้ชดเชยการสูญเสีย

ฉ. สิทธิในการใช้สัญลักษณ์กับเครื่องหมายการค้า

ช. สถานภาพการจดทะเบียนที่ไม่อาจโต้แย้งได้ หลังจากการใช้เครื่องหมาย
ติดต่อกัน 5 ปีหลังจากการจดทะเบียนแล้ว

ซ. เหตุผลในการอ้างบุริมสิทธิในการจดทะเบียนชื่อ โดเมนใน อินเทอร์เน็ต และ

ฅ. หลักฐานเบื้องต้นแสดงถึงความเป็นเจ้าของเครื่องหมายของผู้จดทะเบียน
และสิทธิแต่เพียงผู้เดียวของผู้จดทะเบียนในการใช้เครื่องหมายการค้าและบริการที่แจ้งไว้³²

การจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในมลรัฐ

ประเทศสหรัฐอเมริกานับว่าเป็นประเทศที่มีรัฐต่างๆ กว่า 50 รัฐ การจดทะเบียน
เครื่องหมายการค้าในระดับมลรัฐนั้นส่วนใหญ่นำหลักการและรูปแบบมาจากกฎหมายต้นแบบ
(Model State Trademark Bill) การจดทะเบียนระดับรัฐนั้นซึ่งแต่ละรัฐจะมีกฎหมายเครื่องหมาย
การค้าภายในของแต่ละรัฐ ซึ่งได้นำต้นแบบเดียวกับหลักเกณฑ์ในการจดทะเบียนเครื่องหมาย
การค้าของรัฐบาลกลาง ฉะนั้น การตรากฎหมายภายในของแต่ละรัฐส่งผลให้กฎหมายเครื่องหมาย
การค้าภายในแต่ละรัฐมีความคล้ายคลึงกัน

เครื่องหมายการค้าที่ไม่มีคุณสมบัติที่จะจดทะเบียนในรัฐบาลกลางได้ เนื่องจาก
ได้ใช้ภายในมลรัฐ เท่านั้น การจดทะเบียนภายในมลรัฐจึงมีความสำคัญน้อย เครื่องหมายการค้าที่มี

³¹ Doborah E. Bouchoux. (2002). *Intellectual Property The law of Trademarks Copyrights, Patents, Trade Secrets.* pp. 21-22.

³² Ibid.

การใช้ก่อนแต่ไม่ได้นำมาจดทะเบียน บุคคลอื่นอาจจดทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้นได้ หากมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้³³

หลักการ “The First to Use A Mark” ในตลาดซึ่งปกติจะมีการใช้เฉพาะท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง ก็จะมีสิทธิในเครื่องหมายนั้น ซึ่งจะเป็นหลักเกณฑ์สำคัญในการพิจารณาว่าใครจะเป็นผู้มีสิทธิในเครื่องหมายการค้า ในกรณีที่มีการใช้เครื่องหมายนั้นหลายราย ดังเช่น คดี Grupo Gigante S.A. de C.V. v. Dallo & Co. (2004) ได้วินิจฉัยว่า “หลักการพื้นฐานของกฎหมายว่าด้วย Trademark ภายใต้ common law ก็คือ “First in time equals first in right” กล่าวคือ ใครใช้ก่อน มีสิทธิดีกว่า (แต่คดีจะยากขึ้น หากมีการใช้หลายเครื่องหมายเดียวกันในหลายๆ ท้องที่) สำหรับการคุ้มครองเครื่องหมายที่ไม่ได้จดทะเบียน ตามหลัก common law นั้น จะมีหลักการสำคัญอยู่บนหลักการ เช่น มีการใช้จริงๆ (actual use) มีปรากฏซึ่งธุรกิจและชื่อเสียงของเครื่องหมายนั้น (business presence and reputation) และในบางกรณี มีการขยายธุรกิจในบริเวณอื่นๆ (zone of expansion) สำหรับกรณีที่มีการใช้เครื่องหมายที่อาจจะเกิดความสับสนได้ในหลายพื้นที่ ศาลสูงสุดสหรัฐฯ ได้วินิจฉัยไว้ในคดี Hanover Star Milling Co.v. Metcalf (1916) และคดี United Drug Co.v. Theodore Rectanus Co., (1918) กล่าวโดยสรุป ถ้ามีการใช้เครื่องหมายที่คล้ายคลึงในภูมิภาคที่แตกต่างกัน ก็ให้แต่ละเจ้าของเครื่องหมายมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในภูมิภาคนั้นๆ ในกรณีที่มีการใช้เครื่องหมายนั้น ในภูมิภาคเดียวกัน หรือใกล้เคียงกัน (the same or overlapping area) สิทธิแต่เพียงผู้เดียวจะมีแก่ Senior user ในตลาดนั้น สำหรับการเป็น Senior user ในภูมิภาคหนึ่ง อาจจะกลายเป็น junior user ในอีกภูมิภาคหนึ่งดังนั้น การขยายตลาดไปยังภูมิภาคอื่นจึงไม่อาจจะกระทำได้ด้วย

การพิจารณาการเป็น Senior user ในภูมิภาคใด อาจจะพิจารณาจากการใช้จริงๆ ในการเสนอขายสินค้าฯ ในบริเวณภูมิภาคที่เจ้าของเครื่องหมายสร้างชื่อเสียงในธุรกิจนั้น ความพยายามในการขยายตลาด (market penetration) รวมถึงบริเวณที่มีแนวโน้มของการขยายตลาดในอนาคตด้วย ซึ่งก็ต้องอยู่กับข้อเท็จจริงฯ เป็นรายๆ ไป กล่าวโดยสรุป การพิจารณาว่าใครเป็น Senior user อาจพิจารณาจาก ชื่อเสียงของผลิตภัณฑ์ การโฆษณา และยอดการขายในพื้นที่นั้นๆ เป็นสำคัญ

ขั้นตอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในสหรัฐอเมริกา

การจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า สามารถยื่นทางไปรษณีย์ หรือโดยใช้อินเตอร์เน็ต ได้ ในกรณีหลังเชื่อมต่อที่ www.uspto.gov แล้วใช้ระบบการจดทะเบียนทางอิเล็กทรอนิกส์ (Trademark Electronic Application System, TEAS) ผู้ขอจดทะเบียนที่ไม่ได้

³³ ศิริพล กุศลศิลป์วุฒิ. (ม.ป.ป.). กฎหมายว่าด้วยเครื่องหมายการค้าของสหรัฐอเมริกา. สืบค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2553, จาก <http://www.bloggang.com/viewblog.php?id=jurisprudence&date=21-07-2009&group=26&blog=2>

เชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต สามารถไปขอใช้บริการ การยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ผู้ขอจะต้องใช้เครื่องหมายการค้า (use in commerce) หรือตั้งใจจะใช้ในอนาคต ลักษณะการใช้ เช่น ทำให้เครื่องหมายปรากฏอยู่บนสินค้า ภาชนะบรรจุ หรือแสดงอยู่กับสินค้า สินค้าจะต้องถูกขายหรือขนส่งในทางการค้า เป็นต้น การยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายที่ใช้อยู่แล้วผู้ขอจะต้องมีข้อสาบาน (a sworn statement) ว่าเครื่องหมายนั้นได้ใช้ในทางการค้าและระบุถึงวันแรกที่ใช้เครื่องหมายการค้าและวันแรกที่ใช้ในทางการค้า รวมทั้งแสดงตัวอย่างที่แท้จริง (specimen) เช่น ป้ายของสินค้า เป็นต้น

ส่วนกรณีที่ตั้งใจจะใช้ในอนาคต ต้องมีข้อความสาบานว่า ตั้งใจจะใช้ในทางการค้าโดยสุจริต และก่อนที่สำนักงานจะจดทะเบียน ผู้ขอต้องนำเครื่องหมายการค้าไปใช้ในทางการค้าแล้ว พร้อมกับยื่นคำแถลงอ้างถึงการใช้อย่างกล่าว (an Allegation of Use) คำแถลงดังกล่าว เรียกว่า an Amendment to Allege Use หรือ a Statement of Use ขึ้นอยู่กับช่วงเวลาที่ยื่น หากยื่นก่อนที่ตรวจสอบเรียกว่า an Amendment of Allege Use แต่หากยื่นภายหลังออกหลักฐาน Notice of Allowance จะเรียกว่า a Statement of Use เจ้าหน้าที่ตรวจสอบ (The examining attorney) จะตรวจสอบว่าเครื่องหมายการค้าถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ (กฎหมายที่เกี่ยวข้อง คือ The Trademark Act of 1946, 15U.S.C.1051 และ The Trademark Rules of Practice) ชำระค่าธรรมเนียมถูกต้องหรือไม่ ชัดแย้งกับเครื่องหมายการค้าอื่นหรือไม่ รวมทั้งตรวจสอบคำขอภาพเครื่องหมาย และตัวอย่างต่างๆ หากตรวจสอบแล้วเจ้าหน้าที่เห็นว่าไม่สามารถจดทะเบียนได้ ออกจดหมาย เรียกว่า office action แสดงเหตุผลการปฏิเสธ ไปยังผู้ขอ ผู้ขอต้องตอบจดหมายดังกล่าวภายใน 6 เดือน นับแต่วันที่ส่งจดหมาย มิฉะนั้น ถือว่าทิ้งคำขอถ้าคำตอบของผู้ขอไม่มีน้ำหนักหักล้างคำปฏิเสธ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบจะออกคำปฏิเสธ (a final refusal) หากจะโต้แย้งคำปฏิเสธดังกล่าว จะต้องอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการที่เรียกว่า the Trademark Trial and Appeal Board ซึ่งเป็นหน่วยงานของสำนักงานสิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้า

การพิจารณาว่าขัดแย้งกับเครื่องหมายการค้าอื่น (ที่ได้จดทะเบียนไปแล้ว และที่อยู่ในระหว่างการพิจารณา) หรือไม่นั้น เจ้าหน้าที่ตรวจสอบจะดูจากความเหมือนคล้ายของเครื่องหมาย และความสัมพันธ์กับสินค้าหรือบริการที่ระบุในคำขอ นอกจากประเด็นเรื่องขัดแย้งกับเครื่องหมายการค้าอื่นดังกล่าวแล้ว ยังมีเหตุที่เจ้าหน้าที่ตรวจสอบจะปฏิเสธไม่รับจดทะเบียนอีก เช่น เป็นเพียงคำพรรณนาสินค้า หรือบริการ เป็นชื่อทางภูมิศาสตร์ เป็นนามสกุล เป็นต้น

หากเจ้าหน้าที่ตรวจสอบไม่ได้แย้ง หรือคำตอบของผู้ขอมีน้ำหนักเหนือกว่า เจ้าหน้าที่ตรวจสอบอนุมัติให้พิมพ์โฆษณาเครื่องหมายในหนังสือรายสัปดาห์ของสำนักงานที่เรียกว่า official Gazette สำนักงานสิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้าจะแจ้งการพิมพ์ไปให้ผู้ขอทราบ

เรียกว่า a Notice of Publication ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการจดทะเบียน จะต้องยื่นคัดค้านต่อ The Trademark Trial and Appeal Board ภายใน 30 วัน นับจากวันประกาศโฆษณา หากไม่มีคำคัดค้าน หรือคำคัดค้านไม่เป็นผล จะมีการออกหลักฐานการจดทะเบียนให้ผู้ขอ เรียกว่า Certificate of Registration ภายใน 12 สัปดาห์ หลังจากวันประกาศโฆษณา (กรณีที่เป็นการยื่นขอแบบ ตั้งใจจะใช้เครื่องหมายการค้าในอนาคตหลักฐานที่ออกให้จะเรียกว่า (a Notice of Allowance)³⁴

3.1.2.2 ลักษณะของเครื่องหมายการค้าที่กฎหมายให้การคุ้มครอง

กฎหมายเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าของประเทศสหรัฐที่ใช้อยู่ปัจจุบัน คือ Trademark Act of 1946 as Amended ได้กำหนดว่า เครื่องหมายนั้นต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

1) ต้องมีลักษณะบ่งเฉพาะ เครื่องหมายการค้านั้นจะต้องมีคุณสมบัติในการแยกแยะความแตกต่างระหว่างสินค้าหรือบริการว่าเครื่องหมายดังกล่าวเป็นของผู้ประกอบการรายใด ซึ่งลักษณะดังกล่าว เรียกว่าลักษณะบ่งเฉพาะในตัวเอง (Inherent Distinctive)

ศาลในสหรัฐอเมริกาแบ่งระดับลักษณะบ่งเฉพาะออกเป็น 4 ระดับ คือ³⁵

ก. เครื่องหมายที่ไม่ได้พรรณาลักษณะของสินค้าหรือบริการ และเครื่องหมายที่ไม่มีคำแปลหรือความหมาย ตัวอย่างของประเภทแรก เช่น คำว่า Blue Diamond สำหรับสินค้าถั่ว ส่วนตัวอย่างของคำประเภทหลังคือ คำว่า Xerox สำหรับสินค้าเครื่องถ่ายเอกสาร หรือคำว่า NORTH POLE สำหรับสินค้าถั่ว

ข. เครื่องหมายเชิงแนะนำ เป็นเครื่องหมายที่พรรณาลักษณะของสินค้าทางอ้อม ผู้ใช้สินค้าจะต้องคิดและแปลความหมายอีกชั้นหนึ่งก่อนจึงจะรู้ว่า เป็นเครื่องหมายที่เกี่ยวข้องกับสินค้าใด เช่น คำว่า Greyhound สำหรับบริการรถโดยสารลูกค้าจะต้องคิดเสียก่อนว่า คำว่า greyhound หมายถึงสุนัขหนึ่งตัวขาว ขาว และวิ่งเร็ว ซึ่งเป็นเครื่องหมายบริการของรถโดยสารในสหรัฐอเมริกา

ค. เครื่องหมายการค้าเชิงพรรณนา เป็นเครื่องหมายที่พรรณนาตัวสินค้าจะบรรยายด้วยตัวอักษรหรือภาพก็ได้ เช่น คำว่า Crunchy แปลว่า น่าเคี้ยว สำหรับสินค้า Cookies (ขนมกินเล่น) และคำว่า Rocky สำหรับสินค้าเครื่องมือไฟฟ้า รวมทั้งเครื่องหมายที่อธิบายถึงแหล่งภูมิศาสตร์และชื่อสกุล คำเหล่านี้ต้องใช้มาจนได้ความหมายที่สอง จึงจะมีลักษณะบ่งเฉพาะ

ง. คำสามัญ เป็นชื่อที่เรียกตัวสินค้านั้นเอง เช่น คำว่า Peanuts แปลว่า ถั่ว ไม่สามารถใช้เป็นเครื่องหมายการค้าของสินค้าถั่วได้ คำว่า aspirin cola และ escalator เมื่อใช้เป็น

³⁴ Sheldon W. Halpern. (2010). Craig Allen Nard and Kenneth L.Port. **Fundamentals of United States Intellectual Property Law.** p. 336.

³⁵ วัส ดิงสมิตร. เล่มเดิม. หน้า 148-149.

เครื่องหมายการค้ากับสินค้า ตามความหมายของคำดังกล่าวก็นัยเป็นคำสามัญเช่นเดียวกัน เครื่องหมายประเภทนี้ไม่มีลักษณะบ่งเฉพาะที่จะนำมาจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้ไม่ว่าจะใช้มานานเพียงใดก็ตาม

2) เครื่องหมายจะต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายเครื่องหมายการค้าที่จะสามารถจดทะเบียนได้ ต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 1052 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าของประเทศสหรัฐอเมริกาหรือ Lanham Act ซึ่งได้มีการบัญญัติลักษณะห้ามสำหรับเครื่องหมายที่ห้ามจดทะเบียนดังต่อไปนี้³⁶

ก. เครื่องหมายที่ทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงหรือชู้หน้าโดยไม่ถูกต้อง ใน Lanham Act (15USC มาตรา 1052 (ก)) ห้ามการจดทะเบียนซึ่งทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงหรือชู้หน้าอย่างไม่ถูกต้อง โดยเกี่ยวข้องกับบุคคล สถาบัน ความเชื่อ หรือ สัญลักษณ์ประจำชาติ

ข. ตรา ธง โล่ และตราอื่นๆ ของรัฐของสหรัฐอเมริกาหรือประเทศอื่นใด ไม่สามารถจดทะเบียนได้

ค. สิ่งที่ผิดศีลธรรมหรือเป็นที่เสื่อมเสีย

ง. ชื่อและภาพเหมือนของบุคคลที่ยังมีชีวิตอยู่

จ. สิ่งที่ทำให้เข้าใจผิด

ฉ. ชื่อสกุลเพียงอย่างเดียวเครื่องหมายที่เป็นเพียงนามสกุลไม่อาจจะจดทะเบียนได้หากไม่แสดงให้เห็นว่ามีความหมายรอง

ช. คำทางภูมิศาสตร์ เครื่องหมายที่ประกอบด้วยคำทางภูมิศาสตร์ อย่างเช่น การใช้ชื่อประเทศ มลรัฐ เมือง ถนน และแม่น้ำ

ซ. เครื่องหมายที่เล็งถึงลักษณะและเครื่องหมายที่คล้ายจนอาจทำให้สับสน

ฅ. สิ่งประดิษฐ์ที่มีหน้าที่ เครื่องหมายหรือสิ่งประดิษฐ์ที่มีหน้าที่ไม่อาจจะจดทะเบียนเป็นเครื่องหมายการค้าได้ เนื่องจากอาจทำให้บุคคลอื่นไม่สามารถใช้สิทธิในการประดิษฐ์ที่จำเป็นร่วมกันได้ ดังนั้นการคุ้มครองเครื่องหมายการค้าดังกล่าวจึงไม่อาจได้รับการปฏิเสธไม่ให้จดทะเบียน ตัวอย่าง เช่น รูปร่าง ของเปียโน ไม่สามารถจดทะเบียนได้ เนื่องจากเป็นเครื่องหมายที่มีหน้าที่

3) เครื่องหมายจะต้องไม่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าที่ได้จดทะเบียนไว้ เครื่องหมายการค้าที่จะจดทะเบียนได้นั้นจะต้องไม่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมาย

³⁶ Doborah E. Bouchoux. Op.cit. pp. 21-22.

การค้าที่ได้จดทะเบียนไว้กับสำนักงานสิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้าแห่งสหรัฐอเมริกาหรือชื่อในทางการค้าในสหรัฐอเมริกาการขอรับความคุ้มครอง³⁷

การเตรียมคำขอ ผู้ที่ไม่ได้มีสัญชาติอเมริกัน อาจขอรับการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในประเทศสหรัฐอเมริกาได้หากปรากฏว่า

1) ประเทศของผู้มีสัญชาติดังกล่าวเป็นสมาชิกอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยเรื่องเครื่องหมายการค้าซึ่งประเทศสหรัฐอเมริกาก็เป็นสมาชิกอยู่ด้วยเช่นกัน หรือประเทศของผู้มีสัญชาติ ดังกล่าวได้มีการทำข้อตกลงทวิภาคีกับประเทศสหรัฐอเมริกา และ

2) เครื่องหมายการค้านั้นได้รับจดทะเบียนในประเทศของผู้มีสัญชาติแล้วหรือได้มีการใช้เครื่องหมายการค้าในทางการพาณิชย์ หรือกับประเทศสหรัฐแล้ว

ในกรณีที่ผู้ยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าไม่มีถิ่นที่อยู่หรือสถานประกอบธุรกิจในประเทศสหรัฐอเมริกา ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนดังกล่าวจะอาจยื่นด้วยตัวเอง โดยไม่ต้องแต่งตั้งหรือมอบอำนาจให้ตัวแทนเครื่องหมายการค้าในประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นผู้ดำเนินการยื่นคำขอจดทะเบียนแทนการยื่นขอจดทะเบียนอาจทำได้ 2 ทางคือ ยื่นโดยตรงต่อ USPTO หรือยื่นผ่านระบบออนไลน์

เอกสารที่ใช้ในการรับการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า

- คำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า
- หนังสือมอบอำนาจ
- รูปเครื่องหมายการค้า
- คำแปลและคำอ่าน สำหรับเครื่องหมายที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ
- ข้อมูลของยื่นคำขอจดทะเบียน เช่น ชื่อ ที่อยู่ และสัญชาติ และข้อมูลทั่วไป

เช่น วันที่มีการใช้เครื่องหมายการค้าเป็นครั้งแรก รายละเอียดเกี่ยวกับการยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ

- รายการสินค้า/บริการที่ประสงค์จะขอรับการจดทะเบียน

การจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า³⁸

การจดทะเบียนชนิดที่เรียกว่า Federal Registration มีประโยชน์หลายประการ เช่น การแจ้งให้สาธารณชนรับรู้ความเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า เป็นข้อสันนิษฐานทางกฎหมายว่า ผู้ที่จดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า และมีสิทธิที่จะใช้เครื่องหมายการค้า

³⁷ กรมทรัพย์สินทางปัญญา. เล่มเดิม. หน้า 382-383.

³⁸ สุรพล คงลาภ. (ม.ป.ป.). การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาในสหรัฐอเมริกา. สืบค้นเมื่อ 30 ตุลาคม

กับสินค้า หรือบริการที่ได้จดทะเบียนไว้ เป็นพื้นฐานของการไปขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ในต่างประเทศ นอกจากนี้ ผู้ที่ขอจดทะเบียนมีสิทธินำคดีฟ้องร้องต่อศาลของสหรัฐ (federal courts) และมีสิทธิขอให้ศาลกรรป๋องกันการนำเข้สินค้าต่างประเทศที่ละเมิดเครื่องหมายการค้านั้น

การอ้างสิทธิในเครื่องหมายการค้าจะใช้คำว่า TM และ SM สำหรับเครื่องหมายการค้า และเครื่องหมายบริการตามลำดับ โดยไม่ต้องจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า นั้น ก่อน แต่สำหรับสัญลักษณ์ R ภายในเครื่องหมายวงกลมจะใช้ได้ต่อเมื่อสำนักงานสิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้าจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าให้แล้วเท่านั้น

3.1.2.3 หลักเกณฑ์การพิจารณาเครื่องหมายการค้าที่มีผู้ขอหลายรายต่างยื่นขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกัน

กฎหมายเครื่องหมายการค้าของประเทศสหรัฐอเมริกา (The Lanham Act 1946) หลักการยื่นจดทะเบียนภายใต้หลักการตรวจสอบที่ 37 C.F.R. 2.83 § 1208 ซึ่งบัญญัติกำหนดหลักเกณฑ์ของการพิจารณาเครื่องหมายการค้าที่มีผู้ขอหลายรายต่างยื่นจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกัน

1) ในกรณีที่คำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายใดเหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าอื่นที่อยู่ในระหว่างยื่นขอจดทะเบียน จนอาจทำให้เกิดความสับสนหลงผิดว่าเป็นเครื่องหมายเดียวกันนั้น คำขอที่ยื่นก่อนจะได้ประกาศลงในหนังสือจดหมายเหตุราชการ (Official Gazette) ผู้ขอจดทะเบียนซึ่งยื่นคำขอไว้เป็นรายแรกยอมเป็นผู้มีสิทธิได้รับการจดทะเบียน (Principal Register) ให้ออกหนังสือรับรองการจดทะเบียนให้แก่ผู้ขอจดทะเบียนรายนั้นต่อไป (Supplemental Register)

2) ในกรณีที่คำขอขึ้นในวันเดียวกัน (Effective date) ให้คำขอที่ยื่นขอจดทะเบียนรายแรกมีผลบังคับตามกฎหมาย (Execution date) แล้วให้ประกาศลงในหนังสือจดหมายเหตุราชการ (Official Gazette) เป็นผู้ที่มีสิทธิที่จะได้รับจดทะเบียนก่อนหรือได้รับใบรับรองว่าจะได้รับจดทะเบียนเป็นลำดับต่อไป

3) คำขอจดทะเบียนอื่นๆ ที่ไม่ได้รับการประกาศในหนังสือจดหมายเหตุราชการ Official Gazette หรือไม่ได้รับใบรับรอง คำขอนั้นจะถูกระงับชั่วคราว โดยคณะกรรมการตรวจสอบเครื่องหมายการค้าจนกว่าเครื่องหมายที่ได้ประกาศหรือได้รับใบรับรองจะได้รับการรับจดทะเบียนหรือถูกตัดสิทธิ

เมื่อมีการยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่คล้ายหรือเหมือนกับเครื่องหมายการค้าของผู้อื่น หรือเครื่องหมายที่ยื่นขอจดทะเบียนอาจจะมีลักษณะใกล้เคียงกันจนอาจทำให้เกิดความสับสนหรือหลงผิด หรือทำให้เข้าใจผิดว่าเป็นเครื่องหมายเดียวกัน

เจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ขึ้นขอจดทะเบียนรายแรกเป็นผู้มีสิทธิได้รับการจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้านั้น และให้ประกาศโฆษณาในราชกิจจานุเบกษาสำหรับการคัดค้าน เครื่องหมายการค้าอย่างเป็นทางการสำหรับเครื่องหมายที่ไม่เหมือนกับรายอื่นก็จะได้รับเลือกตามหลักเกณฑ์ของการจดทะเบียนหรือออกใบอนุญาตในการขอจดทะเบียนให้พร้อมส่วนอื่นๆ ในระเบียบการจดทะเบียนที่ได้รับ

3.1.3 หลักเกณฑ์พิจารณาเครื่องหมายการค้าของประเทศญี่ปุ่น

3.1.3.1 ระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของประเทศญี่ปุ่น³⁹

ระบบการให้ความคุ้มครองของประเทศญี่ปุ่น ใช้ระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่เครื่องหมายการค้าจะได้รับความคุ้มครองในประเทศญี่ปุ่นเมื่อจดทะเบียนในประเทศญี่ปุ่นแล้วเท่านั้น โดยยื่นขอรับความคุ้มครองต่อสำนักงานสิทธิบัตรแห่งประเทศญี่ปุ่น หรือ JPO (The Japanese Patent Office) โดยให้ระบบยื่นก่อนมีสิทธิดีกว่า (First to File Systems) สิ่งที่ได้รับคุ้มครอง

- เครื่องหมายการค้า (Trademark)
- เครื่องหมายบริการ (Service Mark)
- เครื่องหมายร่วม (Collective Mark)
- เครื่องหมายรับรอง (Certification Mark)

“เครื่องหมาย” หมายถึง เครื่องหมายใดๆ ที่แสดงให้เห็นภาพ (Visual Sign) หรือที่สามารถแสดงให้เห็นเป็นภาพได้ โดยต้องสามารถแยกแยะให้เห็นถึงความแตกต่างของสินค้า (เครื่องหมายการค้า) หรือบริการ (เครื่องหมายบริการ) ของผู้ประกอบการรายหนึ่ง กับสินค้าหรือบริการของผู้ประกอบการอีกรายหนึ่งได้

“เครื่องหมายการค้า” หมายความว่า เครื่องหมายใดๆ ที่แสดงให้เห็นภาพ (Visual Sign) หรือที่แสดงให้เห็นภาพได้โดยต้องสามารถแยกแยะให้เห็นถึงความแตกต่างของสินค้าของผู้ประกอบการรายหนึ่งกับสินค้าของผู้ประกอบการอีกรายหนึ่งได้

“เครื่องหมายบริการ” หมายความว่า เครื่องหมายใดๆ ที่แสดงให้เห็นภาพ (Visual Sign) หรือที่สามารถแสดงให้เห็นเป็นภาพได้ โดยต้องสามารถแยกแยะให้เห็นถึงความแตกต่างของบริการของผู้ประกอบการรายหนึ่งกับบริการของผู้ประกอบการอีกรายหนึ่งได้

“เครื่องหมายร่วม” หมายความว่า เครื่องหมายใดๆ ที่แสดงให้เห็นภาพ (Visual Sign) หรือที่สามารถแสดงให้เห็นเป็นภาพได้จะระบุค่าของจดทะเบียน และสามารถแยกแยะ

³⁹ กรมทรัพย์สินทางปัญญา. เล่มเดิม. หน้า 96- 97

แหล่งกำเนิดของสินค้าหรือลักษณะอื่นๆ รวมทั้งคุณสมบัติของสินค้าหรือบริการของผู้ประกอบการ
ที่ใช้เครื่องหมายดังกล่าว ภายใต้การควบคุมของเจ้าของผู้จดทะเบียนของเครื่องหมายร่วม

“เครื่องหมายรับรอง” หมายความว่า เครื่องหมายใดๆ ที่แสดงให้เห็นภาพ
(visual Sign) หรือที่สามารถแสดงให้เห็นเป็นภาพได้จะระบุค่าของจดทะเบียน และสามารถแยกแยะ
แหล่งกำเนิดของสินค้าหรือลักษณะอื่นๆ รวมทั้งคุณสมบัติของสินค้าหรือบริการของผู้ประกอบการ
ที่ใช้เครื่องหมายดังกล่าว ภายใต้การควบคุมของเจ้าของผู้จดทะเบียนของเครื่องหมายร่วม

สิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนเจ้าของเครื่องหมายการค้าหรือ
เครื่องหมายบริการที่ได้รับการจดทะเบียนย่อมมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่จะใช้เครื่องหมายการค้ากับ
สินค้าหรือเครื่องหมายบริการกับบริการที่ได้รับการจดทะเบียนนั้นในประเทศญี่ปุ่นและมีสิทธิห้าม
บุคคลอื่นใช้เครื่องหมายการค้าหรือบริการที่มีลักษณะเหมือนหรือคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชน
สับสนหรือหลงผิดโดยไม่ได้รับอนุญาต ทั้งนี้ การใช้เครื่องหมายการค้า ให้หมายความรวมถึงการ
กระทำดังต่อไปนี้ด้วย

- 1) การจัดให้ซึ่งสินค้าผ่านทางสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์
 - 2) การให้บริการผ่านจอภาพ (An Image Viewers) โดยวิธีการทางแม่เหล็ก
ไฟฟ้า (Electromagnetic) ซึ่งปรากฏเครื่องหมายการค้าขณะให้บริการ
 - 3) การโฆษณาหรือการกระทำในทำนองเดียวกันโดยวิธีการทางแม่เหล็กไฟฟ้า
ที่ปรากฏเครื่องหมายการค้า มีอายุความคุ้มครอง 10 ปีนับแต่จดทะเบียน และต่ออายุได้ทุก 10 ปี
การเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า โดยผู้มีส่วนได้เสียอาจขอให้เพิกถอนการจด
ทะเบียนได้ในกรณีดังนี้
 - 4) ไม่เคยมีการใช้เครื่องหมายการค้าที่ได้จดทะเบียนนั้นเป็นระยะเวลาติดต่อกัน
เกินกว่า 3 ปีนับแต่วันจดทะเบียน หรือในระหว่าง 3 ปีก่อนที่จะมีการขอให้เพิกถอนการจดทะเบียน
มิได้มีการใช้เครื่องหมายการค้าโดยสุจริต
 - 5) เครื่องหมายการค้าอันไม่มีลักษณะบ่งเฉพาะอันพึงรับจดทะเบียน
 - 6) ผู้มีส่วนได้เสียอาจร้องขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าอัน
หากแสดงได้ว่าตนมีสิทธิในเครื่องหมายการค้าอันดังกล่าวเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียน
การโอนสิทธิในเครื่องหมายการค้าอันนั้นต้องบันทึกการโอนต่อสำนักงาน
สิทธิบัตร เอกสารที่ต้องการมีดังนี้
- 1) หนังสือมอบอำนาจจากผู้โอน
 - 2) หนังสือมอบอำนาจจากผู้รับโอน
 - 3) ต้นฉบับหนังสือสัญญาโอน

4) หนังสือรับรองสัญชาติของบริษัทของผู้โอนรับรองโดยเจ้าหน้าที่โนตารีพับลิก
 5) หนังสือรับรองสัญชาติของบริษัทของผู้รับโอนรับรองโดยเจ้าหน้าที่โนตารีพับลิก
 การอนุญาตให้ใช้สิทธิ กฎหมายไม่ได้บังคับให้ต้องจดทะเบียนการอนุญาตให้ใช้สิทธิ แต่การไม่จดทะเบียนสัญญาอนุญาตนั้นจะใช้อ้างอิงต่อบุคคลภายนอกหรือบุคคลที่สามไม่ได้ การจดทะเบียนสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธินั้นต้องการเอกสารดังนี้

1) บันทึกข้อตกลง (Memorandum) โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับการอนุญาตให้ใช้สิทธิ

2) หนังสือมอบอำนาจของผู้อนุญาต

3) หนังสือมอบอำนาจจากผู้รับอนุญาต

การขอรับความคุ้มครองเริ่มจากการเตรียมคำขอเครื่องหมาย ผู้ขอรับจดทะเบียนสามารถยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าต่อสำนักงานสิทธิบัตรแห่งญี่ปุ่น โดยใช้ระบบการจัดจำพวกลินค้าและบริการระหว่างประเทศ (International Classification of Goods Services) ซึ่งหนึ่งคำขอต่อหนึ่งเครื่องหมาย แต่อาจครอบคลุมจำพวกลินค้าหรือบริการมากกว่าหนึ่งจำพวกโดยจะต้องระบุรายการสินค้าหรือบริการที่ต้องการจะจดทะเบียนให้ชัดเจนเป็นอย่างไรๆ ไป และยังมีกรยื่นจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าผ่านทางอินเทอร์เน็ต สำหรับคุณสมบัติของผู้จดทะเบียนหรือตัวแทนต้องมีสำนักงานหรือสถานที่ที่สามารถติดต่อได้ในประเทศญี่ปุ่น กล่าวคือ กรณีผู้จดทะเบียนไม่มีถิ่นที่อยู่หรือสถานประกอบการในประเทศญี่ปุ่น ผู้ขอจดทะเบียนจะต้องแต่งตั้งตัวแทนที่มีสำนักงานหรือสถานที่ที่สามารถติดต่อได้ในประเทศญี่ปุ่นเป็นตัวแทนในการดำเนินการจดทะเบียน ซึ่งเอกสารและข้อมูลที่ใช้ในการรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าผู้ยื่นคำขอจะต้องเตรียมดังนี้

1) หนังสือมอบอำนาจ

2) รูปเครื่องหมายการค้าหรือบริการที่ต้องการจะยื่นขอรับจดทะเบียนจำนวน 5 รูป

3) รายการสินค้าหรือบริการที่ต้องการขอรับความคุ้มครอง

4) ชื่อ ที่อยู่ สัญชาติ อาชีพ

เครื่องหมายการค้าที่ขอจดทะเบียนไม่บังคับว่าต้องมีการใช้เครื่องหมายการค้ากับสินค้าที่ต้องการจะขอรับความคุ้มครองมาก่อนยื่นคำขอ แต่ผู้ขอจดทะเบียนต้องมีเจตนาที่จะใช้เครื่องหมายในประเทศญี่ปุ่น เครื่องหมายการค้าที่ขอจดทะเบียนจะประกาศโฆษณาหลังจากผู้ตรวจสอบพิจารณาอนุมัติให้จดทะเบียนและออกหนังสือรับรองการจดทะเบียนแล้วคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าก็จะได้รับการประกาศโฆษณาในหนังสือจดหมายเหตุเครื่องหมายการค้า เพื่อการคัดค้านเป็นเวลาสองเดือน หากว่าครบเวลาที่ให้คัดค้านการรับจดทะเบียนแล้ว

ผู้ตรวจพิจารณาว่าเครื่องหมายการค้าที่ขอจดทะเบียนมีลักษณะอันพึงจดทะเบียน สำนักงานสิทธิบัตรจะมีคำสั่งให้จดทะเบียน โดยผู้จดทะเบียนจะต้องชำระค่าธรรมเนียม จดทะเบียนภายในสามสิบวัน นับจากได้รับหนังสือคำสั่งจดทะเบียนโดยปกติแล้วสำนักงานสิทธิบัตรจะออกหนังสือรับรองการจดทะเบียนภายในยี่สิบวัน นับจากได้รับการชำระค่าจดทะเบียน เครื่องหมายการค้าที่ขอจดทะเบียนไม่บังคับว่าต้องมีการใช้เครื่องหมายการค้ากับสินค้าที่ต้องการจะขอรับความคุ้มครองมาก่อนยื่นคำขอ แต่ผู้จดทะเบียนต้องมีเจตนาที่จะใช้เครื่องหมายในประเทศญี่ปุ่น

การขอถือสิทธิย้อนหลังผู้จดทะเบียนอาจอ้างสิทธิการจดทะเบียน โดยต้องยื่นขอทะเบียนในญี่ปุ่นและส่งหลักฐานการแสดงสิทธิก่อน กล่าวคือ สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในประเทศได้ภายในสามเดือนนับแต่ที่ยื่นขอจดทะเบียน โดยไม่ต้องรับรองความถูกต้องโดยเจ้าหน้าที่โนตารีพับลิกแต่อย่างไร⁴⁰ และระบบการคุ้มครองกฎหมายเครื่องหมายการค้าของประเทศญี่ปุ่นแบ่งออกเป็น 2 กรณี ดังนี้

1) การคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียน ซึ่งวัตถุประสงค์ของกฎหมายเครื่องหมายการค้าคือ เพื่อคุ้มครองชื่อเสียงของเจ้าของเครื่องหมายการค้าและผลประโยชน์ของประชาชน ผู้บริโภค ตามบทบัญญัติในมาตรา 1 ที่ว่า “กฎหมายฉบับนี้จะมอบการคุ้มครองเครื่องหมายการค้าต่อสิ่งที่อยู่ภายใต้อำนาจบังคับของกฎหมายฉบับนี้โดยมีจุดประสงค์ที่จะรักษาชื่อเสียงของกิจการของบุคคลซึ่งใช้เครื่องหมายการค้า และมีส่วนช่วยในการพัฒนาอุตสาหกรรมและการคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้บริโภค”⁴¹ การคุ้มครองเครื่องหมายการค้าอันสิทธิของเครื่องหมายจะมีผลบังคับเมื่อมีการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า สิทธิแต่เพียงผู้เดียวของเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนโดยเบื้องต้นแล้วครอบคลุมถึงสินค้าที่ต้องการด้วย สิทธิของเครื่องหมายการค้าอันนี้มีระยะเวลา 10 ปี นับแต่วันที่จดทะเบียน⁴²

2) การคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่ไม่ได้รับการจดทะเบียน เครื่องหมายการค้าที่ไม่ได้รับการจดทะเบียนภายใต้กฎหมายเครื่องหมายการค้าอันนั้นจะไม่มีสิทธิได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเครื่องหมายการค้าแต่มิได้หมายความว่าเครื่องหมายการค้าที่มีได้จดทะเบียนจะไม่ได้ได้รับความคุ้มครองเสียเลย การคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่มีได้จดทะเบียนในประเทศญี่ปุ่นนั้น หากเครื่องหมายที่ไม่ได้จดทะเบียนดังกล่าวเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายในส่วนหนึ่งของประเทศ

⁴⁰ แหล่งเดิม.

⁴¹ Teruo Doi The Intellectual Property Law Of Japan. p. 118.

⁴² Ibid.

เครื่องหมายการค้าดังกล่าวก็สามารถได้รับความคุ้มครองภายใต้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันการ
แข่งขันที่ไม่เป็นธรรม⁴³

เครื่องหมายการค้าที่ไม่ได้รับการจดทะเบียนอาจได้รับความคุ้มครองได้ หากมี
การใช้เครื่องหมายในทางการค้า แม้จะไม่มี การจดทะเบียนก็ทำให้เกิดสิทธิจากการใช้ได้ อย่างไร
ก็ตามหากบุคคลอื่นจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่เหมือนกับเครื่องหมายการค้าที่ไม่ได้จดทะเบียน
ผู้ที่ร้องขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนนั้นจะต้องแสดงให้เห็นว่าเครื่องหมายการค้าที่ยังไม่ได้จ
ทะเบียนนั้นเป็นเครื่องหมายที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย

3.1.3.2 ลักษณะของเครื่องหมายการค้าที่กฎหมายให้การคุ้มครอง

เครื่องหมายการค้าหรือเครื่องหมายบริการที่อาจจะจดทะเบียนได้ตามพระราช
บัญญัติเครื่องหมายการค้าในมาตรา 2 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า คือ⁴⁴

“... ตัวอักษร ตัวเลข หรือสัญลักษณ์หรือสิ่งเหล่านี้ประกอบกันหรือการประกอบ
กันของสิ่งต่างๆ (i) ซึ่งบุคคลที่สร้าง รับรองหรือโอนสินค้าใช้เพื่อสินค้าในทางการค้าหรือ (ii) ซึ่ง
บุคคลผู้จัดหาหรือรับรองบริการใช้เพื่อบริการในทางการค้า”⁴⁵

ด้วยเหตุนี้ คำว่า เครื่องหมายการค้าจึงรวมถึงสิ่งที่เรียกว่าเครื่องหมายบริการด้วย
ผู้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าต้องมีเจตนาที่จะใช้เครื่องหมายการค้าเพื่อสินค้าหรือบริการของ
ตนเองในทางการค้า ดังนั้นผู้จดทะเบียนจึงต้องแสดงให้เห็นถึงลักษณะของกิจการของตนและ
ประเภทของสินค้าและของบริการนั้นที่จะใช้กับเครื่องหมายการค้าที่ขอจดทะเบียน

⁴³ สำนักสิทธิบัตรแห่งประเทศไทย ศูนย์ทรัพย์สินทางอุตสาหกรรมแห่งภาคพื้นเอเชีย-แปซิฟิก.
(2544). *กรณีพิพาทในเรื่องเครื่องหมายการค้าและดำเนินการกับกรณีพิพาทดังกล่าว*. หน้า 37.

⁴⁴ Denis Campbell. (1996). *International Protection of Intellectual Property*. p. 22.

⁴⁵ Trademark Law in Japan (Trademark Act 1999.)

Section 2 (1) Trademark in this law means character, figures, signs, three-dimensional shapes or
any combination hereof, any combination thereof with colors (hereinafter referred to as a mark) : packaging
shape) or price of the goods, or the method or time of manufacturing or using them: or the location of provision
of the services, quality, articles for use in such provision, efficacy, use quantity, modes ,price or method or time
of the provision of services;

(iv) trademarks which consist solely of a mark indicating, in a common way, a commonplace
surname or name of a legal entity;

(v) trademarks which consist solely of a very simple and commonplace mark:

(vi) in addition to those mentioned in each of the preceding paragraphs, trademarks which do not
enable consumers to recognize the goods or services as being connected with a certain person's business.

พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าของประเทศญี่ปุ่น (Trademark Act 1999) บัญญัติไม่ให้จดทะเบียนชื่อและเครื่องหมายสามัญและเครื่องหมายบ่งชี้ลักษณะ แต่อย่างไรก็ตาม ชื่อหรือเครื่องหมายบ่งชี้ลักษณะอาจจะจดทะเบียนได้ หากมีความหมายรอง

กฎหมายเครื่องหมายการค้าของประเทศญี่ปุ่นให้ความคุ้มครองแก่เครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

1) ต้องเป็นเครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะบ่งเฉพาะตามมาตรา 3(1)* ของกฎหมายเครื่องหมายการค้าประเทศญี่ปุ่น ได้มีการกำหนดถึงลักษณะของเครื่องหมายการค้าที่ไม่มีลักษณะบ่งเฉพาะดังนี้⁴⁶

มาตรา 3 (1) บัญญัติว่า “เครื่องหมายการค้าอาจจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า หากมีการนำมาใช้กับสินค้าที่เกี่ยวข้องกับกิจการที่บุคคลหนึ่งเป็นเจ้าของ ยกเว้นเครื่องหมายการค้าต่อไปนี้ ไม่สามารถจดทะเบียนได้เนื่องจากไม่มีลักษณะบ่งเฉพาะ

- เครื่องหมายการค้าซึ่งเป็นเพียงเครื่องหมายอันเป็นชื่อสามัญของสินค้าในการใช้ด้วยวิธีการธรรมดา

- เครื่องหมายการค้าซึ่งได้รับการนำมาใช้กับสินค้าตามธรรมเนียม

- เครื่องหมายการค้าซึ่งเป็นเพียงเครื่องหมายซึ่งโดยการใช้ด้วยวิธีการธรรมดาเป็นชื่อของแหล่งกำเนิด สถานที่ขาย คุณภาพ วัตถุดิบ ประสิทธิภาพ รูปร่าง ราคา หรือวิธีการหรือเวลาในการผลิต การแปรรูป หรือการใช้สินค้าดังกล่าว

- เครื่องหมายการค้าซึ่งเป็นเพียงเครื่องหมายที่ระบุถึงนามสกุลหรือยศธรรมดาโดยการใช้ด้วยวิธีการธรรมดา

- เครื่องหมายการค้าซึ่งเป็นเพียงเครื่องหมายธรรมดาและสามัญอย่างมากเท่านั้น

- เครื่องหมายการค้าซึ่งผู้บริโภคไม่อาจใช้เพื่อระบุถึงกิจการที่เกี่ยวข้องกับสินค้าได้

2) ต้องเป็นเครื่องหมายการค้าที่ไม่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่น

3) ต้องเป็นเครื่องหมายการค้าที่ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมาย

⁴⁶ Teruo Doi. Op.cit. p. 119.

เครื่องหมายการค้าที่ไม่มีลักษณะต้องห้ามรับจดทะเบียน ได้แก่

- 1) ตัวอักษร รูประอบประดิษฐ์ สัญลักษณ์ รูปร่างรูปทรงสามมิติ หรือสิ่งเหล่านี้รวมกันหรือสิ่งเหล่านี้รวมกันที่แสดงไว้เป็นสีต่างๆ
- 2) ต้องไม่เป็นเครื่องหมายที่บ่งบอกถึงชื่อสามัญของสินค้าหรือบริการ หรือเครื่องหมายที่ในทางค้าขาย
- 3) ต้องไม่เป็นเครื่องหมายที่บ่งบอกถึงแหล่งกำเนิดสินค้า สถานประกอบการ ทัศนสมบัติ วัตถุประสงค์ การใช้ จำนวน รูปร่างหรือราคาของสินค้า หรือวิธีการหรือเวลาการผลิตหรือการใช้ หรือสถานที่ให้บริการ
- 4) ต้องไม่เป็นเครื่องหมายที่เหมือนหรือคล้ายกับธงชาติญี่ปุ่น หรือสัญลักษณ์ประจำพระจักรพรรดิ
- 5) ต้องไม่เป็นเครื่องหมายที่เหมือนหรือคล้ายกับธงชาติของรัฐอื่น
- 6) ต้องไม่เป็นเครื่องหมายที่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายขององค์การสหประชาชาติหรือองค์การสากลอื่นๆ
- 7) ต้องไม่เป็นเครื่องหมายที่สัญลักษณ์ของภาษา
- 8) ต้องไม่เป็นเครื่องหมายที่ขัดต่อความสงบหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เครื่องหมายการค้าซึ่งมีตัวอักษรหรือรูปร่างซึ่งรุนแรงและอนาจารหรือเครื่องหมายที่มีเจตนารมณ์ขัดต่อความสุจริตในทางธุรกิจระหว่างประเทศ เป็นต้น
- 9) ต้องไม่เป็นเครื่องหมายที่เหมือนกับเครื่องหมายของบุคคลอื่นที่ได้รับจดทะเบียนไว้ก่อนแล้ว โดยพิจารณาจากเมื่อใช้กับสินค้าหรือบริการที่มีลักษณะอย่างเดียวกัน หรือสินค้าหรือบริการที่มีความคาบเกี่ยวสัมพันธ์หรือคล้ายกันจนอาจทำให้เกิดความสับสนหลงผิด
- 10) ต้องไม่เป็นเครื่องหมายที่เหมือนหรือคล้ายกับชื่อพันธุ์พืช
- 11) ต้องไม่เป็นเครื่องหมายที่อาจทำให้สาธารณชนสับสนหลงผิดในทางธุรกิจของบุคคลอื่น ลักษณะหรือคุณสมบัติของสินค้าหรือบริการ
- 12) ต้องไม่เป็นเครื่องหมายที่บ่งบอกถึงแหล่งกำเนิดของไวน์หรือสุราในญี่ปุ่น
- 13) ต้องเป็นเครื่องหมายที่สามารถแยกให้เห็นถึงความแตกต่างของสินค้าที่ยื่นขอจดทะเบียนกับสินค้าของบุคคลอื่น

กล่าวได้ว่ากรณีลักษณะบ่งเฉพาะของเครื่องหมายการค้าในประเทศญี่ปุ่นนั้น ไม่ได้มีการอธิบายความหมายของลักษณะบ่งเฉพาะไว้อย่างชัดเจนแต่อาจอธิบายได้โดยทั่วไปได้ว่า หากเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนแล้วหรือยื่นขอจดทะเบียนถูกใช้เพื่อระบุสินค้าหรือบริการหรือหากเครื่องหมายการค้าดังกล่าวทำหน้าที่ในการแยกแยะสินค้าหรือบริการของเจ้าของเครื่องหมายการค้าหรือที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของเขาหรือในกรณีที่ไม่มีมีความเกี่ยวข้องใดเหลืออยู่ เครื่องหมายการค้ารูปร่างรูปทรงสามมิติซึ่งประกอบไปด้วยอักษรตัวหนาแต่เพียงอย่างเดียวและอยู่ภายใต้ (1) ข้อ 1.1 ถึง 1.6 นั้น โดยหลักแล้วไม่ถือว่าเป็นลักษณะบ่งเฉพาะ การพิจารณาว่าเครื่องหมายการค้านั้นจะเข้าข้อ 1 (ก) ถึง (จ) หรือไม่ จะถูกตัดสินในขณะทำการพิจารณาเครื่องหมายนั้น⁴⁷

ความหมายของเครื่องหมายการค้าที่เกิดจากการใช้ในกฎหมายเครื่องหมายการค้าของประเทศญี่ปุ่นไม่ได้มีการให้คำจำกัดความของคำว่าเครื่องหมายการค้าที่เกิดจากการใช้ แต่มีการกำหนดลักษณะบ่งเฉพาะผ่านการใช้ของเครื่องหมายการค้าไว้ โดยบัญญัติไว้ในมาตรา 3(2)* ว่า “เครื่องหมายการค้าที่อยู่ภายใต้วรรค 3 ถึง 5 แห่งอนุมาตราก่อนหน้านี้ถ้าโดยผลของการใช้เหมือนเป็นเครื่องหมายการค้านั้น ผู้บริโภคสามารถรับรู้ได้ว่า สินค้าหรือบริการที่ใช้เครื่องหมายนั้นเกี่ยวข้องกับธุรกิจของผู้ใดผู้หนึ่งโดยเฉพาะแล้ว ก็สามารถรับจดทะเบียนเป็นเครื่องหมายการค้าได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงบทบัญญัติก่อนหน้านี้⁴⁸ กล่าวคือ เครื่องหมายที่มีลักษณะเป็นเครื่องหมายที่แสดงถึงแหล่งที่มา สถานที่ขาย คุณภาพ วัตถุประสงค์ ประสิทธิภาพ การใช้ปริมาณ รูปร่างรูปทรง (รวมถึงลักษณะหีบห่อ) หรือราคาสินค้าหรือเป็นเครื่องหมายที่แสดงถึงชื่อสกุลสามัญและไม่สลับ ซ้ำซ้อน เครื่องหมายการค้าดังกล่าวนี้สามารถรับจดทะเบียนเป็นเครื่องหมายการค้าโดยผลของการใช้เครื่องหมายการค้า

สรุปได้ว่าเครื่องหมายการค้าที่แม้ว่าจะไม่มีลักษณะบ่งเฉพาะในตัวเอง แต่เครื่องหมายการค้าที่อาจแพร่หลายผ่านการใช้อย่างจริงจังเป็นระยะเวลาอันนานกับธุรกิจของบุคคลเครื่องหมายการค้านั้นก็จะมีลักษณะบ่งเฉพาะโดยข้อเท็จจริง ซึ่งสิ่งนี้ เรียกว่า “การได้มาซึ่งลักษณะบ่งเฉพาะโดยการใช้”

⁴⁷ Trademark Law in Japan (Trademark Act 1999)_Section 3 (2) In the case of a trademarks falling under paragraphs (iii) to (v) of the preceding subsection, where, as a result of the sue of such trademarks, the consumers are able to recognize the goods of service as being connected with a certain person’s business, trademark registration may be obtained notwithstanding the preceding subsection. Retrieved 5 October 2010, from www.apic.jiii.or.jp

⁴⁸ Japanese Patent Office. **Examination Guidelines for Trademark.** p.19.

หลักเกณฑ์การพิสูจน์ลักษณะบ่งเฉพาะของเครื่องหมายการค้าที่เกิดจากการใช้เครื่องหมายการค้าซึ่งได้รับการจดทะเบียนเนื่องจากเกิดลักษณะบ่งเฉพาะผ่านการใช้นั้นจะถูกจำกัดอยู่แค่เครื่องหมายการค้าที่เหมือนกันซึ่งใช้กับสินค้าหรือบริการที่เหมือนกันนั้น⁴⁹ ตัวอย่าง เช่น ไม่รับรู้ว่าเครื่องหมายการค้านั้นเป็นเครื่องหมายการค้าที่เกิดลักษณะบ่งเฉพาะผ่านการใช้ หากเครื่องหมายที่ขึ้นขอจดทะเบียนและเครื่องหมายที่แสดงในหนังสือรับรองที่ประกอบติดมาไม่เหมือนกัน เนื่องจากหนังสือรับรองที่ประกอบติดมานั้น ในประเทศญี่ปุ่นไม่ถือว่าเป็น Certificates จึงไม่รับจดทะเบียนเป็นเครื่องหมายการค้าหรือเป็นเครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะบ่งเฉพาะผ่านการใช้ เช่น⁵⁰

1) เครื่องหมายตามคำขอจดทะเบียนเป็นอักษรจีนในลักษณะเหมือนการเขียนติดต่อกันไปแต่เครื่องหมายที่แสดงในหนังสือรับรองที่ประกอบติดมานั้นเป็นอักษรจีนที่อยู่ในรูปแบบสี่เหลี่ยมหรือกึ่งสี่เหลี่ยม

2) เครื่องหมายตามคำขอจดทะเบียนเป็นอักษรญี่ปุ่นแบบอิตารานะแต่เครื่องหมายที่แสดงในหนังสือรับรองที่ประกอบติดมาเป็นอักษรญี่ปุ่นแบบคะตะกานะอักษรจีนหรืออักษรพยัญชนะ

3) เครื่องหมายตามคำขอจดทะเบียนเป็นเลขอารบิกแต่เครื่องหมายที่แสดงในหนังสือรับรองเป็นตัวเลขแบบญี่ปุ่น

4) เครื่องหมายตามคำขอจดทะเบียนเขียนในแนวตั้ง แต่เครื่องหมายที่แสดงในหนังสือรับรองเขียนในลักษณะแบบเรียงไปด้านข้าง

5) เครื่องหมายตามคำขอจดทะเบียนแสดงในรูปแบบ เช่น อักษร P ในรูปวงกลม แต่เครื่องหมายที่แสดงในหนังสือรับรองอยู่ในรูปแบบอักษร P ในรูปสี่เหลี่ยมหรือรูปสามเหลี่ยม

6) เครื่องหมายตามคำขอจดทะเบียนเป็นรูปสามมิติแต่เครื่องหมายที่แสดงในหนังสือรับรองเป็นเครื่องหมายในลักษณะธรรมดาหรือกลับกัน

สำหรับการพิจารณาว่าเครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะบ่งเฉพาะผ่านการใช้แล้วหรือไม่นั้นมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาดังต่อไปนี้⁵¹

- 1) มีการใช้เครื่องหมายการค้าอย่างแท้จริงกับสินค้าหรือบริการ
- 2) วันที่เริ่มใช้เครื่องหมายการค้าหรือบริการ

⁴⁹ Japanese Patent Office. Loc.cit.

⁵⁰ Ibid.

⁵¹ Ibid.

- 3) ระยะเวลาที่ใช้เครื่องหมายการค้าหรือบริการ
- 4) พื้นที่ที่มีการใช้เครื่องหมายการค้าหรือบริการ
- 5) ปริมาณผลิตภัณฑ์ หนังสือรับรองหรือการนำส่งและระดับของธุรกิจ (จำนวนร้านค้า พื้นที่ทางธุรกิจ การขาย จำนวนการขายและอื่นๆ) และ

6) วิธีการ ความถี่และเนื้อหาการโฆษณา

ในการพิจารณาว่าเครื่องหมายการค้าจะมีลักษณะบ่งเฉพาะผ่านการใช้หรือไม่ นั้น เมื่อพิจารณาจากหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นแล้วยังต้องมีการพิจารณาจากพยานหลักฐานประกอบ การใช้เครื่องหมายการค้าซึ่งพยานหลักฐานที่นำเสนอเพื่อนำสืบความมีลักษณะบ่งเฉพาะผ่านการใช้ต้องประกอบด้วยสิ่งดังต่อไปนี้⁵²

1) ใบส่งของ (invoice) สลิปใบนำส่ง (delivery slip) สลิปใบส่งสินค้า (order slip) ใบรายการของ (bill) ใบเสร็จรับเงิน (receipt) สมุดบัญชี (account book) หรือหนังสือเล่มเล็กๆ (pamphlet) และอื่นๆ

2) สิ่งตีพิมพ์ (หนังสือพิมพ์ นิตยสาร แคตตาล็อก ใบปลิว และอื่นๆ) ที่ใช้ในการโฆษณาประชาสัมพันธ์และอื่นๆ

3) รูปภาพและสิ่งอื่นที่แสดงถึงการใช้เครื่องหมายการค้า

4) หนังสือรับรองจากบริษัทโฆษณา บริษัทกระจายเสียง/ข่าว สำนักพิมพ์หรือผู้พิมพ์

5) หนังสือรับรองจากสมาคมการค้าหรือที่ทำการค้าประเภทเดียวกัน

6) หนังสือรับรองจากผู้บริโภคสินค้าหรือบริการหรือบริษัท

7) หนังสือรับรองจากผู้ใช้

8) หนังสือรับรองจากองค์กร มหาชนและอื่นๆ (เช่น รัฐ องค์กรส่วนท้องถิ่น สถานทูตของรัฐต่างประเทศในประเทศญี่ปุ่น หอการค้าและอุตสาหกรรมและอื่นๆ)

ในส่วนของการเครื่องหมายร่วม กฎหมายเครื่องหมายการค้าของประเทศญี่ปุ่น บัญญัติไว้ว่าในการตัดสินว่าเครื่องหมายร่วมจะเกิดลักษณะบ่งเฉพาะผ่านการใช้แล้ว หรือไม่นั้น ให้พิจารณาจากการใช้ของสมาชิกผู้เป็นเจ้าของเครื่องหมายร่วมนั้นและการพิสูจน์การใช้เครื่องหมายร่วมของสมาชิกผู้เป็นเจ้าของเครื่องหมายร่วมดังกล่าวโดยพิจารณาจากหลักฐานที่ระบุไว้ในข้อ 2 ข้างต้นซึ่งต้องมีการแสดงเอกสารสมาชิกภาพของผู้ใช้ด้วย

⁵² Ibid.

กล่าวได้ว่ากฎหมายเครื่องหมายการค้าของประเทศญี่ปุ่นในเรื่องลักษณะบ่งเฉพาะผ่านการใช้ให้นำเอาความตกลง WTO-TRIPs มาประกอบในการพิจารณาในเรื่องดังกล่าวด้วย

เครื่องหมายการค้าของกฎหมายญี่ปุ่นที่ไม่สามารถจดทะเบียนได้ แม้ว่าจะมีลักษณะบ่งเฉพาะ มีดังต่อไปนี้

1) เครื่องหมายการค้าที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีเครื่องหมายซึ่งมีตัวอักษรหรือรูปร่างซึ่งรุนแรงและอนาจารหรือเครื่องหมายที่มีเจตนาารมณ์ขัดต่อความสุจริตในทางธุรกิจระหว่างประเทศ

2) เครื่องหมายการค้าซึ่งมีลักษณะลงสาธาณชน เช่น ลงในเรื่องลักษณะคุณภาพหรือแหล่งที่มาทางภูมิศาสตร์ของสินค้าหรือบริการ

3) เครื่องหมายการค้าซึ่งถูกปฏิเสธตามบทบัญญัติของอนุสัญญากรุงปารีสหรือความตกลง WTO – TRIPs ประกอบด้วย

(1) ธงชาติของประเทศภาคีแห่งอนุสัญญากรุงปารีสหรือของประเทศสมาชิกของความตกลง WTO หรือของประเทศภาคีแห่งสนธิสัญญากฎหมายเครื่องหมายการค้า

(2) ตราของรัฐหรือสัญลักษณ์ของประเทศซึ่งเป็นภาคีแห่งอนุสัญญากรุงปารีสหรือของประเทศสมาชิกของ WTO หรือของประเทศภาคีแห่งสนธิสัญญากฎหมายเครื่องหมายการค้า

(3) เครื่องหมายการค้าซึ่งระบุถึงสหประชาชาติหรือองค์การระหว่างประเทศอื่นใด

(4) สัญลักษณ์สภากาชาดบนพื้นขาวหรือชื่อของสภากาชาดหรือสภาเจนีวา

(5) ตราหรือสัญลักษณ์ที่ทางราชการซึ่งระบุถึงอำนาจบังคับบัญชาหรือรับรองโดยรัฐบาลหรือหน่วยงานส่วนท้องถิ่นของประเทศซึ่งเป็นภาคีแห่งอนุสัญญากรุงปารีส ประเทศสมาชิกของ WTO หรือประเทศภาคีแห่งสนธิสัญญากฎหมายเครื่องหมายการค้า

(6) เครื่องหมายการค้าซึ่งประกอบด้วยสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของไวน์และสุรา

3.1.3.3 หลักเกณฑ์การพิจารณาเครื่องหมายการค้าที่มีผู้ขอหลายรายต่างยื่นขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกัน

พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าของประเทศญี่ปุ่น (The Trade mark Act 1999) ได้บัญญัติกำหนดถึงหลักเกณฑ์การพิจารณาเครื่องหมายการค้าที่มีผู้ขอหลายรายต่างยื่นขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกันเมื่อคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าสองคำขอหรือมากกว่านั้นซึ่งใช้กับสินค้าหรือบริการประเภทเดียวกันหรือคล้ายกัน ได้ยื่นใน

วันเดียวกันให้มีการตกลงกันระหว่างผู้จดทะเบียนและให้เครื่องหมายการค้าเดียวมีสิทธิได้รับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ตามที่ปรากฏใน มาตรา 8 (2) (4) (5) ของกฎหมายเครื่องหมายการค้าของญี่ปุ่น สำนักงานสิทธิบัตรญี่ปุ่นจะดำเนินการดังนี้

1) เมื่อคำขอเครื่องหมายการค้า (รวมทั้งคำขอเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศ) เป็นคำขอที่เหมือนหรือคล้ายกับคำขอเครื่องหมายการค้าอีกคำขอหนึ่งที่ยื่นในวันเดียวกัน สำนักงานสิทธิบัตรญี่ปุ่น จะส่งคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้คำแนะนำตามมาตรา 8 (4) และแจ้งเหตุผลของการปฏิเสธตาม มาตรา 8 (2) และ (5) สำหรับคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศ JPO จะแจ้งปฏิเสธชั่วคราวไปที่สำนักงานต่างประเทศโดยแจ้งเหตุผลของการปฏิเสธและคำแนะนำให้ปฏิบัติตาม

อย่างไรก็ตาม จะไม่รวมถึงกรณีที่ผู้ขอสามารถตกลงกันได้ตาม มาตรา 8 (2) และแจ้งให้ JPO ทราบว่าผู้ขอได้ตัดสินใจ หรือแจ้งว่าไม่สามารถตกลงกันได้ ก่อนที่ JPO จะส่งเอกสารคำแนะนำและเหตุผลของการปฏิเสธ

2) (1) JPO จะจับฉลากโดยคณะกรรมการ JPO (JPO จะกำหนดวันและสถานที่สำหรับการจับฉลาก และแจ้งไปยังผู้ยื่นคำขอล่วงหน้า 2 อาทิตย์ก่อนจับฉลาก) ในกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้ (a) เมื่อผู้ขอเครื่องหมายการค้าตอบรับการแจ้งปฏิเสธตามข้อ 1 ว่าไม่สามารถตกลงกันได้ (b) เมื่อผู้ขอแจ้งกลับว่าตกลงกันได้หรือไม่ภายในเวลาที่คณะกรรมการ JPO กำหนด หรือ (c) เมื่อผู้ขอแจ้งว่า ไม่สามารถตกลงกันได้ก่อนที่ JPO จะส่งเอกสารแจ้งเหตุผลของการปฏิเสธตามข้อ 1

2) (2) เรื่องที่เกี่ยวกับการจับฉลากตาม (1) และการจับฉลาก จะถูกประกาศที่ JPO ภายใน 2 สัปดาห์ก่อนที่มีการจับฉลาก

3) (1) ผู้อำนวยการสำนักเครื่องหมายการค้าจะเป็นผู้จับฉลาก อย่างไรก็ตาม ถ้าผู้อำนวยการสำนักเครื่องหมายการค้าไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ The senior director จะดำเนินการแทน

3) (2) ต้องมีพยานในการจับฉลากตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป

3) (3) ผู้ยื่นคำขอที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าร่วมเป็นพยานได้ อย่างไรก็ตามถึงแม้ไม่มีผู้ยื่นคำขอมาเป็นพยาน ผู้ที่เกี่ยวข้องในการจับฉลากก็ยังคงดำเนินการต่อไป

3) (4) การจับฉลากต้องทำในที่สาธารณะ

4) การจับฉลากทำโดยการใช้เครื่อง

5) เมื่อการจับฉลากเสร็จสิ้น และผู้ขอรายหนึ่งได้รับเลือก ผู้ที่เกี่ยวข้องจะให้สำเนาการบันทึกผลของการจับฉลากและแนบไว้ในแฟ้มคำขอของผู้ขอที่ได้รับเลือก ในกรณีนี้ผู้ขอรายอื่นๆ จะได้รับสำเนาบันทึกและติดไว้ในแฟ้มคำขอของพวกเขา

6) กระบวนการข้างต้นและการกระทำใดที่เกี่ยวข้องกับการจับฉลากจะดำเนินการโดยสำนักเครื่องหมายการค้าของ The trademark, design and administrative affairs department

ภายใต้กระบวนการดังกล่าว เมื่อมีคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเหมือนกันยื่นขอจดทะเบียนโดยผู้ขอหลายรายในวันเดียวกัน JPO จะให้ผู้ขอตกลงกันภายใต้คณะกรรมการ JPO และตัดสินใจลงทะเบียนให้กับผู้ขอรายหนึ่งและแจ้งปฏิเสธให้ผู้ขอรายอื่นตาม มาตรา 8(2)

อย่างไรก็ตาม ในอดีตเมื่อผู้ขอไม่สามารถตกลงกันได้โดยการเจรจาหรือเมื่อผู้ขอไม่แจ้งผลการเจรจาภายในระยะเวลาที่กำหนด JPO จะแจ้งว่าจะทำการจับฉลากในนามของคณะกรรมการ JPO และจะดำเนินการจับฉลาก เมื่อได้ผลการตัดสินจากการจับฉลาก ก็จะแจ้งผลการปฏิเสธให้ผู้ขอรายอื่นตาม มาตรา 8(5)

อ้างอิงมาตรา 2 ของ Trademark Law Enforcement Order แก้ไขเมื่อ 1999 ระยะเวลาการแจ้งเหตุผลของการปฏิเสธ คือ 1 ปี 6 เดือน นับจากวันยื่นคำขอจดทะเบียน ดังนั้นการดำเนินการดังกล่าวจึงเป็นการยากที่จะแจ้งเหตุผลของการปฏิเสธตามมาตรา 8 (2) หรือ มาตรา 8 (5) ภายในกำหนดเวลา

จึงทำให้กระบวนการข้างต้นต้องมีการปรับปรุงใหม่และเมื่อมีคำขอจดทะเบียนเหมือนกันหรือคล้ายกัน ยื่นในวันเดียวกัน JPO จะส่งเอกสารแจ้ง 2 อย่างพร้อมๆ กัน คือ

- 1) เหตุผลการปฏิเสธตาม มาตรา 8(2) สำหรับผู้ขอจดทะเบียนฝ่ายที่ถูกปฏิเสธการรับจดทะเบียนไม่ชนะ (การแจ้งคำตัดสินตาม มาตรา 8(4) จะถูกส่งไปพร้อมกัน)
- 2) เหตุผลการปฏิเสธที่ระบุว่าคำขอเครื่องหมายการค้าที่เข้ากรณี มาตรา 8 (5) และไม่ได้รับจดทะเบียน ในกรณีที่ผู้ขอไม่ชนะโดยการจับฉลาก

3.1.4 หลักเกณฑ์การพิจารณาเครื่องหมายการค้าของประเทศจีน

ปัจจุบันประเทศจีนมีการเปิดตัวทางเศรษฐกิจและหันมาให้ความสำคัญกับการจดทะเบียนคุ้มครองเครื่องหมายการค้าเพิ่มมากขึ้น

สาธารณรัฐประชาชนจีน มีกฎหมายเครื่องหมายการค้า (Chinese Trademark Law) มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2525 แก้ไขเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2536 และปรับปรุงเมื่อวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2544 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2544 และปรับปรุงเพิ่มเติมมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2545 และมีอนุสัญญาระหว่างประเทศดังนี้

- 1) องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (World Intellectual Property Organization หรือ WIPO)
- 2) อนุสัญญากรุงปารีส (Paris Convention) (Stockholm Act) เมื่อ 19 มีนาคม พ.ศ. 2528
- 3) ความตกลงกรุงมาดริดเกี่ยวกับการจดทะเบียนเครื่องหมายระหว่างประเทศ (Madrid Agreement concerning the International Registration of Marks) เมื่อ 4 ตุลาคม พ.ศ. 2532
- 4) ความตกลงมาดริด (Madrid Protocol) เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2538
- 5) ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights)

3.1.4.1 ระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของประเทศไทย

เครื่องหมายการค้าจะได้รับความคุ้มครองในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเมื่อได้จดทะเบียนต่อสำนักงานเครื่องหมายการค้า (Trademark Office) แห่งประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนแล้ว โดยใช้ระบบใครยื่นก่อนมีสิทธิดีกว่า (First to file system) โดยสิ่งที่กฎหมายให้การคุ้มครองมีดังนี้

“เครื่องหมาย” หมายถึง คำ รูปร่างประดิษฐ์ หรือสิ่งเหล่านี้รวมกัน โดยมีลักษณะที่แสดงให้เห็นภาพ ที่มีลักษณะบ่งเฉพาะและทำให้ประชาชนหรือผู้ใช้สินค้าหรือบริการนั้นทราบและเข้าใจได้ว่า สินค้าหรือบริการที่ใช้เครื่องหมายนั้นแตกต่างไปจากสินค้าหรือบริการของบุคคลอื่น

เครื่องหมายที่สามารถได้รับการจดทะเบียนได้แก่

- เครื่องหมายการค้า (Trademark)
- เครื่องหมายบริการ (Service Mark)
- เครื่องหมายร่วม (Collective Mark)
- เครื่องหมายรับรอง (Certification Mark)

“เครื่องหมายการค้า” หมายความว่า เครื่องหมายที่ใช้หรือจะใช้เป็นที่หมายสำหรับสินค้าหรือเกี่ยวข้องกับสินค้า เพื่อแสดงว่าสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้าของเจ้าของเครื่องหมายการค้าานั้นแตกต่างจากสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่น

“เครื่องหมายบริการ” หมายความว่า เครื่องหมายที่ใช้หรือจะใช้เป็นที่หมายสำหรับการบริการหรือเกี่ยวข้องกับการบริการ เพื่อแสดงว่าการบริการที่ใช้เครื่องหมายบริการของเจ้าของเครื่องหมายบริการนั้นแตกต่างจากการบริการที่ใช้เครื่องหมายบริการของบุคคลอื่น

“เครื่องหมายร่วม” หมายความว่า เครื่องหมายการค้าหรือเครื่องหมายบริการที่ใช้หรือจะใช้โดยบริษัทหรือวิสาหกิจในกลุ่มเดียวกัน หรือโดยสมาชิกของสมาคม สหกรณ์ สหภาพ สมาพันธ์ กลุ่มบุคคลหรือองค์กรอื่นใดของรัฐหรือเอกชน

“เครื่องหมายรับรอง” หมายความว่า เครื่องหมายที่เจ้าของเครื่องหมายรับรองใช้หรือจะใช้ เพื่อใช้เป็นที่ยืนยันหรือเกี่ยวข้องกับสินค้าหรือบริการของบุคคลอื่น เพื่อเป็นการรับรองเกี่ยวกับแหล่งกำเนิด ส่วนประกอบ วิธีการผลิต คุณภาพ หรือคุณลักษณะอื่นใดของสินค้านั้น หรือเพื่อรับรองเกี่ยวกับสภาพ คุณภาพ ชนิดหรือคุณลักษณะอื่นใดของบริการนั้น

การขอรับความคุ้มครองเครื่องหมายการค้า ในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยเริ่มตั้งแต่การเตรียมคำขอจดทะเบียน ซึ่งใช้ระบบการจัดจำพวกสินค้าและบริการระหว่างประเทศ (International Classification of Goods and Service) โดยจำแนกจำพวกสินค้าและบริการเป็น 45 จำพวก ซึ่งหนึ่งคำขอต่อหนึ่งจำพวกสินค้า (Single Class) พร้อมกับบรรยายการค้าหรือบริการที่ประสงค์จะคุ้มครองอย่างชัดเจน ทั้งนี้จะไม่บังคับว่าจะต้องมีการใช้เครื่องหมายการค้ากับสินค้าที่ต้องการขอรับความคุ้มครอง จึงไม่ต้องยื่นหลักฐานแสดงการใช้สินค้า ซึ่งผู้ขอจดทะเบียนหรือตัวแทนจะต้องมีสำนักงานหรือสถานที่ที่สามารถติดต่อได้ในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน กล่าวคือ กรณีที่ผู้ขอจดทะเบียนไม่มีถิ่นที่อยู่หรือ สถานประกอบการในประเทศ สาธารณรัฐประชาชนจีนผู้ขอจดทะเบียนจะต้องแต่งตั้งตัวแทนที่มีสำนักงานหรือสถานที่ที่สามารถติดต่อได้ในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นตัวแทนในการดำเนินการจดทะเบียน โดยที่ผู้ขอจดทะเบียนจะต้องเตรียม เอกสารและข้อมูลที่ใช้ในการขอรับการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า คือ หนังสือมอบอำนาจ รูปเครื่องหมายการค้าที่ต้องการจะยื่นขอรับการจดทะเบียน รายการสินค้าหรือบริการที่ต้องการจะขอรับความคุ้มครอง ชื่อ ที่อยู่ สัญชาติ และอาชีพ โดยไม่ต้องใช้คำรับรองของเจ้าหน้าที่โนตารีพับนิค หรือ นิติกร เอกสารแสดงสิทธิของนับวันยื่นคำขอซ้อนหลัง (priority) หากเรียกร้องสิทธิตามอนุสัญญาฯ

การตรวจสอบก่อนยื่นสามารถทำได้โดยที่กฎหมายไม่ได้บังคับว่าต้องทำ เมื่อได้ยื่นคำขอต่อสำนักงานเครื่องหมายการค้า (Trademark Office) แล้ว สำนักงานเครื่องหมายการค้าจะตรวจสอบคำขอในสองกรณี คือ

1) การตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารและรายละเอียดต่างๆ อาทิ การจัดจำพวกสินค้าหรือการบริการ

2) การตรวจสอบว่าเครื่องหมายการค้าที่ขอรับการจดทะเบียนนั้นมีลักษณะที่เหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่นที่ได้จดทะเบียนไว้ก่อนแล้วหรือไม่ หรือเป็นเครื่องหมายที่มีลักษณะบ่งเฉพาะอันพึงรับจดทะเบียนหรือไม่ หรือเป็นเครื่องหมายที่มีลักษณะ

ต้องห้ามรับจดทะเบียนหรือไม่ หากสำนักงานเครื่องหมายการค้าเห็นว่าเครื่องหมายการค้าดังกล่าวไม่ควรได้รับจดทะเบียน จะออกหนังสือแจ้งการปฏิเสธรับจดทะเบียนทั้งคำขอ หรือการปฏิเสธบางส่วน โดยไม่ให้เหตุผลในการปฏิเสธนั้น ทั้งนี้ หากสำนักงานเครื่องหมายการค้าออกหนังสือแจ้งการปฏิเสธบางส่วน ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าอาจขอรับการปฏิเสธบางส่วนนั้น ซึ่งจะส่งผลให้คำขอดังกล่าวได้รับการจดทะเบียนต่อไป หรือผู้ยื่นคำขออาจยื่นอุทธรณ์ไปยังคณะกรรมการอุทธรณ์ หากมีการยื่นอุทธรณ์ดังกล่าว สำนักงานเครื่องหมายการค้าจะระงับการอนุมัติคำขอในส่วนที่ไม่ได้ปฏิเสธการรับจดทะเบียนจนกว่าจะมีคำตัดสินในส่วนของคำขอที่ได้รับการปฏิเสธเพียงบางส่วน สำนักงานเครื่องหมายการค้าจะใช้เวลาในการตรวจสอบเครื่องหมายการค้าก่อนรับจดทะเบียนประมาณ 1 ปี ซึ่งคำขอที่ผ่านการตรวจสอบแล้วก็จะลงพิมพ์ในหนังสือประกาศโฆษณา (Trademark Gazette) เป็นเวลา 3 เดือน เพื่อการคัดค้านการจดทะเบียน หากคำขอที่ยื่นจดทะเบียน ไม่มีการคัดค้านการจดทะเบียนภายใน 3 เดือนนับแต่วันที่ประกาศโฆษณา หรือเมื่อมีการคัดค้านการจดทะเบียนแต่ในที่สุดมีคำวินิจฉัยให้จดทะเบียน เครื่องหมายการค้านั้นก็ จะได้รับการจดทะเบียน โดยคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าสามารถได้รับการอนุมัติเพียงบางส่วนได้ ตัวอย่าง เช่น เมื่อบางส่วนของสินค้า หรือบริการถูกขัดขวางโดยคำขอจดทะเบียน หรือการจดทะเบียนที่ปรากฏอยู่ก่อนในเครื่องหมายเดียวกัน หรือเหมือนกันที่ใช้กับสินค้าชนิดเดียวกันหรือเหมือนกัน ในกรณีที่ไม่มี การคัดค้านการจดทะเบียนหรืออุปสรรคในการจดทะเบียน จะใช้ระยะเวลาในการจดทะเบียนประมาณ 12-18 เดือน เท่านั้น และเมื่อเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนแล้วจะมีอายุความคุ้มครอง 10 ปี นับแต่วันจดทะเบียนและสามารถต่ออายุความคุ้มครองได้อีกคราวละ 10 ปี

หากมีการคัดค้านหรือโต้แย้งคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า โดยให้ยื่นคำคัดค้านต่อสำนักงานเครื่องหมายการค้าภายใน 3 เดือนนับแต่วันที่ประกาศโฆษณา เมื่อมีการคัดค้านการจดทะเบียน ผู้ขอจดทะเบียนก็มีสิทธิที่จะยื่นคำโต้แย้งต่อสำนักงานเครื่องหมายการค้าภายในเวลา 30 วัน นับแต่วันที่รับคำคัดค้านนั้น ในกรณีที่ผู้ขอจดทะเบียนไม่ยื่นคำโต้แย้งดังกล่าว จะไม่ทำให้เกิดผลกระทบต่อคำวินิจฉัยใดๆ ทั้งนี้ ทั้งผู้คัดค้านและผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนอาจยื่นหลักฐานเพื่อสนับสนุนคำคัดค้านหรือคำโต้แย้งภายในเวลา 3 เดือนนับจากวันที่มีการยื่นคำคัดค้านหรือคำโต้แย้งนั้น หลังจากนั้นสำนักงานเครื่องหมายการค้าจะมีคำวินิจฉัยเป็นหนังสือ ฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการอุทธรณ์ภายในเวลา 15 วัน

สำนักงานเครื่องหมายการค้าอาจปฏิเสธรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าหากพบว่า เครื่องหมายการค้าที่ขอรับจดทะเบียนเป็นเครื่องหมายที่ไม่มีลักษณะอันพึงรับจดทะเบียน หรือเป็นเครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะเหมือนหรือคล้ายกันกับเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่นที่ได้จดทะเบียนไว้ก่อนแล้ว หรือมีลักษณะต้องห้ามรับจดทะเบียน

ในกรณีที่นายทะเบียนปฏิเสธรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ผู้ขอจดทะเบียนมีสิทธิที่จะอุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการอุทธรณ์ (Trademark Review and Adjudication Board: TRAB) ตามขั้นตอนและรายละเอียด ดังนี้

- 1) การอุทธรณ์ต้องทำในรูปของเอกสาร
- 2) หากเอกสารเป็นภาษาต่างประเทศต้องทำคำแปลเป็นภาษาจีน
- 3) กระบวนการการรับรองเอกสาร (Notarization and Legalization) สำหรับหนังสือมอบอำนาจ และเอกสารรับรองของชาวต่างชาติ หรือกิจการของต่างชาติ จะต้องปฏิบัติตามหลักการต่างตอบแทน (the principle of reciprocity)
- 4) เอกสารที่นำส่งจะต้องทำเป็นบัญชีรายการเอกสาร ซึ่งเอกสารดังกล่าวให้รวมถึงคำแถลงของข้อถ้อยสิทธิเพื่อการพิจารณา ข้อเท็จจริง และเหตุผลอุทธรณ์เพื่อการพิจารณา
- 5) การยื่นหลักฐานสนับสนุนเพิ่มเติมทำได้ภายใน 3 เดือนหลังจากวันที่ยื่นคำขออุทธรณ์ หรือวันที่ยื่นคำโต้แย้งคำอุทธรณ์
- 6) การไม่ยื่นคำโต้แย้งอุทธรณ์ภายในเวลา 30 วัน จะไม่มีผลกระทบต่อการศึกษา การชี้ขาดของคณะกรรมการอุทธรณ์
- 7) สำเนาคำโต้แย้งคำอุทธรณ์ และเอกสารคำโต้แย้งดังกล่าวจะต้องนำส่งไปยังผู้ยื่นคำขอ
- 8) เอกสารประกอบคำอุทธรณ์หรือคำโต้แย้งอุทธรณ์จะต้องแยกเป็นประเภท และทำเป็นบัญชีเอกสาร
- 9) ผู้ยื่นคำขออาจเรียกร้องให้มีการเลือกผู้ทำการชี้ขาดในกรณีพิเศษ
- 10) การนั่งพิจารณาต่อสาธารณชนอาจมีขึ้นหากมีคำขอของกลุ่มหรือหากเป็นกรณีจำเป็น
- 11) เมื่อคู่กรณีฝ่ายหนึ่งได้กล่าวถึงข้อเท็จจริงใดๆ หากคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งไม่ทำการยอมรับหรือปฏิเสธ จะถือว่าคู่กรณีฝ่ายนั้นยอมรับข้อเท็จจริงนั้นแล้ว คำวินิจฉัยของคณะกรรมการถือเป็นที่สุด

สิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียน เจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ได้รับ การจดทะเบียนย่อมมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่จะใช้เครื่องหมายการค้ากับสินค้าที่ได้รับ การจดทะเบียนนั้นในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนและมีสิทธิห้ามบุคคลอื่นใช้ เครื่องหมายการค้าโดยไม่ได้รับอนุญาต ไม่ว่าจะเป็นการ โอนสิทธิในเครื่องหมายการค้า ซึ่งเจ้าของเครื่องหมายการค้า จะต้องโอน เครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกันซึ่งจดทะเบียนไว้สำหรับสินค้าที่เหมือนหรือ คล้ายกันไปในเวลาเดียวกันด้วย สิทธิในการอนุญาตให้ใช้สิทธิ (License Agreement) ซึ่งผู้อนุญาต ให้ใช้สิทธิจะต้องส่งสำเนาสัญญาให้ใช้สิทธิในเครื่องหมายการค้า ภายใน 3 เดือน นับจากวันที่ยื่น คำขอจดทะเบียนสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิ

การบังคับใช้สิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้า การกระทำที่ถือเป็นการละเมิด เครื่องหมายการค้าบุคคลใดกระทำการดังต่อไปนี้ถือเป็นการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่ จดทะเบียนการใช้ชื่อหรือรูปแบบทางการค้า (Trade dress) ของสินค้าซึ่งเหมือนหรือคล้ายกับ เครื่องหมายการค้าที่บุคคลอื่นได้จดทะเบียนไว้แล้ว สำหรับสินค้าซึ่งเหมือนหรือคล้ายกัน อันอาจ ทำให้สาธารณชนเกิดความสับสน

1) การจงใจจัดทำให้ซึ่งสิ่งอำนวยความสะดวกในการกระทำละเมิดต่อสิทธิแต่ เพียงผู้เดียวของบุคคลอื่นในการใช้เครื่องหมายการค้า อาทิ การเก็บสินค้า การขนส่ง การติดต่อทาง จดหมาย หรือ การชุกซ่อน

2) การใช้คำที่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียน เป็นชื่อในทางธุรกิจ และทำให้ปรากฏเห็นอย่างชัดเจนบนสินค้าที่เหมือนหรือคล้ายกับสินค้าที่จด ทะเบียน จนทำให้สาธารณชนเกิดความสับสน

3) การทำซ้ำ เลียนแบบ หรือ แปลเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลาย ทั่วไป หรือการกระทำการดังกล่าวต่อส่วนที่เป็นสาระสำคัญของเครื่องหมายการค้า นั้น และใช้ เครื่องหมายการค้าดังกล่าวอย่างแพร่หลายกับสินค้าที่ไม่เหมือนหรือคล้ายกัน ที่ทำให้สาธารณชน เกิดความสับสนหลงผิด และอาจทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่มี ชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไป

4) การจดทะเบียนคำที่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจด ทะเบียนของบุคคลอื่นที่เป็นโดเมนเนมและการใช้เครื่องหมายดังกล่าวในการดำเนินธุรกิจ อิเล็กทรอนิกส์กับสินค้าที่เกี่ยวข้องกัน จนทำให้สาธารณชนเกิดความสับสน

ทั้งนี้ ในการพิจารณาว่าเครื่องหมายการค้าเหมือนหรือคล้ายกันหรือไม่ ให้ใช้หลักการดังต่อไปนี้

1) ใช้วิจักษณ์ของสาธารณชนเป็นมาตรฐาน
2) ควรเปรียบเทียบเครื่องหมายการค้าทั้งในกรณีทั้งเครื่องหมาย และเฉพาะในส่วนที่เป็นสาระสำคัญของเครื่องหมาย โดยให้แยกพิจารณาแต่ละกรณี

3) สำหรับการพิจารณาว่าเครื่องหมายคล้ายกันหรือไม่ ให้พิจารณาทั้งในส่วนความ บ่งเฉพาะของเครื่องหมาย และองค์ประกอบทั่วไปของเครื่องหมายด้วย

มาตรการในการเยียวยา กรณีที่มีการละเมิดเครื่องหมายการค้า

1) การขอความคุ้มครองชั่วคราว ซึ่งอาจทำได้ทั้งก่อนการยื่นคำฟ้องพร้อมคำฟ้อง หรือหลังการยื่นคำฟ้องต่อศาลแล้ว

2) การชดเชยค่าเสียหาย

ผู้ถูกละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าอาจดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าของตนที่ได้จดทะเบียนแล้ว โดยยื่นคำฟ้องต่อศาล ทั้งนี้ต้องยื่นคำฟ้องภายใน 2 ปีนับแต่วันที่รู้ถึงการละเมิดหรือควรรู้ถึงการละเมิด หากเป็นโทษปรับจะต้องเสียค่าปรับไม่เกิน 3 เท่าของผลประโยชน์ที่ผู้กระทำละเมิดได้รับจากการกระทำความผิดนั้น หรือในกรณีที่ไม่สามารถคำนวณผลประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำความผิดได้ ให้ปรับไม่เกิน RMB 100,000 ส่วนโทษจำคุกนั้นไม่เกิน 7 ปี

สำหรับในกรณีเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไป เจ้าของเครื่องหมายการค้าดังกล่าวจะมีสิทธิและได้รับความคุ้มครองดังนี้

1) เจ้าของเครื่องหมายการค้าจะได้รับการยอมรับ (Recognition) ว่าเครื่องหมายการค้าของตนเป็นเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไป และสามารถขอรับจดทะเบียนหรือบังคับใช้สิทธิในกรณีละเมิดเครื่องหมายการค้าของตนอย่างเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไป

2) เจ้าของเครื่องหมายการค้าจะได้รับการยอมรับว่าเครื่องหมายการค้าของตนเป็นเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไปในกรณีมีการดำเนินคดี หรือมีการโต้แย้งสิทธิในเครื่องหมายการค้า และการยอมรับดังกล่าวจะหนักแน่นขึ้นในกรณีมีการโต้แย้งในครั้งต่อมา

3) ศาลของสาธารณรัฐประชาชนจีนสามารถพิจารณาได้ด้วยตนเองว่าเครื่องหมายการค้าดังกล่าวเป็นเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไปหรือไม่ โดยไม่จำเป็นต้องปรึกษากับสำนักเครื่องหมายการค้า หรือคณะกรรมการอุทธรณ์

4) การยอมรับว่าเครื่องหมายนั้นเป็นเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไป เป็นการให้ความคุ้มครองเพื่อมิให้บุคคลภายนอกใช้หรือจดทะเบียนเครื่องหมายที่เหมือนหรือที่คล้ายกันกับสินค้าหรือบริการที่ไม่เหมือนกัน หรือการจดทะเบียนชื่อบริษัทหรือชื่อทางการค้า

การเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ผู้มีส่วนได้เสียอาจร้องขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนได้ในกรณีดังนี้

1) ไม่เคยมีการใช้เครื่องหมายการค้าที่ได้จดทะเบียนนั้นเป็นระยะเวลาติดต่อกันเกินกว่า 3 ปีนับแต่วันจดทะเบียน หรือในระหว่าง 3 ปีก่อนที่จะมีการขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนมิได้มีการใช้เครื่องหมายการค้าโดยสุจริต

2) ผู้มีส่วนได้เสียอาจร้องขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้น หากแสดงได้ว่าตนมีสิทธิในเครื่องหมายการค้าอันดีกว่าเจ้าของเครื่องหมายการค้าจดทะเบียน

3) เครื่องหมายการค้าอันไม่มีลักษณะบ่งเฉพาะอันพึงรับจดทะเบียน

4) เครื่องหมายการค้าอันเป็นเครื่องหมายต้องห้ามรับจดทะเบียน

5) เครื่องหมายการค้าอันเหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าที่ได้รับจดทะเบียนเอาไว้ก่อนแล้ว

6) เครื่องหมายการค้าอันขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

7) เครื่องหมายการค้าอันกลายเป็นสิ่งสามัญทางการค้าขาย

3.1.4.2 ลักษณะของเครื่องหมายการค้าที่กฎหมายให้การคุ้มครอง

1) เครื่องหมายการค้าที่จะรับจดทะเบียนได้จะต้องมีลักษณะบ่งเฉพาะที่เพียงพอและไม่ต้องห้ามรับจดทะเบียน

2) ต้องเป็นเครื่องหมายที่สามารถแยกให้เห็นถึงความแตกต่างของสินค้าที่ยื่นขอจดทะเบียนกับสินค้าของบุคคลอื่น

3) ต้องไม่เป็นเครื่องหมายที่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่นที่ได้รับจดทะเบียนไว้ก่อนแล้ว

4) ต้องไม่เป็นเครื่องหมายที่มีลักษณะเหมือนหรือคล้ายกันกับชื่อรัฐ ธงประจำชาติ สัญลักษณ์ประจำชาติ หรือเครื่องอิสริยาภรณ์แห่งประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

5) ต้องไม่เป็นเครื่องหมายที่มีลักษณะเหมือนหรือคล้ายกันกับชื่อรัฐ ธงประจำชาติ สัญลักษณ์ประจำชาติ หรือเครื่องอิสริยาภรณ์ของประเทศอื่น

- 6) ต้องไม่เป็นเครื่องหมายที่มีลักษณะเหมือนหรือคล้ายกันกับธง สัญลักษณ์ หรือชื่อขององค์การระหว่างประเทศ
- 7) ต้องไม่เป็นเครื่องหมายที่มีลักษณะเหมือนหรือคล้ายกันกับ สัญลักษณ์ หรือชื่อเครื่องหมายกาชาด
- 8) ต้องไม่เป็นเครื่องหมายที่เกี่ยวพันกับชื่อสามัญหรือแบบผลิตภัณฑ์อันเกี่ยวกับ เครื่องหมายที่ใช้
- 9) ต้องไม่เป็นเครื่องหมายที่บ่งบอกถึงคุณลักษณะ วัตถุดิบหลัก หน้าที่ การใช้ น้ำหนัก ปริมาณหรือลักษณะพิเศษอื่นๆ ของสินค้าที่ใช้กับเครื่องหมาย
- 10) ต้องไม่เป็นเครื่องหมายที่มีลักษณะเป็นการแบ่งแยกชนชาติ
- 11) ต้องไม่เป็นเครื่องหมายที่มีลักษณะถือผลโดยการโฆษณาสินค้า
- 12) ต้องไม่เป็นเครื่องหมายที่ขัดต่อประเพณีหรือศีลธรรมอันดีของสังคม

3.1.4.3 หลักเกณฑ์การพิจารณาเครื่องหมายการค้าที่มีผู้ขอหลายรายต่างยื่นขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกัน

ตามกฎหมายเครื่องหมายการค้าของจีน ได้กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการพิจารณารับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ในกรณีที่มีผู้ยื่นขอจดทะเบียนหลายรายต่างยื่นขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกัน ซึ่งตามกฎหมายเครื่องหมายการค้า ค.ศ. 1982 (Chinese Trademark Law) ไว้ในมาตรา 29 ซึ่งมีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้⁵³

ในกรณีที่มีการยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าสองรายหรือมากกว่านั้น ที่มีลักษณะเหมือนกันหรือคล้ายกันยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ากับสินค้าในประเภทเดียวกัน หรือคล้ายกัน เครื่องหมายการค้าที่ขอขึ้นจดทะเบียนก่อนจะได้รับการจดทะเบียนก่อน ถ้าหากผ่านการตรวจสอบแล้ว แต่หากเป็นการยื่นขอจดทะเบียนในวันเดียวกัน เครื่องหมายการค้าที่มีสิทธิได้รับการจดทะเบียนก่อนถ้าหากผ่านการตรวจสอบแล้ว คือ เครื่องหมายที่ได้เริ่มใช้ก่อน ให้นายทะเบียนเครื่องหมายการค้าประกาศโฆษณาคำขอของผู้ขอจดทะเบียนที่ใช้เครื่องหมายการค้านั้นมาก่อน และให้นายทะเบียนเครื่องหมายการค้าปฏิเสธคำขอของผู้ขอรายอื่นและจะไม่มีการประกาศโฆษณาคำขอเหล่านั้นอีก

จากหลักเกณฑ์ของการยื่นจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ากรณีดังกล่าว สรุปได้ว่า หากมีการยื่นจดทะเบียนกรณีดังกล่าวพร้อมกัน ให้ผู้ที่ใช้เครื่องหมายการค้าดังกล่าวก่อนเป็นผู้ได้รับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า

⁵³ Trademark Law of the People's Republic of China. (n.d.). Retrieved 5 October 2010, from <http://www.chinaiprlaw.com/english/laws/laws11.htm>

ซึ่งการได้ใช้เครื่องหมายการค้าก่อนนั้น ได้บัญญัติไว้ตามกฎหมายเครื่องหมายการค้าของประเทศจีน ในส่วนของ (Regulation for the implementation of Trademark Law) ซึ่งบัญญัติไว้ใน มาตรา 19 ของกฎหมายเครื่องหมายการค้า โดยบัญญัติไว้ดังต่อไปนี้ว่า

ให้ผู้จดทะเบียนยื่นหลักฐานว่าได้ใช้ก่อนเครื่องหมายดังกล่าวก่อนการจดทะเบียน ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับจดหมายแจ้ง แต่ถ้าหากเริ่มใช้พร้อมกัน หรือไม่อาจสรุปได้ว่าใครใช้ก่อนกัน ก็ให้ผู้จดทะเบียนตกลงเจรจากันและทำหนังสือส่งให้แก่นายทะเบียนภายใน 30 วันนับแต่วันรับจดหมายแจ้ง ถ้าหากตกลงกันไม่ได้ ก็ให้ทำการจับฉลาก ผู้จดทะเบียนใดไม่มาจับฉลาก ก็ให้ถือว่าละทิ้งคำขอและนายทะเบียนจะส่งจดหมายเป็นลายลักษณ์อักษรแจ้งให้ผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมจับฉลากทราบ

3.2 หลักเกณฑ์การพิจารณาเครื่องหมายการค้าที่มีผู้ขอหลายรายต่างยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกันตามกฎหมายไทย

หลักเกณฑ์ในการพิจารณารับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า กรณีที่มีผู้ขอจดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่าเหมือนกัน หรือที่นายทะเบียนเห็นว่าคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า ทั้งนี้สำหรับสินค้าจำพวกเดียวกัน หรือต่างจำพวกกันที่นายทะเบียนเห็นว่า มีลักษณะอย่างเดียวกัน

ซึ่งจากหลักเกณฑ์และขั้นตอนของการพิจารณารับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในกรณีดังกล่าวตั้งแต่อดีตตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า 2474 แก้ไขเป็นพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า 2534 จนถึงปัจจุบันตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 และมีการแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) เมื่อปี พ.ศ. 2543 นั้น จะเห็นได้ว่าหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของไทยในกรณีดังกล่าวมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน อีกทั้งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าแต่ละฉบับยังกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนที่ยังมีข้อบกพร่องในการดำเนินขั้นตอนที่ซ้ำซ้อน และไม่ทันสมัยพอ อันเป็นปัญหาและอุปสรรคในการพิจารณารับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในขณะนั้นตลอดจนถึงปัจจุบัน จึงต้อง แก้ไข ปรับปรุง เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและสภาวการณ์เศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ขอจดทะเบียนในการขอรับความคุ้มครองเครื่องหมายการค้า

3.2.1 ระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของไทย⁵⁴

การคุ้มครองเครื่องหมายการค้าตามกฎหมายไทยจากอดีตถึงปัจจุบัน มีดังนี้

- 1) กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 134-238 (ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499)
- 2) พระราชบัญญัติลักษณะเครื่องหมายและยี่ห้อการค้าขาย พ.ศ. 2457 (ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474)
- 3) พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 (ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534)
- 4) ประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ 8 ความผิดเกี่ยวกับการค้า มาตรา 273-275 ใช้บังคับอยู่จนถึงปัจจุบัน
- 5) พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543

ในปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่ยังมีผลบังคับ ดังนี้

- 1) ประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ 8 ความผิดเกี่ยวกับการค้า มาตรา 273-275
- 2) พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543

ตามที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าประเทศไทยได้มีการตรากฎหมายที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองเครื่องหมายการค้าออกมาตามลำดับหลายฉบับ ซึ่งมีทั้งบทบัญญัติคุ้มครองเป็นกฎหมายทั่วไปและมีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่บัญญัติไว้ในกฎหมายเฉพาะ ซึ่งมีประวัติความเป็นมาของกฎหมายเครื่องหมายการค้าดังนี้

กฎหมายฉบับแรกๆที่เกี่ยวกับเครื่องหมายการค้า คือ กฎหมายอาญาลักษณะอาญา ร.ศ. 127 บัญญัติความผิดฐานปลอมและเลียนเครื่องหมายการค้าเอาไว้ ต่อมาในปี พ.ศ. 2453 ได้มีการจัดตั้งหอทะเบียนเครื่องหมายการค้าขึ้น เพื่อทำหน้าที่ในการรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า⁵⁵ ภายหลังประเทศไทยได้มีการติดต่อค้าขายกับต่างชาติมากขึ้น รัฐบาลของต่างชาติจึงมีความประสงค์ที่จะให้รัฐบาลไทยกวัดขันมากขึ้นเนื่องจาก มีเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนมากขึ้น จึงมีความจำเป็นต้องปรับปรุง ให้การจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเป็นระเบียบแบบแผนมากขึ้น พระบาท สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชการที่ 6 ได้ทรงมีพระบรมราชโองการให้จัดตั้ง

⁵⁴ ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 73, ตอนที่ 95. หน้า 1. (ฉบับพิเศษ). ลงวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2499.

⁵⁵ โกวิท สมไวย์. (2535). ย่อหลักกฎหมายเครื่องหมายการค้า. หน้า 54.

กรมทะเบียนการค้าขึ้นในปี พ.ศ. 2466 ให้มีหน้าที่ในการรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าแทนหอทะเบียนเครื่องหมายการค้าหลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2474 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชการที่ 7 ได้มีการร่างกฎหมาย Trade Mark Act 1905 และได้ยกเลิกพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าและยี่ห้อการค้าขาย พ.ศ. 2457 และให้ใช้พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า 2474 แทน⁵⁶ ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะที่ให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าฉบับแรกของประเทศไทย เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไป การติดต่อค้าขายทั้งภายในและภายนอกประเทศมีความเจริญก้าวหน้า บทบัญญัติต่างๆ ที่บังคับอยู่จึงล้าสมัย และมีข้อบกพร่องบางประการที่สมควรแก้ไข ทำให้ไม่ตอบสนองต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนไป อีกทั้งไม่สามารถคุ้มครองสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้าได้เพียงพอ จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 โดยได้ยกเลิกพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 โดยให้เหตุผลว่าพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 นั้นมีความล้าสมัย และไม่สามารถคุ้มครองสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้าได้เพียงพอ ประกอบกับทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับเครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง และสัญญาอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายการค้าหรือเครื่องหมายบริการ เป็นที่แพร่หลายและได้รับความคุ้มครองในต่างประเทศ แต่ยังไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายไทย

หลังจากประกาศใช้พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 แล้ว ต่อมาในพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 ได้ขยายความคุ้มครองไปถึงเครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง และเครื่องหมายร่วมด้วย นอกจากนี้ ยังกำหนดว่า กรณีที่เจ้าของเครื่องหมายการค้าจะอนุญาตให้บุคคลอื่นใช้สิทธิในเครื่องหมายการค้าของตนจะต้องทำการจดทะเบียนด้วย ทั้งนี้ก็เพื่อประโยชน์แห่งสาธารณะที่ยังมีการเปลี่ยนทางด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เครื่องหมายการค้านั้นขึ้นกับกองเครื่องหมายการค้า กรมทะเบียนการค้า โดยได้มีการจัดตั้งกรมทรัพย์สินทางปัญญาขึ้นเพื่อดูแลรับผิดชอบในเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาโดยเฉพาะ

ต่อมาในปี 2536 ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) ซึ่งความตกลงใน Trade-Related of Intellectual Property Rights, Including Trade In Counterfeit Goods หรือ ความตกลงทริปส์ (TRIPs) (ที่เป็นความตกลงข้างเคียง (Side Agreement))⁵⁷ ทำให้ประเทศไทยต้องแก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับความตกลงทริปส์ โดยการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ในปี พ.ศ. 2543 ขึ้นมา ซึ่งมีการแก้ไขเพิ่มเติมจาก

⁵⁶ ชัชชัย ศุภผลศิริ ข (2536). คำอธิบายกฎหมายเครื่องหมายการค้า. หน้า 2.

⁵⁷ อรรถพรธ พนัสพัฒนา. (2547). “ประเด็นใหม่ เรื่อง สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาภายใต้ความตกลงเขตการค้าเสรีของประเทศสหรัฐอเมริกา.” วารสารกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ. หน้า 154-205.

กฎหมายเก่าหลายประการ เช่น กำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องสิทธิแต่เพียงผู้เดียว (Exclusive Rights) ในการใช้เครื่องหมายการค้าของเจ้าของเครื่องหมายการค้า กำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องของการได้มาซึ่งสิทธิในเครื่องหมายการค้า ซึ่งอาจได้มาจากการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า หรือได้มาจากการใช้เครื่องหมายการค้าโดยสุจริตมาก่อน กำหนดหลักเกณฑ์ในการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้า เพิ่มเติมอำนาจของนายทะเบียนในส่วนของการพิจารณาคำคัดค้าน เป็นต้น จากการที่ประเทศไทยปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัย ส่งผลให้มาตรฐานเรื่องการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าเป็นที่ยอมรับในระดับสากล อันจะเป็นการส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศไปในตัวด้วย

ซึ่งในขณะที่ประเทศไทยใช้พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าพุทธศักราช 2474 อยู่ นั้นระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ายังล้าสมัยและไม่สามารถที่จะคุ้มครองถึงสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้าได้เพียงพอ โดยเฉพาะในส่วนของการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่ว่าด้วยเรื่องของขั้นตอนและวิธีการในการขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่มีผู้ขอหลายรายต่างยื่นขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่าเหมือนกันหรือที่นายทะเบียนเห็นว่าคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า ทั้งนี้สำหรับสินค้าจำพวกเดียวกันหรือต่างจำพวกกันที่นายทะเบียนเห็นว่ามิลักษณะอย่างเดียวกัน นั้นพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าพุทธศักราช 2474 มีปัญหาเกี่ยวกับความเหมือนหรือคล้ายของเครื่องหมายการค้าที่ต่างคนต่างอ้างว่าเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าตามมาตรา 17 โดยมีรายละเอียดของหลักเกณฑ์และขั้นตอนดังนี้ คือ⁵⁸

มาตรา 17 ถ้ามีบุคคลหลายคนต่างคนต่างอ้างเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าเดียวกันหรือเกือบเหมือนกันใช้สำหรับสินค้าเดียวหรือชนิดเดียวกัน และต่างคนต่างร้องขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้านั้นๆ ท่านให้นายทะเบียนมีหนังสือลงทะเบียนไปรษณีย์บอกไปยังบรรดาผู้ขอจดทะเบียนทุกคนว่า ขอเข้ากันให้ตกลงกันเอง หรือนำคดีไปสู่ศาล

มาตรา 17 วรรคสอง ภายในสามเดือนนับแต่วันที่ได้ส่งหนังสือบอกไป ถ้านายทะเบียนไม่ได้รับแจ้งความว่าผู้ขอได้ตกลงกันแล้ว หรือได้นำคดีไปสู่ศาลแล้ว ให้นายทะเบียนจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าซึ่งตามความจริง เจ้าของได้ขอขึ้นมาก่อนผู้อื่น

ถ้าผู้ขอจดทะเบียนทุกฝ่ายได้ทำความตกลงกันก็ให้จดทะเบียนตามข้อตกลงนั้น

โดยบทบัญญัติในมาตรา 17 นั้นมีความมุ่งหมายเพื่อคุ้มครองเจ้าของเครื่องหมายการค้าและป้องกันมิให้ผู้บริโภครู้สึกเกิดความสับสนหลงผิดในความเป็นเจ้าของหรือแหล่งกำเนิดสินค้า

⁵⁸ อุไรวรรณ เภารุ่งเรือง. (2531). ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับลักษณะของเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนได้ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พุทธศักราช 2474. หน้า 119-120.

จึงห้ามมิให้นายทะเบียนเครื่องหมายการค้ารับจดทะเบียนเครื่องหมายที่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าที่ยื่นไว้ก่อนแล้ว ซึ่งหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนดไว้มีดังต่อไปนี้

1) เครื่องหมายที่ยื่นขอจดทะเบียนจะต้องเป็นเครื่องหมายเดียวกันหรือเกือบเหมือนกันกับเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่นที่ได้ยื่นขอจดทะเบียนไว้ก่อนแล้ว (แต่ยังไม่ได้รับจดทะเบียน)

2) นายทะเบียนจะต้องมีหนังสือบอกไปยังผู้ขอจดทะเบียนทุกคนว่า ขอช้ำกั้นให้ตกลงกันเองหรือนำคดีไปสู่ศาล ตามบทบัญญัติมาตรา 17 นี้ นายทะเบียนเครื่องหมายการค้าไม่มีสิทธิที่จะปฏิเสธการรับจดทะเบียน ทั้งนี้เนื่องจากกฎหมายต้องการให้โอกาสแก่ผู้ขอจดทะเบียนเพื่อทำการตกลงกันหรือพิสูจน์สิทธิของตน โดยนำคดีไปสู่ศาลภายในระยะเวลา 3 เดือนนับแต่วันที่นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งให้ทราบ

แต่ในทางปฏิบัติกรดำเนินการตามมาตรา 17 มีปัญหาเกิดขึ้น จนกระทรวงพาณิชย์ได้มีหนังสือ ที่ พณ. 0506/4640 ลงวันที่ 21 กันยายน 2525 ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 โดยมีข้อเท็จจริงว่า ในกรณีที่มีการยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าช้ำกั้นตามมาตรา 17⁵⁹ ถ้าเป็นการยื่นคำขอช้ำกั้นก่อนประกาศคำขอจดทะเบียนของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตามมาตรา 21⁶⁰ นายทะเบียนจะระงับการประกาศคำขอของทุกฝ่ายไว้และมีหนังสือแจ้งไปยังผู้ยื่นคำขอให้ตกลงกันเองหรือนำคดีไปสู่ศาล ถ้ามีการยื่นคำขอช้ำกั้นภายหลังที่ประกาศคำขอของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตามมาตรา 21 ไปแล้ว นายทะเบียนจะไม่ระงับการประกาศคำขอและจะมีหนังสือแจ้งให้คู่กรณีทำความตกลงกันหรือนำคดีไปสู่ศาล การปฏิบัติดังกล่าวมานั้นกรมทะเบียนการค้า(ซึ่งรับผิดชอบดูแลเครื่องหมายการค้าในขณะนั้น) เห็นว่ายังไม่ถูกต้อง โดยเห็นว่าในกรณีแรกนายทะเบียนควรประกาศคำขอต่อไปได้โดยไม่ต้องรอการแจ้งความจากคู่กรณีหรือรอผลคดี ส่วนกรณีหลังนายทะเบียนควรปฏิเสธคำขออันดับหลังตั้งนั้น จึงมีปัญหาค่าที่ต้องพิจารณา 2 ประการคือ

⁵⁹ มาตรา 17 พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า 2474. ถ้ามีบุคคลหลายคนต่างคนต่างอ้างเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าเดียวกันหรือเกือบเหมือนกัน ใช้สำหรับสินค้าเดียวกันหรือชนิดเดียวกัน และต่างคนต่างร้องขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้านั้นๆ ท่านให้นายทะเบียนมีหนังสือลงทะเบียนไปรษณีย์บอกไปยังบรรดาผู้ขอจดทะเบียนทุกคนว่า ขอช้ำกั้นให้ตกลงกันเองหรือนำคดีไปสู่ศาล.

⁶⁰ มาตรา 21 พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า 2474. เมื่อนายทะเบียนพิจารณาแล้วเห็นควรรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายใดให้นายทะเบียนประกาศคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายนั้นตามวิธีที่กำหนดไว้ในกฎเสนาบดี.

1) นายทะเบียนจะประกาศคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่ซ้ำกันในระหว่างที่รอการแจ้งความการตกลงหรือการนำคดีไปสู่ศาลหรือรอผลการฟ้องคดีได้หรือไม่ และถ้าประกาศได้จะประกาศเฉพาะคำขอที่ยื่นเข้ามาเป็นอันดับแรกหรือประกาศคำขอของคู่กรณีทุกคำขอ

2) ถ้ามีการยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าซ้ำกับคำขอที่ได้ประกาศไปแล้ว นายทะเบียนควรปฏิเสธการจดทะเบียนคำขอที่ยื่นมาซ้ำกัน หรือควรมีหนังสือแจ้งให้ผู้ขอทุกฝ่ายทำความเข้าใจความตกลงกันหรือนำคดีไปสู่ศาล

คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวมีความเห็นดังนี้⁶¹ ปัญหาประการที่หนึ่งที่ว่า นายทะเบียนจะประกาศคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่ซ้ำกันในระหว่างรอการแจ้งความการตกลงหรือการนำคดีไปสู่ศาลหรือรอผลการฟ้องคดีได้หรือไม่ และถ้าประกาศได้จะประกาศเฉพาะคำขอที่ยื่นเข้ามาเป็นอันดับแรกหรือประกาศคำขอของคู่กรณีทุกคำขอนั้นมีความเห็นว่าในกรณีที่บุคคลหลายคนต่างอ้างว่าเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าอันเดียวกันหรือเกือบเหมือนกัน ใช้สำหรับสินค้าเดียวกันหรือชนิดเดียวกันและต่างก็ขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าด้วยกันนั้น มาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 กำหนดให้นายทะเบียนมีหนังสือบอกไปยังผู้ขอจดทะเบียนทุกคนว่าขอซ้ำกันให้ตกลงกันเองหรือ นำคดีไปสู่ศาล ถ้านายทะเบียนไม่ได้รับแจ้งความว่าผู้ขอได้ตกลงกันหรือนำคดีไปสู่ศาลแล้วภายในสามเดือนนับแต่วันที่ได้ส่งหนังสือบอกไปก็ให้นายทะเบียนจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าซึ่งเจ้าของได้ขอมาก่อนผู้อื่น ซึ่งจะเห็นได้ว่ามาตรา 17 นี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้นายทะเบียนมีหนังสือบอกไปยังผู้ขอจดทะเบียนทุกคนว่าขอซ้ำกันให้ตกลงกันเองหรือนำคดีไปสู่ศาลเท่านั้น จะดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดนอกเหนือจากที่กำหนดไว้นี้ไม่ได้ ส่วนการประกาศคำขอจดทะเบียนตามมาตรา 21 เป็นการดำเนินการในขั้นตอนของการรับจดทะเบียน กล่าวคือ เมื่อนายทะเบียนพิจารณาแล้วเห็นสมควรรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายใด ให้นายทะเบียนประกาศคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายนั้น และเมื่อพิจารณาความในมาตรา 21 ที่ว่า เมื่อนายทะเบียนพิจารณาแล้วเห็นสมควรรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายใด... ฯลฯ... แล้วจะเห็นได้ว่าคำขอจดทะเบียนที่นายทะเบียนจะประกาศได้นั้นจะต้องเป็นคำขอที่สมควรรับจดทะเบียนเพียงคำขอเดียว ดังนั้น เมื่อนายทะเบียนได้มีหนังสือบอกไปยังผู้ขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าทุกคนว่าขอซ้ำกันให้ตกลงกันเองหรือนำคดีสู่ศาลแล้วนายทะเบียนจะประกาศคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่ซ้ำกันนี้ยังไม่ได้เพราะในระหว่างเวลาสามเดือนที่รอการรับแจ้งความว่าผู้ขอได้ตกลงกันแล้วหรือได้นำคดีไปสู่ศาลแล้วนั้นยังไม่มีคำขอรายใดเป็นผู้สมควรจะ

⁶¹ บันทึก เรื่อง การจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าซ้ำกัน เรื่องเสร็จที่ 69/2526 (ที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.

ได้รับการจดทะเบียน โดยเหตุผลดังกล่าวมาแล้ว จึงเห็นว่าในกรณีที่มิใช่ของผู้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าซ้ำกันตามมาตรา 17 นายทะเบียนจะประกาศคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่ซ้ำกันนั้น ในระหว่างรอแจ้งความการตกลงกันหรือนำคดีไปสู่ศาลยังไม่ได้

ปัญหาประการที่สองที่ว่า ถ้ามีการยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าซ้ำกับคำขอที่ได้ประกาศไปแล้ว นายทะเบียนควรปฏิเสธการจดทะเบียนคำขอที่ยื่นมาซ้ำกันหรือควรมีหนังสือบอกผู้จดทะเบียนทุกฝ่ายให้ทำความตกลงกันเองหรือนำคดีไปสู่ศาลนั้น มีความเห็นว่า พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 ได้แยกขั้นตอนการขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า และการรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าไว้คนละหมวดกัน คือ กำหนดขั้นตอนการขอจดทะเบียนไว้ในหมวด 3 และการรับจดทะเบียนไว้ในหมวด 4 ดังนั้น การขอจดทะเบียนและการรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าจึงต้องดำเนินการไปตามลำดับของกระบวนการที่กฎหมายกำหนด โดยที่การประกาศคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเป็นการดำเนินการตามมาตรา 21 ซึ่งเป็นขั้นตอนของการรับจดทะเบียนตามหมวด 4 มิใช่เป็นการดำเนินการขอจดทะเบียนตามหมวด 3 ฉะนั้น ถ้ามีผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าซ้ำกับคำขอที่ได้ประกาศไปแล้ว นายทะเบียนย่อมไม่อาจปฏิบัติตามมาตรา 17 กล่าวคือ มีหนังสือบอกไปยังผู้จดทะเบียนทุกคนว่าขอซ้ำกันให้ตกลงกันเองหรือนำคดีไปสู่ศาลได้ เพราะไม่มีบทบัญญัติใดในพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 ที่นำมาตรา 17 ซึ่งเป็นขั้นตอนของการขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ามาใช้บังคับในกรณีที่มีการยื่นคำขอซ้ำกับคำขอที่นายทะเบียนได้ประกาศไปตามมาตรา 21 นอกจากนี้เมื่อพิจารณาถึงการดำเนินการต่อจากการประกาศคำขอตามมาตรา 22⁶² แล้ว จะเห็นได้ว่าเป็นบทบัญญัติว่าด้วยการยื่นคำคัดค้านการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า มิใช่เป็นบทบัญญัติว่าด้วยการยื่นคำขอซ้ำกันอีก ด้วยเหตุผลดังกล่าว ในกรณีที่มิใช่ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าซ้ำกับคำขอที่นายทะเบียนได้ประกาศไปแล้ว นายทะเบียนจึงควรปฏิเสธคำขอจดทะเบียนดังกล่าวเสีย

ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกานี้ แม้จะเป็นความเห็นต่อกรณีบทบัญญัติเกี่ยวกับคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่ขอซ้ำกันตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พุทธศักราช 2474 แต่บทบัญญัตินี้ดังกล่าวไม่แตกต่างจากบทบัญญัติในพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าปัจจุบัน จึงสามารถปรับใช้ได้

⁶² มาตรา 22 พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า 2474. ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามมาตรา 21 ผู้ใดจะยื่นคำคัดค้านการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้นต่อนายทะเบียน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงก็ได้.

เพื่อให้สอดคล้องกับแนวความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา ดังนั้น กองสิทธิบัตร และเครื่องหมายการค้าจึงได้มีคำสั่งกองที่ 5/2526 ลงวันที่ 19 สิงหาคม 2526 ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าพุทธศักราช 2474 วางหลักเกณฑ์ในทางปฏิบัติตามมาตรา 17 เป็น 2 กรณี คือ

1) ในกรณีเครื่องหมายการค้าที่ยื่นขอจดทะเบียนเหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่นที่นายทะเบียนได้มีคำสั่งให้ประกาศคำขอจดทะเบียนที่ได้ยื่นไว้ก่อนแล้วตามมาตรา 21 ซึ่งยื่นขอจดสำหรับสินค้าจำพวกเดียวกัน หรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าดังกล่าวจนนับได้ว่าเป็นการลวงสาธารณชน จะรอการดำเนินการจดทะเบียนคำขอจดทะเบียนนั้นไว้ก่อนและให้มีหนังสือลงทะเบียนไปรษณีย์แจ้งให้ผู้ขอจดทะเบียนทราบ ซึ่งผู้ขอจดทะเบียนอาจใช้สิทธิคัดค้านได้ และเมื่อการดำเนินการแก้คำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนมีคำสั่งให้ประกาศดังกล่าวถูกจำหน่าย ให้นำคำขอจดทะเบียนที่ให้อำนาจดำเนินการจดทะเบียนไว้ก่อนขึ้นพิจารณาดำเนินการต่อไป

2) ในกรณีเครื่องหมายที่ยื่นขอจดทะเบียนเป็นเครื่องหมายเดียวกันหรือเกือบเหมือนกันกับเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่นที่ยื่นขอเข้ามาก่อน เพื่อใช้สำหรับสินค้าเดียวกันหรือชนิดเดียวกัน และนายทะเบียนยังมีคำสั่งให้ประกาศคำขอจดทะเบียนตามมาตรา 21 ให้นายทะเบียนมีหนังสือลงทะเบียนไปรษณีย์แจ้งไปยังผู้ขอจดทะเบียนทุกรายว่าขอจดทะเบียนซ้ำกัน ให้ตกลงกันเองหรือนำคดีไปสู่ศาล

ภายใน 3 เดือนนับแต่วันที่ส่งหนังสือแจ้งความดังกล่าวข้างต้น ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนจะต้องดำเนินการดังนี้

1) ตกลงกับผู้ขอจดทะเบียนที่ยื่นขอจดทะเบียนไว้ก่อน และแจ้งให้นายทะเบียนดำเนินการจดทะเบียนตามข้อตกลง เว้นแต่ข้อตกลงจะขัดต่อกฎหมายหรือในกรณีที่ข้อตกลงนั้นขัดต่อกฎหมาย ก็จะมีหนังสือแจ้งเหตุดังกล่าวไปยังผู้ขอจดทะเบียน และให้ถือเสมือนว่ายังมีได้มีการตกลงกัน

2) ต้องนำคดีไปสู่ศาล และแจ้งให้นายทะเบียนทราบ นายทะเบียนจะรอการดำเนินการจดทะเบียนคำขอเหล่านั้นไว้จนกว่าคดีจะถึงที่สุด และเมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว นายทะเบียนจะดำเนินการจดทะเบียนตามคำพิพากษาต่อไป

3) ในกรณีที่ไม่ได้รับแจ้งจากผู้ขอจดทะเบียนว่าได้ตกลงกันแล้วหรือได้นำคดีไปสู่ศาล นายทะเบียนจะดำเนินการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าคำขอที่ได้ยื่นเข้ามาก่อนผู้อื่นและจำหน่ายคำขอจดทะเบียนที่ยื่นภายหลังจากวันที่ครบกำหนด 3 เดือน และจะดำเนินการกับคำขอที่ยื่นขอจดทะเบียนไว้ก่อนคำขออื่นต่อไป และถ้าคำขอที่จดทะเบียนไว้ก่อนถูกจำหน่ายก่อนครบกำหนด 3 เดือน เมื่อครบกำหนด 3 เดือน นายทะเบียนก็จะดำเนินการกับคำขอจดทะเบียนที่ยื่นเข้ามาภายหลังต่อไป

บทบัญญัติมาตรา 17 ในเรื่องของการทำความตกลง มิได้บัญญัติว่าจะต้องตกลงกันอย่างไร เพียงแต่บัญญัติในวรรคท้ายว่า “ถ้าผู้จดทะเบียนทุกฝ่ายได้ทำความตกลงกันก็ให้จดทะเบียนตามข้อตกลงนั้น” จึงเกิดการตีความโดยกองสิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้าว่า การตกลงกันจะต้องตกลงให้ผู้จดทะเบียนรายใดรายหนึ่งเท่านั้นมีสิทธิจดทะเบียนได้ หากตกลงกันว่าให้ต่างฝ่ายต่างจดทะเบียนเครื่องหมายของตนตามที่ยื่นขอจดทะเบียนไว้ จะถือว่าเป็นที่ขัดต่อกฎหมายแต่ในทางปฏิบัติ ถ้าผู้จดทะเบียนได้นำคดีไปสู่ศาลและคู่ความได้ทำสัญญาประนีประนอมยอมความในศาล โดยให้คู่ความต่างฝ่ายต่างจดทะเบียนในเครื่องหมายการค้าของตนตามที่ยื่นขอจดทะเบียนไว้ และศาลได้พิพากษาตามยอมแล้ว กรณีดังกล่าวจะถือว่าข้อตกลงที่ทำกันในศาลนั้นไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้นๆ ได้ ซึ่งกรณีดังกล่าวมีข้อเท็จจริงดังปรากฏในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ 10984/2526 คดีหมายเลขแดงที่ 217/2527 โดยตกลงกันในเรื่องเครื่องหมายการค้า คำว่า MARINER กับ เครื่องหมายการค้าคำว่า MARIENNE และนายทะเบียนได้รับจดทะเบียนให้ ซึ่งลักษณะของการตีความในเรื่องข้อตกลงดังกล่าวกับหลักในทางปฏิบัติทำให้เกิดปัญหาเรื่องความเหลื่อมล้ำกันขึ้น เนื่องจากข้อตกลงที่ทำขึ้นในศาลและข้อตกลงที่ทำกันเองนั้น ต่างก็เป็นข้อตกลงในทำนองเดียวกัน แต่กลับถือว่าข้อตกลงที่ทำกันเมื่อนำคดีสู่ศาลเท่านั้นเป็นข้อตกลงที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย

จะเห็นได้ว่ามาตรา 17 นี้ เป็นลักษณะของเครื่องหมายการค้าที่บัญญัติกำหนดห้ามจดทะเบียน และปัญหาของมาตรา 17 ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 อยู่ที่ว่า บทบัญญัติในเรื่องที่บัญญัติให้ผู้จดทะเบียนตกลงกันเองหรือนำคดีไปสู่ศาล ซึ่งบทบัญญัติ มีปัญหาเรื่องข้อที่ตกลงกัน คือ เมื่อนำคดีความขึ้นสู่ศาลแล้วในเรื่องการทำสัญญาประนีประนอมยอมความกันในศาล โดยให้ต่างคนต่างใช้เครื่องหมายการค้า นั้น ซึ่งการทำสัญญาในลักษณะดังกล่าวก่อให้เกิดการลวงสาธารณชน อันเป็นการขัดกับเจตนารมณ์ของกฎหมายเครื่องหมายการค้า และไม่อาจรักษาสิทธิของผู้จดทะเบียนได้อย่างเพียงพอ ซึ่งวิธีการบัญญัติกฎหมายในลักษณะดังกล่าวทำให้กฎหมายมีความไม่ชัดเจน และยังผลทำให้ผู้ใช้กฎหมายเกิดความสับสนในการใช้กฎหมาย

นอกจากปัญหาตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้นยังมีปัญหาในส่วนของ การนำคดีขึ้นสู่ศาล นั้น ก็เกิดปัญหาความซ้ำซ้อน นั่นก็คือ เมื่อผู้ยื่นขอจดทะเบียนไม่ได้ตกลงกัน ก็นำคดีขึ้นสู่ศาลเพื่อให้ศาลตัดสินว่าใครเป็นผู้มีสิทธิในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า และก็ประกาศโฆษณา คำขอนั้นต่อไป ซึ่งในระหว่างเวลาที่ประกาศโฆษณาคำขอนั้น ผู้ยื่นคำขอรายอื่นที่เห็นว่าตนมีสิทธิดีกว่าอาจยื่นโต้แย้งคัดค้านคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าซึ่งกำลังประกาศโฆษณา เมื่อศาลวินิจฉัยคำโต้แย้งคัดค้านแล้วหากผู้โต้แย้งคัดค้านไม่เห็นกับคำวินิจฉัยของศาล ก็นำคดีดังกล่าวขึ้นสู่ศาลอีกครั้ง และคู่กรณีก็สามารถอุทธรณ์ฎีกาได้จนกว่าคดีจะถึงที่สุด ซึ่งจะเห็นได้ว่าตามมาตรา 17

ที่กฎหมายกำหนดไว้ต้องผ่านกระบวนการนำคดีขึ้นสู่ศาลถึง 2 ครั้ง ซึ่งก็ส่งผลให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการและขั้นตอนการจดทะเบียนมีความยุ่งยาก ต้องใช้เวลานานมากทำให้การพิจารณาจดทะเบียนหยุดชะงักไป และบางกรณีในทางปฏิบัติอาจเกิดการกัณฑ์แก่งในการจดทะเบียนนั้นก็คือ ระหว่างที่ผู้ยื่นคำขอกำลังนำคดีขึ้นสู่ศาลผู้ยื่นขอจดทะเบียนรายอื่นที่มีเจตนาไม่สุจริตอาจยื่นคำขอจดทะเบียนที่เหมือนหรือคล้ายกับคำขอนั้นเข้ามาอีก ทำให้คำขอจดทะเบียนที่ยื่นเข้ามาใหม่ต้องมารอคำขอที่ขึ้นศาล

สำหรับหลักเกณฑ์และขั้นตอนที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 เกี่ยวกับกรณีการขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่มีผู้ขอหลายรายต่างยื่นขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายที่เหมือนหรือคล้ายกัน การกำหนดหลักเกณฑ์ของกรณีดังกล่าวในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการที่ให้ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนตกลงกัน หรือนำคดีขึ้นสู่ศาลนั้น ถือเป็น การซ้ำซ้อนกันในทางปฏิบัติไม่สามารถคุ้มครองสิทธิของผู้ขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้เพียงพอและเป็นปัญหาสำคัญในขณะนั้นเพราะไม่สามารถตอบสนองต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปได้ จึงต้องมีการแก้ไขพระราชบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับกระบวนการและขั้นตอนตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 และได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มาใช้บังคับแทน

จากปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการและขั้นตอนมีแนวคำพิพากษาฎีกาในคดีเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้า ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาคดีเครื่องหมายการค้าที่ 2460-2461/2521

(นายซัง ชันชุน โจทก์ นายปรีชา กุมุทพงษ์พาณิชย์ จำเลย)

โจทก์จำเลยต่างขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ซึ่งนายทะเบียนเห็นว่าคล้ายกัน โจทก์ฟ้องจำเลยก่อนที่นายทะเบียนแจ้งให้โจทก์จำเลยตกลงกัน เมื่อไม่ได้แจ้งต่อนายทะเบียนว่าตกลงกันไม่ได้ นายทะเบียนจึงจดทะเบียนให้จำเลยซึ่งยื่นคำขอไว้ก่อนคดีไม่ตัดสิทธิโจทก์ที่จะดำเนินคดีกับจำเลยต่อไป

ศาลชั้นต้นเห็นว่า โจทก์มีสิทธิในเครื่องหมายการค้าแต่ผู้ถูกลงผิดว่าจำเลยพิพากษาห้ามจำเลยจัดขบวนการจดทะเบียนของโจทก์ ยกฟ้องแย้งของจำเลยศาลอุทธรณ์พิพากษากลับให้ยกฟ้องโจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยข้อกฎหมายว่า “ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าโจทก์ขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามคำขอเลขที่ 74874 สำหรับสินค้าประเภทเต้าหู้ เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2514 นายทะเบียนเครื่องหมายการค้าพิจารณาคำขอของโจทก์จำเลยแล้ว เห็นว่าเครื่องหมายการค้าที่โจทก์ขอจดทะเบียนเหมือนหรือเกือบเหมือนเครื่องหมายการค้าของจำเลยที่ขอจดทะเบียนไว้ก่อนในสินค้า

ประเภทเดียวกัน จึงได้มีหนังสือลงวันที่ 17 มกราคม 2516 แจ้งให้โจทก์จำเลยตกลงกันหรือนำคดีไปสู่ศาล และต้องยื่นคำร้องแจ้งให้นายทะเบียนเครื่องหมายการค้าทราบภายในกำหนด 3 เดือน นับแต่วันที่ลงในหนังสือ หากมิได้ปฏิบัติดังกล่าวจะดำเนินการจดทะเบียนให้กับเครื่องหมายการค้า ซึ่งได้ยื่นมาก่อน โจทก์ฟ้องจำเลยเป็นคดีไว้ตั้งแต่วันที่ 13 ธันวาคม 2515 ก่อนที่นายทะเบียนเครื่องหมายการค้ามีหนังสือแจ้งให้โจทก์จำเลยทราบ และไม่มีฝ่ายใดแจ้งให้นายทะเบียนเครื่องหมายการค้าทราบ นายทะเบียนเครื่องหมายการค้าจึงรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของจำเลย

ปัญหามีว่า โจทก์ยังคงมีอำนาจฟ้องจำเลยหรือไม่ ศาลฎีกาเห็นว่า โจทก์ยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าต่อนายทะเบียนเครื่องหมายการค้า โจทก์จึงทราบว่าจำเลยได้ขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเป็นรูปผู้หญิงกับดอกซากุระหรือเชอร์รี่ วางรูปลักษณะและตำแหน่งเช่นเดียวกันกับของโจทก์ มีลักษณะเหมือนกันกับเครื่องหมายการค้าของโจทก์ทุกประการ จนนับได้ว่าเป็นการลวงสาธารณชนและก่อให้เกิดความหลงผิดในแหล่งกำเนิดได้ และได้ถือเอาเป็นเครื่องหมายการค้า และใช้กับสินค้าชนิดเดียวกันกับสินค้าของโจทก์ โดยจำเลยได้นำเอารูปสลักเครื่องหมายการค้าของโจทก์ไปตัดแปลงต่อเติมในส่วนประกอบเพียงเพิ่มหมวกบนศีรษะรูปผู้หญิงในสลัก ส่วนลักษณะการยืนและดอกเชอร์รี่คงเหมือนกับเครื่องหมายการค้าของโจทก์ทุกประการ เป็นการโต้แย้งสิทธิของโจทก์ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พุทธศักราช 2474 โดยโจทก์เป็นผู้มีสิทธิในเครื่องหมายการค้าดังกล่าวดีกว่าจำเลย ซึ่งโจทก์มีอำนาจฟ้องจำเลยอยู่แล้ว และได้ฟ้องคดีนี้ไว้ก่อนที่นายทะเบียนเครื่องหมายการค้าจะได้มีหนังสือแจ้งให้โจทก์จำเลยทำความตกลงกันหรือนำคดีไปสู่ศาล เพียงแต่โจทก์มิได้แจ้งให้นายทะเบียนเครื่องหมายการค้าทราบว่าได้ฟ้องจำเลยเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้ารายพิพาท นายทะเบียนเครื่องหมายการค้าจึงรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของจำเลย เพราะจำเลยเป็นผู้ขอจดทะเบียนไว้ก่อนตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พุทธศักราช 2474 มาตรา 17 ในกรณีเช่นนี้บทบัญญัติดังกล่าวมิได้บัญญัติว่าสิทธิที่จะนำคดีไปสู่ศาลเป็นอันสิ้นไป เจตนารมณ์ของกฎหมายเพียงเพื่อให้การจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าดำเนินไปโดยรวดเร็วเท่านั้น แม้นายทะเบียนเครื่องหมายการค้าจะรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของจำเลย ซึ่งตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พุทธศักราช 2474 มาตรา 27 บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ บุคคลผู้ได้จดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า นั้น ท่านให้ถือว่าเป็นเจ้าของสิทธิผู้เดียวเพื่อใช้เครื่องหมายสำหรับสินค้าทั้งหมดในจำพวกหนึ่งหรือหลายจำพวกที่ได้จดทะเบียนไว้” ตามบทบัญญัติมาตรานี้เพียงแต่ให้ถือว่าจำเลยเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ได้จดทะเบียนไว้ และมีสิทธิที่จะใช้เครื่องหมายการค้านี้ได้ แต่ถ้าหากมีผู้มีสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่จำเลยจดทะเบียนไว้ดีกว่าจำเลยผู้มีสิทธิดีกว่าก็อาจขอให้ศาลเพิกถอน

ทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่จำเลยจดทะเบียนไว้ได้ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 41 แห่งพระราชบัญญัติ ซึ่งมีข้อความว่า “ทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้น ศาลอาจมีคำสั่งให้เพิกถอนได้เมื่อผู้มีส่วนได้เสียได้ยื่นคำร้องและได้แสดงไว้ว่า (1) ผู้ร้องมีสิทธิในเครื่องหมายการค้าอันดีกว่าผู้ที่ได้จดทะเบียนเป็นเจ้าของ หรือ ฯลฯ” ดังนี้ บทบัญญัติในมาตรา 27 จึงอยู่ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติมาตรา 41 ดังนั้น โจทก์จึงยังคงมีอำนาจฟ้องคดีที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์ ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ”

พิพากษายกคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาพิพากษาใหม่

(สุจริต เสถียรกาล, ถนอม ครูไพศาล, แฉม ดุลยสุข)

ต่อมาเมื่อคำพิพากษาที่ 1460/2530 วินิจฉัยตามคำพิพากษาฎีกาที่ 2460-1/2520 ว่ามีการโต้แย้งสิทธิตามมาตรา 17 ขึ้นแล้ว จึงฟ้องคดีต่อศาลได้

ในคดีนี้ โจทก์ฟ้องจำเลยก่อนที่นายทะเบียนจะแจ้งให้โจทก์จำเลยตกลงกัน และต่อมา นายทะเบียนจดทะเบียนให้จำเลย ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า สิทธิฟ้องคดีดังกล่าวก็ยังคงมีอยู่ต่อไป ฉะนั้น แม้ข้อเท็จจริงจะเปลี่ยนไปว่า โจทก์ฟ้องจำเลยภายหลังจากที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนให้จำเลยไปแล้ว โจทก์ก็ยังมีอำนาจฟ้อง และสามารถใช้สิทธิทางศาลได้ แม้จะอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการไม่ได้ก็ตาม

ในกรณีที่ โจทก์ฟ้องจำเลยภายหลังจากที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนให้จำเลยนั้น เป็นการฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าของจำเลย โดยอ้างว่า โจทก์มีสิทธิในเครื่องหมายการค้าอันดีกว่าจำเลย

ส่วนในกรณีที่นายทะเบียนยังมีได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าให้ผู้จดทะเบียนอีกฝ่ายหนึ่งนั้น ผู้ขออีกฝ่ายหนึ่งจะเป็น โจทก์ฟ้องเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าไม่ได้ในกรณีนั้น อาจฟ้องขอให้ศาลสั่งผู้จดทะเบียนไปเสียได้อีกฝ่ายหนึ่ง

กรณีศาลสั่งเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายของอีกฝ่ายหนึ่ง

ตัวอย่างคำพิพากษาฎีกาที่ 1926/2523 (ฎ.1355) กรณีเป็นคำขอที่นายทะเบียนยังไม่ได้จดทะเบียน

จำเลยยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเพื่อใช้กับสินค้าจำพวก 48 อักษรโรมัน คำว่า Fulyin Cupid เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2520 โจทก์ยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเพื่อใช้กับสินค้าจำพวก 48 เช่นกัน เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2520 นายทะเบียนเครื่องหมายการค้าแจ้งให้โจทก์ทราบว่า เครื่องหมายการค้าของโจทก์เหมือนหรือเกือบเหมือนเครื่องหมายการค้าของจำเลย จึงจดทะเบียนให้โจทก์ไม่ได้จนกว่าจะได้ทำความตกลงหรือนำคดีมาสู่ศาล โจทก์จำเลยตกลงกันไม่ได้ โจทก์จึงนำคดีมาฟ้องศาล ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษาว่า โจทก์มีสิทธิในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าดีกว่าจำเลย ให้จำเลยถอนคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของ

จำเลยเสีย ถ้าไม่ปฏิบัติตามให้ถือเอาคำพิพากษาของศาล เป็นการแสดงเจตนาของจำเลย จำเลยฎีกาศาลฎีกาพิพากษาขึ้น

ตัวอย่างคำพิพากษาฎีกาที่ 471/2527 (ฎ.327)

โจทก์จำเลยต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะเกือบเหมือนกัน เพื่อให้ห้างที่ตนถือหุ้นซึ่งประกอบการค้าผงวุ้นได้ใช้เป็นเครื่องหมายการค้า เมื่อปรากฏว่าห้างซึ่งจำเลยเป็นหุ้นส่วนค้าผงวุ้นและใช้เครื่องหมายการค้ามาก่อนห้างซึ่งโจทก์เป็นหุ้นส่วน ดังนี้จำเลยผู้ยื่นคำขอก่อนย่อมมีสิทธิที่จะได้รับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าดังกล่าวดีกว่าโจทก์

ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 นั้น ผู้จดทะเบียนฝ่ายที่ไม่ได้รับคำสั่งนายทะเบียนให้ประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนก็สามารถที่จะฟ้องคดีต่อศาลได้ แต่จะเป็นการฟ้องเพิกถอนคำขอจดทะเบียนของอีกฝ่ายหนึ่งหรือขอให้ศาลเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของอีกฝ่ายหนึ่ง หรือขอให้ศาลสั่งเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าของอีกฝ่ายหนึ่งก็ได้ และนอกจากนั้น ผู้จดทะเบียนฝ่ายที่ไม่ได้รับคำสั่งนายทะเบียนให้ประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนน่าจะยื่นคำคัดค้านและดำเนินการตามมาตรา 35 ได้อีกทางหนึ่งด้วย

พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 ใช้บังคับอยู่เป็นเวลานานประมาณ 60 ปี เต็มจนกระทั่งถูกยกเลิกไปโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 เนื่องจากบทบัญญัติเดิมนั้นล้าสมัยและไม่สามารถคุ้มครองสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้าได้เพียงพอ ประกอบกับทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับเครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง สัญญาอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายการค้า หรือเครื่องหมายบริการ ยังไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายไทย อีกทั้งยังมีข้อบกพร่องบางประการที่สมควรแก้ไข เช่น มิได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนและคณะกรรมการเครื่องหมายการค้า ตลอดจนสิทธิของผู้จดทะเบียนไว้ให้ชัดเจนทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติอยู่มาก จึงต้องแก้ไขพระราชบัญญัติดังกล่าวให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยการบัญญัติพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มาใช้บังคับแทน

หลังจากประกาศใช้พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 แล้วได้วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับกรณีการขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่มีผู้ขอหลายรายต่างยื่นขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า ทั้งนี้สำหรับสินค้าจำพวกเดียวกันหรือต่างจำพวกกันที่นายทะเบียนเห็นว่ามีลักษณะอย่างเดียวกัน ซึ่งตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอน ในกรณีดังกล่าวดังต่อไปนี้

มาตรา 20 ภายใต้บังคับมาตรา 21 มาตรา 22 มาตรา 23 มาตรา 24 มาตรา 25 มาตรา 26 มาตรา 35 และมาตรา 41 ในกรณีที่มีผู้จดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของ

เครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่าเหมือนกันหรือที่นายทะเบียนเห็นว่าคล้ายกัน จนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงคิดในความเป็นเจ้าของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า ทั้งนี้สำหรับสินค้าจำพวกเดียวกัน หรือต่างจำพวกกันที่นายทะเบียนเห็นว่า มีลักษณะอย่างเดียวกัน ผู้ขอจดทะเบียนซึ่งยื่นคำขอไว้เป็นรายแรกย่อมเป็นผู้มีสิทธิได้รับการจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้านั้น

มาตรา 21 ในบรรดาเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกันตามมาตรา 20 นั้น ถ้านายทะเบียนเห็นว่าเครื่องหมายการค้าเหล่านั้นต่างก็เป็นเครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะอันพึงรับจดทะเบียนได้ตามมาตรา 6 และคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเหล่านั้นต่างก็ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ผู้ขอจดทะเบียนเหล่านั้น ปฏิบัติตามมาตรา 24 และมีหนังสือแจ้งคำสั่งให้ผู้ขอจดทะเบียนเหล่านั้นทราบโดยไม่ชักช้า

ผู้ขอจดทะเบียนซึ่งเห็นว่าเครื่องหมายการค้าของตนขอจดทะเบียนนั้นมิได้เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้ารายอื่นตามมาตรา 20 มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนตามวรรคหนึ่งต่อคณะกรรมการภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งของนายทะเบียน ทั้งนี้ให้นำมาตรา 18 และมาตรา 19 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 22 ในบรรดาเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกันตามมาตรา 20 นั้น ถ้านายทะเบียนเห็นว่าเครื่องหมายการค้าบางรายเข้าข่ายมาตรา 15 (1) (2) หรือมาตรา 17 แต่เครื่องหมายการค้าบางรายมีลักษณะอันพึงรับจดทะเบียนได้ตามมาตรา 6 และคำขอจดทะเบียนก็ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ผู้ขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่เข้าข่ายมาตรา 15 (1) (2) หรือมาตรา 17 ปฏิบัติตามมาตรา 15 หรือมาตรา 17 แล้วแต่กรณี และให้รอการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายที่มีลักษณะอันพึงรับจดทะเบียนได้และคำขอจดทะเบียนที่ถูกต้องนั้นไว้ก่อน ทั้งนี้ให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งคำสั่งให้ผู้ขอจดทะเบียนเหล่านั้นทราบโดยไม่ชักช้า และให้นำมาตรา 21 วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าปรากฏว่าผู้ขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายที่นายทะเบียนเห็นว่าเข้าข่ายมาตรา 15 (1) (2) หรือมาตรา 17 ได้ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนตามมาตรา 15 แล้ว หรือได้อุทธรณ์ตามมาตรา 18 วรรคหนึ่ง และคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ว่าคำสั่งของนายทะเบียนไม่ถูกต้อง ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ผู้ขอจดทะเบียนรายนั้นและผู้ขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายที่นายทะเบียนให้รอการจดทะเบียนไว้ตามวรรคหนึ่ง ปฏิบัติตามมาตรา 24 และมีหนังสือแจ้งคำสั่งให้ผู้ขอจดทะเบียนเหล่านั้นทราบโดยไม่ชักช้า

ถ้าปรากฏว่าผู้ขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายที่นายทะเบียนเห็นว่าเข้าข่ายมาตรา 15 (1) (2) หรือมาตรา 17 ได้ละทิ้งคำขอจดทะเบียนตามมาตรา 19 ทุกราย

1) ในกรณีที่มีผู้จดทะเบียนรายที่นายทะเบียนให้รอกการจดทะเบียนไว้ตามวรรคหนึ่งหลายราย ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ผู้จดทะเบียนเหล่านั้นปฏิบัติตามมาตรา 24 และมีหนังสือแจ้งคำสั่งให้ผู้จดทะเบียนเหล่านั้นทราบโดยไม่ชักช้า

2) ในกรณีที่มีผู้จดทะเบียนรายที่นายทะเบียนให้รอกการจดทะเบียนไว้ตามวรรคหนึ่งเพียงรายเดียว ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายนั้นต่อไปตาม มาตรา 29

มาตรา 23 ในบรรดาเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกันตามมาตรา 20 นั้น ให้นายทะเบียนเห็นว่าเครื่องหมายการค้าเหล่านั้นทุกรายเข้าข่ายมาตรา 15 (1) (1) หรือมาตรา 17 ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ผู้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเหล่านั้นปฏิบัติตามมาตรา 15 หรือมาตรา 17 แล้วแต่กรณี และรอกการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเหล่านั้นไว้ก่อน ทั้งนี้ให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งคำสั่งให้ผู้จดทะเบียนเหล่านั้นทราบโดยไม่ชักช้า และให้นำมาตรา 21 วรรคสองมาใช้บังคับ โดยอนุโลม

ถ้าปรากฏว่าผู้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเหล่านั้นหลายรายได้ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนตามมาตรา 15 หรือมาตรา 17 แล้ว หรือได้อุทธรณ์ตามมาตรา 18 วรรคหนึ่ง และคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ว่าคำสั่งให้ผู้จดทะเบียนเหล่านั้นปฏิบัติตามมาตรา 24 และมีหนังสือแจ้งคำสั่งให้ผู้จดทะเบียนเหล่านั้นทราบโดยไม่ชักช้า แต่ถ้าปรากฏว่ามีผู้จดทะเบียนเหล่านั้นเพียงรายเดียวที่ได้ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนตามมาตรา 15 หรือมาตรา 17 หรือได้อุทธรณ์ตามมาตรา 18 วรรคหนึ่ง และคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ว่าคำสั่งของนายทะเบียนไม่ถูกต้อง ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายนั้นต่อไปตามมาตรา 29

มาตรา 24 ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งของนายทะเบียนตามมาตรา 21 วรรคหนึ่งมาตรา 22 วรรคสองหรือวรรคสาม (1) หรือมาตรา 23 วรรคสอง ให้ผู้จดทะเบียนซึ่งได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งดังกล่าวตกลงกันว่าจะให้รายหนึ่งรายใดเป็นผู้จดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้านั้นแต่ผู้เดียว และให้ผู้จดทะเบียนรายหนึ่งรายใดมีหนังสือแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในกำหนดเวลาดังกล่าวว่าจะตกลงกันได้หรือไม่

มาตรา 25 ในกรณีที่นายทะเบียนได้รับแจ้งภายในกำหนดเวลาตามมาตรา 24 ว่า ผู้จดทะเบียนตกลงกันได้แล้วว่าจะให้รายใดเป็นผู้จดทะเบียน ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนของผู้จดทะเบียนรายนั้นต่อไปตามมาตรา 29

ในกรณีที่นายทะเบียนได้รับแจ้งภายในกำหนดเวลาตามมาตรา 24 ว่า ผู้จดทะเบียนตกลงกันไม่ได้หรือมิได้รับแจ้งภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ประกาศ

โฆษณาการค้าของจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของผู้จดทะเบียนซึ่งยื่นคำขอจดทะเบียนไว้เป็นรายแรก หรือเป็นรายแรกในบรรดาผู้จดทะเบียนซึ่งยังมีได้ละทิ้งคำขอจดทะเบียน แล้วแต่กรณีต่อไปตามมาตรา 29

มาตรา 26 ในกรณีที่นายทะเบียนได้มีหนังสือแจ้งคำสั่งให้ผู้จดทะเบียนปฏิบัติตามมาตรา 24 แล้ว คำสั่งให้ผู้จดทะเบียนปฏิบัติตามมาตรา 24 แล้ว ถ้าผู้จดทะเบียนรายอื่นยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่าเหมือนกับเครื่องหมายการค้าของผู้จดทะเบียนเหล่านั้นหรือที่นายทะเบียนเห็นว่าคล้ายกับเครื่องหมายการค้าเช่นนั้น จนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหลงผิดในความเป็นเจ้าของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า ทั้งนี้สำหรับสินค้าจำพวกเดียวกันหรือต่างจำพวกกันที่นายทะเบียนเห็นว่ามียุทธลักษณะอย่างเดียวกัน ให้นายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้น และมีหนังสือแจ้งคำสั่งนั้นให้ผู้จดทะเบียนนั้นทราบโดยไม่ชักช้า และให้นำมาตรา 21 วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เนื่องจากขณะนั้นประเทศไทยต้องเข้าเป็นภาคีสมาชิกองค์การการค้าโลก WTO ซึ่งความตกลงในการก่อตั้งองค์การการค้าโลก มีความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาเกี่ยวกับการค้า (Trade-Related of Intellectual Property Rights, Including Trade In Counterfeit Goods) หรือ ความตกลงทริปส์ (TRIPS) เป็นความตกลงข้างเคียง (Side Agreement) ซึ่งทำให้ประเทศไทยต้องแก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับความตกลงทริปส์ เพื่อให้การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำหนดลักษณะของเครื่องหมายการค้า และเครื่องหมายที่ต้องห้ามมิให้รับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า การสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า และองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเครื่องหมายการค้า รวมทั้งเพิ่มเติมให้มีการแต่งตั้งพนักงาน เจ้าหน้าที่ให้มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้กับเพิ่มเติมอำนาจของนายทะเบียนในส่วนของการพิจารณาคำคัดค้าน โดยการตราพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ. ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 ซึ่งเป็นฉบับปัจจุบันขึ้นมา แต่สำหรับหลักเกณฑ์และขั้นตอนเกี่ยวกับการยื่นจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ากรณีที่มีผู้ยื่นขอจดทะเบียนหลายรายต่างยื่นขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า ทั้งนี้สำหรับสินค้าจำพวกเดียวกันหรือต่างจำพวกกันที่นายทะเบียนเห็นว่ามียุทธลักษณะอย่างเดียวกัน ยังคงมีหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเหมือนกับพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 หากแต่ว่าหลักเกณฑ์และขั้นตอนในกรณีดังกล่าวมีปัญหาอันส่งผลกระทบต่อระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของไทยอยู่ในปัจจุบัน เพราะมีขั้นตอนที่ยุ้งยาก ซับซ้อน และบัญญัติกฎหมายไม่

ชัดเจน ซึ่งต้องให้นายทะเบียนเครื่องหมายการค้าตีความในทางปฏิบัติ ส่งผลกระทบให้ระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของประเทศไทยเป็นไปด้วยความล่าช้าเนื่องมาจากกฎหมายที่บังคับใช้ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ

จากปัญหาและอุปสรรคของหลักเกณฑ์และขั้นตอนของการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า 2534 บทบัญญัติดังกล่าว จึงยังไม่เหมาะสมที่จะนำมาบังคับใช้กับระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าฉบับปัจจุบันเพราะไม่สามารถที่จะคุ้มครองสิทธิของผู้จดทะเบียน ผู้ประกอบการ ผู้ประกอบธุรกิจ นักลงทุน ตลอดจนสาธารณชน ผู้บริโภคได้อย่างแท้จริง

กรณีศึกษา: ผู้จดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่าเหมือนกันหรือคล้ายกัน

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการเครื่องหมายการค้า ที่ 736 /2547

เรื่อง เครื่องหมายการค้า รูปเพชร คำว่า สมุนไพร เพชรพรสวรรค์ และ คำว่า Pechpornsawan (คำขอเลขที่ 496792)

บริษัท เพชร พรสวรรค์ จำกัด จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลในประเทศไทยได้ยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า รูปเพชร คำว่า สมุนไพร เพชรพรสวรรค์ และ คำว่า Pechpornsawan เพื่อใช้กับสินค้าจำพวกที่ 3 รายการสินค้า ครีมบำรุงผิว เกล็ดขัดผิว สบู่ ปรากฏตามคำขอเลขที่ 496792

นายทะเบียนเครื่องหมายการค้า พิจารณาเห็นว่า ไม่มีลักษณะอันพึงรับจดทะเบียนได้ โดยเหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่นที่ขึ้นคำขอจดทะเบียนไว้ก่อน ตามมาตรา 20 รูปเพชร คำว่า เพชรใส และ คำว่า PETCHSAI อยู่ในรูปรีบิ้น (คำขอเลขที่ 494893) เพราะเครื่องหมายการค้าของผู้จดทะเบียนมีรูปคล้ายกันกับเครื่องหมายการค้าที่ขึ้นคำขอจดทะเบียนไว้ก่อน เมื่อใช้กับสินค้าในจำพวกเดียวกันและรายการสินค้าครอบคลุมถึงกัน อาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของหรือแหล่งกำเนิดของสินค้าได้ จึงสั่งให้รอการดำเนินการจดทะเบียนไว้ก่อน ตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534

ผู้จดทะเบียนยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการเครื่องหมายการค้า ขอให้สั่งนายทะเบียนดำเนินการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของตน ตามคำอุทธรณ์ฉบับลงวันที่ 20 มิถุนายน 2546 คณะกรรมการ

คณะกรรมการได้พิจารณาอุทธรณ์โดยเปรียบเทียบเครื่องหมายการค้าของผู้อุทธรณ์ รูปเพชร คำว่า สมุนไพร เพชรพรสวรรค์ และ คำว่า Pechpornsawan กับเครื่องหมายการค้าของบุคคล

อื่นที่ยื่นคำขอจดทะเบียนไว้ก่อน รูปเพชร คำว่า เพชรใส และคำว่า PETCHSAI อยู่ในรูปรีบบิ้น (คำขอเลขที่ 494893) แล้ว

เห็นว่า เครื่องหมายการค้าของผู้อุทธรณ์มีรูปเพชร และคำว่า เพชร เป็นสาระสำคัญของเครื่องหมาย เช่นเดียวกันกับเครื่องหมายการค้าที่ยื่นคำขอจดทะเบียนไว้ก่อน แม้เครื่องหมายการค้าของผู้อุทธรณ์จะมีคำว่าสมุนไพรมะพร้าว และอักษรโรมันคำว่า pechpornsawan ประกอบอยู่ด้วยก็ตามแต่ผู้อุทธรณ์ได้แสดงปฏิเสธว่าไม่ขอถือเป็นสิทธิของตนแต่เพียงผู้เดียวที่จะใช้คำว่าสมุนไพรมะพร้าวไว้แล้ว คำดังกล่าวจึงมิใช่สาระสำคัญของเครื่องหมาย ส่วนเครื่องหมายการค้าที่ยื่นคำขอจดทะเบียนไว้ก่อนจะมีคำว่า ใส และอักษรโรมันคำว่า PETCHSAI ซึ่งอยู่ในรีบบิ้น ประกอบอยู่ด้วยก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาเสียงเรียกขาน เครื่องหมายการค้าของผู้อุทธรณ์เรียกขานได้ว่าตราเพชรสมุนไพรมะพร้าว หรือ ตราเพชร ส่วนเครื่องหมายการค้าที่ยื่นคำขอจดทะเบียนไว้ก่อนเรียกขานได้ว่า ตราเพชรใส หรือ ตราเพชร นับว่าเครื่องหมายการค้าทั้งสองฝ่ายมีเสียงเรียกขานใกล้เคียงกัน เครื่องหมายการค้าของทั้งสองฝ่ายจึงเป็นเครื่องหมายที่คล้ายกัน จนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า เมื่อยื่นขอจดทะเบียนสำหรับสินค้าจำพวกเดียวกัน จึงให้รอการจดทะเบียนไว้ก่อนตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 สำหรับหลักฐานแสดงการใช้เครื่องหมายการค้าที่ผู้อุทธรณ์นำส่งนั้น ยังไม่เพียงพอที่จะรับฟังได้ว่า ผู้อุทธรณ์ได้ใช้เครื่องหมายการค้านี้มาเป็นเวลานานหรือมีความแพร่หลายแล้วในประเทศไทย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 96 (1) แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 คณะกรรมการจึงมีมติให้การประชุมครั้งที่ 19/2547 เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2547 ยืนตามคำสั่งของนายทะเบียน และให้ยกอุทธรณ์เสีย

คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าที่ 92/2552

เรื่อง เครื่องหมายการค้า (คำขอเลขที่ 575130)

นายฉลอง รัศมีแสงทอง สัญชาติไทย ได้ยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า

เพื่อใช้กับสินค้าจำพวกที่ 6 รายการสินค้า หัวเข็มขัดที่ทำด้วยโลหะ ปรากฏตามคำขอเลขที่ 575130

นายทะเบียนเครื่องหมายการค้า พิจารณาเห็นว่า

1) เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่นที่ขึ้นคำขอจดทะเบียนไว้ก่อน

ตามมาตรา 20 **Elephant** (คำขอเลขที่ 515308) เพราะเครื่องหมายการค้าของผู้จดทะเบียนมีรูปคล้ายกันกับเครื่องหมายการค้าที่ขึ้นคำขอจดทะเบียนไว้ก่อน เมื่อใช้กับสินค้าในจำพวกเดียวกันและรายการสินค้ามีลักษณะอย่างเดียวกัน อาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของหรือแหล่งกำเนิดของสินค้าได้ จึงสั่งให้รอการดำเนินการจดทะเบียนไว้ก่อนตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534

2) การประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของผู้จดทะเบียนไม่ชอบด้วยตามมาตรา 20 กล่าวคือ ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงมีคำสั่งให้เพิกถอนการประกาศโฆษณา

3) เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่นที่ขึ้นคำขอจดทะเบียนไว้ก่อน **Elephant** (คำขอเลขที่ 515308) จึงให้คู่กรณีทำความตกลงกันว่าผู้ใดมีสิทธิเป็นผู้จดทะเบียนแต่เพียงผู้เดียวตามมาตรา 24 ผู้จดทะเบียน

ผู้จดทะเบียนยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการเครื่องหมายการค้า รวม 2 ฉบับ คือ

1) กรณีที่นายทะเบียนมีคำสั่งให้เพิกถอนการประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนตามมาตรา 20 ตามคำอุทธรณ์ฉบับลงวันที่ 24 มีนาคม 2549

2) กรณีที่นายทะเบียนมีคำสั่งว่าเครื่องหมายการค้าของทั้งสองฝ่ายคล้ายกัน จึงให้คู่กรณีทำความตกลงกันว่าผู้ใดมีสิทธิเป็นผู้จดทะเบียนแต่เพียงผู้เดียวตามมาตรา 24 ตามคำอุทธรณ์ฉบับลงวันที่ 23 สิงหาคม 2549

คณะกรรมการได้พิจารณาอุทธรณ์เครื่องหมายการค้า (คำขอเลขที่ 575130) ฉบับลงวันที่ 24 มีนาคม 2549 และฉบับลงวันที่ 23 สิงหาคม 2549 แล้วเห็นว่า มีประเด็นที่ต้องพิจารณาดังนี้ คือ

ประเด็นที่ 1 คำอุทธรณ์ฉบับลงวันที่ 24 มีนาคม 2549 กรณีที่นายทะเบียนมีคำสั่งให้เพิกถอนการประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของผู้อุทธรณ์ตามมาตรา 30 นั้น คำสั่งของนายทะเบียนดังกล่าวถูกต้องหรือไม่

ประเด็นที่ 2 คำอุทธรณ์ฉบับลงวันที่ 23 สิงหาคม 2549 ผู้อุทธรณ์มีสิทธิยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าหรือไม่

ประเด็นที่ 1 คำอุทธรณ์ฉบับลงวันที่ 24 มีนาคม 2549 กรณีที่นายทะเบียนมีคำสั่งให้เพิกถอนการประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของผู้อุทธรณ์ตามมาตรา 30 นั้น คำสั่ง

ของนายทะเบียนดังกล่าวถูกต้องหรือไม่นั้น เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้อุทธรณ์ยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า คำขอเลขที่ 575130 เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2547 และผู้ยื่นขอจดทะเบียนรายแรกได้ยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า Elephant ตามคำขอเลขที่ 515308 วันที่ 3 เมษายน 2546 การที่นายทะเบียนมีคำสั่งว่าเครื่องหมายการค้าของทั้งสองฝ่ายคล้ายกัน จึงให้รอการดำเนินการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าไว้ก่อนตามมาตรา 23 พร้อมกับแจ้งสิทธิให้ผู้ขอจดทะเบียนทั้งสองฝ่ายยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าได้ภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งฉบับลงวันที่ 14 มิถุนายน 2548 ต่อมาเมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2548 นายทะเบียนได้มีคำสั่งให้ประกาศโฆษณาฯ คำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของผู้อุทธรณ์ซึ่งเป็นผู้ยื่นขอจดทะเบียนหลัง ซึ่งได้ลงพิมพ์ประกาศเล่มที่ 2297 หน้าที่ 28 ลงวันที่ 27 กรกฎาคม 2548 โดยที่นายทะเบียนยังมีคำสั่งให้ผู้กรณีทั้งสองฝ่ายทำความเข้าใจกันว่าผู้ใดมีสิทธิเป็นผู้ขอจดทะเบียนแต่ผู้เดียวตามมาตรา 24 ซึ่งเป็นขั้นตอนในลำดับถัดจากคำสั่งเหมือนคล้ายตามมาตรา 23 จึงถือว่านายทะเบียนดำเนินการผิดขั้นตอน ประกอบกับมาตรา 20 กำหนดว่าผู้ขอจดทะเบียนซึ่งยื่นขอจดทะเบียนไว้เป็นรายแรกย่อมมีสิทธิได้รับการจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า และต้องได้รับการประกาศโฆษณาฯ ก่อน ดังนั้น การที่นายทะเบียนประกาศโฆษณาฯ คำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของผู้อุทธรณ์ซึ่งยื่นขอจดทะเบียนภายหลัง จึงไม่ชอบตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าฯ ฉะนั้นคำสั่งเพิกถอนการประกาศโฆษณาฯ คำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของผู้อุทธรณ์ จึงเป็นคำสั่งที่ถูกต้องตามมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2543 และให้ยกอุทธรณ์ในประเด็นนี้

ประเด็นที่ 2 คำอุทธรณ์ฉบับลงวันที่ 23 สิงหาคม 2549 ผู้อุทธรณ์มีสิทธิยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าหรือไม่นั้น การที่ผู้อุทธรณ์ยื่นอุทธรณ์โดยระบุในคำอุทธรณ์ว่าอุทธรณ์ในประเด็นมาตรา 13 ซึ่งเป็นการอุทธรณ์คำสั่งปฏิเสธไม่รับจดทะเบียนของนายทะเบียนเครื่องหมายการค้าในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่าเครื่องหมายการค้าที่ยื่นขอจดทะเบียนเหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่นที่ได้รับการจดทะเบียนแล้ว แต่กรณีนี้เครื่องหมายการค้าขอเลขที่ 515308 ซึ่งเป็นเครื่องหมายที่ยื่นขอจดทะเบียนก่อนยังมีได้รับการจดทะเบียน ประกอบกับนายทะเบียนก็มีคำสั่งปฏิเสธไม่รับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของผู้อุทธรณ์ตามมาตรา 13 แต่มีหนังสือฉบับลงวันที่ 19 พฤษภาคม 2549 ให้ทำความเข้าใจกันว่าผู้ใดมีสิทธิเป็นผู้ขอจดทะเบียนแต่เพียงผู้เดียวตามมาตรา 24 เท่านั้น ซึ่งเป็นเรื่องให้ผู้กรณีตกลงกันเพื่อแจ้งให้นายทะเบียนทราบว่ามีสิทธิเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ยื่นขอจดทะเบียนแต่เพียงผู้เดียว โดยกฎหมาย

มิได้ให้สิทธิในการยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการเครื่องหมายการค้า ดังนั้น เมื่อผู้อุทธรณ์ยื่นอุทธรณ์ เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2549 จึงให้ยกอุทธรณ์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 96 (1) แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543

คณะกรรมการจึงมีมติในการประชุมครั้งที่ 4/2552 เมื่อวันที่ 27 มกราคม 2552 ให้ยกอุทธรณ์ทั้งสองฉบับ

ตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1900/2548 กรณีผู้ยื่นคำขอรายแรกเป็นผู้มีสิทธิได้รับการจดทะเบียน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1900/2548

บริษัทไทยไดมอน อินดัสตรีส์ จำกัด โจทก์ กรมทรัพย์สินทางปัญญากับพวก จำเลย

โจทก์ยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า คำว่า “diamond” สำหรับสินค้าใช้คอป ประดูไว้ก่อนที่จำเลยที่ 3 จะยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า คำว่า “diamond” สำหรับสินค้าใช้คอปประดูกับสินค้าโครงฝ้าเพดานทำด้วยโลหะลูกเลื่อนประดูทำด้วยโลหะและลูกเลื่อนหน้าต่างทำด้วยโลหะ เมื่อเครื่องหมายการค้าที่โจทก์กับที่จำเลยที่ 3 ยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเครื่องหมายการค้าที่คล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหลงผิดในความเป็นเจ้าของของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า โจทก์ซึ่งยื่นคำขอจดทะเบียนไว้ก่อนจึงเป็นผู้มีสิทธิได้รับการจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า เว้นแต่นายทะเบียนเครื่องหมายการค้า (จำเลยที่ 2) จะมีคำสั่งให้โจทก์กับจำเลยที่ 3 ตกลงกันเองก่อนตาม พ.ร.บ. เครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มาตรา 24 หรือเป็นกรณีที่จำเลยที่ 2 เห็นว่าต่างฝ่ายต่างได้ใช้เครื่องหมายการค้ากันมาแล้วด้วยกันโดยสุจริตตามมาตรา 27 แต่ปรากฏว่าจำเลยที่ 2 ไม่ได้ดำเนินการตามมาตรา 24 หรือมาตรา 27 แต่อย่างใด เหตุที่จำเลยที่ 2 ได้จดทะเบียนให้จำเลยที่ 3 ไปก็เนื่องจากมีเหตุบกพร่องในการตรวจสอบข้อมูลเครื่องหมายการค้า เพราะความขัดข้องของระบบคอมพิวเตอร์ การจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าให้แก่จำเลยที่ 3 จึงเป็นการจดทะเบียนที่ไม่ชอบด้วย พ.ร.บ. เครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มาตรา 20 อันจะต้องเพิกถอนการจดทะเบียนที่ไม่ชอบเสียทั้งหมด แม้จำเลยที่ 3 จะได้ยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเพื่อใช้กับสินค้าบางรายการที่แตกต่างกับที่โจทก์ขอจดทะเบียนไว้ก็ตาม

โจทก์ได้ร้องขอต่อคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าให้สั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของจำเลยที่ 3 แล้ว แต่การต้องขอตั้งกล่าวเป็นกรณีที่โจทก์อ้างว่า เครื่องหมายการค้าที่จำเลยที่ 2 ได้จดทะเบียนไว้ นั้น เป็นเครื่องหมายการค้าที่คล้ายกับเครื่องหมายการค้าของโจทก์ที่จดทะเบียนไว้แล้ว จนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหลงผิดในความเป็นเจ้าของสินค้า หรือแหล่งกำเนิดของสินค้าสำหรับสินค้าจำพวกเดียวกัน ตามมาตรา 61 ส่วนกรณีที่โจทก์นำคดีนี้มาฟ้อง

ต่อศาลเป็นกรณีที่โจทก์กล่าวอ้างว่า โจทก์มีสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่จำเลยที่ 3 ได้จดทะเบียนไว้ดีกว่าจำเลยที่ 3 ตามมาตรา 67 ซึ่งเป็นการอ้างเหตุแห่งการเพิกถอนที่แตกต่างกัน การที่โจทก์ได้ร้องขอให้คณะกรรมการเครื่องหมายการค้าเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของจำเลยที่ 3 จึงไม่เป็นการต้องห้ามมิให้โจทก์พิสูจน์ว่าตนมีสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่ตนดีกว่าและร้องขอต่อศาลให้เพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่ตนแต่อย่างใด

3.2.2 ผลกระทบต่อการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามกฎหมายไทย

ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 ซึ่งเป็นกฎหมายเครื่องหมายการค้าที่มีผลบังคับใช้อยู่ฉบับปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเป็นสิ่งสำคัญที่จะมีบทบาทในทางการค้าและเศรษฐกิจของประเทศไทยโดยรวม ทั้งนี้เพื่อให้ความคุ้มครองแก่เจ้าของเครื่องหมายการค้าที่สามารถใช้สิทธิได้ตามกฎหมายอันเกิดจากการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ยังมุ่งให้ความคุ้มครองแก่สาธารณชน เพื่อมิให้เกิดความสับสนหลงผิดในเครื่องหมายการค้าอื่นๆ อีกด้วย

การกำหนดระบบและหลักเกณฑ์ของเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนได้ไว้ในกฎหมายโดยกฎหมายมีเจตนารมณ์ ที่ให้คุ้มครองแก่เจ้าของเครื่องหมายผู้ยื่นขอจดทะเบียน อันที่จะไม่ถูกลอกเลียนโดยบุคคลอื่น และคุ้มครองแก่สาธารณชน เพื่อมิให้เกิดความสับสนหรือหลงผิดในเครื่องหมายการค้า

แต่เนื่องจากตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าฯ นั้น ระบบและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจดทะเบียนที่กฎหมายกำหนด ในกรณีที่มีผู้ขอจดทะเบียนหลายรายยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนว่าเหมือนกันหรือคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า ทั้งนี้สำหรับสินค้าจำพวกเดียวกันหรือต่างจำพวกกันที่นายทะเบียนเห็นว่ามีลักษณะอย่างเดียวกัน ซึ่งจากระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของประเทศไทยเกี่ยวกับกรณีดังกล่าว จะเห็นว่ากฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนของการจดทะเบียน ยุ่งยาก ซับซ้อนเกินไป สร้างภาระให้แก่ผู้ขอจดทะเบียนที่ต้องเสียเวลาในการดำเนินการแก้ไขหรือปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนเครื่องหมายการค้า และในที่สุดก็ทำให้เกิดความล่าช้าในการจดทะเบียน อันเป็นการสร้างความเสียหายให้เกิดขึ้นแก่ระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของไทยทั้งระบบ

ส่วนการตีความกฎหมาย ทำให้เกิดความไม่ชัดเจนของกฎหมาย ทำให้กฎหมายไม่มีประสิทธิภาพในการบังคับใช้ได้อย่างแท้จริง กลายเป็นปัญหาและอุปสรรคของระบบการจดทะเบียนไม่มีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดการสับสนในการบังคับกฎหมาย สร้างความไม่แน่นอนในการ

พิจารณารับจดทะเบียน ก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของเครื่องหมายการค้า และยังอาจลงให้สาธารณชนเกิดความสับสนหลงผิดอันเกิดจากเครื่องหมายการค้านั้นๆ

ด้วยปัญหาที่กล่าวมาตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 กรณีที่มีผู้จดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่าเหมือนกันหรือคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้าการค้า กรณีดังกล่าว ก่อให้เกิดความล่าช้าในการจดทะเบียนส่งผลต่อคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าต้องค้างพิจารณาเป็นจำนวนมาก เมื่อคำขอที่ค้างพิจารณายังไม่ได้รับจดทะเบียน ก็ส่งผลกระทบต่อผู้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ผู้ประกอบธุรกิจ ผู้ลงทุนประกอบการค้า ไม่สามารถสนองตอบต่อความต้องการต่อการประกอบธุรกิจได้ภายในระยะเวลาอันจำกัด และนอกจากนี้ ยังส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการไทยที่ส่งสินค้าไปจำหน่ายในต่างประเทศไม่ได้รับความสะดวกในการจดทะเบียนเพื่อขอความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศ ทำให้ไม่ได้รับความเป็นธรรมในการจดทะเบียนอันส่งผลกระทบต่อเกิดความเสียหายต่อสาธารณชน ผู้บริโภค และเศรษฐกิจของประเทศไม่สามารถก้าวหน้าได้เต็มที่ เนื่องจากระยะเวลาในการขอจดทะเบียนที่ล่าช้าทำให้ต้องสูญเสียประโยชน์ทางธุรกิจ ทั้งนี้เพราะเครื่องหมายการค้าเป็นเครื่องมือในการแข่งขันทางธุรกิจและเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจ

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหาการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่มีผู้จดทะเบียน ต่างยื่นขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกัน ตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องหมายการค้า

เนื่องจากกฎหมายเครื่องหมายการค้าเป็นทรัพย์สินทางปัญญาประเภทหนึ่ง ที่มีบทบาทและความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและค้าของประเทศไทยเป็นอย่างมาก การบัญญัติกฎหมายเครื่องหมายการค้าเพื่อให้ความคุ้มครองแก่เจ้าของเครื่องหมายการค้าที่จะไม่ถูกลอกเลียนเครื่องหมายการค้าจากบุคคลอื่น หรือมุ่งคุ้มครองแก่ผู้บริโภคจากการถูกลอกหลวง หรือเกิดความสับสนหลงผิดในความเป็นเจ้าของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า จากเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกัน

พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 ในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดลักษณะของเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนได้ แต่บทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวได้กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนไม่เหมาะสม ซึ่งหลักเกณฑ์ไม่สามารถคุ้มครองสิทธิของผู้จดทะเบียนได้อย่างแท้จริง ก่อให้เกิดปัญหาการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าล่าช้าและไม่สามารถสร้างความเป็นธรรมแก่ผู้ที่สุจริตในทางการค้าที่อาจจะถูกกีดกันแก่งัดในการขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า หรือถูกเอาเปรียบทางการค้า ซึ่งส่งผลเสียหายแก่เจ้าของเครื่องหมายการค้าผู้ลงทุนประกอบการค้า อันจะเป็นผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ และอาจเกิดผลเสียแก่สาธารณชนผู้บริโภค อันขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมาย

เพื่อขจัดปัญหาในการนำคดีสู่ศาลที่ซับซ้อนตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 และเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ตลอดถึงสาธารณชนมิให้เกิดความสับสนหลงผิดในเครื่องหมายการค้า นั้น จึงแก้ไขพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 และปรับปรุงหลักเกณฑ์และขั้นตอนให้เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยการตราพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มาใช้บังคับแทน

ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พุทธศักราช พ.ศ. 2534 ประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (World Trade Organization หรือ WTO) ทำให้พันธกรณีที่จะต้องแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเครื่องหมายการค้าให้สอดคล้องกับมาตรฐานการคุ้มครองด้านเครื่องหมายการค้า

และต่อมาได้แก้ไขพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 แก้ไขโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 เพื่อให้สอดคล้องกับข้อตกลงรอบอุรุกวัยว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญาเกี่ยวกับ (TRIPs) โดยประเทศไทยต้องแก้ไขกฎหมายเครื่องหมายการค้าเพื่อคุ้มครองสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้าให้สอดคล้องกับข้อตกลงดังกล่าว

ซึ่งตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 แก้ไขโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 ฉบับปัจจุบันนั้น บทบัญญัติของกฎหมายที่คุ้มครองสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้าเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และขั้นตอนของการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ายังไม่เหมาะสมและไม่มีความยืดหยุ่นเพียงพอในการบังคับใช้ อีกทั้งการบัญญัติกฎหมายที่ไม่ชัดเจน ก่อให้เกิดปัญหาการตีความกฎหมาย ทำให้ระบบการจดทะเบียนล่าช้า

เพื่อวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดจากบทบัญญัติที่กฎหมายกำหนดในเรื่องการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า เกี่ยวกับหลักเกณฑ์และขั้นตอนของการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า กรณีผู้ยื่นขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือที่คล้ายกันหลายรายฉบับปัจจุบัน และเพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากระบบดังกล่าว โดยจะได้นำมาเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงให้ระบบเกิดความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจการค้าในปัจจุบัน อีกทั้งเพื่อบัญญัติกฎหมายให้เกิดความชัดเจนขึ้น จึงวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และขั้นตอนของการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 แก้ไขโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 ได้ดังนี้

4.1 บทวิเคราะห์

4.1.1 ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการและขั้นตอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า

เครื่องหมายการค้ามีบทบาทและหน้าที่ในการให้ความคุ้มครองผลประโยชน์ของเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่จะป้องกันมิให้บุคคลอื่นลอกเลียนเครื่องหมายการค้าของเจ้าของที่แท้จริง อันถือว่าเป็นการแข่งขันทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม และเพื่อป้องกันมิให้สาธารณชนหรือผู้บริโภคสินค้าเกิดความสับสนหลงผิดในการซื้อสินค้า ดังนั้น กฎหมายเครื่องหมายการค้าจึงกำหนดระบบการจดทะเบียนเพื่อให้ความคุ้มครองแก่เจ้าของเครื่องหมายการค้า รวมทั้งประชาชนผู้บริโภคสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้าต่างๆ การจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าถือเป็นหลักฐานแห่งการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าอย่างชัดเจน โดยระบบการจดทะเบียนทำให้มีหลักฐานแห่งสิทธิที่แน่นอน บุคคลอื่นสามารถตรวจสอบได้ เมื่อได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าแล้ว เจ้าของเครื่องหมายการค้าก็มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่จะใช้และปกป้องผลประโยชน์จากการค้าของตนเอง ซึ่งสิทธิอันนี้มีประสิทธิภาพในลักษณะผูกขาดแก่เจ้าของเครื่องหมายการค้า

เท่านั้นจะเห็นได้ว่าหากระบบเครื่องหมายการค้าที่มีประสิทธิภาพแล้วจะจงใจให้มีการเสนอสินค้าที่มีคุณภาพเข้าสู่ตลาดมากขึ้น อันเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนที่จะได้ใช้สินค้าที่มีคุณภาพ ทั้งยังก่อประโยชน์ในการสร้างรายได้ให้กับประชาชนและประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่ประเทศโดยรวม ดังนั้นหากระบบเครื่องหมายการค้าดีก็จะทำให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม และประโยชน์แก่ผู้บริโภค

การคุ้มครองสิทธิอาจอยู่ในรูปของการบังคับทางแพ่งหรือทางอาญาต่อผู้ที่ล่วงละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า การคุ้มครองสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้ารายหนึ่ง จากการที่มีผู้อื่นนำเครื่องหมายการค้านั้นไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต ย่อมมีผลเป็นการคุ้มครองประโยชน์ของผู้บริโภคด้วย เพราะเมื่อเจ้าของเครื่องหมายการค้าสามารถใช้สภาพบังคับต่อผู้ล่วงละเมิดได้ ความสับสนหลงผิดของผู้บริโภคในสินค้าจากต่างแหล่งที่มาที่ใช้เครื่องหมายการค้าเหมือนกันก็จะถูกขจัดไปในที่สุด

ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าของไทยฉบับปัจจุบัน พ.ศ. 2534 ที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 ว่า เครื่องหมายการค้าที่ผู้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าจะได้รับการคุ้มครองจะต้องเป็นเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนแล้วเท่านั้น โดยกำหนดระบบว่าผู้ที่ยื่นก่อนมีสิทธิดีกว่า (First to file) และเป็นผู้ที่มีสิทธิได้รับการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า นั้น ดังนั้น เครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนแล้วเจ้าของเครื่องหมายการค้าแต่เพียงผู้เดียวเท่านั้น (Exclusive right) ที่จะมิตสิทธิในการใช้หรือแสวงหาประโยชน์จากเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียน

ฉะนั้น ผู้ที่ยื่นขอจดทะเบียนเพื่อขอรับความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าด้วยระบบการจดทะเบียนที่ประสงค์ที่จะได้สิทธิเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้

ซึ่งตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการพิจารณาจดทะเบียนไว้ว่าเครื่องหมายการค้าที่สามารถจดทะเบียนเป็นเครื่องหมายการค้าได้นั้น ว่าจะต้องเข้าหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า มาตรา 6 ว่าเครื่องหมายการค้านั้นต้องมีลักษณะบ่งเฉพาะ นั่นก็คือ เครื่องหมายการค้านั้นจะต้องเป็นเครื่องหมายที่มีลักษณะบ่งเฉพาะตามมาตรา 7 เครื่องหมายการค้านั้นจะต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัตินี้กำหนดไว้ตามมาตรา 8 และเครื่องหมายการค้านั้นจะต้องไม่เป็นเครื่องหมายที่มีลักษณะเหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่นที่จดทะเบียนไว้แล้ว จนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า ทั้งนี้สำหรับสินค้าจำพวกเดียวกันหรือต่างจำพวกที่นายทะเบียนเห็นว่ามิ

ลักษณะอย่างเดียวกันตามมาตรา 13 เมื่อนายทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้พิจารณาเครื่องหมายการค้าที่ยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าว่าเข้าหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ทั้งสามประการแล้ว นายทะเบียนเครื่องหมายการค้าก็จะมีคำสั่งรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่ยื่นขอจดทะเบียน

แต่หากว่าเครื่องหมายการค้าที่ยื่นขอจดทะเบียนมีข้อบกพร่องอย่างใดๆ ที่จะต้องแก้ไขให้ถูกต้องครบถ้วน นายทะเบียนก็ต้องสั่งให้ผู้ขอจดทะเบียนปฏิบัติให้เสร็จสมบูรณ์เสียก่อนที่จะรับจดทะเบียน

แต่จากศึกษาหลักเกณฑ์และขั้นตอนของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าฯ แล้วพบว่าเครื่องหมายการค้าที่ผู้ขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า กรณีผู้ยื่นขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือที่คล้ายกันหลายราย กรณีดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติและสร้างความล่าช้าในระบบการจดทะเบียนเป็นอย่างมาก ทั้งนี้อันเนื่องมาจากระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของประเทศไทยได้กำหนดให้ผู้ขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า กรณีผู้ยื่นขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือที่คล้ายกันหลายราย กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ว่า ผู้ยื่นขอจดทะเบียนจะต้องทำความเข้าใจก่อนว่าจะให้ผู้ขอจดทะเบียนรายหนึ่งรายใดเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้านั้นแต่เพียงผู้เดียว แต่ก่อนที่จะให้ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนตกลงกัน คำขอของผู้ที่ยื่นขอมาทุกรายจะต้องเป็นเครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะบ่งเฉพาะอันพึงรับจดทะเบียนได้ตามมาตรา 6 และคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายเหล่านั้นต่างก็ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าฯ นั้น ก็หมายถึงว่า เครื่องหมายการค้าที่ยื่นขอจดทะเบียนจะต้องเป็นเครื่องหมายที่ไม่มีข้อบกพร่องใดๆ ก่อนที่จะนำมาขึ้นขอจดทะเบียน

แต่ในทางปฏิบัติคำขอที่ยื่นมาในลักษณะนี้ส่วนใหญ่จะเป็นคำขอจดทะเบียนที่มีข้อบกพร่องที่ผู้ขอจดทะเบียนจะต้องแก้ไขข้อบกพร่องให้เสร็จสิ้นเสียก่อนที่จะนำมาตกลงกัน ตัวอย่างเช่น คำขอที่ยื่นจดทะเบียนไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงเกี่ยวกับการขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า นายทะเบียนมีคำสั่งให้ผู้ขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าปฏิบัติให้ถูกต้องไม่ว่าจะเป็นการสั่งให้แก้ไขรายการสินค้า แก้ไขจำพวกสินค้า ตามมาตรา 9 แก้ไขผู้ขอจดทะเบียนหรือตัวแทนตามมาตรา 10 หรือแสดงการปฏิเสธสิทธิในเครื่องหมายการค้า ตาม มาตรา 17 หรือผู้ยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าอาจจะใช้สิทธิอุทธรณ์คำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้นต่อคณะกรรมการเครื่องหมายการค้า ตามมาตรา 18 เป็นต้น โดยแต่ละขั้นตอนที่นายทะเบียนเครื่องหมายการค้ามีคำสั่งให้ดำเนินการแก้ไขหรือปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงที่เกี่ยวกับการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า โดยผู้ยื่นคำขอจะต้องดำเนินการแก้ไขหรืออุทธรณ์ภายในเวลา 90 วันหลังจากที่ได้รับคำสั่งนายทะเบียน

ซึ่งต้องเสียเวลาไปเก้าสิบวันและในระหว่างที่รอการแก้ไขหรือการอุทธรณ์ดังกล่าว อาจมีผู้ขอจดทะเบียนรายอื่นยื่นคำขอที่เหมือนกันเข้ามาอีกในภายหลังก็จะทำให้คำขอที่ยื่นเข้ามาในภายหลังต้องรอคำขอที่ยังมีข้อบกพร่องนั้นอีก ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วในปัจจุบันนี้คำขอจดทะเบียนที่ค้างอยู่ในลักษณะนี้เป็นจำนวนมากประมาณ 1,020 คำขอ และเมื่อมีการแก้ไขคำขออนุมัติลักษณะครบถ้วนแล้วทุกคำขอ ก็ต้องตกลงกันภายใน 90 วัน นับจากวันที่คำขอทุกคำขอถูกต้องสมบูรณ์แล้ว

แต่จากกระบวนการและขั้นตอนในการยื่นจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า กรณีผู้ยื่นขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือที่คล้ายกันหลายราย ในทางปฏิบัตินับแต่มีพระราชบัญญัตินี้ยังไม่ปรากฏว่ามีคำขอที่ตกลงกันได้แม้แต่รายเดียว จึงทำให้เสียเวลา 90 วันไปโดยเปล่าประโยชน์ ดังนั้น จึงเห็นได้ว่ากระบวนการและขั้นตอนของการจดทะเบียนในกรณีดังกล่าวมีขั้นตอนที่ยุ่งยากและซับซ้อนและไม่สามารถตกลงกันได้จริงในทางปฏิบัติ อันถือว่าเป็นขั้นตอนที่ไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้กับระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของประเทศไทย กรณีผู้ขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกันหลายราย ทั้งนี้ก็เพราะว่าขั้นตอนที่ยุ่งยากและซับซ้อนของระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในกรณีดังกล่าวนั้นจะเป็นการสร้างภาระในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของผู้ยื่นคำขออนุมัติไปและเป็นการเสียเวลาไปโดยเปล่าประโยชน์ อีกทั้งกระบวนการและขั้นตอนดังกล่าวยังสร้างความล่าช้าให้กับระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าและเกิดปัญหาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า กรณีผู้ยื่นขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือที่คล้ายกันหลายราย ค้างพิจารณาเป็นจำนวนมาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้ยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่เครื่องหมายการค้าไม่สามารถจดทะเบียนได้

จากกระบวนการและขั้นตอนของการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า กรณีผู้ยื่นขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือที่คล้ายกันหลายราย ถือได้ว่าเป็นกระบวนการและขั้นตอนดังกล่าวไม่เหมาะสมที่จะนำมาเป็นหลักปฏิบัติในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ทั้งนี้เพราะเมื่อคำขอที่ยื่นจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าไม่สามารถจดทะเบียนได้ ก็จะส่งผลกระทบต่อสิทธิของผู้ที่ยื่นจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า นั่นก็หมายถึงว่าเมื่อเครื่องหมายการค้าจดทะเบียนยังไม่ได้ เจ้าของเครื่องหมายการค้าก็ยังไม่สามารถที่จะดำเนินการใดๆ อันเป็นประโยชน์ แก่เจ้าของเครื่องหมายการค้านั้นได้ ไม่ว่าจะเป็นการผลิตสินค้า จำหน่ายสินค้า ส่งออกสินค้า หรือกระทำการใดๆ อันเป็นการแสวงหาประโยชน์ จากเครื่องหมายการค้านั้น ยังไม่ได้เต็มที่

ซึ่งปัญหาอันเกิดจากระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า นอกจากจะส่งผลเสียหายแก่ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าแล้ว ผลเสียดังกล่าวก็จะส่งผลกระทบต่อ ผู้บริโภคและ

ประชาชนโดยทั่วๆ ไป แต่ที่สำคัญที่สุดแล้ว ก็จะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ รายได้ของประเทศไทยเป็นอันมาก นั่นก็คือรัฐจะต้องสูญเสียรายได้อันมหาศาล อันเนื่องมาจากความล่าช้าของระบบการจดทะเบียน

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า กฎหมายที่กำหนดขึ้นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และขั้นตอนของกระบวนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า กรณีผู้ขอขึ้นของจดทะเบียนต่างยื่นเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือที่คล้ายกันหลายราย ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าฯ ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะนำมาใช้บังคับกับกระบวนการและขั้นตอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ดังนั้น จึงไม่เหมาะสมที่จะนำวิธีปฏิบัติตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มาตรา 20 ถึงมาตรา 26 มาใช้กับประเทศไทย

4.1.2 ปัญหาเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนของกฎหมาย

ความไม่ชัดเจนของกฎหมายจะทำให้เกิดความไม่แน่นอนในการพิจารณารับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า นั้น อาจจะมีผลกระทบต่อบุคคลหลายฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกิดความสับสนในการใช้กฎหมาย เจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ขึ้นจดทะเบียน ตลอดจนถึงสาธารณชนผู้บริโภค เนื่องจากหากการพิจารณาจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ให้ผู้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าแล้ว อาจก่อให้เกิดปัญหาการลวงสาธารณชนให้เกิดความสับสนหรือหลงผิดได้

ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าฯ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ของการยื่นจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า กรณีผู้จดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่เหมือนกันหรือคล้ายกัน ตามมาตรา 20 ถึงมาตรา 26 ว่าระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ายังมีได้บัญญัติกำหนดถึงหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติไว้อย่างชัดเจนโดยเฉพาะในการตีความกฎหมาย ในกรณีดังกล่าว คือ คำขอที่ขึ้นของจดทะเบียนได้มีการประกาศโฆษณาในหนังสือประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนแล้ว แต่ยังไม่ได้รับการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าและมีผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายอื่นยื่นเครื่องหมายที่เหมือนหรือคล้ายกันเข้ามาอีก ซึ่งตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า กรณีการยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในกรณีดังกล่าวจะเข้าข่ายของหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ตามมาตรา 20 ถึงมาตรา 26 หรือจะถือว่าเป็นการพ้นขั้นตอนดังกล่าวแล้ว ซึ่งหากพิจารณาจากหลักที่กฎหมายกำหนดไว้ตามมาตรา 13 แล้วต้องพิจารณาว่าเป็นเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายที่จดทะเบียนแล้วเท่านั้น

ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าฯ ยังมีได้มีบทบัญญัติกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการพิจารณาในกรณีนี้เอาไว้ให้ชัดเจน จึงทำให้เกิดปัญหาในการตีความข้อกฎหมาย ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วนายทะเบียนเครื่องหมายการค้าใช้วิธีการตีความข้อกฎหมาย โดยให้รอคำขอ

หลังไว้ก่อนจนกว่าคำขอที่ประกาศโฆษณาฯ คำขอจดทะเบียนจะได้รับการจดทะเบียน จึงนำคำขอที่ยื่นมาในคราวหลังมาปฏิเสหว่า เป็นเครื่องหมายการค้าที่เหมือนคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่นที่จดทะเบียนไว้แล้วตามมาตรา 13 ตามความเห็นของที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย (เรื่องเสร็จที่ 69/2526) พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 โดยนับได้ว่าเป็นกฎหมายที่ยังมิได้กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนของการยื่นจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า กรณีผู้ขอจดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกันไว้ ซึ่งส่งผลทำให้กฎหมายที่บัญญัติไว้และระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ากรณีผู้ขอจดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกัน ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอในการบังคับใช้ในทางปฏิบัติจริงได้ ต้องใช้การตีความกฎหมายทำให้เกิดความไม่แน่นอนในการพิจารณารับจดทะเบียนทำให้ระบบและกระบวนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่ล่าช้า จึงส่งผลกระทบต่อผู้ยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ผู้ประกอบธุรกิจ ที่ประสงค์ที่จะรับความคุ้มครองจากเครื่องหมายการค้าไม่สามารถใช้ประโยชน์จากเครื่องหมายการค้าของตนที่ขอจดทะเบียนได้อย่างเต็มที่ ซึ่งเป็น การสร้างความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า และผู้ประกอบธุรกิจ

อาจแก้ไขปัญหาเรื่องการตีความได้จากการบัญญัติกฎหมายให้ชัดเจนขึ้น หรือควรที่จะต้องตัดหลักเกณฑ์และขั้นตอนที่ต้องใช้การตีความกรณีดังกล่าวออกจากกระบวนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า หากมีการบัญญัติกฎหมายใหม่ที่บัญญัติให้ชัดเจน ก็ไม่ต้องอาศัยการตีความกฎหมาย ซึ่งการบัญญัติกฎหมายต้องคำนึงถึงหลักการและเหตุผลของกฎหมายมารองรับ ต้องใช้ความระมัดระวังเป็นอย่างมากในการกำหนดลักษณะหลักเกณฑ์ที่แน่นอน ซึ่งจะทำให้กฎหมายเกิดความชัดเจนในการบังคับใช้ ทั้งนี้เพื่อขจัดปัญหาผู้ขอจดทะเบียน ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของรัฐและสาธารณชนทั่วไปไม่ให้เกิดความสับสนในการบังคับใช้กฎหมายและก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทุกฝ่ายอันเป็นผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศชาติโดยรวมอีกด้วย

4.1.3 ปัญหาความไม่เป็นธรรมในการจดทะเบียน⁶³

การจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าก็เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของเจ้าของเครื่องหมายการค้าและผู้บริโภค ซึ่งเป็นการจัดสรรความเป็นธรรมทางการค้าแก่เจ้าของเครื่องหมายการค้าและผู้บริโภคภายในประเทศแล้ว การจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในปัจจุบันยังมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาเศรษฐกิจควบคู่ไปด้วย ทั้งนี้ หากระบบเครื่องหมายการค้าที่มีประสิทธิภาพจะจูงใจให้มีการเสนอสินค้าที่มีคุณภาพเข้าสู่ตลาดมากขึ้นซึ่งจะเป็นการช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนที่จะ

⁶³ ยรรยง พวงราช. เล่มเดิม. หน้า 1-7.

ได้ใช้สินค้าที่มีคุณภาพและยังก่อประโยชน์ทางการสร้างรายได้ให้กับประชาชนและประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่ประเทศโดยรวม

ระบบเครื่องหมายการค้าที่ดีจะช่วยให้มีการแข่งขันทางการค้าที่เป็นธรรม อันจะเป็นการอำนวยประโยชน์แก่ผู้บริโภคในที่สุด

การจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าจึงเป็นการคุ้มครองสิทธิและสร้างความเป็นธรรมให้แก่ผู้เป็นเจ้าของสิทธิในเครื่องหมายการค้าซึ่งจากระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 กรณีที่มีผู้จดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่าเหมือนกันหรือคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้าตามมาตรา 20 ถึงมาตรา 26 หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในกรณีดังกล่าวมีข้อบกพร่อง จากการกำหนดขั้นตอนที่ยุ่งยาก ซับซ้อน กำหนดเวลาที่ไม่เหมาะสม และการบัญญัติกฎหมายที่ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอในการคุ้มครองสิทธิของผู้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าก่อให้เกิดปัญหาในการตีความข้อกฎหมายที่ใช้ในการพิจารณาจดทะเบียน สร้างความไม่แน่นอนให้แก่การพิจารณาจดทะเบียน เป็นการสร้างความไม่มั่นใจให้กับผู้ยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ประชาชน ตลอดจนผู้บริโภคโดยทั่วไปเกิดความสับสนจากการใช้กฎหมาย

สร้างปัญหาให้กับระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเกิดความล่าช้าและสร้างความไม่เป็นธรรมให้แก่ผู้ยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่ไม่สามารถรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้ หรือแม้แต่จดทะเบียนได้แต่ก็ต้องใช้เวลานาน ทำให้ไม่สามารถใช้หรือแสวงหาประโยชน์จากเครื่องหมายการค้าได้อย่างเต็มที่ เพราะตราใดที่เครื่องหมายการค้าที่ยื่นขอจดทะเบียนยังไม่ได้รับจดทะเบียน ผู้ยื่นจดทะเบียนจึงยังไม่ใช่เจ้าของที่แท้จริงที่จะมีสิทธิใดๆ ที่จะกระทำการอย่างใดๆ แก่เครื่องหมายนั้นได้อย่างเต็มที่

ดังจะเห็นได้จากปัญหาความไม่เป็นธรรมของระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ากรณีดังกล่าว ตราบใดที่เครื่องหมายการค้าที่ยื่นขอจดทะเบียนยังไม่ได้รับจดทะเบียน ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนรายอื่นที่มีเจตนาทุจริตกลั่นแกล้ง โดยวิธียื่นคำขอที่เหมือนหรือคล้ายกับคำขอที่กำลังประกาศโฆษณาในราชกิจจานุเบกษานั้นเข้ามาอีก และคำขอที่ยื่นเข้ามาอาจเป็นคำขอที่ต้องมีการแก้ไขข้อบกพร่องที่ผู้ยื่นขอจดทะเบียนจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนที่สั่งให้แก้ไขให้เสร็จสิ้นเสียก่อน ซึ่งเมื่อนายทะเบียนสั่งให้แก้ไขก็ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียน ทั้งนี้โดยมีเจตนาประวิงเวลาในการรับจดทะเบียนให้ช้าลงเพื่อไม่ให้คำขอที่ยื่นขอจดทะเบียนได้รับการจด

ทะเบียนและในระหว่างที่คำขอจดทะเบียนยังไม่ได้จดทะเบียน ก็ฉวยโอกาสในการแสวงหาประโยชน์จากเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกันนั้น

ตัวอย่าง กรณีผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนที่มีเจตนาทุจริต (ตัวอย่างสมมุติ)

นาย A ยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า คำว่า **FENAGIN** สำหรับสินค้าประเภทยารักษาโรคเอดส์ โดยคำขอจดทะเบียนนั้นถูกต้องสมบูรณ์ ระหว่างที่เครื่องหมายการค้าของนาย A ยังไม่ได้ประกาศโฆษณา นาย B คู่แข่งทางการค้าของนาย A เห็นว่ายี่ห้อดังกล่าวมีชื่อเสียงและเป็นที่ต้องการของตลาดในปัจจุบันเป็นอย่างมาก โดยเจตนาทุจริต จึงยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า คำว่า **PHENAGIN GOOD DRUG** สำหรับสินค้าประเภทยารักษาโรคเอดส์เช่นเดียวกันและคำขอดังกล่าวมีข้อบกพร่องหลายประการที่ต้องสั่งให้แก้ไขให้ถูกต้องครบถ้วนซึ่งแต่ละขั้นตอนต้องใช้เวลาดำเนินการ 90 วัน

นายทะเบียนพิจารณาแล้วเห็นว่าเครื่องหมายการค้าทั้งสองเครื่องหมายมีเสียงเรียกขานที่ใกล้เคียงกัน อันอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของหรือแหล่งกำเนิดของสินค้าเมื่อยื่นขอจดทะเบียนสินค้าจำพวกเดียวกันจึงมีคำสั่งให้รอกการดำเนินการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าไว้ก่อนตามมาตรา 23 พร้อมกับแจ้งสิทธิให้ผู้ขอจดทะเบียนทั้งสองฝ่ายยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าได้ภายใน 90 วัน นับแต่วันได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งจากนายทะเบียนและระหว่างรอกการแก้ไขนั้น นาย B ได้แสวงหาประโยชน์จากเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกันนั้นโดยการจำหน่ายสินค้าดังกล่าวทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศทำให้สาธารณชนสับสนหลงผิดว่าสินค้าตามเครื่องหมายการค้าของ A เป็นสินค้าของ B

โดยต่อมาในระหว่างนั้นนาย B ได้ยื่นจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกับคำว่า **FENAGI-N** ในสินค้าประเภทเดียวกันเข้ามาอีก และเครื่องหมายการค้านี้ก็มีข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไขอีก นายทะเบียนจึงมีคำสั่งให้นาย B แก้ไขให้ถูกต้องครบถ้วน แต่นาย B ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียน ทั้งนี้ โดยมีเจตนาประวิงเวลาในการรับจดทะเบียนให้ช้าลงเพื่อไม่ให้คำขอของนาย A ที่ยื่นขอจดทะเบียนได้รับการจดทะเบียน

จะเห็นได้ว่า จากกรณีข้อเท็จจริงดังกล่าว นาย B มีเจตนาทุจริตกลับแก้งเพื่อประวิงเวลาโดยมีความประสงค์ที่จะไม่ให้ นาย A ได้รับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ซึ่งส่งผลกระทบต่อ นาย A ต้องสูญเสียประโยชน์จากการใช้เครื่องหมายการค้าของตนเอง

จากปัญหาของกระบวนการและขั้นตอนของการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ากรณีดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่สุจริตไม่สามารถจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้และแม้ในที่สุดจะจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้แต่ก็ต้องใช้เวลานานๆ โดยเปล่าประโยชน์ ทำให้ผู้ขอจดทะเบียนไม่ได้ใช้ประโยชน์จากเครื่องหมายการค้าของตนเองได้อย่าง

เต็มที ซึ่งปัญหาจากกระบวนการและขั้นตอนของการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่เกิดขึ้นจากเจตนาที่ไม่สุจริตของผู้ยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้นสร้างความไม่เป็นธรรมให้กับผู้ยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายแรกและรายอื่นๆ ทั้งนี้เมื่อระยะเวลาของการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าล่าช้าหรือไม่สามารถจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้ ก็จะส่งผลกระทบต่อสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ยังไม่ได้รับจดทะเบียนในอันที่จะขอรับความคุ้มครองสิทธิใดๆ จากกรณีเกิดการละเมิดสิทธิจากเครื่องหมายการค้า ไม่ว่าจะเป็นการปลอมหรือการเลียนแบบหรือการกระทำใดๆ เพื่อแสวงหาประโยชน์จากเครื่องหมายการค้าที่ยังไม่ได้จดทะเบียน ซึ่งหากเกิดการละเมิดเครื่องหมายการค้าตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าฯ ในตามมาตรา 108 มาตรา 109 มาตรา 110 แล้ว ผู้เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าก็จะเสียสิทธิในการดำเนินคดีแก่ผู้ละเมิดตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าดังกล่าว

เจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ยังไม่ได้จดทะเบียนนอกจากจะสูญเสียสิทธิต่างๆ ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าแล้ว ผลกระทบซึ่งอาจเกิดขึ้นจากคำขอที่ไม่ได้จดทะเบียนนั้นอาจส่งผลเสียหายต่อการดำเนินธุรกิจของผู้ยื่นขอจดทะเบียนที่ต้องสูญเสียประโยชน์จากการใช้เครื่องหมายการค้าได้ในเชิงพาณิชย์ รวมทั้งส่งผลเสียหายต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ

จึงเห็นได้ชัดเจนว่ากระบวนการและขั้นตอนของการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในกรณีที่มีผู้ขอจดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่าเหมือนกันหรือคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้านั้น ตามมาตรา 20 ถึงมาตรา 26 ไม่มีประสิทธิภาพและไม่มีความเหมาะสมเพียงพอที่จะคุ้มครองสิทธิของผู้ขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของประเทศไทยในปัจจุบัน จึงเห็นสมควรที่จะต้องมีการปรับปรุง แก้ไข พัฒนาศักยภาพของระบบและหลักเกณฑ์ของกฎหมายที่ใช้ในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเหมาะสมยิ่งขึ้น และมีประสิทธิภาพในการบังคับใช้ต่อไป

จากปัญหาของระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าดังกล่าว จะพบว่าในปัจจุบันมีตัวอย่างคดีในลักษณะดังกล่าวจำนวนมาก ตามที่ปรากฏในภาคผนวก 2

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

ปัจจุบันการคุ้มครองที่เกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าของทุกประเทศในโลกจัดอยู่ในประเภทของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาซึ่งเป็นกฎหมายที่มีส่วนเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กับกฎหมายระหว่างประเทศที่มีความยืดหยุ่นเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาการเปลี่ยนแปลงจึงขึ้นอยู่กับการเสนอแนวคิดของบรรดาประเทศสมาชิกที่ประสงค์จะให้กฎหมายนี้เป็นประโยชน์ต่อชาติตนมากที่สุด กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาในปัจจุบันจึงมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาขึ้นอยู่กับการเจรจาต่อรองซึ่งเป็นกฎหมายที่เคลื่อนไหวอย่างไม่หยุดนิ่งตามกระแสพัฒนาการของโลก

จากการศึกษาระบบการจดทะเบียนเพื่อคุ้มครองเครื่องหมายการค้าของไทยและต่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศญี่ปุ่นและประเทศจีน พบว่าในแต่ละประเทศมีระบบและหลักเกณฑ์ของการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งในแต่ละประเทศได้บัญญัติกฎหมายกำหนดถึงระบบและหลักเกณฑ์ของการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าขึ้นมาให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจของประเทศนั้นๆ

การศึกษาถึงระบบและหลักเกณฑ์ของกฎหมายของต่างประเทศ ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว นั้นตามบทที่ 3 เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายเครื่องหมายการค้าของไทยฉบับปัจจุบันให้สอดคล้องกับหลักกฎหมายของต่างประเทศและเพื่อให้ทราบถึงข้อดีและข้อเสียของระบบกฎหมายของประเทศไทย

ประเทศไทยได้นำเอาหลักการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้า โดยใช้ระบบการคุ้มครองเครื่องหมายการค้าโดยการจดทะเบียน ซึ่งได้ใช้ระบบการยื่นก่อนมีสิทธิก่อน (First to file) มาใช้ในระบบการจดทะเบียน เพื่อกำหนดถึงสิทธิหน้าที่ของผู้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือ คล้ายกันหลายราย โดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543

ตามมาตรา 20 กำหนดไว้ว่า ในกรณีที่มีผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนหลายรายต่างยื่นขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่าเหมือนกันหรือนายทะเบียนเห็นว่าคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของสินค้าหรือแหล่งกำเนิด

ของสินค้า ผู้จดทะเบียนซึ่งยื่นคำขอไว้เป็นรายแรกย่อมเป็นผู้มีสิทธิได้รับการจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้านั้นและตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543

ตามมาตรา 21 กำหนดไว้ว่า เครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกันตามมาตรา 20 นั้น ถ้านายทะเบียนเห็นว่าเครื่องหมายการค้าเหล่านั้นเป็นเครื่องหมายอันพึงรับจดทะเบียนได้ตามมาตรา 6 และคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเหล่านั้นต่างก็ถูกต้องตามบทบัญญัตินี้ ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ผู้จดทะเบียนเหล่านั้นปฏิบัติตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 ตามมาตรา 24 กล่าวคือ ให้ตกลงกันภายใน 90 วัน ซึ่งในทางปฏิบัติไม่มีคำขอรายใดที่สามารถตกลงกันได้และต้องสูญเสียเวลาไปโดยเปล่าประโยชน์

จากการศึกษาระบบและหลักเกณฑ์การจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของประเทศไทย จะเห็นได้ว่าระบบและหลักเกณฑ์การจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของประเทศไทยนั้นมีข้อเสียที่เกิดขึ้นจากระบบและหลักเกณฑ์ของการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่มีขั้นตอนการจดทะเบียนค่อนข้างมากและยุ่งยากซับซ้อนเกินไป ทำให้ต้องเสียเวลาในการดำเนินการจดทะเบียนที่ยาวนาน จึงส่งผลให้การรับจดทะเบียนเกิดความล่าช้า ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ประกอบการได้ภายในระยะเวลาที่จำกัด เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการให้ความคุ้มครองในระดับสากล โดยเฉพาะหลักเกณฑ์ของการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในกรณีที่มีผู้จดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่าเหมือนกันหรือที่นายทะเบียนเห็นว่าคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า ทั้งนี้สำหรับสินค้าจำพวกเดียวกันหรือต่างจำพวกที่นายทะเบียนเห็นว่า มีลักษณะอย่างเดียวกัน

ผู้ศึกษาเห็นว่าหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในกรณีดังกล่าว สมควรปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติหลักเกณฑ์เกี่ยวกับขั้นตอนการจดทะเบียน ระยะเวลาในการจดทะเบียนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้ขั้นตอนการพิจารณาคำขอจดทะเบียนกระชับและรวดเร็วขึ้น

จึงขอสรุปข้อดีหากประเทศไทยสามารถปรับปรุงแก้ไขระบบและหลักเกณฑ์ของการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 มาตรา 20 ถึงมาตรา 26 กรณีที่มีผู้จดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเพื่อเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า ถ้านายทะเบียนเห็นว่าเครื่องหมายการค้าเหล่านั้นเหมือนหรือคล้ายกันอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้าได้ดังต่อไปนี้ คือ

1) ทำให้กระบวนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในกรณีที่มีผู้จดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่าเหมือนกันหรือที่นายทะเบียนเห็นว่าคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า ทั้งนี้สำหรับสินค้าจำพวกเดียวกันหรือต่างจำพวกกันที่นายทะเบียนเห็นว่ามิลักษณะอย่างเดียวกันรวดเร็วขึ้น

2) ทำให้ผู้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้รับความเป็นธรรมในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า จากผู้จดทะเบียนที่มีเจตนาไม่สุจริตที่จะก่อกวนก่อกำลังในการขอจดทะเบียนหรือการเอาเปรียบทางการค้า ในกรณีที่มีผู้จดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่าเหมือนกันหรือที่นายทะเบียนเห็นว่าคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า ทั้งนี้สำหรับสินค้าจำพวกเดียวกันหรือต่างจำพวกกันที่นายทะเบียนเห็นว่ามิลักษณะอย่างเดียวกัน

3) ลดปริมาณคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่รอพิจารณาการรับจดทะเบียนให้สามารถรับจดทะเบียนได้เลย

4) ลดขั้นตอนในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้ จากการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ในกรณีที่มีผู้จดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่าเหมือนกันหรือที่นายทะเบียนเห็นว่าคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า ทั้งนี้สำหรับสินค้าจำพวกเดียวกันหรือต่างจำพวกกันที่นายทะเบียนเห็นว่ามิลักษณะอย่างเดียวกัน มีขั้นตอนที่มีความยุ่งยาก ซับซ้อนและไม่เหมาะสม หากสามารถปรับปรุงขั้นตอน วิธีปฏิบัติ และลดขั้นตอนที่ไม่เหมาะสม ไม่มีความจำเป็นและสร้างภาระอันเกินควรแก่เจ้าหน้าที่ออกไปก็จะเป็นประโยชน์แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับระบบการรับจดทะเบียนให้สามารถปฏิบัติกรรับจดทะเบียนได้ด้วยความสะดวก และรวดเร็วขึ้นและจะทำให้ลดปริมาณงานที่กำลังค้างพิจารณาอยู่ในขณะปัจจุบันออกไป

5) ลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของรัฐ เช่น ค่าใช้จ่ายในการขนส่งไปรษณีย์ อุปกรณ์สำนักงาน เป็นต้น

5.2 ข้อเสนอแนะ

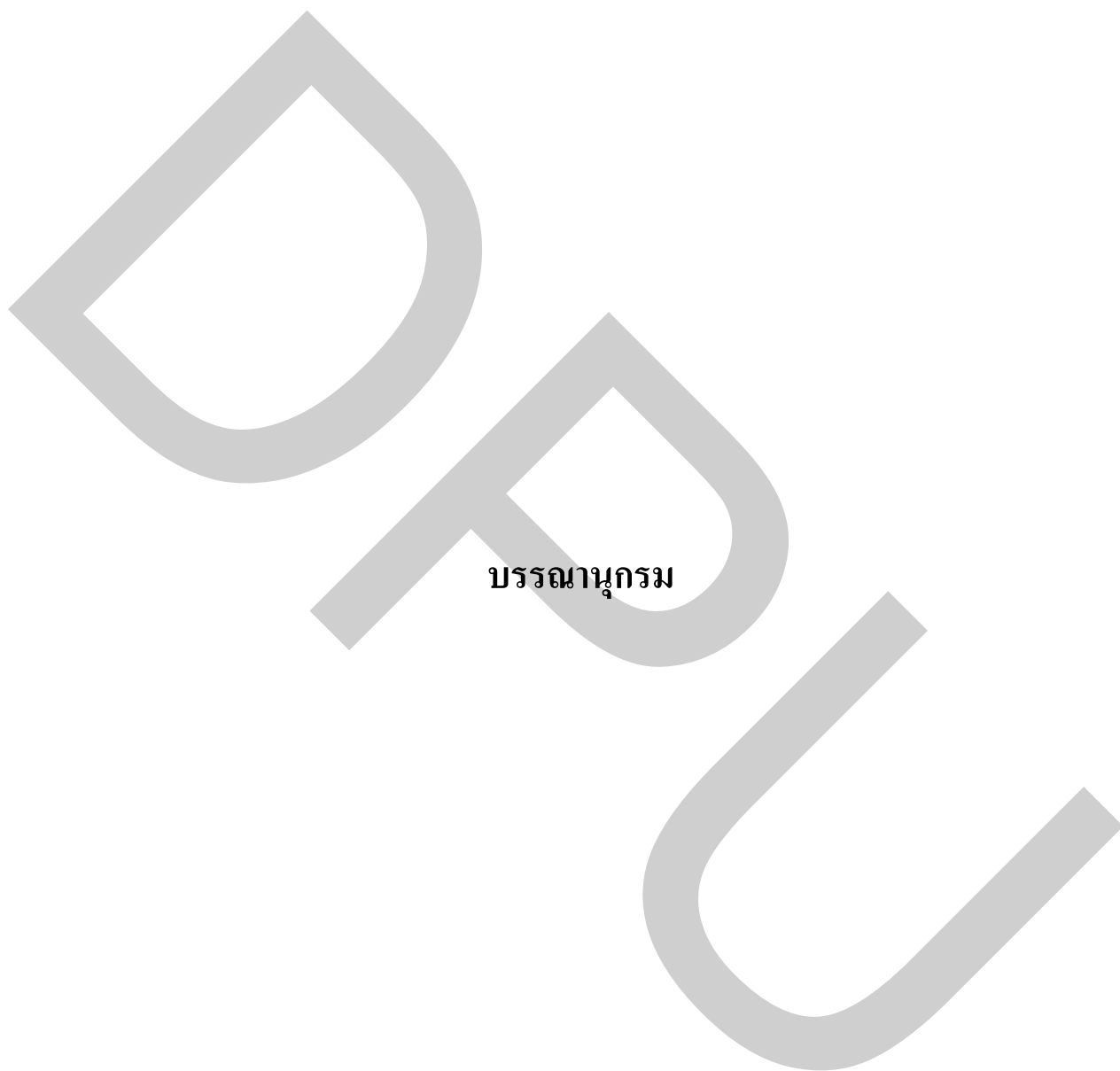
พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มาตรา 20 ถึงมาตรา 26 กรณีที่มีผู้จดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ถ้านายทะเบียนเห็นว่าเครื่องหมายการค้าเหล่านั้นเหมือนหรือคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของ

สินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า กฎหมายที่มีผลบังคับใช้อยู่ในปัจจุบันบัญญัติกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีปฏิบัติยุ่งยาก ซับซ้อนเกินไปและความไม่ชัดเจนของกฎหมายก่อให้เกิดปัญหาในการตีความ กฎหมาย เพื่อแก้ไขปัญหาในการตีความข้อกฎหมายและบทบัญญัติที่ยุ่งยาก ซับซ้อนและไม่เหมาะสม ให้เกิดความเหมาะสมและระบบการจดทะเบียนรวดเร็วขึ้น ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ ผู้จดทะเบียนในการขอรับความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนวทางในการ แก้ไขปรับปรุงกฎหมาย 2 กรณี ดังนี้

1) ควรมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 เพื่อลดขั้นตอนในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าโดยตัดขั้นตอนที่ยุ่งยากออกไปและให้พิจารณาคำเนินการจดทะเบียนคำขอที่ยื่นเข้ามาเป็นรายแรก ส่วนคำขออื่นที่ยื่นเข้ามาในภายหลังให้ส่งรอการจดทะเบียนไว้ โดยคำสั่งของนายทะเบียนอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าได้ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าให้เป็นที่สุด ในกรณีที่ยื่นขอจดทะเบียนวันเดียวกันให้พิจารณาว่าเครื่องหมายใดใช้มาก่อน และผู้ที่ใช้มาก่อนจะได้รับการพิจารณาให้ได้รับจดทะเบียน โดยให้ผู้จดทะเบียนยื่นหลักฐานว่าได้ใช้ก่อนเครื่องหมายดังกล่าว ก่อนการจดทะเบียนภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับจดหมายแจ้งคำสั่งจากนายทะเบียน แต่ถ้าหากเริ่มใช้พร้อมกันหรือไม่อาจสรุปได้ว่าใครใช้ก่อนกัน ก็ให้ผู้จดทะเบียนตกลงกันและมีหนังสือแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายใน 30 วัน นับแต่วันรับจดหมายแจ้ง ถ้าหากตกลงกันไม่ได้ ก็ให้พิจารณารับจดทะเบียนคำขอที่ยื่นรายแรก คำสั่งของนายทะเบียนให้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าได้

2) จากการศึกษาแนวทางการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในกรณีที่มีการยื่นคำขอจดทะเบียนหลายรายที่เหมือนหรือคล้ายกันของประเทศต่างๆ นั้น พบว่าทุกประเทศจะรับพิจารณาคำขอจดทะเบียนที่ยื่นรายแรก ส่วนคำขออื่นๆ มีแนวปฏิบัติที่แตกต่างกัน กล่าวคือในอเมริกาจะส่งรอคำขอไว้ และพิจารณาคำขอที่ยื่นรายแรก ประเทศญี่ปุ่นมีแนวปฏิบัติคล้ายคลึงกับของประเทศไทยคือให้ตกลงกันก่อน ส่วนของประเทศจีนจะพิจารณาคำขอที่ยื่นรายแรกไปเลย ในกรณีที่ยื่นพร้อมกันจะพิจารณาว่าเครื่องหมายใดมีการใช้ก่อนและจะพิจารณารับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่มีการใช้มาก่อน จากการศึกษาแนวทางของประเทศต่างๆ แล้ว ผู้ศึกษาเห็นว่าแนวทางที่ประเทศจีนนำมาใช้ในการจดทะเบียนในกรณีดังกล่าวน่าจะเหมาะสมที่สุดหากนำมาประยุกต์ใช้กับประเทศไทย โดยประเทศไทยควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายในกรณีที่มีการยื่นคำขอจดทะเบียนหลายรายที่เหมือนหรือคล้ายกัน ในกรณีที่มีผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนหลายรายต่างยื่นขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่าเหมือนกันหรือที่นายทะเบียนเห็นว่าคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า

ให้พิจารณาคำขอรายแรก ส่วนคำขออื่นๆ ที่ยื่นเข้ามาในภายหลัง ให้สั่งรอ และพิจารณาคำขอรายแรกไปตามขั้นตอน คำสั่งรอนายทะเบียน ให้ผู้ทรรณ์ต่อคณะกรรมการฯ ได้ภายใน 30 วัน และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด ในกรณีที่ยื่นมาวันเดียวกันให้พิจารณาว่าเครื่องหมายใดใช้มาก่อน และผู้ที่ใช้มาก่อนจะได้รับการพิจารณาให้ได้รับจดทะเบียน โดยให้ผู้ขอจดทะเบียนยื่นหลักฐานว่าได้ใช้ก่อนเครื่องหมายดังกล่าวก่อนการจดทะเบียนภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับจดหมายแจ้งคำสั่งจากนายทะเบียนเครื่องหมายการค้า แต่ถ้าหากเริ่มใช้พร้อมกันหรือไม่อาจสรุปได้ว่าใครใช้ก่อนกัน ก็ให้ผู้ขอจดทะเบียนตกลงเจรจากันและทำหนังสือส่งให้แก่นายทะเบียนภายใน 30 วัน นับแต่วันรับจดหมายแจ้ง ถ้าหากตกลงกันไม่ได้ ก็ให้นายทะเบียนเครื่องหมายการค้าพิจารณาคำขอที่ยื่น รายแรก คำสั่งของนายทะเบียนให้ผู้ทรรณ์ต่อคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าภายใน 30 วัน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- โกวิท สมไวย์. (2535). **ย่อหลักกฎหมายเครื่องหมายการค้า**. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.
- กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (2548). **คู่มือการขอรับความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาในต่างประเทศ 30 ประเทศ**. กรุงเทพฯ.
- จักรกฤษณ์ ควরণัน. (2544). **กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วย ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้า**. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.
- รัชชัย สุภผลศิริ. (2528). **คำอธิบายกฎหมายเครื่องหมายการค้า**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2536). **คำอธิบายเครื่องหมายการค้า**. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.
- บรรยงค์ ลิ้มประยูรวงศ์. (ม.ป.ป.). **เครื่องหมายการค้าทรัพย์สินอันล้ำค่าของวงการธุรกิจ**. กรุงเทพฯ: กรมทรัพย์สินทางปัญญา.
- วัศ ดิงสมิตร. (2545). **คำอธิบายเครื่องหมายการค้า Trade mark law**. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.
- อาวีพรรณ จงประกิจพงศ์. (2537). **ทรัพย์สินทางปัญญา**. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

บทความ

- ขรรยง พวงราช. (2528, มิถุนายน). “กฎหมายเครื่องหมายการค้าคุ้มครองใคร.” **วารสารนิติศาสตร์, 15, 2**.
- วิชัย อริยะนันท์ทกะ. (2534, กันยายน). “กฎหมายเครื่องหมายการค้าเปรียบเทียบ.” **บทบัณฑิต, 47, 3**. หน้า 128.
- อรพรรณ พันธุ์พัฒนา. (2547). “ประเด็นใหม่ เรื่อง สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาภายใต้ความตกลงเขตการค้าเสรีของประเทศสหรัฐอเมริกา.” **วารสารกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ**. หน้า 154-205.

วิทยานิพนธ์

- นิมิตร รุ่งเรือง. (2549). **ลักษณะบ่งเฉพาะของเครื่องหมายการค้า: ศึกษาเฉพาะกรณีการพิสูจน์ลักษณะบ่งเฉพาะที่เกิดจากการใช้จนแพร่หลาย.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.
- รติณูช ก้าวหน้าชัยมงคล. (2545). **ปัญหากฎหมายการให้ความคุ้มครองแก่เครื่องหมายการค้าในรูปร่างรูปทรงของวัตถุ.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เพชรลดา เขาวนัโสภาส. (2549). **ปัญหาการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่เป็นชื่อทางภูมิศาสตร์.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สิริรัตน์ สุภรัตน์. (2540). **การคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อแพร่หลายภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เสาวลักษณ์ จุลพงษ์ศรี. (2530). **ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้า.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- อุไรวรรณ เจริญเรือง. (2531). **ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับลักษณะของเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนได้ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พุทธศักราช 2474.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สารสนเทศจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

- ศิริพล กุศลศิลป์วุฒิ. (ม.ป.ป.). กฎหมายว่าด้วยเครื่องหมายการค้าของสหรัฐอเมริกา. สืบค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2553, จาก <http://www.bloggang.com/viewblog.php?id=jurisprudence&date=21-07-2009&group=26&gblog=2>
- สุรพล คงลาภ. (ม.ป.ป.). การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาในสหรัฐอเมริกา. สืบค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2553, จาก <http://elib.coj.go.th/Article/intellectual4.pdf>

เอกสารอื่นๆ

บันทึก เรื่อง การจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าซ้ำกัน เรื่องเสร็จที่ 69/2526

(ที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.

ราชกิจจานุเบกษา. (ฉบับพิเศษ). เล่ม 108, ตอนที่ 199. ลงวันที่ 15 พฤศจิกายน 2534.

ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 73, ตอนที่ 95. หน้า 1. (ฉบับพิเศษ) ลงวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2499.

กฎหมาย

กฎหมายเครื่องหมายการค้าของสหรัฐอเมริกา ค.ศ. 1943.

กฎหมายเครื่องหมายการค้าของสหรัฐอเมริกา ค.ศ. 1946.

กฎหมายเครื่องหมายการค้าของสาธารณรัฐประชาชนจีน ค.ศ. 1903.

กฎหมายเครื่องหมายการค้าอังกฤษ ค.ศ. 1938.

พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474

ร่างพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. มาตรา 68.

ภาษาต่างประเทศ

BOOKS

Dana Shilling. (2002). **Essentials of Trademarks and Unfair Competition.** USA: John Wiley & Son.Inc.

Denis Campbell. (1996). **International Protection of Intellectual Property. General ed.**

Doborah E. Bouchoux. (2002). **Intellectual Property The law of Trademarks Copyrights, Patents, Trade Secrets.**

E.Ticket and Johnson. **International Intellectual Property law.**

UK: John wiley & Sons).

Ludwig Baeumer. Basic Nations of Trademark Law. (1983). **In WIPO-LAWASIA Seminar on Industrial Property.** Geneva: WIPO Pub.

Sheldon W. Halpern . Craig Allen Nard and Kenneth L.Port . **Fundamentals of United States**

Intellectual Property Law. Netherland: Kluwer Law international.

Teruo Doi. (1980). **The Intellectual Property Law Of Japan.** Netherlands: Sijthoff & Noordhoff.

ELECTRONIC SOURCES

Centre for Intellectual Property & information Law. (n.d.) Retrieved June 18, 2010, from

[http://www.civil.law.cam.ac.uk/legal_resoures/http://www.chinaiprlaw.com/english/laws/laws11.htm](http://www.civil.law.cam.ac.uk/legal_resources/http://www.chinaiprlaw.com/english/laws/laws11.htm)

Trademark Law in Japan. (1999). Retrieved 5 October, 2010, from **www.apic.jiii.or.jp**

Trademark Law of the People's Republic of China. (n.d.). Retrieved 5 October, 2010, from

<http://www.chinaiprlaw.com/english/laws/laws11.htm>

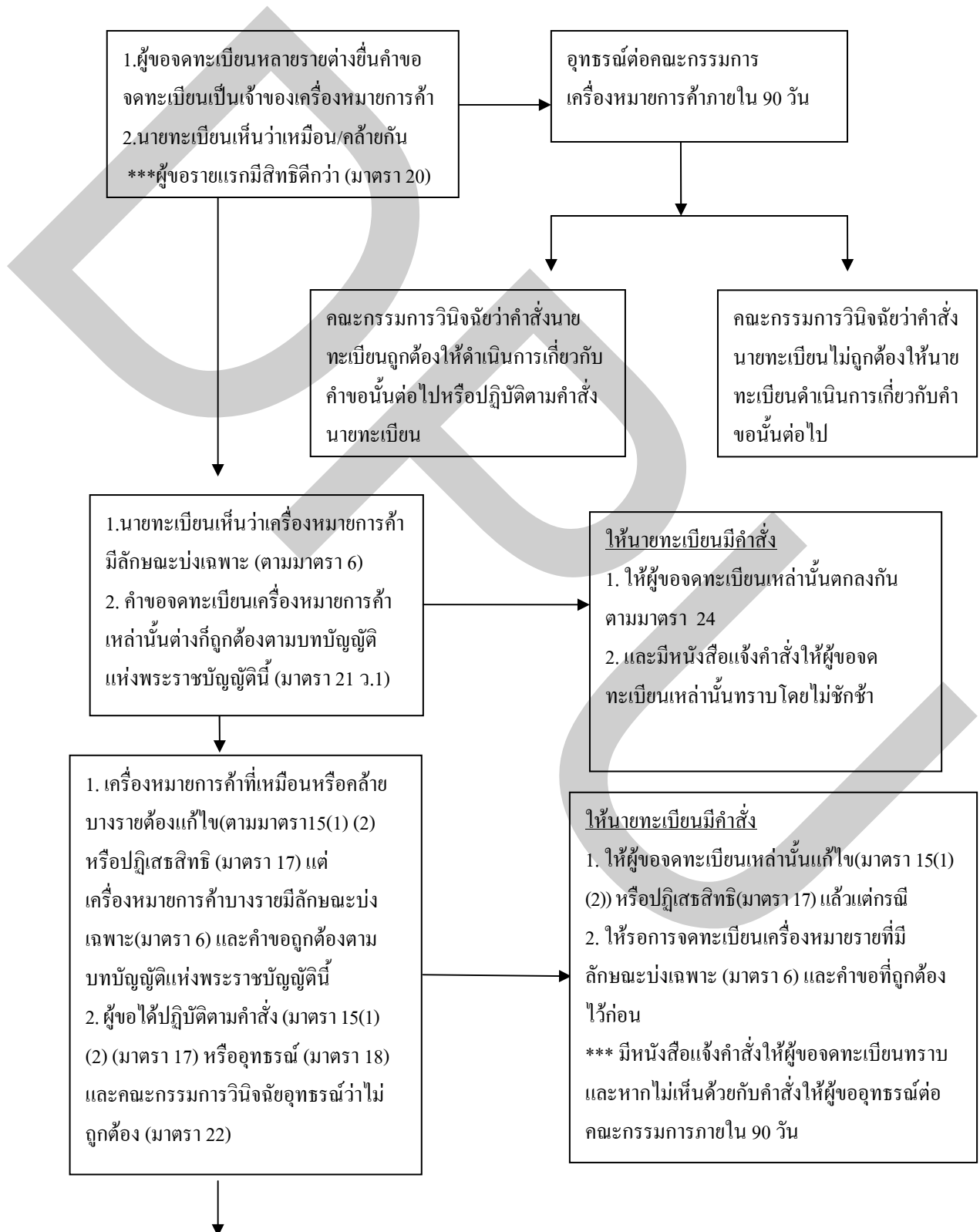
ด
ร
ค

ภาคผนวก

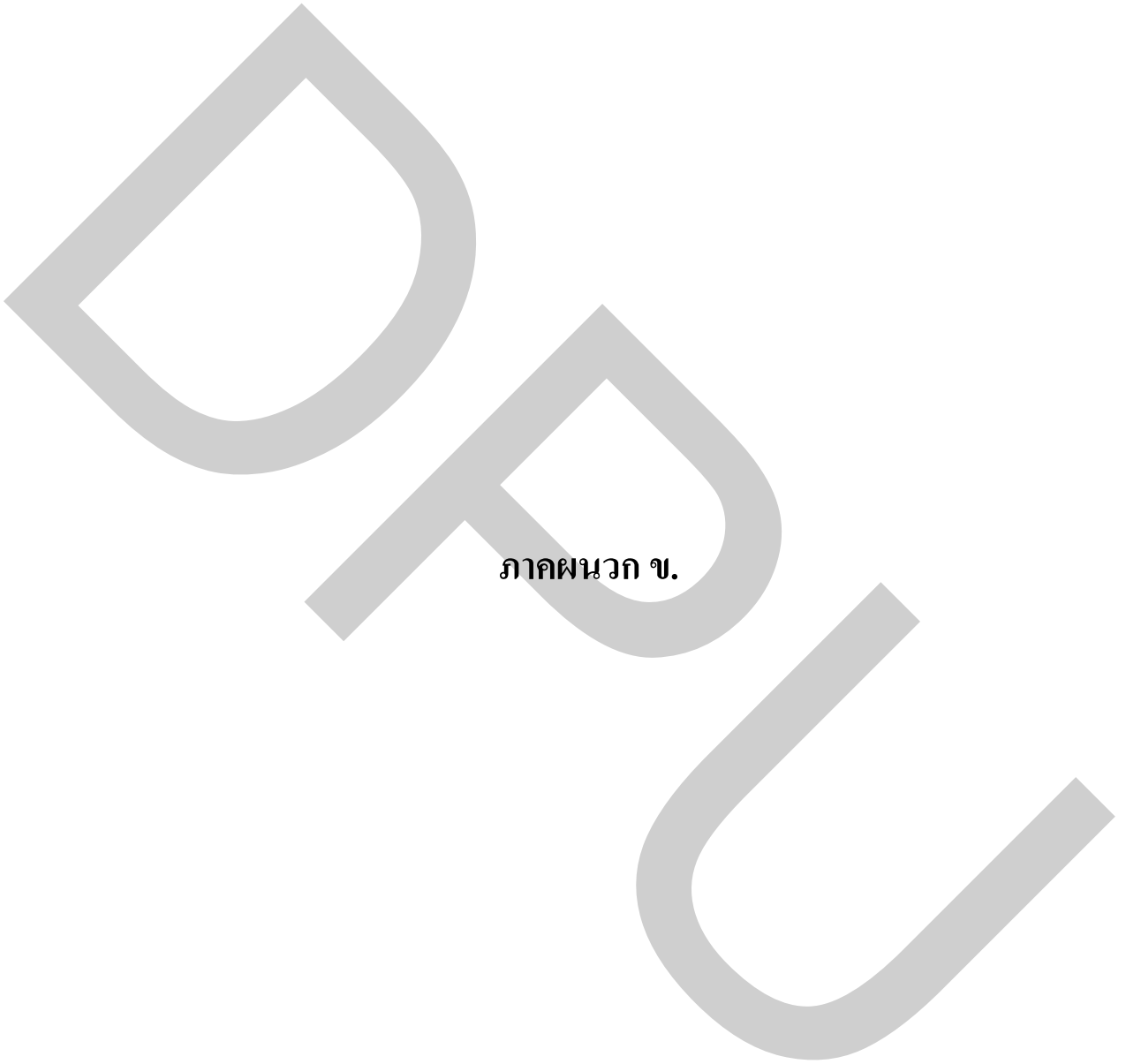
ภาคผนวก ก.

ขั้นตอนและกระบวนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า: ในกรณีที่มีผู้จดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่าเหมือนกันหรือคล้ายกัน

ขั้นตอนและกระบวนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า: ในกรณีที่มีผู้จดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่าเหมือนกันหรือคล้ายกัน

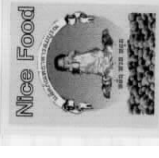
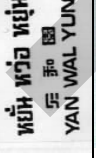

ภาคผนวก ข.

ตัวอย่าง คดี หยีน หัวอ หยุน

ลำดับที่	เลขที่คำขอ	ชื่อเจ้าของ	วันที่ยื่นคำขอ	เครื่องหมาย	ผู้กรณิ
1	393655	บริษัท หยีน หัวอ หยุน	30/07/2542		(รอ ให้ส่งคำพิพากษาทั้งหมด) 372454 372455 372456
2	398659	บริษัท หยีน หัวอ หยุน	22/09/2542		(รอผลอุทธรณ์ ให้ส่งคำพิพากษาทั้งหมด) ตค.4(3) 440020 454453 454454 454455
3	415381	นายศรณ ตั้งสมบัตินิติสิทธิ์	27/03/2543		(รอ ให้ส่งคำพิพากษาทั้งหมด)ตค.4(3) 435948 438610 438612 438613 438614 438615 438617 438618 438621 438623 438624 438625 438684 438685
4	415382	นายศรณ ตั้งสมบัตินิติสิทธิ์	27/03/2543		(รอ ให้ส่งคำพิพากษาทั้งหมด) ตค.4(3)435948 438610 438612 438613 438614 438615 438617 438618 438621 438623 438624 438625 438684 438685
5	415383	นายศรณ ตั้งสมบัตินิติสิทธิ์	27/03/2543		(รอ ให้ส่งคำพิพากษาทั้งหมด) ตค.4(3) 435948 438610 438612 438613 438614 438615 438617 438618 438621 438623 438624 438625 438684 438685

ลำดับที่	เลขที่คำขอ	ชื่อเจ้าของ	วันที่ยื่นคำขอ	เครื่องหมาย	ผู้กรณีย์
6	415384	นายศรชน ตั้งสมบัติวิสิทธิ์	27/03/2543		(รอ ให้ส่งคำพิพากษาทั้งหมด)ตค.4(3) 435948 438610 438612 438613 438614 438615 438617 438618 438621 438623 438624 438625 438684 438685
7	435948	บริษัท หยัน หว่อ หยุ่น	20/10/2543		ตค.4(3) 415381 415382 415383 415384
8	438610	บริษัท หยัน หว่อ หยุ่น	16/11/2543		ตค.3(3) 372455 372456 ตค.4(3) 415381 415382 415383 415384
9	438612	บริษัท หยัน หว่อ หยุ่น	16/11/2543		ตค.4(3) 415381 415382 415383 415384
10	438613	บริษัท หยัน หว่อ หยุ่น	16/11/2543		ตค.4(3) 415381 415382 415383 415384
11	438614	บริษัท หยัน หว่อ หยุ่น	16/11/2543		ตค.4(3) 415381 415382 415383 415384

ลำดับที่	เลขที่คำขอ	ชื่อเจ้าของ	วันที่ยื่นคำขอ	เครื่องหมาย	ผู้กรณีย์
12	438615	บริษัท หิ้น หว่อ หยุ่น	16/11/2543		ตค.4(3) 415381 415382 415383 415384
13	438616	บริษัท หิ้น หว่อ หยุ่น	16/11/2543		ตค.3(3) 372455 372456 ตค.4(3) 454453 454454 454455
14	438617	บริษัท หิ้น หว่อ หยุ่น	16/11/2543		ตค.3(3) 372455 372456 ตค.4(3) 415381 415382 415383 415384 ตค.4(3) 454453 454454 454455
15	438618	บริษัท หิ้น หว่อ หยุ่น	16/11/2543		ตค.3(3) 372455 372456 ตค.4(3) 415381 415382 415383 415384 ตค.4(3) 454453 454454 454455
16	438621	บริษัท หิ้น หว่อ หยุ่น	16/11/2543		ตค.3(3) 372455 372456 ตค.4(3) 415381 415382 415383 415384
17	438623	บริษัท หิ้น หว่อ หยุ่น	16/11/2543		ตค.3(3) 372455 372456 ตค.4(3) 415381 415382 415383 415384

ลำดับที่	เลขที่คำขอ	ชื่อเจ้าของ	วันที่ยื่นคำขอ	เครื่องหมาย	ผู้กรณ
18	438624	บริษัท หยัน หว่อ หยุน	16/11/2543		ตค.3(3) 372455 372456 ตค.4(3) 415381 415382 415383 415384
19	438625	บริษัท หยัน หว่อ หยุน	16/11/2543		ตค.3(3) 372455 372456 ตค.4(3) 415381 415382 415383 415384 ตค.4(3) 454453 45445 4454455

คำขอเลขที่ 402540 402541 402542 จำนวนตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3737/2549

คำขอเลขที่ 372454 372455 372456 ได้รับการจดทะเบียนแล้ว

คำขอเลขที่ 438608 438609 ได้รับการจดทะเบียนแล้ว

คดีที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

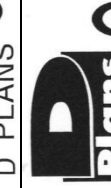
1. ศาลธนบุรี คดีดำ 2115/2543 คดีแดง ส. 4604/2543 ฎีกา 6514/2547 ลว. 13/09/47 ต้นฉบับอยู่ในคำขอ 438610
2. ศาลทรัพย์สินทางปัญญา คดีดำ ทป.100/2543 คดีแดง ทป.78/2545 ฎีกา 3737/2549 ลว. 01/06/49 ต้นฉบับอยู่ในคำขอ 438610 435948
3. ศาลทรัพย์สินทางปัญญา คดีดำ ทป.29/2544 ฎีกา 352/2550 ลว. 01/02/2550 ต้นฉบับอยู่ในคำขอ 438608
4. ศาลทรัพย์สินทางปัญญา อ.1720/2544.....438610

ตัวอย่าง เครื่องหมายการค้าที่ยื่นเหมือนกันหลายราย เครื่องหมาย M

ลำดับที่	เลขที่คำขอ	ชื่อเจ้าของ	วันที่ยื่นคำขอ	เครื่องหมาย	ดูกรณี
1	607443	บริษัทวัตสันเอ็นเตอร์ไพรส์ ลิมิเตด	20 ต.ค. 2548	M	611784 611786 611787 611788 611789
2	607444	บริษัทวัตสันเอ็นเตอร์ไพรส์ ลิมิเตด	20 ต.ค. 2548	M	611784
3	611784	บริษัทเกสส์ อิงค์.	2 พ.ค. 2548	M	607443 607444
4	611786	บริษัทเกสส์ อิงค์.	2 พ.ค. 2548	M	607443
5	611787	บริษัทเกสส์ อิงค์.	2 พ.ค. 2548	M	607443
6	611788	บริษัทเกสส์ อิงค์.	2 พ.ค. 2548	M	607443
7	611789	บริษัทเกสส์ อิงค์.	2 พ.ค. 2548	M	607443

ตัวอย่างคดี อสังหาริมทรัพย์ การประกันภัย

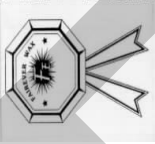

ลำดับที่	เลขที่ค้ำขอ	ชื่อเจ้าของ	วันที่ยื่นค้ำขอ (ไม่มีสิทธิ ม. 28)	เครื่องหมาย	คู่กรณี
1.	638257	บริษัทดีคิวจำกัด แก่ชื่อเป็น บริษัทแมก โนเด็ช จำกัด	7/09/2549 D 40ว.2		640753 640759 640760 640761 641802 641803 641804 641805
2.	638258	บริษัท ดีคิวจำกัด แก่ชื่อเป็น บริษัท แมก โนเด็ช จำกัด	7/09/2549 D 40ว.2		640753 640759 640760 640761 641802 641803 641804 641805
3.	640752	บริษัท เดอริแวกซ์ จำกัด	2/10/2549		641796
4.	640753	บริษัทเดอริแวกซ์ จำกัด	2/10/2549		638257 638258 641802 641803 641804 641805
5.	640758	บริษัทเดอริแวกซ์ จำกัด	2/10/2549		641796
6.	640759	บริษัทเดอริแวกซ์ จำกัด	2/10/2549		638257 638258 641796 641802 641803 641804 641805

ลำดับที่	เลขที่คำขอ	ชื่อเจ้าของ	วันที่ยื่นคำขอ (ไม่มีสิทธิ ม. 28)	เครื่องหมาย	ผู้กรณี
7.	640760	บริษัทเดอริแวกซ์ จำกัด	2/10/2549		638257 638258 641802 641803 641804 641805
8.	640761	บริษัทเดอริแวกซ์ จำกัด	2/10/2549		638257 638258 641802 641803 641804 641805
9.	641796	บริษัท ดี ที จี จำกัด	12/10/2549		640752 640758 640759
10.	641802	บริษัทดีเพก จำกัด	12/10/2549		638257 638258 640753 640759 640760 640761 641804 641805
11.	641803	บริษัท ดีเพก จำกัด	12/10/2549		638257 638258 640753 640759 640760 640761 641804 641805
12.	641804	บริษัท ดีเพลนส์ จำกัด	12/10/2549		638257 638258 640753 640759 640760 640761 641802 641803
13.	641805	บริษัท ดีเพลนส์ จำกัด	12/10/2549		638257 638258 640753 640759 640760 640761 641802 641803

ตัวอย่าง คดีฟ้า

ลำดับที่	เลขที่คำขอ	ชื่อเจ้าของ	วันที่ยื่นคำขอ	คู่กรณีที่ยัง ไม่ถูกจำหน่าย	เครื่องหมาย	คำขอที่ถูกต้องจำหน่าย	หมายเหตุ
1	388530	นายปรีชา ซัจเดย์	3 มิ.ย. 2542	394717		ตค.4(3)393428 395492 401270 412883 462637	ปฏิบัติครบ
2	388649	นายปรีชา ซัจเดย์	4 มิ.ย. 2542	394717		ตค.4(3)393428 395492 401270 412883 412884 462637	ปฏิบัติครบ
3	388650	นายปรีชา ซัจเดย์	4 มิ.ย. 2542	394717		ตค.4(3)393428 395492 401270 412883 412884 462637	ปฏิบัติครบ
4	392136	บริษัท ฟอร์จูน โสตติงส์	9 ก.ค. 2542	394717 399836 399837 412242 412881 530572 530573		ตค.4(3)390265 390266 390267 390268 393428 396356 396357 398714 398715 399840 399841 401670 402465 404244 412243 428846 469160	ปฏิบัติครบ

ลำดับที่	เลขที่คำขอ	ชื่อเจ้าของ	วันที่ยื่นคำขอ	ผู้กรณที่ยัง ไม่ถูกจำหน่าย	เครื่องหมาย	คำขอที่ถูกจำหน่าย	หมายเหตุ
5	394717	นายประมินนทร์ ตั้งมทิตินันท์	11 ส.ค.2542	388530 388649 388650 392136		ตค.4(3) 390265 290266 390267 390268 393428 399840 399841 399842 399843 401668 423760 423761 425778 462637 462638	ปฏิบัติครบ
6	398712	นายปรีชา ซัจเดย์	22 ก.ย.2542	-		ตค.4(3) 392024 401066 412648 412649 432172 432174 425778	ปฏิบัติครบ
7	398713	นายปรีชา ซัจเดย์	22 ก.ย.2542	-		ตค.4(3) 392024 401066 412648 412649 432172 432174 425778	ปฏิบัติครบ
8	399836	นายปรีชา ซัจเดย์	5 ต.ค.2542	392136		ตค.4(3) 396356 396357 401670 404244 431364 431365 425778	ปฏิบัติครบ

ลำดับที่	เลขที่คำขอ	ชื่อเจ้าของ	วันที่ยื่นคำขอ	ผู้กรณีย์ ใหม่ผู้จำหน่าย	เครื่องหมาย	คำขอที่ถูกลำรายชื่อ	หมายเหตุ
9	399837	นายปริษา ชังเดช	5 ต.ค.2542	392136		ตค.4(3) 396356 396357 401670 404244 431364 431365 425778	ปฏิบัติครบ
10	407228	นายประมินทร์ ตั้งมทิพธินันท์	24 ต.ค.2542	412348 412349		ตค.4(3) 439269	ปฏิบัติครบ
11	407356	นายสัตยชัย เศรษฐิ	27 ต.ค. 2542	408691 408692 411498 411735 412348 412349 430193 433219 433221 439209 439210		ตค.3(3) 407220 ตค.4(3) 396305 396306 396307 401536 401537 401665 401666 401667 401668 401669 401670 407217 407218 407219 410735 412649 431364 432174 432175 432176	ปฏิบัติครบ

ลำดับที่	เลขที่คำขอ	ชื่อเจ้าของ	วันที่ยื่นคำขอ	ตู้กรณีที่ยัง ไม่ถูกจำหน่าย	เครื่องหมาย	คำขอที่ถูกจำหน่าย	หมายเหตุ
12	407357	นายสัตยุชัย เศรษฐิติ	27ธ.ค. 2542	408691 408692 411498 411735 412348 412349 430193 433219 433221 439209 439210 439211 439212		ตค.3(3) 407220 ตค.4(3) 396305 396306 396307 401536 401537 401665 401666 401667 401668 401669 401670 407217 407218 407219 410735 412649 431364 432174 432175 439272	ปฏิบัติครบ
13	407358	นายสัตยุชัย เศรษฐิติ	27ธ.ค. 2542	408691 408692 411498 411735 412348 412349 430193 433219 433221 439209 439210 439211 439212		ตค.3(3) 407220 ตค.4(3) 396305 396306 396307 401536 401537 401665 401666 401667 401668 401669 401670 407217 407218 407219 410735 412649 431364 432174 432175 439272	ปฏิบัติครบ

ลำดับที่	เลขที่คำขอ	ชื่อเจ้าของ	วันที่ยื่นคำขอ	ผู้กรณที่ยัง ไม่ถูกจำหน่าย	เครื่องหมาย	คำขอที่ถูกจำหน่าย	หมายเหตุ
14	407359	นายสัตย์ชัย เศรษฐี	27ธ.ค. 2542	439213 439214 439215 439216		ตค.4(3) 396305 396306 396307 401540 401541 401542 401543 401666 401670 407217 407218 407219 408149 408150 408151 408152 409831 410736 411494 411496 411499 412650 431363 432172 432173 472039 473795 548740	ปฏิบัติครบ
15	408691	นายสวัสดิ์ สุเดชาวงศ์สกุล	14ม.ค.2543	407356 407357 407358 411498 411735		ตค.4(3) 396356 396357 401536 401537 402465 404244 410735 464691 464692	ปฏิบัติครบ
16	408692	นายสวัสดิ์ สุเดชาวงศ์สกุล	14ม.ค.2543	407356 407357 407358 411498 411735 435817		ตค.4(3) 401536 401537 412649 410735 464691 464692 464399	ปฏิบัติครบ

ลำดับที่	เลขที่คำขอ	ชื่อเจ้าของ	วันที่ยื่นคำขอ	ผู้กรณที่ยัง ไม่ถูกจำหน่าย	เครื่องหมาย	คำขอที่ถูกจำหน่าย	หมายเหตุ
17	411495	บจ. ฟอรั่ม โสต ดิงส์	15ก.พ.2543	412242 412881		ตค.4(3) 393428 396356 396357 401670 402465 404244 412243 412884 428562 428563 428846 432172 432174	ปฏิบัติครบ
18	411497	บจ. ฟอรั่ม โสต ดิงส์	15ก.พ.2543	412242 412881		ตค.4(3) 393428 396356 396357 401670 402465 404244 408773 412243 412884 428846 432172 432174	ปฏิบัติครบ
19	411498	บจ. ฟอรั่ม โสต ดิงส์	15ก.พ.2543	407356 407357 407358 408691 408692 412242 412348 412349 412881 430193 433219 433221 439209 439210 439211 439212		ตค.4(3) 393428 396356 396357 401670 402465 404244 410735 412243 412649 412884 428846 431364 432174 432175 439272	ปฏิบัติครบ

ลำดับที่	เลขที่คำขอ	ชื่อเจ้าของ	วันที่ยื่นคำขอ	ผู้กรณที่ยัง ไม่ถูกจำหน่าย	เครื่องหมาย	คำขอที่ถูกจำหน่าย	หมายเหตุ
20	411734	บจ. ฟอรั่ม โฮตดิงส์	17 ก.พ.2543	412242 412881		ตค.4(3) 390265 390266 390267 390268 396356 396357 401670 402465 404244 408773 412243 412649 412884 428846	ปฏิบัติครบ
21	411735	บริษัทฟอรั่ม โฮตดิงส์	17 ก.พ.2543	407356 407357 407358 408691 408692 412242 412348 412349 412881 430193 433219 433221 439209 439210 439211 439212		ตค.4(3) 393428 396356 396357 401670 402465 404244 410735 412243 412884 428846 431364 432174 432175 439272	ปฏิบัติครบ
22	412242	นายสมพล แต่เกษม	24 ก.พ.2543	392136 411495 411497 411498 411734 411735 412881		ตค.4(3) 393428 396356 396357 402465 404244 411733 412884 423760 423761 425778 432172 432174 462637	ปฏิบัติครบ

ลำดับที่	เลขที่คำขอ	ชื่อเจ้าของ	วันที่ยื่นคำขอ	ผู้กระทำความผิด ที่ไม่ถูกจำหน่าย	เครื่องหมาย	คำขอที่ถูกจำหน่าย	หมายเหตุ
23	412348	นายสวัสดิ์ สุเดชวงษ์สกุล	25 ก.พ.2543	407228 407356 407357 407358 411498 411735 430193		ตค.4(3) 401536 401537 410734 410735 410736 410924 412649 431054 464691 464692	ปฏิบัติครบ
24	412349	นายสวัสดิ์ สุเดชวงษ์สกุล	25 ก.พ.2543	407228 407356 407357 407358 411498 411735 430193		ตค.4(3) 401536 401537 410734 410735 410736 410924 411733 412649 464399	ปฏิบัติครบ
25	412881	บจ. พรอนต์ไลน์ เท็กซัสไทย	1 มี.ค.2543	392136 411495 411497 411498 411734 411735 412242		ตค.4(3) 396356 396357 402465 404244 411733 412243	ปฏิบัติครบ

ลำดับที่	เลขที่คำขอ	ชื่อเจ้าของ	วันที่ยื่นคำขอ	ตู้กรณีที่ยัง ไม่ผูกจำหน่าย	เครื่องหมาย	คำขอที่ผูกจำหน่าย	หมายเหตุ
26	426577	นายตั๊ญชัย เศรษฐิติ	24 ก.ค.2543	439213 439214 439215 439216		ตค.4(3) 396305 396306 396307 401540 401541 401542 401543 401666 401670 407217 407218 407219 409831 410736 411494 411496 412650 431363 432172 432173 472039 473795 527050 548740	ปฏิบัติครบ
27	430193	บจ. ฮอริซัน เท็กซ์ไทล์ส	24 ส.ค.2543	407356 407357 407358 411498 411735 412348 412349 433219 433221 439209 439210 439211 439212		ตค.3(3) 407220 ตค.4(3) 396305 396306 396307 401536 401537 401665 401666 401667 401668 401669 401670 407217 407218 407219 410735 412649 417394 431364 432174	ปฏิบัติครบ

ลำดับที่	เลขที่คำขอ	ชื่อเจ้าของ	วันที่ยื่นคำขอ	ตู้กรณีที่ยัง ไม่ผูกจำหน่าย	เครื่องหมาย	คำขอที่ผูกจำหน่าย	หมายเหตุ
28	433219	นายสวัสดิ์ สุเดชาวงศ์สกุล D ขอดอน	22 ก.ย.2543	407356 407357 407358 411498 411735 430193 439209 439210 439211 439212		ตค.4(3) 401536 401537 410735 412649 425777 431364 432174 432175 448455 448457 464399 464691 464692 464695 464696	ปฏิบัติครบ
29	433221	นายสวัสดิ์ สุเดชาวงศ์สกุล D ขอดอน	22 ก.ย.2543	407356 407357 407358 411498 411735 430193 439209 439210 439211 439212		ตค.4(3) 401536 401537 410735 412649 431364 432174 432175 464691 464692	ปฏิบัติครบ
30	435817	นายณรงค์ เขม บุญราณี	19 ต.ค.2543	408692		ตค.4(3) 396306	ปฏิบัติครบ

ลำดับที่	เลขที่คำขอ	ชื่อเจ้าของ	วันที่ยื่นคำขอ	ผู้กรณที่ยัง ไม่ถูกจำหน่าย	เครื่องหมาย	คำขอที่ถูกจำหน่าย	หมายเหตุ
31	439209	วลิสโก บี.วี.	22 พ.ย.2543	407356 407357 407358 411498 411735 430193 433219 433221		ตค.3(3) 407220 ตค.4(3) 396827 396828 397933 401536 401537 410735 412649 412884 425778 431364 432174432175 436633 439272 441154 447886 447887 462637 471337 520271 520272	ปฏิบัติครบ
32	439210	วลิสโก บี.วี.	22 พ.ย.2543	407356 407357 407358 411498 411735 430193 433219 433221		ตค.3(3) 407220 ตค.4(3) 396827 396828 397931 401536 401537 410735 412649 412884 425778 431364 432174 432175 436633 439272 441154 447886 447887 462637 471337	ปฏิบัติครบ

ลำดับที่	เลขที่คำขอ	ชื่อเจ้าของ	วันที่ยื่นคำขอ	ผู้กรณที่ยัง ไม่ถูกจำหน่าย	เครื่องหมาย	คำขอที่ถูกจำหน่าย	หมายเหตุ
33	439211	วดีสโก บี.วี.	22 พ.ย.2543	407356 407357 407358 411498 411735 430193 433219 433221		ตค.3(3) 407220 ตค.4(3) 396827 396828 397931 401536 401537 410735 412649 412884 425778 431364 432174 432175 436633 439272 441154 447886 447887 462637 471337	ปฏิบัติครบ
34	439212	วดีสโก บี.วี.	22 พ.ย.2543	407356 407357 407358 411498 411735 430193 433219 433221		ตค.3(3) 407220 ตค.4(3) 396827 396828 397931 401536 401537 410735 412649 412884 425778 431364 432174 432175 436633 439272 441154 447886 447887 462637 471337	ปฏิบัติครบ

ลำดับที่	เลขที่คำขอ	ชื่อเจ้าของ	วันที่ยื่นคำขอ	ผู้กรณียัง ไม่ผูกจำหน่าย	เครื่องหมาย	คำขอที่ผูกจำหน่าย	หมายเหตุ
35	439213	วลิสโก บี.วี.	22 พ.ย.2543	407359 426577		ตค.4(3) 396827 396828 401540 401541 401542 401543 409831 410736 411494 411496 412650 412884 421943 425778 431363 432172 432173 436633 441154 447886 447887 462637 471337 472039 473795 527050 548740	ปฏิบัติครบ
36	439214	วลิสโก บี.วี.	22 พ.ย.2543	407359 426577		ตค.4(3) 396827 396828 401540 401541 401542 401543 409831 410736 411494 411496 412650 412884 421943 425778 431363 432172 432173 436633 441154 447886 447887 462637 472039 473795	ปฏิบัติครบ

ลำดับที่	เลขที่คำขอ	ชื่อเจ้าของ	วันที่ยื่นคำขอ	ผู้กระฉีกที่ยังไม่ผูกจำหน่าย	เครื่องหมาย	คำขอที่ผูกจำหน่าย	หมายเหตุ
37	439215	วลิสโก บี.วี.	22 พ.ย.2543	407359 426577		ตค.4(3) 396827 396828 401540 401541 401542 401543 409831 410736 411494 411496 412650 412884 421943 425778 431363 432172 432173 436633 441154 447886 447887 462637 472039 473795 501195 527050 548740	ปฏิบัติครบ
38	439216	วลิสโก บี.วี.	22 พ.ย.2543	407359 426577		ตค.4(3) 396827 396828 401540 401541 401542 401543 409831 410736 411494 411496 412650 412884 421943 425778 431363 432172 432173 436633 441154 447886 447887 462637 472039 473795	ปฏิบัติครบ

ลำดับที่	เลขที่คำขอ	ชื่อเจ้าของ	วันที่ยื่นคำขอ	ตู้กรณีที่ยัง ไม่ผูกจำหน่าย	เครื่องหมาย	คำขอที่ผูกจำหน่าย	หมายเหตุ
39	530572	นายราชวันดีสิงห์ ฯ ชั้น ก.06 เปลี่ยน รูป หตุคพื้น	17 ก.ย.2546	392136		ตค.4(3) 533127	ปฏิบัติครบ
40	530573	นายราชวันดีสิงห์ ฯ ชั้น ก.06 เปลี่ยน รูป หตุคพื้น	17 ก.ย.2546	392136		ตค.4(3) 533127	ปฏิบัติครบ

ตัวอย่าง คดี TIGER

ลำดับ ที่	คำขอเลขที่	วันที่ยื่น	ชื่อเจ้าของ	เครื่องหมาย	ผู้กรณี
1	461828	6 ส.ค.2544	บริษัททาวาลิน		476632 538233, 538432, 538433, 550514 (เคยติด 3(1) มาแล้วกับ 415857 D และนาย ทะเมียน ได้ทบทวนคำสั่งในคำขอ 476632 ลว. 6 พ.ค.2546 ให้ติด 4 (3) กับ 461828)
2	476632	7 ม.ค.2545	บริษัทขนานนันทกุล		461828, 538233, 538432, 538433, 550514 (เคยติด 3(1) มาแล้วกับ 415857 D และนาย ทะเมียน ได้ทบทวนคำสั่งในคำขอ 476632 ลว. 6 พ.ค.2546 ให้ติด 4 (3) กับ 461828 พร้อมกับมีคำ ขอรายละเอียดขึ้นเข้ามาอีก)

ลำดับ ที่	คำขอเลขที่	วันที่ยื่น	ชื่อเจ้าของ	เครื่องหมาย	ผู้กรณีย์
3	538233	3 ธ.ค. 2546	บริษัทเอเชียแปซิฟิกฯ	Tiger	461828, 476632, 550514 -(เดิมติด 4(3)กับ 476632, 550514 ต่อมานาย ทะเบียนได้ทบทวนใหม่ ลว. 20 มิ.ย. 2549 ติด 3(1) เพิ่มกับ 461828) -(เคยติด 3(3) มาแล้วกับ 415857 D)
4	538432	4 ธ.ค. 2546	บริษัทเอเชียแปซิฟิกฯ	Tiger	461828, 476632, 550514 -(เดิมติด 4(3)กับ 476632, 550514 ต่อมานาย ทะเบียนได้ทบทวนใหม่ ลว. 20 มิ.ย. 2549 ติด 3(1) เพิ่มกับ 461828) -(เคยติด 3(3) มาแล้วกับ 415857 D)
5	538433	4 ธ.ค. 2546	บริษัทเอเชียแปซิฟิก	Tiger	461828, 476632, 550514 -(เดิมติด 4(3)กับ 476632, 550514 ต่อมานาย ทะเบียนได้ทบทวนใหม่ ลว. 20 มิ.ย. 2549 ติด 3(1) เพิ่มกับ 461828) -(เคยติด 3(3) มาแล้วกับ 415857 D)

ลำดับ ที่	คำขอเลขที่	วันที่ยื่น	ชื่อเจ้าของ	เครื่องหมาย	ผู้กรณี
6	550514	20 เม.ย.2547	บริษัท จ. เจริญอุตสาหกรรม		461828, 476632, 538233, 538432, 538433 -(เดิมติด 4(3)กับ 476632, 538233, 538432, 538433 ต่อมานายทะเบียนได้ทบทวนใหม่ ลว. 20 มี.ย. 2549 ติด 3(1) เพิ่มกับ 461828) -(เคยติด 3(3) มาแล้วกับ 415857 D
7	615941	25 มค.2549	บริษัทเอเชียแปซิฟิกฯ	 	ยื่นหลังออก ตค.3(1)
8	621807	27มีค.2549	บริษัทเอเชียแปซิฟิกฯ		

ลำดับ ที่	คำขอเลขที่	วันที่ยื่น	ชื่อเจ้าของ	เครื่องหมาย	ผู้กรณี
9	709508	29กย.2551	บริษัทเอเซียแปซิฟิคฯ	Tiger First Press	
10	709509	29กย.2551	บริษัทเอเซียแปซิฟิคฯ		

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล

นางสาวจริญญา เพชรอาวุธ

วัน เดือน ปีเกิด

25 พฤษภาคม 2520

ที่เกิด

นครศรีธรรมราช

ประวัติการศึกษา

นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2543

ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน

นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการ
กรมทรัพย์สินทางปัญญา
กระทรวงพาณิชย์